

دؤندون

روزنامه افغانستان

A.P.

37-27121

۱۳۵۲ / ۰۶ / ۱۷۵۵

شنبه ۱۵ سنبله ۱۳۵۹
۱ سپتمبر ۱۹۸۰

شماره (۲۳-۲۳)

Ketabton.com

سال - ۳۲

قیمت يك شماره ۱۱۳ افغانی

زهور دېشتو او بلوڅو وروڼو ملي ورځ
د ستمبر په كابل او د هيواد د ولاياتو په مركزو-
نو كې د ځانگړو ټولنو په ترڅ كې ونم-
نځل شوه .

• • •
از طرف بېرك كارمل منشي عمومي كميته
مر كزي حزب دعو كراتيك خلق افغانستان،
رئيس شوراي انقلابي و صدر اعظم جمهوري
دعو كراتيك افغا نستان تېلگرام تېريكيه
بنا سبت قنرر جوزف پنكو سكي بحيث
صدر اعظم جمهوري مردم يو لند عنوانسي
هو صوف به وارسا مخابره گرديده است .

• • •
بېرك كار مل منشي عمومي كميته مركزي
حزب دعو كراتيك خلق افغا نستان ، رئيس
شوراي انقلابي و صدر اعظم جمهوري دعو-
كراتيك افغا نستان قبل از ظهر ۴ سنبله
سنو يان راډو سلاووف سفير كبير جمهوريت
مردم بلغاريا در كابل را براي ملاقات
آورد يعنى در مقر شوراي انقلابي پذير فند .

• • •
دافغا نستان د خلك دعو كراتيك گوند د
مر كزي كميته د عمومي منشي دافغا نستان د
دعو كراتيك جمهوريت د انقلابي شورا رئيس
او صدر اعظم بېرك كارمل له خوا دافغا نستان
د خپلو اكي د بېر ته اخیستو د يو شپېتمې
كاليزي له امله د كيو با د كمو نست گوزار
د مر كزي كميته د لومړي منشي او د دولتي
او حكومتي شورا د رئيس فيدل كا ستر د
د مباركي تېلگرام په ځواب كې هاونو ته دهغه
په نامه د خو ښي تېلگرام مخابره شوي دي .

• • •
دافغا نستان د خلك دعو كراتيك گوند
د مر كزي كميته د عمومي منشي او دافغا-
نستان د دعو كراتيك جمهوريت د انقلابي
شورا د رئيس او صدر اعظم بېرك كارمل
لخوا د ليبيا د عربي خلكو د استرا كيه
چما هير يي د سېناتور د لومړي نيتي د انقلاب
د يوو لسمي كاليزي له امله د هغه هيواد
د دولت د رئيس معمر القذافي په نامه طرابلس
ته د مباركي تېلگرام صادر شويدي .

• • •
پد غه تېلگرام كې بېرك كارمل د دواړو
هيوادو او د خلكو تر منځ د دوستانه اړيكونو
او نوروو لي د همكاريو دلاړې مخنيا دپاره
خپله هيله څرگنده كړيده .

• • •
با پيام بېرك كارمل منشي عمومي كميته
مر كزي حزب دعو كراتيك خلق افغا نستان
رئيس شوراي انقلابي و صدر اعظم جمهوري
دعو كراتيك افغا نستان سيمينار هزار مين
سال تو لد شيخ الرئيس ابو علي ابن سيناى
بلخي دانشمند و فيلسوف افغانى و حكيم
نامور جهان علم و فضل روز پنجنشنبه ششم
سنبله در كابل از طرف اكادمي علوم
افغا نستان داير وافتتاح ميگردد .

• • •
بېرك كارمل ، منشي عمومي كميته مر كزي
حزب دعو كراتيك خلق افغا نستان ، رئيس
شوراي انقلابي و صدر اعظم جمهوري دعو-
كراتيك افغا نستان عصر روز شنبه هشت
سنبله خان عيد الغفار خان رهبر بزرگ
مبارز پشتون ها را در مقر شوراي انقلابي
هنگام ملاقات نمودند كه فيض محمد وزير
اهور سر حدات نيز حاضر بود .

بېرك كارمل منشي عمومي كميته مر كزي حزب دعو كراتيك خلق افغانستان، رئيس شوراي انقلابي و صدر اعظم جمهوري دعو كراتيك افغانستان
هنگام ملاقات باخان عبدالغفار خان مبارز نهضت آزادي بخش ملي ورهبر بزرگ پشتونها

اختصار و قايه مهه

با قرائت پيام بېرك كار مل منشي عمومي
كميته مر كزي حزب دعو كراتيك خلق
افغا نستان ، رئيس شوراي انقلابي و صدر
اعظم جمهوري دعو كراتيك افغا نستان
سيمينار علمي تجليل از يک هزار مين سال
تو لد دانشمند بزرگ کنور شيخ الرئيس
ابوعلي ابن سيناى بلخي روز ۶ سنبله از
طرف اكادمي علوم افغا نستان در كابل
افتتاح شد .

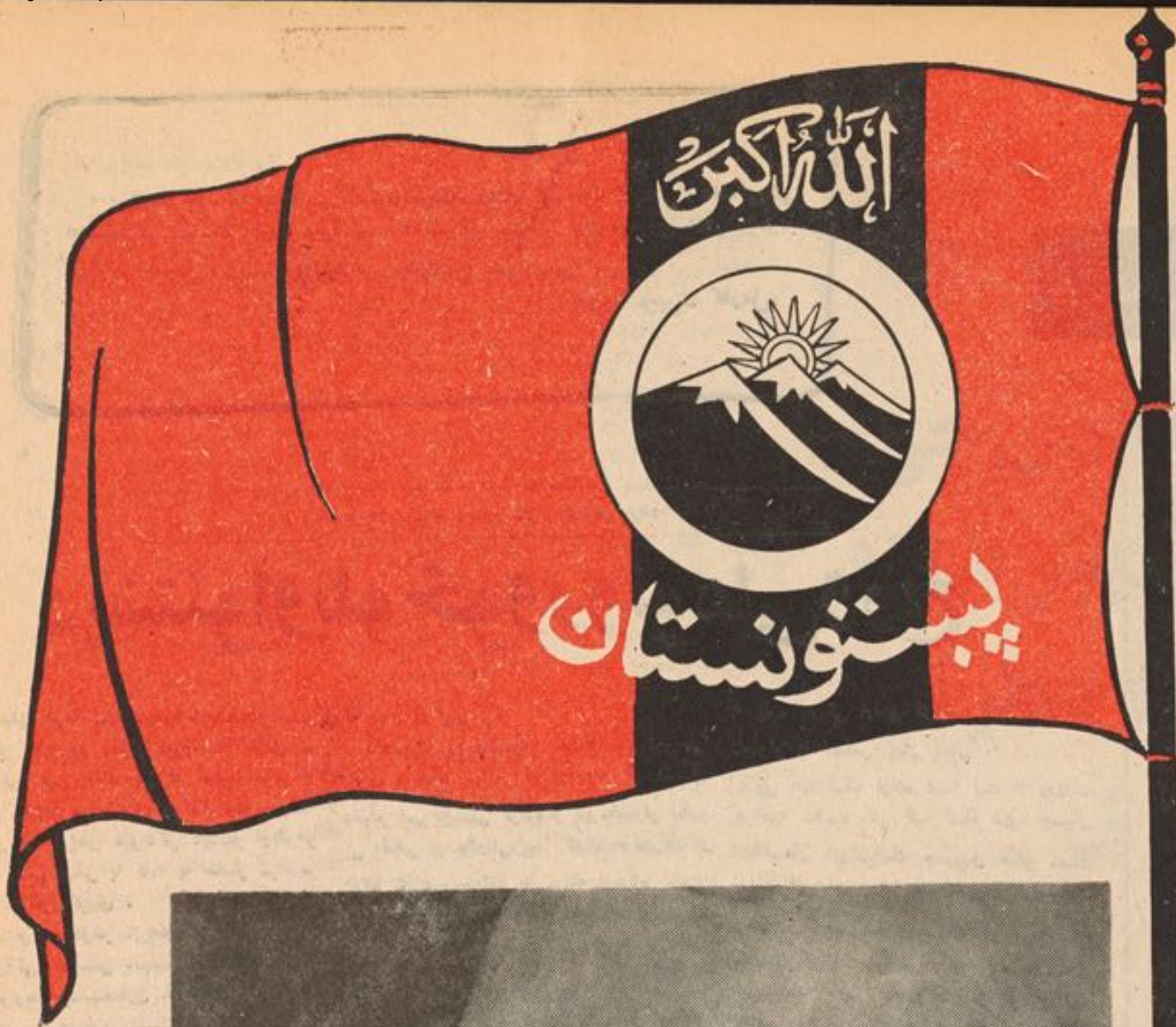
محفل يا شكوه افتتاح سيمينار علمي يك
هزار مين سال تو لد ابو علي ابن سيناى
بلخي ساعت ده قبل از ظهر ۶ سنبله در تالار
صحت عامه بر گزار گرديد ، نخست چند
آيت از قرآن پاك قرائت و بعداً سرود ملي
جمهوري دعو كراتيك افغا نستان بخش شد .

اجمل خټک دېشتو انقلابي شاعر

خان عبدالولي خان

پاچا خان رهبر

بزرگ و مبارز

پشتون ها

مبارزه سر سختانه و تسلیم
ناپذیر بر ضد ستم استبداد و
بر بریت و اقعیت جدا یسی
ناپذیر ز ندگی خلقهای
این منطقه می باشد .

شخصیت های بزرگ این
مظا هر شرف و افتخار که به
خاطر خوش بختی بشریت
ورفاه انسان از گرما گرم
مبارزات سر بلند میکنند ،
عظمت و بزرگی شان مرهون
راهگشایی از دهلیزهای تاریک
مبارزه و گداز از پیچ و خم
های دشوار آن می باشد .

در درازنای تاریخ انسان
آنهايي که از آزمون زمان
سر بلند بدر آمده اند آنهايي
که دشواری های زمان به

بقیه در صفحه ۵۹

خان عبدالغفار خان زعيم بزرگ
پشتون و بلوچ

دربین شماره

... څرنگه چې د افغانستان سو له غوښتونکي خلک د جنگ او پراختيا غوښتنې مداخله کوونکي اولسوونکي سياست ردوي، د پرنسيپ له مخه د زموږ د پښتنو او بلوڅو وروڼو خلکو خپل حق او اراده ده چې د خپل سرنوشت او نيکمرغي په باره کېنې تصميم نيسي.
(بيرک کارمل)

شنبه ۱۵ سنبه ۱۳۵۹ - ۲۳ اگست ۱۹۸۰

د پښتنو او بلوڅو وروڼو ملي ورځ

تاريخ شاهدي چې امپرياليزم د بشریت او اسلام ستر او خطرناک غليم دی

سلسله گفت و شنود های اختصاصی ژوندون درمیز گرد

چند نکته قابل توجه در اندیشه ابوعلی سینا

از کمپ دیوید تابیت المقدس

ابن سینای بلخی دانشمند پرنیو نیکه روزگاری سرآمد...

مفهوم رفع تشنجات بین المللی پايان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی

کله چې د لومړي ځل لپاره تياتر ته ...

صداقت و خدمت دولت مردمی مادر قبال دین مبین اسلام

بادین سخن بیادت من مرده وتوزنده

یگانه موسسه تولید فلم های سینمایی

انسانی به نام ابن سینا

کله با بهار میایند

شرح روی جلد : ابن سینای بلخی

له پاره د نیکي ارادې اوسوله ایزگم ژوند د اصولو په اساس زیار پاسی .

چې دغه نیکه اراده د نېه نیت او وروړی په هغه اعلامیه کې څر گنده شوه چې د افغانستان دموکراتیک جمهوري حکو مت د روان کال د ثور په ۲۵ نېټه د ایران او پاکستان د حکو متو په نامه د دوستانه او هراړخیزو مناسباتو او دندو او خواوو په گټه همکاري د پرمختیا په خاطر د دواړو هیوادو ترمنځ یوې موافقې د طرحې اودغه راز د افغانستان او پاکستان ترمنځ د مناسباتو دعائې کیدو په باب د یوې نوه اړخیزې موافقې د طرحې په غرض صادره شوه او دهغې په سرلیزه کې په څرگند ټول پلونه شویده چې :
«د افغانستان خلک غواړي دسولې، لسه

مسلمانو گاونډیو هیوادو او د نړۍ له ټولو ټولنو سره د دوستانه مناسباتو او همکاري د پرمختیا په شرایطو کې دخپل ځان له پاره نوی ژوند جوړکړي . د افغانستان خلکو په پتیبلی ده دخپل ټولنیز او اقتصادي نظام د ټاکلو له پاره د هیواد د آزادی او خپلواکۍ اودخپلو حقوقو دفاع وکړي .

په دې باندې په ټینگار سره چې د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت د اساسي اصولو له مخې چې په سوله کې د گم ژوندانه، دنا - پییلټوب د فعال او مثبت سیاست په اصولو ولاړ دی .

د افغانستان دموکراتیک جمهوري اعلامیې چې مصمم دی د افغانستان په خلاف د تیرې عملونو، وړانکارو فعالیتونو او د هیوادو په کورنیو چارو کې د پېرني لاس وهنې د پوره او تضمین شوی پای له پاره د سیاسي حل یوه لاره ولټوي چې په دې ترتیب هغه کې کیچ یوه لاره ولټوي چې په دې ترتیب هغه کې کیچ چې په دغه سیمه کې پیدا شویدی له منځه یوسي او اختلافونه دروغی جوړی او خبرو له لاری حل کړی .

خوښی په ځای چې د پاکستان پوځی حکومت د نېه نیت او نیکي ارادې له تل څخه دغه راپورته شوی او اوچت شوی اواز هرکلی وکړی د پښتنو او بلوڅو په سیمه کې یې د افغانستان د انقلاب ضد عناصرو روزلو ته

پاتې په ۵۷ مخ کې

د دوام وړ کوی . د ادامیرالیزم او ارتجاع زوږ خاصیت دی چې د نړۍ دخلکو د ټولنو او اولسونو تر منځ دخپلو امپریالیستي غرضونو د پرمختیولو لپاره یې اتفاقی او چلاوالی پیدا کوی خو تجربو دابه پاسې کړیده چې که په سیمه او نړۍ کې دخلکو او اولسونو ترمنځ نوروری او برابرۍ روحیه پیداوی وی او په دغه روحیه یې خپل کتابونه سره نژدی کړی وی بیانو د بشریت د پښمنانو د سیمې او قوطني شننیري اوداړیو په سر دڅنگ حیثیت غوره کوی .

د افغانستان دموکراتیک جمهوري دولت د ناپییلټوب د اصل له مخه په سیمه او نړۍ کې دسولې او تفاهم ټینگ ملاتړ کوی لکه چې د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې عمومی منشی، د انقلابی شورا رئیس او صدراعظم بیرک کارمل د ثور انقلاب دوی تکاملي پړاو د پریالیټوب په لومړیو شیبو کې ۱۳۵۸ کال دجدي په شپږمه

د دولت د سیاسي منشی په باره کې په خپلې تاریخي وینا کې د افغانستان او پاکستان د مناسباتو او د پښتنو او بلوڅو وروڼو خلکو په باب په صادقانه او صمیمانه توگه په صراحت سره وویل :

«د افغانستان او پاکستان ملتونه یو تړله دوروری نه شلیدونکي ریښی لری . د افغانستان دولت به د پاکستان له مسوولو کار دارانو سره د دوستانه مذاکرو له لاری د هر راز اختلافاتو او بدو تفاهونو د لیرې کولو په لاره کې دوروری رښتیالی هڅی کوی .

څنگه چې د افغانستان سوله غوښتونکی خلک د جنگ او پراختیا غو ښتنې مداخله کوونکي او لمسوونکي سیاست ردوي . د پرنسيپ له مخه د زموږ د پښتنو او بلوڅو وروڼو خلکو خپل حق اواراده ده چې دخپل سرنوشت او نيکمرغي په باره کې تصمیم ونيسي .

دغه راز د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت د اساسي اصول چې زموږ د نويې اساسي قانون حکم لری په خپله د پارسه ماده کې وایي :
«د افغانستان دموکراتیک جمهوریت په سیمه کې د گاونډیو هیوادونو تر منځ د ټولو ناحله موجودو مسايلو دعانالنه او سوله ایز حل

دسنبلی نېمه نېټه دهغو نه شلیدونکي او هیکوله مخه چې زموږ غیور، په آزادی او خپلواکۍ مین خلک یې له خپلو پښتنو او بلوڅو وروڼو سره لری هرکال زموږ په لرغونی او تاریخي هیواد کې د پښتنو او بلوڅو وروڼو د ملي ورځې په نامه په خاصو مراسمو سره لغافل کیري .

د پښتنو او بلوڅو د پراخو پرگنو د آزادی او خپلواکۍ غوښتنې د نهضت تاریخ نښې چې پښتنو او بلوڅو د استعماري قواوو او تیري کوونکو قدرتونو په وهاندې د تسلیم سرو نه نه دی کښته کړی او په اوچته او نیغه شملسه یې د پیریو په پیلو پیلو پوریو کې د ژوند شې او ورځې تیري کړيدي .

د تیري کوونکي بنکیلاکتر اوزبېناکتر زورگیر طاقت په مقابل کې په ښه تفاهم ، دوروری او همکاري په پاڼه کوونکي فضا کې دریدلی اودنښمن په ککړۍ یې اوسپنیز چڅیوونکي گوزار ورکړيدي . ددغه نیک انسانی تفاهم په برکت بشري

ټولنی او ملتونه دخپل ژوندانه دسر بلاگانې وړک کولای او په دې بریالی کیدلای شی چې د ترقی او پرمختگ په لور گړندی گامونه پورته کړی ، دخپل ژوندانه په لار کې موجودی ستونزی حل او خنډونه لیري کړی او هغو لوړو خوشحالوونکو مرحلونه ځانونه ورسوی

چې ددغې ذخیر مالتوونکي او دخپلواکۍ پښونکو غورزنگونوڅخه د څپاندې زماني دتمدن او خپلواکۍ خوښوونکي انسان له ره ښایی .

خه نړۍ کې داسې خلک ندي چې ری چې د هوسا ، آزاد او خپلواک سره نژده له کومی مینه ونه لری ، دهمدغه اصل له مخه په پیلو پیلو اولسونو کې د آزادی پښونکو نهضتونو بهیر روان دی او په پوره میړانه مخ په وهاندې گامونه پورته کوی او هیڅ راز استعماري او استثماري قوت یې د مخې نیولو په غرض دلاری ختم کیدلای نه شی او که څوک یې په لاره کې ودریږی او وغواړی چې دغه ستر انسانی هدف ته درسیدلو په لاره کې یې خنډونکي خنډونه پیدا کړی البته دخپل ژوندانه پوری به تنگ وی .

زموږ د سیمې خلک نن ورځ په همدغه روحیه او هیله یو هوسا او آزادی ژوند ته درسیدوله پاره خپلو ژوند جوړوونکو هلوڅلو

تاريخ

تاريخ شاهدي چي امپرياليزم د بشریت او د اسلام ستر او خطرناک غليم دی

که موږ به یو زوری کتنی سره د نړۍ اودنهي تاريخي پيښو ته خیر شو او هغه وڅیړو دتاريخ په اوږدو کې دخلکو خاطرې وڅیړو نابه راته جوته شي چې دتاريخ هره خوږی پيښه دزینونکو او مت خواره طبقاتو دمنافعو دتکر له امله منځ ته راغلی ده . ډیر لیری به نه خو- خپله دغه څیړنه ددوهمی نړی والی جگړی پيښی او دهنفي نه زیرنده مسايلو ته متوجه کوو . دټولو جگړو اوپه تیره بیدانړیوالی دوهمی جگړی دپيښیدو اصلي علت دخلکو او دخلکو دښمنانو دگټو د تکر او تضاده منځ ته راغلی دی . پدغو جگړو کې دناهه مارو قوتونو دگټو تضادونه هم رول لوبولی دی . خپدی ترڅو کی ناخبره هم جوته ده چې ددغو جگړو او تکرولو وروستی نتیجی دخلکو په گټه او دخلکو دښمنانو په ضرر تمامی شویدی پس له دی نه چې د ۱۹۳۰-۱۹۳۳ کلونو په شاوخوا کې امپريالیزم خپل یوناخلف اولاد (فاشیزم) یی نړیوالو ته وړاندی کړ او هغه د نړی د لومړی سوله خوښوونکی او مترقی هیواد دټولودنده ورپه څایه کړه، دغه ناخلف او تیری کوونکی قوت هم پردغه مترقی هیواد باندی یرغل وکړ خودنړیوال امپريالیزم واکداران د یوبل حقیقت نه خبر نه و او هغه ناچي دغه وحشی حیوان دخلکو هم مسلکانو خیال هم نه ساتی اوکه لازم و بولی خپل ولی نعمت (خپله امپريالیزم) باندی هم یرغل کوی اودغه موضوع هم یوه علمی واقیعت دی ناڅکه چې د امپریالیستی هیوانونو او مخالفو تر منځ هم تضاد موجود دی . د فاشیزم دجگړی داوریدلو او وحشت اچولو نتیجه دجرچلانو او روزولانو دپيښی پر خلاف بله نتیجه ورکړه او هغه ناچي پس له هغه نه چې دوهمی نړیواله جگړه پای ته ورسیده دسولی او ترقی دمرجل نړیواله بڼه غوره کړه یعنی ددغی جگړی نه مخکي یواځی یومترقی اوسوله خوښونکی هیواد په نړی کی شته و، خودجگړی نه وروسته په نړیواله توگه (ځونور هیوانونه) منځته راغله او ملی آزادی بخښوونکی نهشتونه هم لایسی بیادوی

شول او نړی په گوت گوت کې دخلکو کې غوښتونکی غرونه پورته شول . ددغی جگړی په نتیجه کې امپریالیزم ته ستر گذار ونه ورسیدل او ددی لپاره چې خپل خای دپيښی ورکيدونه وژغوری په هلوځلو تسی پیل وکړ اودټولو نیرنگونو نه یی پدغو فعالیتونو کې کار واخیست . پدغه ترڅو کسی نامریکی امپریالیزم په اروپا، لاتیڼی امریکا او افریقا کې مامور شو او دانگریز امپریالیزم په ایشیا او افریقا کې په استعماری کارونو موثف شو دانگریز امپریالیزم یعنی دغه دانسان په جاموکی لپوه چې مخکینی یی هم خپل لاس لاندی سیمو کې دتفاق تخمونه شیندلی وو او دهنفو په جمله کې دهنده نیمه قاره کې دانگریز محیل امپریالیزم پس له دی نه چې دهند یابهارت دخلکو دیمارزو له امله دشرم نه ډکی ماتی سره مخامخ شو او ددغه هیواد څخه په وتو مجبور شو ونه غوښتل چې دتفاق دزهر شیندلو څخه پرته دغه هیواد به خپل حال بریردی تر څوچې دهندخلک دخل بلخلی هیواد په آډانو لوبوخت شي . دانگریز امپریالیزم دغه کار او دغه نیت دانظار څخه کومه لیری خبره نه وه اودغه کار دهنه دطیبت او فطرت جزء دی . دانگریز امپریالیزم دخلی استعماری نقش دپلی کولو لپاره ددغه هیواد دخلکو د مذهبی باکو احساساتو څخه ناوړه گټه واخیست او دغه خاوره یی دهندو او مسلمان په نامه نوی ټوټی کړه او دغه کار یی ددی لپاره سرته ورسولی چې دراتلونکی لپاره دتفاق اچولو زمینه مساعده وی آیا دهند او پاکستان خلکو به هیر کړی چې دانگریز خسوږی امپریالیزم دتفاق او جگړی تخم ددی په منځ کې وشینده او دهنده ځانناغه اعمالو په نتیجه کې او دهند او پاکستان تر منځ دغو جگړو په اوږدو کې ډیر شمیر بېگناه انسانان له منځه لاړل او په ملیونونو ډالرو توان دواړو خواوو ته واوښتی . او سر بیره پردی دانگریز استعمار تسلط درلود ددغه هیواد دهندو او مسلمانو خلکو وینی یی

وڅپلی او محلی اصیل صنایع یی پخپله گټه له منځه یووړل . په منځنی ختیځ کې هم امپریالیزم په لومړی یراوکي ددغی سیمی خپلواک هیوانونه پخپله مستعمره بدل کړه اودخولسيزو په اوږدو کې یی هلته استعمار- گرانه حکومت وچلاوه اودسیمی هیوانونه لکه مصر- عراق- اردن او نور یی وڅپیل . اویس له دی نه چې دغه هیوانونه داستعمار پر ضد وښوریدل دهنه استعماری څښیرونه یی مات کړل . خومحیل او استعمارگر- امپریالیزم چې دوی دروازی له لاری شړل شوی و دپلی دروازی څخه په یوه بله بڼه بیرته راغی اودخپل دراتگ سره یی ناسی کارونه دغریو خلکو په ضرر سرته ورسول چې تاریخ به هغه هیڅکله هیر نکړی دانگریز امپریالیزم دغه ستر ځانناغه کار د فلسطین دخلکو برضد سرته ورسید او هغه دا چې هغوی یی دخلکو کورونو څخه (ټاټوبی او بلرنی هیوادڅخه) وشړل . چې تر اوسه پوری اواره او تړپه درگرځی . امپریالیزم دغریو خلکو وړاندی په دغه ستر خیانت اکتضا وټکړه کله چې دمصر حکومت (دناصر وخت کې) دسویز دکانال چې دمصر ملکیت او سیمه ده خپلواک اعلان کړ دانگریز امپریالیزم داسرائیلو او فرانسې سره په گټه پر دغه خپلواک هیوان باندی یرغل وکړ چې په تاریخ کې دمثلت یرغل په نامه یاد یږی او ددغی حملی په نتیجه کې دیرغلگرو داولتکو دیمباریدو له امله روغتونونه - جوماتونه ، ښوونځی ، وږکونونه او دتقومو څخه ډک ښارونه او داسی نور له منځه لاړل . صیونیزم چې مخکي تردی نه دامپریالیزم له خوا ترغایبو نو پوری مسلح شوی او د فلسطینی اعرابو په ټاټوبی کې میشته شوی وو خپل لومړی خدمت خپل بانادر (امپریالیزم) ته سرته ورساوه . باید زیاته کړو چې پدغه پيښه کې کسه شوروی اتحاد دغریو خلکو درښتینی دوست په غیر دمصر مرستی نه وه وای رسیدلی او یرغلگری بیرته نه وای شړلی اوس دمصر خلک بېخی تپاه او برابده وای . امپریالیزم چې پدغه جگړه کې دشرمونکی ماتی سره مخامخ شو دخل غچ ناخستلو لپاره یوځل بیا په کال ۱۹۶۷ یی خپل لاس پسوځی دولت یعنی داسرائیلو دولت یی پر مصراو نورو عربی هیوادو باندی دیرغل لپاره وهڅی اوهغه هم دامپریالیزم په مرسته پدغه جگړه کې دمصر - سوږی او اردن لوی سیمی په خپل واک کې واخیستی او دنورو عربی خلکو دخلکو لپاره په استعماری فعالیتونو پیل وکړ . اوسره له دی چې دملگرو ملتونو دامنیت شورا څوڅوخلی فیصلي صادر کړیدی چې باید اسرائیل دغریو دنیول شویو سیموڅخه ووځی خوندی لپاره چې اسرائیل پخپل شاکي دامپریالیزم او په سرکي نامریکی دامپریالیزم قوت لری ددغه کار څخه په بشرمانه توگه ډډه کوی صیونیزم دامپریالیزم د تحریک تسلیح او قاید سره یوځل بیا په کال ۱۹۷۳ کې یوه بله جگړه په عربی هیوانونو باندی تحمیل کړه چې یی ساری تلفات او خسارات یی عربی هیوادونو ته ورسول بیا هم امپریالیزم آرام ته کښیاست او دغریو ددینی مقدساتو په وړاندی په خرابکار یولاس پوری کړ ددغو کارونو څخه یوه دمسلمانانو د لومړی کعبی یعنی دالقصی جومات ته اور

اچول دی چې دنړی دمسلمانانو کرکه او خوابدی یی منځ ته راوړیدی . بیا هم امپریالیزم په پورتنی ځانناغه کره وپه باندی قناعت ونکړ او هرورځ داسرائیلو په هڅولو سره دلینان دپیوژلو خلکو زوند نا آرامه کړیدی دامریکی دامپریالیزم له خوا هسره ورځ یوزیات شمیر ولسی اسرائیلو ته سپارل کیری ترڅو چې دخان او دبانار (امپریالیزم) دگټو دساتلو لپاره په کار واچول شي چې پدی توگه منځنی ختیځ دجگړی په یوه خطرناکه سیمه بدله شویده اوتل دنسری دسولی په وړاندی سترگو ابي بلل کیری دپتر دحقوقو پیژندونکی امپریالیزم دناهه مار امپریالیزم چال چلند او تیری کوتکی سیاست په قهرمان ویتنام کې دهیچا څخه پته نده . دغه په اصطلاح دپتر دحقوقو ساتندوی په ویتنام کې دشلو کلونو په اوږدو کې دومره خلک ووژل چې شمیر یی حیرانونکی او اسفناک دی . امریکه په ویتنام کې برسیره پر دی چې په زرهاوکمه انسانان یی ووژل دانسانی کرامت ضد اودپتر دحقوقو ضد کارونه یی کړی چې ترابده پوری په دغه اعمال دامریکی دمحکو میت لپاره کافی وی . دنایالم (اورغورځونکی بمونه) مکروبی بمونه براتل ویتنام باندی واچول شول کرونو ته اور واچول او ان دکیمیایوی مواد په استعمال سره انسانان - خاړوی او بوټی یی محوه کړل .

ن ورځ دامریکی امپریالیزم دپتر دحقوقو او آزادی په نامه داسی چاری سرته رسوی چې انسانان دهنه دپانولو څخه شرمیږی . او هر څومره چې دنړی انسانان دپخوانه نزیات آسمه کیری امپریالیزم هم خپله بڼه بدلوی اوخپلو گټو دلاس ته راوړلو لپاره په مستقیم تیری سر بیره دبیلو بیلو هیوانونو په چلو کې په غیر مستقیمه توگه په مداخلی دخلکو گټو د ساتلو لپاره هلسی ځلی کوی . امپریالیزم او دهنه په سرکي نامریکی امپریالیزم داسی اټکل کوی چې کولی شي دنړی په بیلابیلو سیمو کې دتسوطی او دسیمی په کار اچولو سره هرچیرته چې وغواړی (پنججان اوشاهان) بیرته په قدرت باندی کښیوی او هغوی وساتی تر څو چې دهنو په واسطه خلک وڅپي خو په عمل کې ثابت شوی ده چې دغه کار نور ممکن ندی دلته زمون په هیواد کسی هم د امریکي امپریالیزم زمون دهیواد پنوچت (حقیق الله امین) قدرت باندی راوستی خو وشو کړای چې هغه تر ډیری مودی پوری وساتی اوزمور دخلکو دقهر او غضب په څپوکی له منځه لاړ . ډیر دتأسف وړ خبره خودا ده چې په نړی کې دڅینو هیوانونو واکداران سره له دی چې دامپریالیزم ماهیت اواصلي څیره په عمل کې برینه شویده بیا هم دهنه دلاس دالی په څیر دهنه سیاست چې بشری ضد او خلقی ضد سیاست دی پیروی کوی . نن ورځ مصر په منځنی ختیځ کې او پاکستان داسیا په جنوب کې دامریکی دامپریالیزم دتیری - کوتکي نقشې او دسیمی پلي کونکی دی . دمصر اوسنی دولت دنړی دنامتو معامله گر اوداسلام دپتر دښمن انورالسادات په مشری دغریو خلکو برضد دامپریالیزم دسیمی او پاتی په ۴۲ مخ کې

سلسله گفت و شنود ها و نشست های انتصابی ژوندون در زونون

مسائل سیاسی و اجتماعی، فرهنگ و هنر، جوانان، جوانان و خانواده ها

در زیر ذره بین نقد و انتقاد

زیر نظر گروه مشورتی ژوندون

یک بررسی همه جانبه از:

علل کمبود دارو در بازار و مروری بر دشواری مردم در زمینه های بیماری و بیماری داری

خانواده ها

دختران، پسران، مادران، پدران دست نگه دارید - ورق نزنید!
ژوندون یکبار دیگر غوغا بر انگیزترین مسائل رابه جدل میا ورد.

گذاردند.
طرح و بررسی این مسائل مو سو ع
جدل آینده ما در نور سخن ژوندون است و
ما از همین اکنون از همه شما خانواده ها
می خواهم گفتنی های خود را در این زمینه
به تلیفون ۲۶۸۴۹ ژوندون یا ما در میان
گذاردید و اگر خواستید خود را برای شرکت
در این جدل آمو زنده هم کاندید کنید.
تلیفون ۲۶۸۴۹ همه روزه از ساعت ۸ صبح
تا ۵ عصر در خدمت خانواده ها ژوندون،
تربیون خانوادگی خود را در اختیار همه
کسانی قرار مید هد که برای بهبود روابط
اعضای خانواده با هم سخنی برای گفتن
دارند

شما عروس ها
شما خشو ها
و شما جوانان و سا لمندان
بنا بگو یید:
انگیزه این همه تا ساز گاری خانوادگی
چیست؟
آیا عروس ها در محیط خانواده بدرفتار می
می کنند؟
و با خشو ها تا ساز گار میباشند؟
آیا جوانان در روابط خانوادگی واجتماعی
خود بدون در نظر داشت شرایط و امکانات
راه افراط در پیش دارند؟
و یا اینکه:
سا لمندان نمی خواهند خود را با شرایط
زمان وفق دهند و خواست جوانان را احترام
دارند

این جدل با شرکت:

- ۱- دکتر سیدالف شاه غضنفر رئیس امور فارمی وزارت صحت عامه
- ۲- دکتر محمد آصف غروال رئیس طب معالجوی وزارت صحت عامه
- ۳- دکتر غلام رسول غیالی رئیس بررسی و قوانین صحتی وزارت صحت عامه
- ۴- پوهاند دکتر احمد شاه رشاد روشن استاد پوهنتون کابل
- ۵- دکتر سبحان هاشمی سرپرست تعلیمات صحتی و نشرات وزارت صحت عامه
- ۶- محمدزمان نیکرای معاون مجله ژوندون
- ۷- عزیزالله مرموز عضو گروه مشورتی ژوندون
- ۸- حفیظ رهجو مکرر مسوول روزنامه انیس
- ۹- ماری سعادت منگل مدیر خبرنگاران روزنامه هیواد
- ۱۰- لیلما حسینی نماینده رادیو تلویزیون
- ۱۱- عطا مراد ایسحاق نماینده روز نامه کابل نیو تایمز
- ۱۲- آمنه امان نماینده مجله قندهار

دایر شده بود.

شرایط نگهداری دوا در دواخانه های ما به گونه ای است که تأثیر دوا در اثر نور و حرارت از میان می رود.

نه کمبود دوا و نه هم کمبود داکتر هیچ یک پرابلم اساسی ما در امور صحت عامه نیست بلکه دشواری عمده این است که سطح آگاهی و دانش صحتی مردم پائین است و تبلیغات ماهر برای آگاهی اساسی از سطح صفر به بالا نرفته است.

مصرف سر به خود دواها و خاصاً دواهای ضد میکروبی موجب سردیسده است که بیشتر مردم ما در برابر آنتی بیوتیک ها ممانعت حاصل کنند

از عین کشور و عین فابریکه تولید کرده و سیصد فیصد آنرا از یک مو سه انحصاری رسمی از زان تر توزیع میکنند. رئیس امور فارمی یقیناً ادعا نمی کنند که در یکسال نرخ اسعار سیصد فیصد بلند رفته است و یا مخارج

اداری چنین تفاوت فاحش و سرسام آوری را به وجود آورده است؟

دکتور غضنفر:

ما باید متین باشیم که در خریداری ادویه هیچ تفاوتی وجود ندارد، بلکه به خاطر مصارف اناری است که قیمت ها بلند میروند به عنوان مثال در دوره حکومت امین یک دالر برای هاجبل پنج افغانی مجرا داده می شد که شامل کرایه راه، بیست فیصد محصول گمرک و نه فیصد عاید توریست کننده می گردید، اما در همین وقت ما چهل و هفت افغانی دالر را لیترا آف کریدت میگردانیم در وقت این قیمت ها غیر عادلانه تعیین می شد و به ناچار تحمیل میگردید، نباید نرخ گذاری های غیر عادلانه در این جنسه به رخ ماکشیده شود.

پوهاند رشاد:

به اجازه شما باز هم برای رد گله های شما یک نمونه متبازر تر را یاد آوری می کنم

توفیق لیمتد که قبلاً هم از آن یاد کردیم کپسول و سیروپ ترا سیکلین و کپورم فینکل را از یک کشور سوسیا لیستی توریست کرد، اما دیووی ادویه اجازه فروش آنرا به شرکت توریست کننده نداد، آنرا ضبط کرد و بدون آنکه کمترین مصرف اصنافی دیگری را متقبل گردند بیش از سیصد لیتر گرانتر از نرخ های اصلی تثبیت شده اولی آنرا به فروش رساند سخن دیگر در همین مورد این است که محترم رئیس امور فارمی به گونه ای سخن میگویند که گوییم مصارف گمرک و اداری و مالیاتی را فقط این موسسه میپردازد و عمده فروشی ها از آن معاف میباشند در حالی که این گونه مصارف برای همه موسسات خواه شخصی و یا دولتی یکسان است صرف نظر از اینکه موسسات دولتی از آن بر خوردار اند معزوم میباشند.

دکتور غضنفر:

فرض کنیم که ما این اعلام دوا را به عمان قیمت تثبیت شده قبلی به فروش میرسانیم اما آیا دوا خانه ها هم آنرا به همان قیمت

هم همین است که چون نرخ دوا به اساس نرخ های اسعار رسمی تعیین می گردند و نرخ اسعار هم از چند فیصد افزایش در سال تجاوز نمیکنند گرانفروشی در حدود سه صد فیصد نمیتواند هیچ ارتباط منطقی با این مسا له داشته باشد و خوب است با این ادعا رد شود که رد شدنی نیست و یا اینکه این وضع تغییر کند.

بدون شک هدف عمده دولت از پروژم جنریک طرح و تطبیق آن جز به خاطر فراهم آوری تسهیلات برای بیماران و هنای مردم

نمیباشد در حالیکه عملاً می بینیم امور فارمی کمتر به این هدف توجه داشته است و طرز العمل مو جود توزیع ادویه نیز جز خلاصه آن نمیباشد.

دکتور غضنفر:

دوای ما دواهای قاچاقی نمیباشد که به قیمت های قاچاقی عرضه گردد، ما دوا را از کشور های سو سیالیستی توریست می کنیم و فی دالر ۴۷- افغانی لیترا آف کریدت می پردازیم ما در توریست های خود بیست فیصد محصول گمرک میپردازیم و از آنجا که سیصد فیصد اداری را در قیمت ها افزودیم کنیم و با نژده فیصد نفع موسسه را نیز در جمع قیمت به محاسبه می آوریم و به همین دلایل هم قیمت ادویه توریستی ما گرانتر از نرخ عمده فروشی ها تمام میشود.

پوهاند رشاد:

به اجازه رئیس محترم امور فارمی برای رد این ادعا نشان که نرخ های دیووی تا حدود چند فیصد افزودی مصارف این موسسه از سطح قیمت های بازار بلند است مثالی ارائه میدارم فکر میکنم در سال ۱۳۵۸ بود که عمده فروشی توفیق لیمتد آنتی بیوتیک تر اسکلین رادر شکل کپسول ۲۵۰ ملی گرام و سیروپ از کشور دوست یوگوسلا و یا توریست کرد این شرکت کپسول ترا سیکلین ۲۵۰ ملی گرام را فی بو تل یکپزار عددی به چهار صد شصت افغانی نرخ گذاری کرد و سیروپ ترا سیکلین را فی بو تل پانزده افغانی در بازار عرضه داشت در حالیکه دیووی ادویه کپسول ترا سیکلین ۲۵۰ ملی گرام را از عین کمپنی و عین کشور فی هزار یکپزار و پنجاه افغانی به فروش میرساند که بیشتر از سیصد فیصد گرانتر است

با این مقایسه می بینیم که موضوع ادویه قاچاقی مطرح نمیباشد بلکه یک شرکت عمده فروشی انفرادی دواهای واحدی

در واقع قاچاق وجود دارد و دلایل فراوانی

هم برای دوا آن موجود است، یکی از این دلایل این است که پولیس ما تا کنون در مسایل اجتماعی فاقد قدرت و صلاحیتی است که باید آنرا دارا باشد و دیگر اینکه مردم ما برای به شناخت آوردن مجرم با موسسات مسوول همکاری ندارند و از همه مهم تر اینکه توافق، تفاهم و همکاری لازم هم میان ارگان های همکاری به وجود نیامده است. مردم ما در واقع تا هنوز خصالت های طبقاتی یک جا معه فیودالی را دارا میباشند و من فکر میکنم باید در اولین قدم به سوی زدودن نا بسا ما نیسای اجتماعی زنجیرد تر بیت اداری شروع کنیم و مبارزه ما در راه سازندگی مبارزه ای باشد دوا مدار و سریع

پوهاند رشاد:

محترم رئیس امور فارمی در پاسخ برای اعتراض محترم راصح در زمینه گران بودن نسبی برخی از دواهای دابن سینا در ملخی ارائه داشتند از سخن خود چنین نتیجه گرفتند که گویا این گرانی نرخ ها به خاطر این است که قیمت ها تا چند سال ثابت نگه داشته شود و به عبارتی این موسسه دوا را به قیمت چند سال بعد عرضه میکند که این نمیتواند دلیلی باشد قناعت بخش چرا که کاری است به ضرر اقتصاد بیماران و از سویی هم کمک برای قاچاقچیان، چرا که وقتی دواهای امور فارمی به مراتب گران تر از توریست های مشا به و یا عین آن در بازار آزاد عرضه میگردند تفاوت فاحشی قیمت سود جویان قاچاقچیان را تشویق به توریست های غیر قانونی میکند در صورتی که اگر این موسسه دواهای خود را با توجه به قیمت های رایج عرضه کند هیچ فروشنده عمده و یا بر چون نفع خود را در خرید و فروش های غیر قانونی نمی یابد نکته دیگر در همین زمینه این است که در سخن راصح صحبت از چند صد در صد تفاوت قیمت میان توریست های این سینا درملخی و عمده فروشی های ادویه بسودو محترم دکتور غضنفر هیچ دلیلی در این مورد که چرا چنین است ارائه نداشتند و به جای آن اعلامی را مثال آوردند که چند فیصد تفاوت قیمت دارد و نه چند صد فیصد و واقعیت

سکر تر مسوول روزنامه انیس:

در گذشته به اساس یک مقررہ تعادل چنین بود که به دکتور ان متجرب و صاحب عنوانی اکادمیک اجازه گشودن کلینیک های شخصی داده نمیشد و این وضع به نفع دلایل روانی و اقتصادی فراوانی به ضرر بیماران منجر میگردید که به همین دلیل نا فذگشتن و تطبیق این مقررہ موجب شکایات زیاد خانواده ها شد آیا اینک با توجه به منطقی نبودن این طرز العمل وزارت صحت عامه در نظر ندارد در این زمینه تجدید نظر کند؟

رئیس پررسی و قوانین:

درست است من با شما در این مورد هم عقیده میباشیم که در گذشته تطبیق مقررہ میسی که شما از آن نام گرفتید جز اینکه موجب سرگردانی بیماران گردد و آنها را از حق مشروع انتخاب دکتور محروم گرداند نتیجه دیگری نداشت. وزارت صحت عامه با توجه به همین مساله در این مقررہ تعادل یالاتی را در نظر گرفته است که به زودی عملی میگردد و به موجب آن هر دکتور میتواند معاینه خانه شخصی داشته باشد.

مرموز:

اسماً در بسا توافق امور اجتماعی بیشتر از آنکه نقص در پر نسب باشد در نحوه عمل است. دکتوران متجرب ما باید حق گشودن معاینه خانه شخصی را داشته باشند مشروط به اینکه باز هم تعدادی مو قع نیابند طبابت را به تجارت بدل کنند چنانکه در گذشته ما نمونه هایی از این مانند رادیدیم و شاهد بودیم که برخی از این دکتوران متجرب برای تلف شدن وقت معاینه دستور میدادند نفر مو ظف معاینه خانه ده نفر مریض را بفرمانند که زبان خود را از دهان بیرون و شکم خود را سخت گمر دانند تا ما با چند ثانیه وقت دکتور بیشتر صرف گردد و یا اینکه برخی دکتوران متجرب مبلغ معیبن موسوع فیس مشلاً پنجاه افغانی را مطرح می کردند این نکته قابل تأیید است که دکتوران باید حق داشتن معاینه خانه شخصی را دارا باشند اما در مقابل بیماران هم این حق را دارند که درست معاینه شوند، دقیق دیده شوند و در رابطه با دکتور بیمار محسوب گردند و نه وسیله پول اندوژی ....

در مورد ادویه قاچاقی به عقیده من نه باید به اساس گفته چند دوا فروش فاطمانه مسا له توریست قاچاقی دوا را به تانید گرفت و نه هم از آن منکر شد چه چشم پوشی از این واقعیت تلخ اجتماعی در واقع چشم پوشی و نا دیده گرفتن مجرم است.

کنند، نه آنرا می پسندند و نه هم میتوانند به نرخ های موجود ریاست امور فارسی آنرا به فروش رسانند .

را حله راسخ خرمی :

باتوجه به این گفته رئیس پلان وزارت صحت عامه که جلوگیری از تولید قاچاق ادویه را وظیفه وزارت های داخله و تجارت خواندند می خواهیم پیرسم آیا تا کنون شعب مسؤول وزارت صحت عامه در این زمینه با دوا یر مسؤول انسداد قاچاق تماس گرفته اند یا خیر ؟ چه پسر صورت این وزارت

و دکتور غضنفر و رووف راصع دو نکته را قابل یاد آوری میدانم ، يك اینکه در مقاله توريد ادويه به صورت قاچاقی و غیرقانونی مسوولیت اولی با وزارت های داخله و تجارت و شعب انسداد قاچاق است و نه مسوولیت وزارت صحت عامه و دود دیگر این که نباید فراموش کنیم که معادله شرایط بازار آزاد قرار داریم و نوسانات اسعار نیز در تمام کشور های در شرایط بازار آزاد کاملاً محسوس است در مورد تفاوت قیمت ها یاد آور میگردم که اولاً چند فیهده

کشور خارجی که در قانون جنریک هم توضیح یافته است این میباشد که صرف در موردی دوا از يك کشور خارجی در افغانستان توريد شده میتواند که عین دوا در خود کشور تولید کننده هم امتیاز فروش را داشته باشد به این صورت به هیچ وجه نمیتوانیم دوا یر را از يك کمپنی خارجی خریداری کنیم که در کشور خودش امتیاز فروش را فاقد باشد ، شرط دوم دارا بودن اجازه رسمی دولتی کمپنی سازنده دوا در ساختن دوا یر است که قرار داد میگردد و دیگر اینکه

برای بیماران به فروش میرسانند ، یقیناً نه، چراکه آنها از ما سست داشتند که قیمت امپسلین پنجاه ، افغانی است ، مسا خواستیم مقدار پول تفاوت قیمت به جیب يك موسسه دولتی فرو ریز شود که از مردم و در خدمت مردم است و اجازه ندادیم چند دوا فروش از این تفاوت به نفع شخصی خود سود ببرند .

راسع :

مسأله اصلی در این بحث این نیست که چرا دوا یر ضبط شده را به قیمت اصلی تطبیق شده قبلی فروخت ، گرچه باید

درین گردهمایی در مورد پروبلم ادویه جروبخت های صورت گرفت

صحت عامه است که دوا یر قاچاقی را با تفاوت هایی که از دوا های اصلی ممکن است داشته باشد میتواند تشخیص دهد و آنرا به شعب مسؤول به شناخت آورد تا ما دوران مر بوط در بی آشکارا ساختن جرایم و دستگیری مجرمین باشیم .

دکتور غیانی :

ما تا کنون با واردی از ماندی که شما میگو ید تصادف نکرده ایم ، البته در صورت کشف قاچاق ، طبیعی است از نظر ایجاب وظیفه باشعبات مربوطه خاوندوی تماس میگیریم .

تایم

تفاوت در نرخ های امور فارسی و بازار آزاد نباید این همه جنجال بر انگیز باشد چرا که این تفاوت به نفع فلان شخص و یا فلان مو سسه خصوصاً نمیتواند ، بلکه به نفع يك مو سسه خد مانی است که قوی شدن بنیه اسعاری آن با توجه به اینکه دارایی آن به نفع مردم به کار می افتد باز هم به نفع مردم میباشد ، از این ها که بگذریم برخی از عمده فروشی ها صرفاً به منظور نمایش و برای بدنام ساختن مو سسه این سیمتا درملخی چند قلم محدود دوا یر تولیدی خود را به قیمت ارزان عرضه می کنند و اگر قرار باشد تمام اقلام جنریک را وارد

فور هول دوا یر مطابق استندرد بین المللی بوده و دیگری از فارماکوبیای معتبر جهانی درج شده باشد و شرایطی دیگر از این قبیل که اسم جنریک دوا روی بسته بندی آن نوشته گردند مانند آن .

ماری سعادت :

تثبت قیمت ها بر چه اساسی صورت می گیرد ؟
دکتور غضنفر :

يك دوا از چند کشور خارجی آفر گزیده میشود و ارزانترین آن در صورتی که واجد دیگر شرایطی هم که قبلاً گفته شده باشد قرار داد میگردد .

دوکتور حبیبی :

من به انا مه بحث محترم پر هاند رشاد

چنین میکرد و قیمت هار هم در کنترل میباشد سخن بر این است که چرا عین يك دوا میدهد فیهده گرا نتر از يك مو سسه شخصی که یقیناً به نفع خود بیش از نفع عامه توجه دارد قیمت گذاری میکنند و چرا هیچ ذیلی هم برای این تفاوت فاحش وجود ندارد ؟

ماری سعادت نماینده روزنامه هیواد :

به از نیاط آنچه در زمینه مسا یر مربوط به دوا گفته شد می خواهیم پیرسم ریاست امور فارسی زیر چه شرایط و ضوابطی به توريد ادویه از کشور های خارجی می

رئیس امور فارسی :

يكی از شرایط عمده توريد دوا از يك

چندین سده پس از این سینا نو توان
بغی چون وی در ایتالیا بر خاستند میشل
انجلو بنو رو تی که پنجمین ما لگرد
وی در سال ۱۹۵۲ در اینا لیا بر گزار شد
ولیو نارد داوینچی . این سر دو بزرگت
در چند هنر سرا مد گشتند ودر فنا شی ،
مجسمه سازی ، معماری ، مهندسی وادبیات
نام آور شدند .

دومین نکته قابل یادآوری درباره عسوش
واستعداد شگفتی انگیز این سینا پیشرسی
پاور نکرده ای اوست . او کوی دکمی بود که همه
آموختنی ها را پیش از رسیدن به ده سالگی
آموخت . ماز بچه های موسیقی دان شنیده
ایم اما شنیدن نام بچه ای به حیث عالم
و طبیب نا گها نی است . او آمو زش خویش
را در پنج سالگی آغاز کردو در ده سالگی
وی عملا تمام مطالعات خویش را تکمیل
کرد ، از استادان بر گذشت و چنان پیشرو
فنی کرد که در برابر دانشمندان بزرگت
عصر رقابت بیروز مندا نه یی آغاز کرد در
هنده یا هزده سالگی وی طبیب بزر گمی شد .
وعلامه شما خته شده همه دانشهای روز به
شمول علوم غامضه گردیده آنچه سهراب
جوان در رزم میدان و زور و بازو کسب کرد
این سینا در زمینه علوم به دست آورد .
می توانیم در مورد او این گفتار فرودوسی
را بیآوریم :

چو سه ساله شد ساز میدان گرفت
به پنجم دل شیر مر دان گرفت
چو ده ساله شد زان زمین کس نبود
که یا رست با او نبرد آرمود
به نخبیر شیران بر و ن تا خسی
به با زی همه رز مشان سا خسی
به گفته او :

آخرین نکته بزرگت در باره این سینا
و سعت و آزادی اندیشه او ست . اندیشه
او حقیقتاً عالمانه و استعدادش منظم ،
تحقیقات حقیقت جو یا نه مو تر ، معتدل
و جرات مندا نه بود . مگر با همه نیرو و
تبحر همه جانبه استعدادش که می توانست
مسایل غامضه راحل کند ، هیچ گونه تکبر
و خود ستایی ندا شت ، بلکه متواضع ،
با حیا و مودب بود . هر چه بیشتر مطالعه
و تفکر می نمود بیشتر به عظمت و بیچیدگی
مسایل علمی و محدودیت یاسی آور عقل
آدمی یی می برد . او ییو ست در برابر
بزر گمی دانش خویش نو دل بود . این
درباعی که به غلط به عمر خیام نسبت داده
شده اعتراف این سینا را نسبت به قومیدی
و در ما ند گمی در سر نو شت انسان نشن
می دهد .

از قعر گل منبیه تا اوج زحل
کردم همه مشکلات گیتی را حل
بیرون رستم ز قید هر مکر و حیل
هر بند گشاده شد مگر بند اجل

دل گرچه درین بادیه بسیار شنافت
یک موی ندا نمت ولی موی شکافت
الدر دل من هزار خور شید بتافت
آخسر به کمال ذره یی راه نیافت
هر اندیشه بزرگت به همین گو نه در
برابر معمای حل نشد نی جهان به زا نو در
می آید اینست که سقراط با همه دانشش
ادعا کرد که چیزی نمیداند .

طی نه قرن شهرت ابو علی سینا ، این
سینا ، که در ارو پا او یسینا یس گو یند
و به حیث فیلسوف ، طبیب و دانشمندش
شنا سند ، در جهان متمدن پهن شده است .
در سده های میانه مدت درازی پس از رنسانس
اروپا ، درست تا میانه سده هفدهم میلادی ،
اندیشه و آثار و مفاهمش مورد شناسایی
جهانی در شرق و غرب قرار داشت ، و قانون
اودر طب تا هنگامیکه انکشافات جدید در
ساحه علمی و نظری و جراحی در طب به
ظهور نییو سته بود بزرگترین اثر و ماخذ
طبی در دانشگاه های ارو پا بود . من توانم
یی آنرا ندارم تا سبگیری وی را به ماوراء
الطبیعه و طب ارزیابی کنم . همه آنچه می
توانم درین مقال گو تاه بیآورم آنست که
یکی دو خصوصیت آشکار استعداد و ذکاوت
شگفت آور وی را بیان و بر آن تا کید کنم
نخست قابل یاد آوری است که این سینا
در میان پنج شش نابغه جهانی قرار دارد که
گیتی به خود دیده است . تاریخ بشریت
از نظر داشتن انسا نها یی که در رشته به
خصوصی فوق العادگی داشته اندغنی است .
در شعر ، نقاشی ، مجسمه سازی ، معماری ،
موسیقی ، علوم طبیعی و فلسفه نظری ،
چندین کشور و چندین دوره قوا بغی را
عرصه کرده است که آثار شان ، زیبا یی
و نیروی فوق العاده یی دارد و هر یک در
زمینه متعلق به خویش برتری نشان میدهد
شا عرائی چون هومر و ویرژیل ، والمیکر و
فر دوسی ، دانته و شکسپیر ، مفکرانی چون
اپلاتون و کانت ، نقاشانی چون رافائل
ورا مبرانت و موسیقیدان هایی چون موزارت
و بتهوفن هر یک با نیروی سحر انگیز در
دانش و هنر خویش شگفتی و شکوه و جلال
بشریت را می نما یانند . اما توابع واقعی
دایره المعارفی که چون فیلسوف انگلیس ،

بیکن همه دانش ها رافرا گرفته باشند به
نحو عجیبی اندک اند ، ودر میان آنان این
سینا به حیث شا یسته ترین فرد جلوه می
کند ، ما قبل از همه ارستوی یونانی ، پندر
تقریباً همه دانشها را داریم ، همه دانشهای
طبیعی و ماوراء طبیعی که تا آن زمان شناخته
شده بود . او را بحق معلم اول می خوانیم
پس از و در فاصله طولانی زمان سده
دانشمند شرقی ظهور کردند که اندیشه
های بلندشان آنان را سرآمد دانشوران
در چندین رشته دانش ها ساخت . ابو نصر
فارا بی که نزد ما سمت معلم ثانی دارد ،
ابو علی سینا و ابو ریحان البیرونی ، از
ینان ، این سینا یا او یسینا بهتر از همه در
ارو پا شناخته شده است . دریک دوره نسبتاً
کوتاه و نابسامان زندگی وی در علوم منطق
ماوراء الطبیعی ، طب ، الهیات ریاضیات
و نجوم تبحر حاصل کرد و آنها را انکشاف
داد . آثار وی که عدد شان از صد می گذرد
تقریباً همه دانشهای عصر وی را در بر می
گیرد . چنین قابلیت و توفیقی به عده یسی
معدود عطا شده است ودر ارزیابی استعداد
و هوش عجیب این سینا این نکته را نیز
نباید از نظر دور بداریم که در عهد او یعنی
قرن ده و یازده میلادی مدارک و ماخذ چون
کتا بخانها و آزما یشگاه ها که بدسترس
دانشجویان قرار میگرفت خیلی معدود و محدود
بود . استعداد و غنای اندیشه این سینا را
هیچنان می توان در فصاحت و سلا متی
دید که وی در هر دو زبان فارسی و عربی

نوشته پرو فیسور بی بی وچا
دانشمند هندی

ابن سینا

چند نکته قابل توجه

در اندیشه

ابو علی سینا

از کمپ دیوید

تا

بیت المقدس

امپریالیسم جهانی و در راس آن امپریالیسم خون آشام آمریکا در هر جایی که بردگان بر خاسته و به پیکار آزادیبخش دست زدند، در مقابلش قدر افراتست و تمام وسایل و امکانات استعماری و استثمار و همچنان تمام حیل و تیرتک هایی را که در طول حیات ننگین تجاوز و غارت اندوخته اند بکار برده و با رنگ و روشن دادن فضا یا و حقایق به جان و دل مردم و حسیا نه حمله نموده و چون خصلت امپریالیسم همین است، چنین شیوه و عمل، تا امپریالیسم آخرین نفس هایش را بکشد، همینطور خواهد بود.

پناه دشمن حيله گر و فتنه جو، علماً شناخته شد و در نزد مبارزان راه نبرد و پیکار مرگ و زندگی، تمام مسایل روشن است، مبارزان و قهرمانان راه سعادت و آزادی بشریت میداند تا امپریالیسم سرنگون نگردد جنگ و تجاوز، دشمنی و چپاول، خون ریزی و آدم کشی در اینجا آنجا توسط ارتجاع و امپریالیسم و تمام دشمنان شناخته شده بشریت انا مه خواهد یافت و راهی دیگری نیست جز اینکه همه ای انسان های آرزو مند به صلح و ترقی جهان، دشمن مشترک خویش را درک کنند و برده های ریا و تزویری را که به چهره امپریالیسم آویخته شده بگردند و چهره شیطانی و خبیث آنرا با چشمان باز تماشا کنند. و این کار هم ممکن است فقط از یک راه، آنهم مبارزه و پیکار بی امان علیه امپریالیسم و تمام دستیاران بین المللی آن در گوشه و کنار جهان.

نیازی به اثبات ندارد که درین روند انقلاب بی و بیروز مند مردم جهان سنگر های نیرومند و مستحکم را کمایی نموده و درعرصه های مختلف زندگی ارتجاع و امپریالیسم را به شکست های مد هشی موا چه ساخته که محکومیت آن به حساب تاریخ به اثبات رسیده و هیچ قدرتی نمی تواند جلو آنرا بگیرد و در مقابل آن مقاومت نماید.

اگر از مرور صفحات پیکار و نبرد قهرمانانه مبارزان و تحول طلبان واقعی در طول تاریخ بگذریم فقط نگاهی به قضایای تاریخی از انقلاب اکتوبر تا کنون این ادعا را به اثبات می رساند، چه امپریالیسم در آنروزها تمام توان و امکان خود را بکار انداخت تا انقلاب کارگری روسیه را در نقطه خفه سازد، اما نتواند که نشد، از پترو و قتی نقطه ها را نتوانستند از میان بردارند، میل های خروشان و موج های نیرومند پیکار

بر حق مردمان جهان را هرگز نتوانند، خاموش سازند. بر عکس این خشم مقدس مردم است که بیخ و بنیاد ارتجاع و امپریالیسم را به لرزه در آورده و مبارزه پیکار جنگجویان صلح و آزادی بشریت، گلیم آت را بکلی از روی کره زمین جمع کرده و به بو زیم تاریخ می سپارد، این ندای زمان و خواست همه ملل جهان است، هیچکس نمی تواند مانع رشد پر توان آن گردد. با این روحیه و توان تاریخی نبرد به پیش می رود و در پهنای وسیع کار و تلاش انسانی، پای لنگ و لنگان امپریالیسم جهانی و تمام دار و دسته های رنگارنگ ارتجاع و استعمار پیش از پیش لنگیده و به زباله دان تاریخ دفن می گردند.

به ارتباط دشمنی ها و توطئه های امپریالیسم علیه بشریت که چون زنجیر سیاه حلقه های آن در نقاط مختلف گیتی بهم پیوند دارد از جمله از سبب کمپ دیوید که توسط کارتر، بیگن و سادات ارائه گردید همه مردم جهان اطلاع کافی و واقعی دارند، همه میدانند که اسرائیل کودی گوی امپریالیسم آمریکا بوده و اصلاً توسط امپریالیسم خلق گردیده است، از پترو و ظلم و تعدی بالای خلق عرب فلسطین به وسیله اسرائیل و صهیونیسم منفور فقط و فقط توسط امپریالیسم اعمال میگردد، زیرا قاپوچینی های توپ سازی و غیره سازای ایالات متحده آمریکا تمام دستگاه های جهنمی صهیونیستی را تادندان مسلح نموده که بصورت غیر عادلانه به غضب سرزمین های کشورهای دیگر برداشته و خلق عرب فلسطین را آواره و بی خانمان ساخته است.

سخنان فوق هرگز دروغ و افترا نیست تمام مردم جهان به این حقیقت آشنا بی کامل دارند و اسرائیل و یاران امپریالیسمی آنرا دشمن اصلی خلق عرب فلسطین و خلق های سراسر جهان می دانند.

با اینهم کارتر، سادات و بیگن گمشده خانه در کمپ دیوید توطئه ای را علناً رو بدست گرفتند و با هم پیمان بستند تا با الفاظ و تیرتک های فریبکارانه مردم

جهان را و بخصوص خلق عرب فلسطین را اغوا کنند که به اصطلاح سادات، کاتر و بیگن از حقوق خلق عرب فلسطین پشتیبانی می کنند و به نفع صلح در شرق میانه با هم دست می دهند.

اما واقعیت غیر آن بود، خلق عرب فلسطین و سازمان آزادیبخش فلسطین بحث سازمان مسوول و همچنان دیگر سازمانها و گروه های ضد امپریالیسم و ضد صهیونیسم بایکصد و یک آواز در مقابل سادات و کمپ دیوید قرار گرفتند و تیرتک های تفتین آمیز امپریالیسم بین المللی را افشا نموده و از همان آغاز اعلام داشتند که توطئه کمپ دیوید، حمله و تجاوز صریح دیگر است که علیه خلق عرب فلسطین طرح ریزی شده و دنبال می گردد.

همچنان در سراسر جهان هزاران مقاله و نبره به نعره بر آمد و این سبب و توطئه را نه تنها افشا نمود بلکه آنرا سیاست چپاول و تجاوز علیه خلق عرب فلسطین دانسته و از همه ای مردم جهان خواستند که در مقابل آن قدمی نهاده و آنرا رد نمایند که خوشبختانه چنین شد.

از طرح توطئه کمپ دیوید تا کنون توافقاً تجاوزات اسرائیل دامنه دار تر شده و گسترش بیشتری یافته است که یادداشت فهرست چنایات صهیونیسم از کمپ دیوید تا الحال از حوصله این نوشته بدور است اما آنچه روشن تر نماید و همه مردم جهان آنرا میدانند اینست که توطئه کمپ دیوید تمام ارتجاع عرب را با هم نزدیک ساخت و آنهایی که در جهان عرب بدو از اسلام و اسلامیت یاد می کردند همه و همه در تحت همین سیاست پل پای امپریالیسم را در شرق میانه و دیگر نقاط جهان منسجمه در سرحدات افغانستان تعقیب نمودند و عو نس اینکه خلق عرب فلسطین را از جنگال امپریالیسم آمریکا و صهیونیسم نجات دهند، دست آنرا خائنه فشرده و به سادات حق دادند که از ایشان در محافل امپریالیستی نمایندگی کند و چون سادات خائین هم در طریق خیانت به خلق عرب فلسطین از همان کهنه کاران و جفاکاران تاریخی است درین راه هم تمام های خائنه اش را برداشت و اگر قبلاً در خطا نوبت کر امپریالیسم بود اکنون خود را بکلی در آغوش امپریالیسم انداخته است.

صهیونیسم اسرائیل در تحت پرده گرام مشترکی که در کمپ دیوید با کارتر رئیس جمهور آمریکا و سادات خائین و به قول اعراب سادات آمریکا بستند، باز هم سا طور های قصا بان اسرائیل را برانگیز نمود و بیگن هرگز در میثاق کمپ دیوید را یگان امضا نکرده و سادات را که گردن به ریسمان امپریالیسم بسته و گوش

به قصر سفید داده است برده اسرائیل نیز نمود چنانچه امروز به این سخن کسی شک و شبیه ای ندارد.

اگر از توطئه هایی که درین مدت سرحد بندی گردیده و تطبیق شده بگذریم، آخرین توطئه کارتر، سادات بیگن و تمام ارتجاع عرب برای خلق های مسلمان جهان و بخصوص برای خلق عرب فلسطین غیر قابل قبول بوده و اگر واقعاً کسی از حقوق خلق عرب فلسطین و از اسلام و اسلامیت دفاع می کنند و مردم مسلمان جهان را دوست دارند باید علیه صهیونیسم و امپریالیسم آمریکا شجاعانه و قهرمانانه قرار بگیرند و به مبارزه انقلابی و بی امان علیه آن بپردازند.

این توطئه صریح و علنی خلاف تمام قوانین بین المللی انتقال مرکز اسرائیل از تل آویب به بیت المقدس است. که ایالات متحده آمریکا و سادات خائین نیز اسرائیل بیت المقدس را پایتخت اسرائیل سازند، همکاری نموده و متوق آن شده اند که این دیگر برای خلق های مسلمان جهان تحمل نا پذیر است باید علیه آن نا طعانه به توطئه بر خاست و علیه آن سنگر های خلق عرب فلسطین را استحکام بخشید.

آنچه درین میان روشن می نماید اینست که صهیونیسم و امپریالیسم آمریکا یک دست و یک زبان اند، آنها مشترکاً عمل می کنند، اگر در شرق قبیانه علیه خلق مسلمان عرب فلسطین به چپاول دست می زنند و خون ریزی را بر راه می اندازند، و با انسان و انسانی دشمنی می ورزند در دیگر نقاط جهان نیز همین سیاست را پیش برده و تعقیب می نماید.

حالا دیگر روشن گردیده که سادات خائین در کمپ دیوید به چه خیال می دست زد و خلاف مصالح خلق عرب فلسطین و تمام مردم شرق قبیانه در پیمانی امضا نمود که اگر واقعاً و عمیقاً توجه بعمل آید، مسهرن بیت المقدس به اسرائیل بود و اسرائیل بسا جرات توطئه کمپ دیوید به این اقدام دست زد در اینجا سوالی مطرح می شود که آیا هیئت خائین اسرائیل یا همان صهیونیسم جلا د پیشه در زیر شعار های توطئه آمیز کمپ دیوید با اعلام بیت المقدس به بحث پایتخت اسرائیل به سیاست های تجاوز سرانه خویش بسته می کنند یا باز هم همان دیگری در میان است، خلق های جهان به این عقیده اند که سیاست کمپ دیوید باز هم تجاوزات دیگری را در پیش رو دارد، منتها با این فرق که دیروز سادات بیگن و در راس آنها کارتر در کمپ دیوید بصورت علنی گرد هم جمع شده و پلان های شوم هجوم و تجاوز به حقوق خلق عرب فلسطین را تهیه دیدند. اکنون

و ساخته و با فته آن تحت عنوان دفاع از مسلمانان ایران و افغانستان و تأمین امنیت در شرق قلمبانه و دیگر نقاط جهان افشا گردیده و چهره اصلی و تجاوز کارانه امیر یالیزم امریکا و ایران صهیونیستی و عربی آن بیشتر از پیش بر ملا نمایان شد.

اکنون دیگر داد و فریاد های امریکا و اسرا نیل و ارتجاع عرب که سانات در راس آن قرار دارد نزد آنها بی که فریب خورده آند نیز اعتباری ندارد، هم عنا صر آگاه و مبارز جهان مقصد ارتجاع و امیر یا لیزم

امریکا، صهیونیزم و مانوئلیسم، و سودی های کوکی آن ها ضیا الباطل و دیگران را قیلا درک نموده و میداند که آنها چه بلان های شو می را با هم می سازند و خائنه و خفا شانه به تطبیق آن غلبه بشریت می پردازند.

سخن دیگر که نباید از یاد رود خلق دی جهان به بیکار انقلابی شان ادامه می دهند و دهر جایی ازدوستی و همکاری نیرو عای صلح دوست و آزاد یخواه جهان مستفید گردیده و افتخار دارند که اتحاد شوروی، کشور های سو صیا لیستی و تمام مبارزان صدیق صلح و ترقی آنها را یاری می رسا نند و درین بیکار عادلانه کمک می نمایند.

درین مبارزه ارتجاع و امیر یا لیزم سر نگون گردیده و سر انجام دوش صلح و دوستی میان ملل با اطمینان کامل در اهتزاز در آمده و تجاوز و ستم و دسیسه و خیانت از میان می رود، اکنون حلفات گرم بیکار و نبرد روشن است، درین نقاط تا کنون امیر یا لیزم شکست های زیادی بر نداشته و رسوا گردیده است

ما همچنان به پیروزی خلق عرب فلسطین اطمینان و اعتماد کامل داریم، خلق های جهان پیروز می شوند، ولی مهم اینست که ما درین نبرد انسانی در صفا قرار داریم که فراتر از ما می سازد و در داد گاه تاریخ با سر افراشته قرار می گیریم و دشمنان را به داد گاه می خوا هم.

مرگ بر ارتجاع و امیر یا لیزم تا بود یاد صهیونیسم امرا نیل پیروز باد خلق عرب فلسطینی

تصحیح ضروری

خوانندگان محترم، لطفاً هنگام مطالعه نکات زیر تصحیح ضروری را در نظر داشته باشید: در صفحه (۱۰) ستون چهارم، سطر (۲۳) کلمه (قوله) به (نبرد) تصحیح گردد. در صفحه (۱۸) ستون دوم، سطر (۴۷) کلمه (اسلا) به (اسلام) تصحیح شود. در صفحه (۲۰) ستون اول، سطر (۱۰) و (۱۲) کلمه افغانی حذف شود. در صفحه (۲۱) ستون اول، سطر اخیر کلمات (پدفاع)، (تنها)، (مظلوم) و (ضعیف) حذف شود. در صفحه (۲۰) ستون دوم، سطر (۲۹)، علامه سوالیه حذف شود. در صفحه (۱۱) ستون چهارم، سطر (۱۲)، کلمه ضیاء الباطل حذف شود.

گرا نه امریکا علیه ایران ادامه دارد.

خائنه تر اینکه ارتجاع عرب عوض این که بخاطر آزادی خلق عرب فلسطینی بسا

قدرت های صلح جو و طرفدار جدی خلق عرب فلسطین همکاری نمایند و خود را از صف امیر یا لیزم به صف خلق مسلمان عرب

فلسطین قرار دهند، در صفا مستگر اسرائیل و امیر یا لیزم امریکا می ایستند و نه تنها سیاست کمپ دیوید را تا نید می کنند، بلکه در هر جا بی که امیر یا لیزم امریکا به تجاوز دست زد آنرا یاری نموده و به خصوص به ارتباط کشور های اسلامی آنرا

به لباس اسلامی مزین می سازند، چنانچه تمام ارتجاع عرب آنها بی که با اسرا نیل ایالات متحده امریکا یکجا در دسیسه و تجاوز با هم تباری دارند، ضیا الحق یا کستان یا ضیاء الباطل را چون غلام خویش به خدمت گرفته و خلاف مصالح مردم یا کستان و منطقه کمپ های آدمکشان را علیه مردم مبارز و آزاد یخواه افغانستان بوجود آوردند که تا

کنون به چنان یات ننگینی پر دا خه و هزاران هزار انسان زحمتکش افغانستان را به خاک خون کشانده و باز هم داد و فریاد بلند نمودند که گو یا از اسلام دفاع می کنند.

اینست مسلمانان امیر یا لیزم امریکا، سادات خاین ضیاء الباطل یا کستان، جینی

مانوئلیستی، ارتجاع عرب که بیت المقدس را، جای مقدس مسلمانان جهان را رسماً به اسرائیل تسلیم می نمایند و در منطقه علیه انقلاب اسلامی ایران و انقلاب آزادی بخش افغانستان به تجاوز و چپاول می پردازند.

در آغاز گفته آمد که تو طه کمپ دیوید ادامه دارد و نه تنها این دسیسه در بیت

المقدس به پایان نمی رسد بلکه باز هم در شرق قلمبانه و در نقاط دیگر جهان به

خصوص در جهان اسلام همین تو طه تطبیق گردیده و شاخ و پنجه می کشد، ساخته های آن به ایران و افغانستان و تمام کشورهای اسلامی توسط ارتجاع به کشور ها می رسد و دسایس گرم تر می شود.

نتیجه اینکه سخن بسیار است ولی دشمن و دوست را شناختن از اهم مسا یسل حیاتی است، نباید دوست را جای دشمن

بدون تر دید در بیت المقدس می آید و همان میز گرد کمپ دیوید را به بیت المقدس انتقال داده و با همان قلم های که در آنجا سند تو طه را امضا کردند در بیت المقدس نیز تو طه های دیگری را می ستند و امضا می کنند.

اکنون که هیئت حاکمه اسرائیل به هم دست و همکاری سادات و رهنمای مستقیم شبکه های جا سوسی (سی، ای، ای، امریکا و دیگر کشور های امیر یا لیستی منجمده اسرا نیل و در راس کلتر اشغال رسمی بیت المقدس را تو طه پارلمان آن کشور به تصویب رسا نند، سوال های دیگری باز هم تکرار طرح می گردد که آیا امیر یا لیزم امریکا در جهان از اسلام و اسلامیت دفاع می کند، آیا امیر یا لیزم امریکا دوست مسلمانان جهان است؟ آیا سادات ارتجاع عرب و بیگن حد اقل به مسلمانان

توجه دارند. این سوال ها بسیار روشن ساده، و بسیط و عام فهم است، اگر کسی در جهان حد اقل به مسا یل روز تو چه کند و حتی اگر قضا یاری عصر را طور میکا نیکی به هم داده و تما شا کنند که در جهان چه

واقع شده و بخصوص چنانچه ران چه میگویند و چه می کنند، جواب سوالات فوق و سوالات دیگر از همین قبیل برای شان

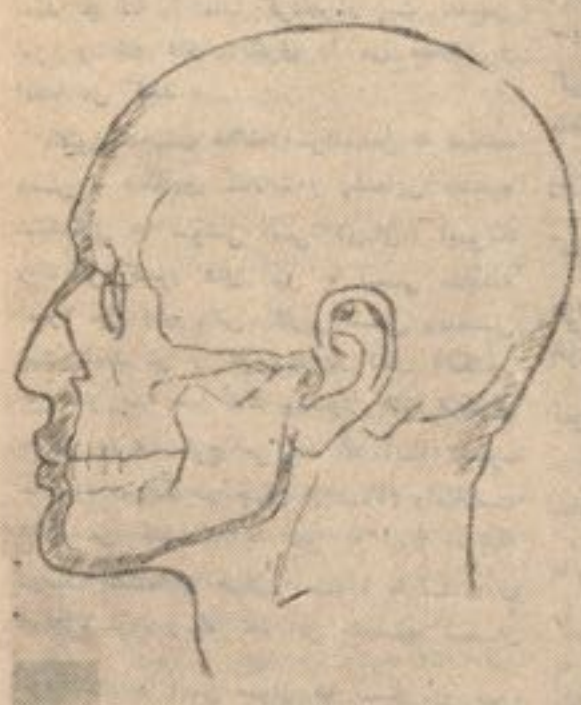
به سادگی روشن می شود و این است که امیر یا لیزم امریکا نه تنها دشمن خلق های مسلمان جهان بلکه دشمن مو گند خورده و جانیکار مردم زحمتکش روی زمین است و این مسئله آفتد گو یا و رسا است

که شک و تردید را در آن راهی نیست خوب تو چه کنید، به حقایق با چشم باز نگاه کنید، اغراض و تما یلات صیا ه تپسکاران جهانی را تشخیص نماید ببیند، آیا امکان دارد قدرتی که هیئت حاکمه

اسرائیل را با سلاح های مر گبار و آتش افزا مجهز می نماید تا خلق عرب فلسطین را از خانه های شان بیرون کند و آواره سازد و خو نریزی و دشت انگنی را تاهن زند، می تواند در گو شه دیگر دنیا نیز بشریت و از جهان اسلام دفاع کند، حداقل تو چه حکم می کند که این غیر ممکن است اگر ممکن می بود چرا طیارات امریکایی به خاک جمهوری اسلامی ایران به تجاوز پرداخت و تا کنون نیز سیاست های تجاوز

عبد الله «محب حیرت»

چند تصویری از سیمای مؤثر این سینا که به ارتباط جمیع اش توسط یکی از نانا شان معاصر از بنگستان ترسیم شده است

ابن سینای بلخی دانشمند پرنبو غیکه روزگاری سرآمد و پیشتاز فلاسفه و دانشوران جهان شد

دیده جان بوعلی سینا بود از نور معرفت بینا «انوری»

«ابن سینا، نخستین بار در علم جهانی، مواد معدنی را طبقه بندی کرد»

از بطن همین زن متولد شد. بنا بران اصلیت او منسوب به بلخ، ولایت و سیستان و صرف ولادت و توره آموزش و پرورش این سینا در بخارا واقع شده است. از همین رهگذر هو صوفی در آثار فر هنگی و تاریخ دانش بشری شرق و غرب بنام «ابن سینای بلخی» شهرت دارد.

ما خذ دست داشته معتبر یا نگر این حقایق است که: ابن سینا تا سن پنج سالگی در منزل پدرش واقع در فریه «افشانه» نزد معلمان خصوصاً درس خواند ولی بعد از آن که محمود برادرش بدنیای آمد، پدرش به بخارا مراجعت کرده و شیخ را به تحصیل علوم سرگرم کرد و پرورش را آموزش و پرورش خویش داد. هنوز دهساله نشده بود که علوم ادبی را تکمیل کرد و بخواندن علوم ریاضی شروع نمود و به سن دهسالگی قرآن، فلسفه و علوم دیگر را فرا گرفت چنانکه ابو عبدالله «ناتلی» یکی از رجال معروف قرن چهارم وارد بخارا شد و بخانه عبدالله بن سینا پدرش اقامت گزید، ابن سینا نزد او به آموزش علم منطق و اقلیدوس مجسطی پرداخت. وی در خلال این دوره استعداد خود را بنحوی تبارز داد که از بسی

واقع ۱۲ کیلو متری بغض را و در ساحل سفلی دود (ایگند) چشم بسد نیا کشود محققان ولادت او را در محل یاد شده چنین نامیده اند که: پدر ابن سینا یکس از معارف زمان خود در بلخ با ستانی و مرد آزاد اندیشی بوده و در ایام سلطنت نوح ابن منصور سامانی از بلخ به بخارا مهاجرت نموده (۳۶۶ هـ) و در شهر بخارا که آن زمان پسا بتخت اهل سامان بود اقامت اختیار نموده است. وی از علان دود مان، مذکور معرفی شده که مدنی از طرف نوح سامانی بحکومت خورمیشین نامزد و منصوب گردید و به تحصیل مالیات آنجا مو تف شد و چون عبدالله پدرش با باشندگان آنجا آشنا می و معرفی پیدا کرده بود، لذا از فریه «افشانه» زنی را بقصد نکاح خود در آورد که «ستاره» نام داشت اینک ابن سینا

باشد که چنانچه بتمام علم و خدمات انسانی وی ارج گذارده اند. ولادت و رشد شخصیت معنوی: ابن سینا در ماه صفر سنه ۳۷۰ هـ ق (۹۸۰ میلادی) در دهکده «افشانه» یا «افشانه» مر بوخارا حیه خورمیشین از توابع معروف

اسم و کنیت: زنده ترین دانشمند، بزرگترین عالم و فیلسوف و معروفترین طبیب بلخ که در مشرق زمین به لقب «شیخ الرئیس» و در سرزمین های غرب به «امیرالاطباء» ملقب و مشهور است، در اروپا وی را به اسم «اویسینا» نیز میشناسند و در کتب معتبره و ما خذ مستند او را بعنوان «جنته الحق» شرف الملک امام الحکما، و کنیه اشرا «ابو علی حسین بن عبدالله بن حسین بن علی بن سینا» مشهور به «ابن سینا» یاد کرده اند و متذکر شده اند که هو صوفی از ماهرترین حکما و از ستاره های تابنده علم و ادب افغانستان و سراسر جهان می

(۵) بقول علی اصغر حلبی مؤلف و نگارنده تاریخ فلاسفه از آغاز اسلام تا امروز، کلمه مرکب «خورمیشین» را به غلط در متون عربی «خرمیشین» (بفتح خاء) نوشته اند و آن اشتباه است. زیرا این کلمه از دو جزء «خور» بمعنی «خورشید» و «میشین» یعنی (میشین) ترکیب شده است که مفهوم «سرزمین آفتاب» را نیز میدهد. (با استناد فرهنگ ایران باستان و فرهنگ معین)

اشخاص و حتی استاد خود پیش‌جست و مقارن یا نژده سا لگی از معلمان خود سبقت کرد. چنانچه اهل تحقیق نو شده اند که : ابو عبد الله نا نلی غالب او قات بجواب سوالات ساگرد خود فرو میماند و از عصبه جو اب کمتر بدر میآمد. با مهاجرت ابو عبد الله نا نلی جا نب خوارزم ، این سینا به مطالعه کتب معقول ، علم الهی و طبیعی ، طب و ریاضی پرداخت ، در شا نژده سا لگی به آموزش طب همت گماشت و در هسوزده سا لگی از تحصیل علوم فارغ شد و در بخارا هنگامیکه تازه بیست سال داشت ، نخستین آثار فلسفی خود را نگاشت . وی که از نوابغ روزگار خود معرفی شده و معا صر پیرو نی دانشمند پیشا هنگ کشور ما میباشد در سنین ۱۲ - ۱۸ سا لگی دایرة معلومات وی به خصوص در رشته طب گسترده و وسیع بود و درین علم بزودی متبحر و استاد زمان خود شد . به طوریکه محققان تصریح کرده اند : فضلا و اطباء بخارا با رجوع کرده و مشکلات خود را در میان میگذازدند و حل مطلب میکردند . این سینا نزد اسما عیل زاهد که از قضایی مشهور بخارا بشمار می رفت ، علم فقه را فرا گرفت . سپس بدامن فلسفه دست زد و درین رشته نیز وارد وصائب نظر شد . پس از آنکه به آموزش علم الهی شروع کرد ، همزمان با آن کتاب مابواری طبیعه از سوز را چهل مرتبه خواند . به طوریکه عبادت کتاب را حفظ کرد و لیکن حقیقت مطلب برایش مکشوف و واضح نشد و میگفت که اینها چنان مطالیبت که برای فهم آنها فعلا را هر در دست نیست در شرح حالیکه خود این سینا نوشته و یکی از محققان معاصر آسیای میانه آنرا به نشر کشیده ، چنین مطالبی از گفتار این سینا مندرج است که : «مقارن هسا لگی قرآن و علوم ادبی را آموختم ، من چنان سر یح علوم را در یافت میکردم و به چنان مو فقیتهای نایل میشدم که همه متعجب میشدند . در این هنگام شبها نمیخوابیدم و روزها را هم به چیزی جز فرا گرفتن علوم نمیدانستم و همینکه برای لحظه ای به خواب میرفتم ، در خواب مسایل علمی را میدیدم و اغلب در خواب پرده از مسایل پنهان بر میداشتم و مو فقی میشدم تا آنها را حل کنم . من به همین سبب کار کردم تا در مبنای علوم استحکام یابم و اسرار مکتوم در نظر م آشکار گردند .»

اهل تحقیق این رو ی یاد را به این سینا چنین نسبت داده اند که : یکروز گذرش به بازار کتا بفرو شان افتاد و شخصی برای این سینا کتابی را تقدیم کرد تا بخرد . چون صاحب کتاب شخص فقیری بود به خر یدن کتاب اصرار کرد . لذا این سینا مجبور شده کتاب را به سه در هم اینباغ نمود و به خانه مراجعت کرد . روایت می کنند که این سینا گفته است : وقتی وارد خانه شدم کتاب را باز نمودم ، دیدم کتابت راجع مابواری طبیعی ارستو که ابو نصر فارابی آنرا شرح و تفسیر نموده بود . چون بدقت مطالعه کردم باب این علم بر روی من باز شد . فوراً اظهار شکران نموده و امسوال زیادی را به فقرا ی بلد ایثار کردم . دانش های مکتوبه به این سینا امکان داد تا در آوان رشد ، به طبابت بر دازد .

محتوای ما خذ مطبوع در آن زمینه مبین آنست که مقارن همین زمان نوح بن منصور سا ما نی بر عن قولنج مصاب شد و اطباء معروف از مداوی او شر ما نندند . چون شهرت و آوازه دانش و حکمت طبی این سینا پیر طرف پخش شده بود ، امیر نوح سا ما نی بلا درنگت این سینا را جهت معا لجه خود طلبید و در اثر حذاقت و مداوی این سینا ، امیر مذکور مداوا شد و از مر عن مهربکی شفا یافت . این فرامست و درک حکیمانه وی مورد تحسین نوح بن منصور واقع شد و بدربر سا ما نیان راه پیدا کرد و در قطار بهترین

نارد با اشخاص سرایت کند . بعضی از پیشنهادات طبی این سینا هنوز ارزش خود را از دست نداده است . از شرح زندگانی علمی این سینا چنین بر میآید که هر اثر موافق اش در زمان مقتضای سی و پیراهون موضوع مختصر و معینی با رعایت معنا سبتی نگارش یا فسه و تسلسل متناسب و معقولی را مد نظر گرفته است ، پنجمیکه هسه در یک یا چند موقع که وی تحریر اثر یا کتا بی را تصمیم می گرفت ، تحقیق میدیرفت و اشاعه مییافت همچنان اهل تحقیق را جمع به نسخه از

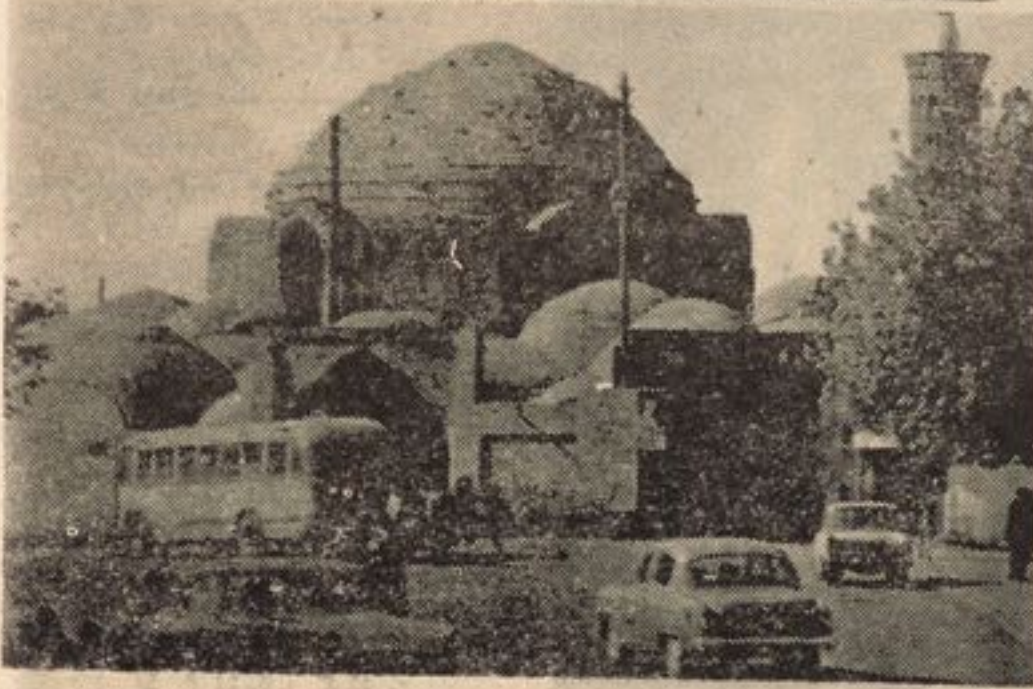
یکرة ابن سینا

از کتاب «منطق نجات» این سینا گزارش داده اند که : «وقتی آن اثر را در جرجان نوشت و بدست علمای شیراز رسید ، بعضی از مسایل مندرج آن ، برایشان مشتبه و غامض آمد ، لذا علمای یاد شده عنوانی شیخ ابوا لقاسم کرمانی که مقیم اصفهان بود ، نامه نوشتند و مسایل پیچیده و قابل توضیح را استیضاح کردند . هنگامیکه آن نامه توسط ابوا لقاسم مطالعه شد ، غرو یگاه به خدمت این سینا شد . بعد از آنکه این سینا محتوای مکتوب مذکور را مطالعه کرد و به نوشتن جواب آن پرداخت . طوریکه ابو عبید یکی از شاگردان این سینا گفته

است : « هنوز آفتاب طلوع نکرده بود که گما شته استاد ابوا لقاسم آمد و جواب نامه حاوی نو صیح مشکلات و نکات استیضاحی علمای شیراز را گرفت و برگشت . این سینا به فا صد گفت که به شیخ ابوا لقاسم کرمانی بگو یید که چون فا صد در مراجعت خود عجله داشت زاید برین مجال بحث نشد . ابو عبید بر تداوم این مطلب گفته است : و فستیکه جسوا ب شبیهات را باو دادم در عجب شد که چگونه این مشکلات را در زمان کم حل نموده و ابوا لقاسم شرح واقعه را بعلمای شیراز نوشت ، همگی متعجب شدند و از تسلط این سینا (شیخ الرئیس) در علوم عقلیه متعجب گردیدند . لذا محققان مساله نگاشته اند که : موافقه فوق قدرت ، تبحر و مهارت شیخ الرئیس این سینا را تثبیت میکند و بخوبی بیانگر آنست که چنین شخصی در یک شب ، چند اثر بزرگ علمی و مهمی را مینویسد که موجب تحیر و افتاح گروهی از علمای وقت واقع میشود .

تداوم خدمات علمی :

از روی گزار شهای اهل تحقیق چنین بر میآید که این سینا بعد از سن شانزده یا هزده سا لگی از آموزش و فرا گرفتن علوم فراغت یافت و بیشتر بسوی تالیف و تصنیف آثار و کتب گرایش نمود ، چنانچه همدرین وقت بود که بنا بر تقاضای ابوالحسن عروسی اثری را بنام «مجموع» تصنیف کرد و سپس بنا بر تقاضای «ابو بکر خوارزمی» یکی از فقها کتاب «حاصل و محصول» را در بیت جلد نوشت و اثر دیگری را تحت عنوان «البروالالم» را جمع به علم اخلاق نگاشت که آنرا جو هر فلسفه و عصاره حکمت دانسته اند . بگفته محققان و مورخان هنگامیکه از یکطرف کار سا ما نیان به اثر غلبه آل افرا سیاب بر آشفته و دگرگون شد و از طرف دیگر پدر فیلسوف (ابن سینا) نیز وفات کرد ، لذا وی بطرف جرجان رفت و تقریباً مدت ده سال در خوارزم و بدر بدر آل مامون و به خدمت خوارزمشاه علمی بن مامون محمد بسیار تقرب جست ، بتالیفات مشغول شد و مجالس علمی و محافل دانشمند ان آن عهد را رونق افزا گردید و از طرف ابوالحسن سهلی وزیر دانشمند و یکی از گر ویدگان علم و دانش آن عصر خوارزمشاه هسان نیز مورد احترام زیاد قرار گرفت . هنگامیکه سلطان محمود غزنوی بسر نواحی خوارزم دست یافت ، با استماع خبر تجمیع علمای و دانشمندان و آوازه شهرت این سینا تجویز نمود آنرا بدر بار غزنین منتون کند و فرا خواند ، مامون که موضوع را با علما و دانشمندان در میان گذاشت ، در بر رفتن شان بدر بار غزنه موافقه کردند و بر خی ها آنرا نپذیرفتند . این سینا در زمره دسته دومی قرار گرفت و طبق استدلال محققان و مورخان علت این مساله را یکی مسایلی گو ییند که از این سینا بدر بار غزنه شده بود و از آن میآید یقین و دلیل دیگرش خشونت و تعصب دینی سلطان محمود را و نمود کرده اند که این سینا بدان سبب ازین منتون و رفتن امتناع ورزید . در نتیجه آنرا نیکه از رفتن بدر بار غزنین منتع شدند ، لطفاً ورق بزنید

منظری از آثار تاریخی بخارا محل پرورش و آموزش ابن سینا که فرزند نامور بلخ علوم متداول را در آنجا فراگرفت و بیک سلسله ابتکارات و تالیفات علمی دست زد

مشغول شد . سلطان مسعود همینکه ازینصاحب
علاء الدوله مطلع گردید ، بیغای فرستاد
و اظهار داشت که : « اگر ذره از اخلاص
انجاد قدم یکسو نمی خواهر ترا ملاق نمود
و او را بدست او باشی لشکر خواهم داد .
این ننگ در دودمان شما الی الی بد بقی
بماند . » بطوریکه محققان نوشته اند :
علاء الدوله از استماع این سخن پریشان
شده و به شیخ رئیس التجا کرد . در
جواب این بیغام باو مشوره دهد . ابن سینا
گفت : « به سلطان مسعود بنویسید که اگر
این مخدعه خواهر من است ولی منکو حذر
نمیشد و اگر هم ملاق دهر باز هم مطامع
تو محسوب خواهد شد ، حمایت و ثبوت
داشتن برای زوجه راجع به شوهر است .
به برادر ، اکنون خود فانی و گویند چهر
این جواب به سلطان مسعود رسید ، از آن
خیال خود سر فکظ کرد .

او عید یکی از شاگردان ابن سینا
رضمن نوشتن زندگینامه ابن سینا نوشته
است که : « شیخ به روزگار تازه جوانی
در شمار ذیبا ترین مردم روزگار خود بوده
است . هر گاه روز جمعه برای رفتن به مسجد
از خانه بیرون میامده ، عرشا شهر در کوچه
و خیابان اجتماع میکردند و بر یکدیگر
پیش میگردیدند تا از تمام شای ریبایی و
فریبندگی وی بهره ور شوند . . . سایر
محققان نیز که پهلوی های خصوصاً حیات شخصی
او را بررسی کرده اند ، یاد آورنده اند که :

ابن سینا بواسطه قوه مزاج و شدت نیروی
جسمانی به عادت نسوان رغبت زیاد داشت
زنان بحدیث نیروی شهوانی همیشه بزی
غلبه مینمود چون در این کار زیاده روی می
کرد و از صحبت با زنان دستبردار نمیشد ،
بنا بر آن همین عساکه به مرور زمان با عساکه
ضعف مزاج او گردید و با اینکه بیماری
قو لنج نیز نامتگیر او شد از صرف اندیشه
مضیر آن عرض بر هیچ نمیکرد و بهعلاجه
خود هم چندان متوجه نمیشد لذا همین
تکالیف با شوق « زن دوستی » باعث شد
او را از پا در آورد . چنانچه وقتی بدر
تداوی خود متوسل شد که کاراز کار دست
بود ، آنگاه خودش از تداوی و درمان خویش
دست کشید و گفت : « مدبرین من از تدبیر
فرو مانده و درمان بیفایده است » بدینصورت
چند روز دیگر را با نفاخت و در ماندگی علاج
سیری کرد تا بدیناردم شتافت . آنوقت چشمت
باغزاز و اکرام در همدان مد فون گردید .
تاریخ وفات او را سال ۴۲۸ ه ق به سن
پنجاه هشت سالگی نوشته اند .
لمنویس لدرطالآن بقدمه ساقیه شمشخ جوت
آثار ابن سینا :

چا لب «چربان» و «ری» رهسپار شدند .
ابن سینا نیز از بیم جان ، خوارزم را ترک
کرد و مدتی در ترکستان و خراسان مغازی
بود . در خلال این روز گاران ابن سینا به
تالیف برخی کتب متوسل شد .
سپس ابن سینا به «ری» رفت و در آنجا
عرف مجدداً دوله دینم و عاشرش مورد احترام
و قدر دانی زیادی قرار گرفت . در آنزمان
که مجدداً لدوله به بیماری روانی و ما لبحوس
لیا مصاب شده بود با تر تداوی ابن سینا
معا لجه گردید و شفا یافت .

پس از مدتی که ابن سینا خبر حمله مسعود
غز نوی را بسمت عراق شنید از «ری» به
«زوزین» و از آنجا به همدان مهاجرت کرد
و نزد شمس الدوله (برادر مجدداً لدوله) رسید
و در حدود نه سال در همدان ماند و در نتیجه
معا لجه عرض فو لنج شمس الدین دیلمی ،
پسر فخر الدوله دیلمی ، بدر بار او ره یافت
پس از چندی بمقام وزارت رسید . ولی در
نگذشته بود که مورد حسادت حاکمان و
تار یکنظران واقع شد و سپاه را بر ضد
شیخ رئیس ابن سینا شورا میدادند و امول
او را بغارت بردند و امیر را بکشش او
تحریر کردند ولی امیر از قتل ابن سینا
خود شاری کرد و صرف به عزتش اکتفا نمود .
درین وقت ابن سینا در خانه ابو سعید نامی
پنهان شد . طو لی نکشید که عرض شمس
الدوله بروز کرد ، ناچار احضار حکیم ابن-
سینا را امر کرد و از حضور شیخ پنهانیت
پوشش طلبید و مجدداً وی را بوزارت خود
بر گردید . درین وقت ابن سینا به نوشتن
کتاب «شفا» و کتاب «قانون» اقدام کرد و
هر دو را به اتمام رسانید . غایب بنا بر
گرفتن ریهای وزارت خود از طرف روز ، دور
مجا لمت علمی و آمو زنده اش را بسرای
استفاده دیگران از طرف شب بر گزار می
کرد . بعد از مرگ شمس الدوله ، که
هنگام عزیمت مقابله با امیر طارم در عرض
راه با تر عودت عرض فو لنج بدو در حیات
گفت و پسرش تاج الدوله بر سریر سلطنت
نشست . باز هم ابن سینا را بمقام وزارت
تکلیف کرد ، ولی او از پذیرش آن خود-
داری ورزید و کار تصنیف آثار و نوشتن
کتابهای خود را دنبال کرد . هنگامیکه
به نوشتن منطق متوسل شد ، هنوز آنرا
بیا به اتمام نرسانیده بود که با تر ششمی
ها و مخالفتهای برخی فیلسوف بلخی را
به اتهام مکاتبه همراه ابو جعفر کابویه
حاکم اصفهان زندانی کردند چنانچه وی
در قلعه فرو جان محبوس شد . پس از رهایی
از زندان به اصفهان رفت و به خدمت علاء
الدین کابویه در آمد و همه جا در سفر
و حضر و حتی در سفر های جنگی با او بنسود .
در زمره رویدادها بیکه مظهر فراموشی و
شور تهای متضای ابن سینا هنگام تالیف .

تقریباً نزد علاء الدوله به او نسبت داده شده
یکی هم نوشته اند که : هنگام عزیمت و
معا لجه سلطان مسعود غزنوی از ری به اصفهان
چون علاء الدوله در برابر سپاه مسعود تاب
مقاومت و مبارزه را در خود نمیدید ، ابن سینا
مشوره صلح را داد و علاء الدوله نظر و
مشوره او را پسندیده و هدا یای بسیاری
برای سلطان فرستاد و علاوه بر آن خواهر
خود را نیز بقصد ازواج او در آورد . ولی
در خفا چینه معا بله به تهیه لوازم جنگ

تاکنون خاصاً مسعود استفاده متفکران
قرار داشته و از زمان وفات ابن سینا تقریباً
نزد بارها طبع و ترجمه شده و ما حاصل
افکار او را در همدان طبقه فاضله دنیای همدان
پنداشته اند . قسمت اعظم آثار ابن سینا
بزبان عربی بوده و بیشتر آنها بسز با تهای
غربی و بین المللی مورد استفاده قرار دارند .
محققان توضیح کرده اند که ابن سینا به
سن چهارده سالگی کتاب لغت را بر می
نوشت . بین سنین چهارده الی شانزده نیز

والشبان فالظهور مخفي ولا فتحه بمادة الوجود عليه بل
 مشير المن والظهور في الفولج وهو من من الله والوجود
 في مكانه في احوال طرد به من احوال من غير ان يخلو
 في غير ذلك وورثان في احوال طرد به فا حتمه لا
 الجماع را حبه منته وورثان ضعيف الهمم حدث به
 بعد الجماع فزاد من الناس وهو منسلي مزاج ردي فان
 في الجماع كروب وقزيفه وباسه وضعف وكذا احواله
 وان هو يعاطاه ضعف معدنه وسمت واول الناس احوال
 الجماع بل صبه لعدده زحمه ووردا وصون من جموع حيطان
 ووعوز عي وذهاب شهوه للطعام وورثان عليل او
 صغيم او هو ضعف المعده فان يرا الجماع او هو منسلي
 معبد به صغيمه والعبثه والنسا اللاتي يسقطن
 والجماع استحال دونهما ان يرا الراه الرهبان لا يستحل
 ردي في الجماع لضعفه الازده والاسفاح وفروج
 الاحليل والمناء لعماد ان المي وورثان ان يستحل
 في الاحليل رجه المراه : واعلم ان حصر المي والناصه
 به صار حيا وورثان ادى الى بعد احدى الشين وكتب
 ان لا جامع والحاجه القليه او الوليه منكم ولا مع رايه
 او حركه او عقبا افعال نفسا قون وانار العظام
 قع عند المهور بحر في البريجه وهو وجهه اضر

صفحة ۲۹۴ نسخه خطی کتاب قانون، تألیف ابن سینا .

«علايه» است که بنام علاء الدوله نوشته و
 ديگر کتاب «انصاف» ميباشد که از بزرگ
 گترين قصايف او محسوب ميشد ولي در
 جنگ ابوسهل باعلاء الدوله ، آنرا با ديگر
 الاثنيه شيخ الرئيس جياول کردند . اما حکمت
 منس قيه و حکمت قد صبه را سلطان معروف
 همراه خود بفرانين برد که مد نهاي کتاب
 خانه دولتي اين مخلوط بود تا هو قضيکه
 لشکر غور ، غزنيين را غارت کردند و کتاب
 خانه را آتش زدند وبنر آئينان کتاب پاره
 شده هم محو کردند ولي بقرار شهبازت
 محتقان کتاب ذکر شده مفقود نگردیده و
 موجود است .

در فهرست آثار او قرار يک قسمتي را
 خودش را با اوصييه جوزجاني و ساير مورد
 جان نيب و تصحيح کرده اند تحقيقات ولس
 شده که ذکر و قيد کليه تا مها عناوين
 کتب و رسايل و توضيح مو صولات و
 مباحث آن سخن را بپردازا ميکنند ، لذا
 از آن اصراف بعمل آمد ، بايد متذکر شد
 که در مورد رسايل متعددي و با سمد شد
 قرنهاي متوالي شمار زيادي از آثار ابن
 در کشور های مختلف و بزبا نهاي مختلف
 ترجمه و طبع شده و محتقان و دانشمندان
 زيادي از شرق و غرب مصنفات او را بهالیه
 بين المللي در آورده اند . خاصا به اين
 امر در آسيای ميانه که بیشتر محظ زيبت
 او بوده توجه خاصي شده است مثلا : قبل
 از سال ۱۳۵۸ تحقيقاتي براي تصحيح و توضيح
 نظريات اجتماعي و فلسفي ابن سينا و ديگر
 دانشمندان ما نند فارابي ، بيروني ، علي
 شير نوايي و ديگر ان از طرف يو فتخي

ابن سینا (وفات ۴۲۷-۸۰ هجری)

«فلسفه و حقوق ، فرهنگستان علوم از بکستان
 واقع تا شکند تحقق پذیر فیه که این کتاب
 زياد آن به ژبا نهاي روسي از يکي و غيره
 بطبع رسیده است و بر خي ديگر آنها
 طی رسايلاي بعدی ، يکي بر ديگر منتشر شده
 چنانچه دو جلد ترجمه کامل «فان ان
 في الطب» اثر ابن سينا از عربي بر سا نهاي
 روسي و از يکي چاپ گردیده است همچنان
 بقيه در صفحه ۵۲

اسقنته الذ وجماع مهسا اني الوردت من بعدده والي عشره اسهيز
 فاسقنته في احواله بعوه معا خايد جمع ذلك مما قد مر انك واليس
 في التصوير الفولجها فاقده . ن

مسئله الرحم

انه قد تعرض للسنن ان سنن مرارها هم رطوبات غفمه وليست
 منها العيا التي اما الاول فخصه بالفضول وصفه الهضم في
 عروق الطمش اذا انقر الرحم فلما يمتد بعرو حوره مر لول
 الطمش المحم ورويه في هسته واما الثاني فمثل اسباب
 سبلان من الرخل وارتشان بلا شهوه والسفه صغفه الرحم
 والادويه واسترخاها وان كان شهوه ما وليس
 وديعه كسبه رفا المي وخدمه وزيادكار النسبه فيه
 حيكه الرحم مودى رغبه الى الانزال وصاحبه السبلان
 لعسر نسها ولسفط سهونها للطعم ويستقر لونها واصيها
 ورمو يحمي العين الواجع في الاكبر وديما كان مع وضع

علاج السبلان

اما سبلان المي سهل علاج مثل ما علاج ذلك في الرخل
 واما السبلان اما الاخرى فمجان رساها نسفه السبلان الفضه
 والاسهل فان احدث اليها لم يحمي الرحم اولا بالانصاف
 المحققه من طبيع الارشا وطبيع المر اسبون
 وتلد الساقان بادهان لطيفه مع ادويه جاره شد رهن

صفحة ۴۲۰ کتاب قانون ابن سینا، نسخه خطی .

علوم (فرهنگستان علوم) از بکستان در رساله
 دو لته اش «کنجینه نسخه های خطی قدیمی»
 تعداد مجموعی آثار ابن سینا را سه صد
 گفته است .
 بقول حسین خد یوجم که مترجم
 اوستویه «شيخ الرئيس ابو علي سینا را از
 مترجمي تا معلوم تصحيح کرده و بران
 مقدمه و تعلیقاتی نوشته است . به اقتدای
 از زياني دکور يحيى مهدوی متذکر شده که
 وی در فهرست مصنفات ابن سینا (۱۳۱)
 کتاب و رساله را از آثار مسلم شيخ شمرده
 و در (۱۱۱) کتاب و رساله بنام آثار
 مشکوک وی یاد کرده است که مجموع آنها
 ۲۴۲ تألیف و تصنیف ميشود مقداری از کتب
 های شيخ به سبب مفصل بودن مو صوع در
 چندین مجله تدوين شده که کماي تعداد
 آنها تا بيشت جلد رسیده است . ما نند
 کتا بهای حاصل و محصول و «انصاف»
 و ... علاوفاً به اساس گفته حسين خدیوجم
 از روزگار شيخ تا به امروز ، بسیاری از
 آثار او زنده وی بعدی نیز ترجمه شده
 است . مانند : فن سماع ، يا فنون سماع
 طبيعي بهمت محمد علي فروغي و ترجمه
 رساله صفارح الحروف ، توسط دکتر پرويز
 نائل خانلری تا این زمان در شمار آخرين
 آنها بر شمرده شده است .
 ولی به اساس پژوهش يوسف عبدالله -
 ياف دبير علمی المستیوت خاور شناسی کتاب
 دینی علوم از بکستان . ابن سینا در رشد
 علم جهانی تقریبا در همه رشته های دانش
 زمان خود ودیعه هنگفتی نهاد . جلس ویزند

که او نیز ديك به ۴۵۰ (چهارصدو پنجاه
 اثر علمی نوشته که از آنها نزدیک به دو
 صد و چهل فقره با قیامده است . پژوهشهای
 او چنان رشته هایي نظیر پزشکی ، فلسفه ،
 منطق ، روانشناسی ، فزيك ، نجوم ، ریاضی
 کیمیا ، ادب شناسی و تنوری و موسیقی را
 در بر گرفته است . از روی تحقيقات محقق
 یاد شده بر عیاید که ابن سینا بدلسفه
 همچون علم اول و مستقل ميگرست . طبق
 محاسبه سعید نفیسی ، گو یا ابن سینا
 یکصدو هشتاد و دو اثر فلسفي را نگاشته
 است . در بين آثار وی که تا زمان ما رسیده
 مانده .
 حد اکثر شهرت را «کتاب الشفاء» کسب نموده
 و نظرات این دانشمند در رسايل ، منطق فز يك
 متافزيك (ماورای طبیعی) نجوم ربا ضیاء و
 موسیقی طی هرده جلد اشارش مطرح گردیده
 است .
 ابن سینا در رشته روانشناسی کام بزرگی
 بسوی نظر های مادی بر داشت و برای
 نخستین بار در جهان کوشید تا انواع جسد
 گمانه فعا لیت روانی انسان را با مراکز معین
 مغز هر بوط سازد . او در رشته زمین شناسی
 قرون بسیاری برداشت معا صران خود نسبت
 جست و توسط وی فر شبه تشکیل جلگه
 های کوهستانی ودره ها در نتیجه تا اسیر
 آتريجي آب و باد ارائه گردید و نخستین
 بار در علم جهانی ، مواد معدنی را طبقه بندی
 کرد .
 هنگامی که ابن سینا در اصفهان حیات
 بسر ميبرد . چندین کتاب و رساله را تصنیف
 کرد . چنانچه از آنجمله يکي هم رساله

مردمان زحمتکش جهان و تمام کشورهای پیشرو صلح دوستی، ملل جهان کمر بند و روبانکشاف، نهضت عدم انسلک، با تحلیل و ارزیابی عمیق از وضع کنونی بهیچاس بین-المللی، بهترین راه آورد بشریت را اعصار جامعه سکوفانی فاقد ستم و بهره کشی توأم با کار صلح آمیز، در فضای آرامش عمومی صمیمیت و دوستی بطرز مقابل میان خلقهای جهان میندازند.

دول پیشرو صلح، معادل سیاسی مرفی و حلقه های ضد جنگ و توسعه طلبی بمنظور پایان بخشیدن به مسئله مسابقات تسلیحاتی که ابتکارات موفقیت آمیزی را بر خلاف ادعای دروغین معادل جنگ افروز امپریالیستی در دست گرفته اند.

کشور های امپریالیستی و دست یاران مسلکی آن دیوانه وار و سر گنج، با اشتباهی سیری ناپذیر در برابر خواست میر م بشریت بمنظور تباهی و غارت جهان و تبدیل آن به دریای خون، به ایجاد بستر های داغ جنگ و سازمان دادن حلقه های جنگ افروز، وسعت و تشکیل پایگاه های نظامی و تجاوز کار متوسل میشوند.

در شرایط فعلی مبارزه بشریت مرفی و صلح پسند و همه مردم جنگ دیده جهان بمنظور خلع سلاح عام و تمام و کاهش تشنجات بین المللی اهمیت فوق العاده و ویژه بر کسب غفار عرفی.

های غارتگرانه حکم میکند که هر گامی به پیش در راه خلع سلاح و کاهش تشنج گذشته شود، بونا به ایجاد امنیت بیشتری برای تمام جامعه بشری و برای هر یک از انسان صلح پسند روی زمین تلقی شده میتواند بدین لحاظ افکار عمومی جهانیان خواستار هر چه بیشتر بسط و تکامل پروژه کاهش تشنج و تحقق خلع سلاح بطرز نزل ناپذیر میباشد.

اگر صلح و کاهش تشنج را با افزایش تسلیحات، آن معادلی خدشه وارد گردانیده است که میخواهند با تجارت اسلحه و برداشت منافع استثمار، مناسبات بین ادللی را بفرنج و پیچیده سازند.

مسابقات تسلیحاتی که انحصارات امپریالیستی و تمام معادل ارتجاعی و جنگ طلب مدافع صدیق آن میباشد، بطور انکار ناپذیر فعالیت سیاسی و مناسبات دوستانه را میان جهان در بحران آتش و خون غوطه میدهد. روی این دلیل امکان فراهم آوری پیشرفت کاهش تشنج در وجود افزایش مداوم تسلیحات و سنگین تر ساختن پایگاه های نظامی و تجاوز کار منجبت مراکز تشنج از جانب کشور های امپریالیستی و ممالک وابسته به سیاست امپریالیسم، مشکلات عدیده را بیار آورده است.

ایجاد فضای وحشت و بروز خطر جنگ

برداشته شد و بعدا انعقاد رسالت اول رسالت دوم) میان اتحاد شوروی و ایالت متحده امریکا درباره محدود گردانیدن سلاح های ستراژیک پروژه پایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی و رفع تشنجات بین المللی را نیرو بخشید.

با اهمیت مسئله درین است که کاهش تسلیحات و نیرو های نظامی در اروپای غربی، تبدیل بحر هند به منطقه صلح واحد زیادی خطر جنگ را کاهش میدهد و بدین شیوه شرایط بهتر و لازم برای پیشرفت بعدی همکاری های متمر سیاسی و اقتصادی میان دول اروپایی و ملل دیگر فراهم میگردد. تا این امر انسانی که موافق به منافع بشریت زحمتکش است، بنوبه خود سهم قابل ملاحظه و تاثیر مثبت در کاهش تشنج بین المللی دارد.

کشور های سوسیالیستی عضو بهمان وارسا معتقدند که تناسب کنونی نیرو های نظامی در اروپای مرکزی متناسب به مقدار ارتش و تسلیحات حفظ گردد، نه اینکه مقدم بر همه چیز دیگر کانون های تشنج در مقابل پیشنهاد های مربوط به تعمیق کاهش تشنج و تحقیق خلع سلاح جمله بردازی های باطل نمایند.

معادل امپریالیستی و ارتجاع بین المللی در تباری با عظمت طلبان خائنین با اصول اساسی دانش انقلابی که در مجموع دشمنان قسم

« مفهوم رفع تشنجات بین المللی پایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی »

نموده است.

خلع سلاح و پایان بخشیدن به بار سنگین تسلیحات که عامل عمده بحران های بین المللی را فراهم گردانیده، بطور یگانه و منطقی به منافع بنیادی کلیه خلقهای جهان و تمام جامعه فوق دارد.

با در نظر داشت تناسب نیروهای جهانی دولت های پیشرو صلح دوستی و مرفی کشور های شامل نهضت عدم انسلک، جنبش های آزادی بخش ملی ملل در حال رشد و کم انکشاف یافته، نمایندگان نیروهای مختلف اجتماعی و سیاسی جهان تدابیر گسترده ای را که اهمیت عظیم سیاسی و اخلاقی دارد، در جهت پیشرفت و تحکیم پسر و سه صلح جهانی و دفاع از شرایط زندگی صلح آمیز بشریت در عرصه های نظامی، اقتصادی، و فرهنگی بدست اجرا قرار داده اند.

از لحاظ روابط عمومی میان ملل جهان، کاهش تشنج در مقیاس بین المللی شرایط بهتر و مساعد تری را بمنظور مبارزه عادلانه تمام زحمتکشان گیتی در راه صلح امنیت و ترقی اجتماعی ایجاد میکند.

منافع زحمتکشان جهان و تا این شرایط کار صلح آمیز و زندگی بدون جنگ و کشمکش

جهانموز که به تناسب افزایش مقدار اسلحه و تمرکز نیروهای جنگی ارتجاعی و امپریالیستی و حلقه های مربوط به آن در نقاط ستراژیک بحر مند که باید منطقه صلح باشد، خلیج فارس که استقلال حاکمیت و تمامیت ارضی کشور های منطقه را تهدید میکند، روند کاهش تشنج را هم در کارتا مین صلح جهانی و هم در تقویت مناسبات سیاسی میان ملل جهان برهم میزند.

در اوضاع و احوال کنونی جهان بنساکون و بهمان نظامی گرو تجاوز کار ناتو که در تحت تاثیر شدید تجاوزترین معادل امپریالیستی امریکا قرار دارد، به عامل عمده و برابلم مهم دسر راه کاهش تشنج و خلع سلاح بین المللی تبدیل گردیده است.

علی الرغم تعهدات و موافقتنامه های بین-المللی مبنی بر تحریم سلاح های ستراژیک مناسفانه افزایش خطر ناامجموع قدرت نظامی کشور های امپریالیستی پروژه رفع تشنجات بین المللی را جریحه دار گردانیده است که از لحاظ در نظر داشت جنبه کیفی مسئله خطرناک جلوه میکند.

با اضمای قرار داد پایان بخشیدن به آزمایشات ذروی در (بحر، بر، فضا) نخستین گام هابری محدود ساختن مسابقه تسلیحاتی

خورده راه نجات بشریت و امر صلح اند، با هر آنچه از وسایل ارتباط جمعی که در دست دارند، اظهار نظرهای درباره خطر به اصطلاح از شرق میکنند. با بخش افکار درو عین و اندیشه های پیبوده در تحت شعاع جنگ سرد آشکارا به تشدید و افزایش مسابقه تسلیحاتی و سرعت تشنجات بین المللی متوسل میگردند.

حلقه های ارتجاعی و معادل امپریالیستی در وجود بنساکون و بهمان نظامی گرانو به سر-مداری ایالت متحده امریکا و دستیاران مسلکی آن، غیر مسوولانه در برابر خواست میرم بشریت (تا مین صلح و پیشرفت اجتماعی) هر روز بیشتر از روز دیگر دست به تحریک و توطئه میزنند. نقشه های جنگ و تجاوز به حقوق دیگران را طرح ریزی مینمایند و با صرف میلیارد ها دالر به کشتار دسته جمعی انسان ها میپردازند.

در شرایط کنونی جهان که آنرا به حق میتوان چرخ خشکاه بزرگ و خداد ها محسوب نمود، نیرو های امپریالیستی در راس حلقه های معین جنگ طلب امپریالیسم امریکا و تمامی کسانی که رفع تشنج و بهبود اوضاع بین المللی را، فدای طرح های تجاوز کارانه خویش میسازند، مسوول ایجاد بستر های داغ خطر

و تهدید امنیت دسته جمعی مردمان آسیا و سازمان دادن کودتا های خونین و فاشیستی در کشور های افریقای و امریکای لا تین میباشد.

پننا گون و برخی از کشورهای ناتو به ناحق کذبات صلح و همکاری بین المللی را نشمار- (۱) مینمایند. در حالیکه ستراژی و تاکتیک امپریالیسم امریکا و متحدین جنگی آنرا آتش زدن به مسابقات تسلیحاتی و در گری جنگ های تباه کن تشکیل میدهد.

بطور مثال در ماه می سال (۱۹۷۸) شورای نظامی ناتو در واشنگتن تشکیل جلسه داد و در نهایت تحلیل فصله بعمل آمد تا بوجه و مصارف نظامی دول عضو بهمان متجاوزان و الی ختم قرن بیستم به صورت اتوماتیک افزایش یابد.

امپریالیسم امریکا در دسامبر سال (۱۹۷۹) حق گران خود را به گردن همسنگران ناتوی خودیش تحمیل کرد. با اساس دریافت این حق گران و نا جایز وزارت دفاع امریکا راکت های متوسط پرواز اتومی خود را بمقصد تشدید مسابقات تسلیحاتی و تجاوز به حاکمیت خلقهای دیگر در نقاط ستراژیک دول عضو بهمان ناتو جابجا ساخت.

امپریالیسم امریکا بر خلاف تقاضای ملل جهان بمنظور تحمیل معاصره اقتصادی بر مردم بسرا در ایران بحر به های جنگی خویش را در خلیج فارس می فرستد همچنان خلاف اراده خلق فیرمان کیوبا از جندی بدین سو در خاک کیوبا انقلابی پایگاه نظامی امپریالیسم امریکا نگهداشته شده است که بطرز آشکارا با خواست صلح و رفع تشنجات مقابرت دارد.

امپریالیسم امریکا و با ران ناتوی معادل ارتجاعی و عظمت طلبان مرتد در و خامت اوضاع بین المللی میافزایند تا همبستگی رز مجوبانه دول سوسیالیستی و بیوند جنبش رهانی بخش ملی و مبارزات دموکراتیک را با انترناسیونالیسم کارگری جهانی خدشه دار سازند. اما در مفهوم عام کلیه نیرو های که در صف تحکیم صلح، رفع تشنجات و پایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی قرار دارند به صورت پیروز مند انه دیسایس و تعریکات امپریالیسم و دستاران مسلکی آنرا غلبیم میگذارند و بسوی صلح، آرامش و رفع تشنج راه می گشایند.

معادل امپریالیستی مخصوصا امپریالیسم امریکا در گوشه و کنار جهان مراکز تجاوز و انفجار را سازمان میدهند. در شرق میانه امیال شوم غارتگران امپریالیستی در روح ناباک اسرائیل و صهیونیست آشکار گردیدند. در کشور های منطقه حکومت نظامی پاکستان آله دست رهزنان امپریالیستی گردیده با نیاز باروت و اسلحه حیثیت زندانم منطقه را دارد که حاکمیت و استقلال کشور های دیگر را در معرض خطرو تجاوز روبرو گردانیده است، رژیم نظامی گر و فاشیستی چلی که بوسیله بلان شوم و غارتگرانه امپریالیسم حکومت جنبه خلق را با کشتار های دسته جمعی و طغیرستان با کود نای بدرجام نابود کرد بهترین ممثل غاصبان امپریالیستی در امریکای لاتین است و بدین شیوه ده ها و صد ها مثال دیگر ....

بقیه در صفحه ۵۶

خواوس ندي اتحادیي نعاون په توگه وپلېده
اجرا کوي . په ۱۹۷۹ کال کې یې هنري
کارونو لومړی درجه چایزه تر لاسه کړېده.
ډولیند په معاصر کلتور کې د «هیپانو-
سکی تیاتر» ټیټر قدر او ارزښت لری څکه
چې ده ادبی بیان دالهام پېونکو تعبیراتو
سره یوځای کړی او پخپل ژود بصیرت یې
وکولای شوای چې د تیاتر په کسار کې
بریا لیتوبونه تر لاسه کړی .

لیکه مې چې دنوم سر او پای یې زمانه
نامه سره یوشی دی، یومعماروو. ده ډولیندی
تیاتر نقشه طرح او په ۱۸۷۵ کال یې یو -
زنان کې یو نوی تیاتر جوړ کړ. زه و دغه
تیاتر ته ولاړم کله چې یوماشوم وم . زما
لومړنی ننداره په یانده. زه په هغه احساساتی
نمایش کې موجودوم چې د(سانبیریا نستور)
په نامه یې باله . دټولو اکتورانو هیچانسی
رولونه زمانه په ذهن کې تراوسه پوری پاته
دی . خوزه لپاره یو ټیټر رېښینی الهام
دلوهینگرین اوپراوه :

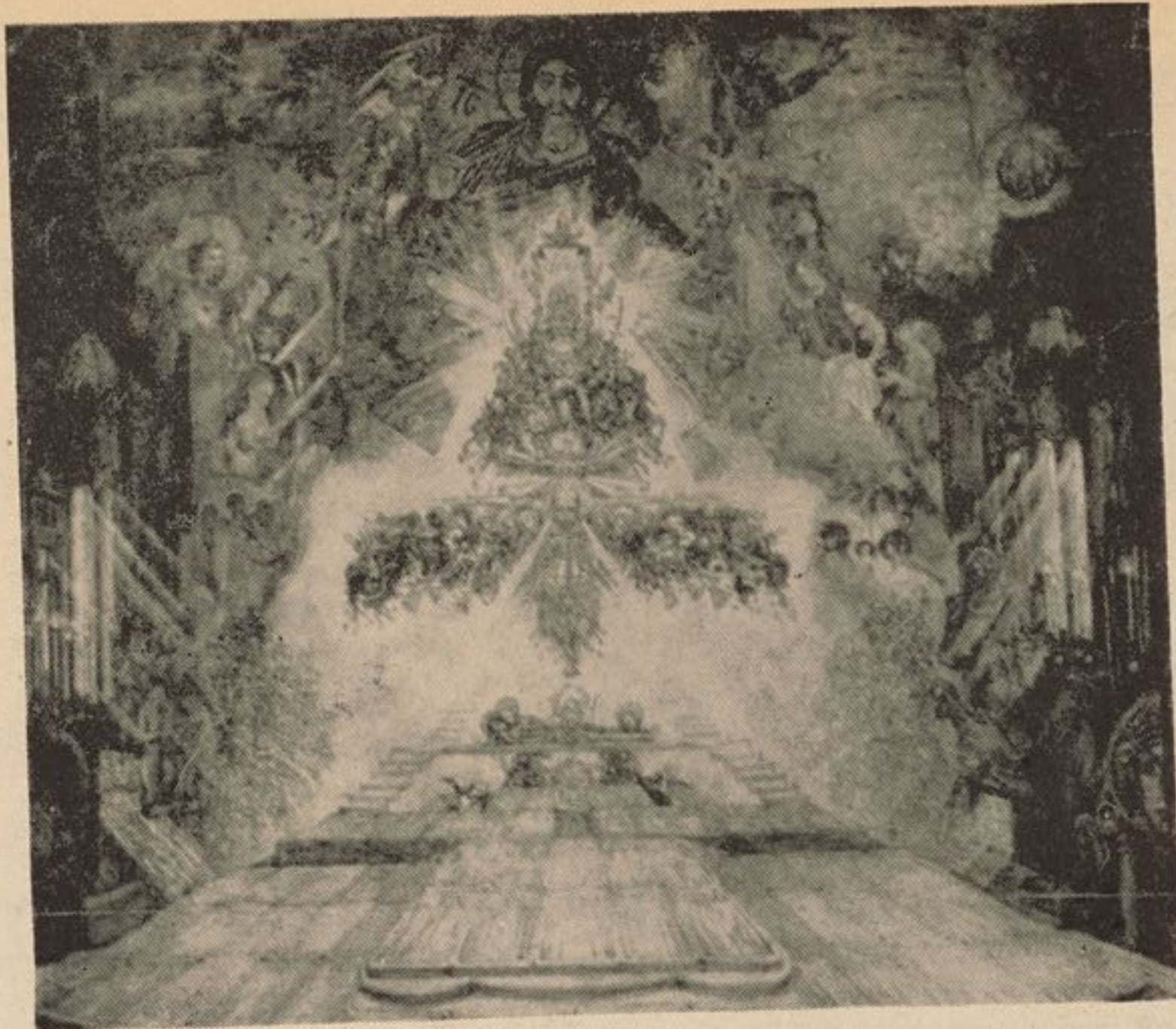
سر تیری قهرمانان پداسی حال کې چې روښانه
ذغری یې په ځان کې وی په یوه کښتۍ کې
چې دځوانو قو یواسطه کشیدله ، راښکاره
سول . نوی ندی لپاره راغلی وه چې دایلسا
سره چې په ټیټره ځایینه

توگه منښم سوی وو مرسته وکړی . پدی
وخت کې زما سترگی او غوږونه و تیاتر ته
پوره توجه وه او دتیر چارنو ټکر موسیقی خورا
ښه خوند راکاوه دغه زده وپونکی منظره مې
هیڅکله له یاده نه ځی او تراوسه پوری دهغه یاد
راسره دی .

د منځنۍ ښوونځی په دوران کې مې ماد
زوکړ کاندل واده زیرنگه کتابونه ولوستل
له هغه نه زیات ممنون یم ځکه دټیرو شیانو
سره یې آشنا کړم اودغی مطالعی زما سر
احساساتو باندي دوامداره اغیزی وښندلی .

زه دماریا بوجار شکا چې ډولیندی زوی
ښوونکی وه زیاته مننه کوم کله چې به مون
دښوونځی په ساحه کې ډرامونه اجرا کول،
دی مون و دغه کار ته تشویق کولووڅو ویل
به یې چې داندزه کړی په دوره کې نشی
شاملیدای او تاسی باید خپلو تحصیلاتو ته
ادامه ورکړی . دهغه وخت ډرامونه نماندالهام
اوهیجان لپاره یوه ټیټره گټوره منبع وه که
څه هم زیاتره یې له یاده وتلی او هیر شویدی
خوڅینی نور یې دوباره په تیاتر کې راښکاره
شول او دیانونی وې بریا لیتوبونه یې تر لاسه
کړل .

کله چې ما دپوزنان په پوهنتون کې
خپلو تحصیلاتو ته ادامه ورکوله دپروفیسور
سویسکی لکچرونه او بیالیی ماته ټیټری
په زده پوری اوزما لپاره گټوری او اغیزمنی
وی . په هغه وخت کې ملالان کاسکو سره
چې دفرانسوی ادبیاتو متخصص وو دوستی
لرله او دی یوازلی سری وو چې زما مشر ووه
به یې لوستل . لیکن تیاتر ماته له هرڅه
نه زیات ارزښت درلود . ماته به خورا پراخه
پیمانه دلیون شیلر له هنری کارولو څخه
گټه اخستله ، خوند به یې راکاوه او زیاته
اغیزه به یې راباندي کوله، که څه هم
ماشخما شیلر په هغو کلونو کې لیدلی دی
پالی په ۵۶ مخ کې

دسټیج سینگار او ټیټرین تزیج کړیدی، اودنمایش ټیټر کترستانیسلاوهیپانوسکی دی

ستانیسلاوهیپانوسکی وایي :

دقاهر څراغ زبانه

کله چې د لومړی ځل لپاره تیاتر ته

ولاړم زه یوماشوم وم

ستا نیسلا و هیپانو سکسی
په ۱۹۱۲ کال کې په بر اوستکاو کې
زیدیدلی دی. ده په فلسفه کې ټیټری مطالعی ترسره
اود هنر تاریخ یې ولوست. په پوزنان کې دپوهنتون
ترسره او دهنر تاریخ یې ولوست . په پوزنان
کې د پوهنتون نه فارغ سو. دی
دپو ز نان دتیاتر دادیاتو مدیر وو .
لومړی دسټیج داریکتر، بیا دادیاتو مدیر او
د۱۹۷۳ کال نه وروسته دویبری ز دتیاتر
د هنری مدیر په حیث مقرر شو. دی
ډولیندی ایکوالانو دکانمک دخاگی آمر وو

ستانیسلاوهیپانوسکی

صداقت و خدمت دولت مردمی مادر قبال دین مبین اسلام

قبل از انقلاب ملی و دموکراتیک نور در کشور ما نظام های فرتوت و نالمانه و ضد انسانیت انسانی بر قرار بود. تسلط نظام فرتوت و عقب مانده فیودالی و ما قبل فیودالی بمنابۀ تکمیل دز ستمکاران کهنه کار و استعمارگران قرون وسطی و هكذا بحیث دشمنان اعتقادات پاک مذهبی و ملی مردم ما بودند هرگز سر دمدا ران آن نظام ها در فکر بهبود حیات مردم ما و منافع آنان نبوده بلکه پیوسته سعی داشتند تا راه ها و سائیلی را جستجو نمایند که منافع خودشان را تا مین و حراست نمایند طبقات ستمگر از تجا عی هرگز نمی گذاشتند که عطشان خلق ما در زدودن ظلم و استبداد فرو گشت کند آنها چندین قرن با تسلط ملوکوتی خود مردم ما را از همه منافع طبیعی و حقوق انسانی بفسح خود با دبران خود محروم نگه داشته بودند. آنها خود را مستحق امتیازات و نعم و مفت خواری می دانستند و خلق را در راه این منافع از زندانه فدا می کردند.

در تحت رژیم های ظالمانه و ضد انسانی گذشته همانطور یک همه نعم مادی در خدمت مشت انگشت شماری مفت خوار بود امتیازات معنوی نیز در خدمت بر آورده شدن اهداف طاغوتی آنان قرار داشت.

همه میدا نیم در جوامع طبقاتی دولت، قانون و مقررات و غیره در خدمت طبقات مبارزات حق خواهانهی مردم در قوانین امتیاز و حقوقی برای غایب مردم قایل می شدند صرف در لغت و نوشته بود و در عمل اندکترین اعتنائی به آن نمی شد. طبقات حاکمه از نجاشی که تنها چشم هایشان منافع آز مندانهی خودشان را دیده می توانست حتی از معتقدات پاک و مقدس مردم هم به نفع خود استفاده می کردند و هر گاه احکام اسلام خلاف منافع شان قرار می گرفت در آن وقت از آن همه ادعا های تروغین و گراف های بی شمار شان نشانی نبود. به طور مثال دین مقدس اسلام ظلم و ستم گری و حق تلفی را ممنوع می شمرد ولی ستم کاران آل یحیی و متحدین طبقاتی شان از بام تا شام بر خلق خدا ظلم و ستم و جبر می کردند ولی باز هم ادعای بدو ع اسلام و اسلامیت را می نمودند.

ولی آن همه ریا کاری ها، تروغی ها، تجارت و معامله گری اعتقادات پاک مردم با پیروزی انقلاب ظفر مند تورو بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن با عالمین و فاعلین خود یکجا به گور نیستی سپرده شد و با وجود آنکه استعمار امیر یا لیمتی یکبار دیگر با توطنه و دسیسه و با ر و یکسار آوردن «امین» این خائن به انقلاب، مردم و اعتقادات مذهبی مردم صبح روشن مردم ما را شام تاری ساخت ولی این خلف ستمکاران - نادری یعنی امین نیز با طوفان خشم مردم مارو برو گشت و نیست و نابود گردید.

خو شیخانه آفتاب زوال تا پذیر مرحله دوم انقلاب ملی و دموکراتیک نور بر سر مردم ما که سر مای ظلم و ستم امین و امینی ها آنها را آزار می داد و عرصه زندگی را بر آنها تلخ ساخته بود، طلوع نمود. دیگر هموطنان مانسبت اعتقادات پاک

مذهبی نه تنها تعقیب و مجازات نمی شوند بلکه زعامت جدید و انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان از جان و دل بیاری آنها شناخته است و صادقانه در موضع دفاع و دلجوئی آنها قرار گرفته است هموطنان ما بیاد خواهند داشت که ببرک کار مل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان و صدر اعظم ج. د. ا. پوره یکماه پس از مرحله نوین انقلاب نور طی بیانیۀ خاص و صادقانه در مورد اعتقادات پاک مذهبی مردم ما احترام کامل خود و دولت و حزب را به اساسات دین مقدس اسلام اعلام داشت (باید در نظر داشت که زعامت جدید در اعلامیه همان شام ششم جدی ۵۸ نیز احترام رعایت به اساسات دینی و معتقدات پاک مذهبی مردم را اعلام داشته بود).

در بیانیۀ تاریخی شام پنجم دلو ۵۸ چنین گفته شده است: «دین مقدس اسلام رسوم و عنعنات پسندهی اقوام، ملیتها و خلفهای کشور ما اصول جدا نا پذیر نظام ملی و کلتور ملی و گنجینه های گرانمایه معنوی وطن عزیز ما هستند مردم مسلمان ما می دانند که در دوران حکومت های استبدادی خانواده ی نادری همه مذاهب دین مقدس اسلام تحت تبعیض شدید قرار داشت. با تأسف باید اظهار داشت که امین خاین و باند چنایتکار و خو نریزش جنایات بزرگی را علیه مردم نجیب ما علیه دین و معتقدات مقدس دینی مردم ما، علیه رسوم و عنعنات پسندهی اقوام، ملیتها و خلق های شریف کشور ما مرتکب شدند...»

آری چه مو جز و غا لمانه تاریخ جنایات نادر پیا و امینی ها در قبال اعتقادات مذهبی و دینی مردم ما در کلام بالا گنجا نده است ولی مو قف دولت و زعامت جدید در قبال دین و اعتقادات مقدس و ملی مردم ما چه نوع است بیاید که باز هم به بیانیۀ مذکور یعنی بیانیۀ تاریخی پنجم دلو مراجعه نماییم: «برادران و خواهران گرامی: یکبار دیگر رسماً و علناً، قاطعانه و صادقانه آزادی عام و نام عقاید، مذاهب، رسوم و سنن ملی مردم کشور را، آزادی کامل اجرای مراسم و عبادت مذهبی مردم را اهل تسنن و تشیع را بر طبق اصول دین مبین اسلام در مساجد، تکیه خانه ها، عبادتگاه ها، خانقاها و خانه ها... اسلام میگرد همچنان با قاطعیت اظهار می نمودد کما لیکه بخواهند نسبت به معتقدات دینی و مذاهب نسبت به سنن و عنعنات مردم ما احترام می کنند مردم مسلمان ما را بنا بر معتقدات شان مورد تحقیر و تو هین و تحت فشار قرار دهند و علیه دین مقدس اسلام قرار گیرند قانوناً جلب و بر طبق قوانین دولتی مجازات خواهند شد...»

مردم شرا قتمند کشور ما به لیکه آگاه هستند که زعامت جدید دولت انقلابی ما از همان آغاز مرحله نوین انقلاب نور هر چه را که در لفظ گفته است صادقانه در عمل پیاده نموده است، همانا نظیر یکدیگر در مورد رها بی زلفا لیان سیاسی و عده های زعامت انقلابی مرحله جدید انقلاب شکوهمند نور کمالاً و صد در صد جا به عمل می شود، همانا نظیر یکدیگر تا مین مصونیت برای همه مردم کاملاً و بصورت معنی جامعه عمل بسو شد

همانطور یکدیگر...

اینک می بینیم که مو قف انقلابی و صادقانه دولت انقلابی در قبال دین و مذاهب و اعتقادات پاک مذهبی مردم ما نیز در عمل پیاده شده است شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان طی جلسۀ تاریخی و مهم خود بتاريخ ۲۵ حمل ۱۳۵۹ اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان را به اتفاق آراء تصویب نمود و تاریخ افق آنرا از اول نور الی اولین اجلاس لویه جرگه (مجمع ملی قانون گذاری) اعلام داشته است که البته بعد از تصویب از طرف لویه جرگه حیثیت قانون اساسی را خواهد داشت حال بیبینیم که مو قف قانونی دولت در قبال دین و معتقدات دینی و مذهبی مردم ما درین اصول اساسی چگونه ارزیابی و ترحم است. در مقدمه اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان می خوانیم که: «با احترام عمیق و رعایت جدی به عنعنات تاریخی، ملی، فرهنگی و دینی مردم شرا قتمند افغانستان»

در ماده ی اول اصول اساسی می خوانیم که: «ج. د. ا. دولت مستقل و دموکراتیک تمام مردم زحمتکش مسلمان افغانستان اعم از کارگران، دهقانان، کسبه کاران، کوچیان، روشنفکران و سایر زحمتکشان و تمام نیروهای دموکراتیک و وطنپرست کلیه ملیت ها اقوام کشور می باشد.»

آری دولت مردمی ما با در نظر داشت واقعبیت های جامعه ما و با در نظر داشت خواست مردم ما خود را نماینده مسلمانان زحمتکش افغانستان می داند در ماده پنجم اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان چنین آمده است: «در جمهوری دموکراتیک افغانستان احترام رعایت و حفظ دین مبین اسلام تا مین می شود و آزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تقسیم می گسرنند. بیرونیان سایر ادیان در اجرای مراسم دینی و مذهبی شان که آسایش و امنیت جامعه را تهدید نه نماید آزادی کامل دارند هیچ یک از اتباع حق ندارد از دین بیه نصیب تبلیغات ضد ملی و ضد مردمی و وسیله ارتکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری دموکراتیک افغانستان و خلق افغانستان استفاده کند. دولت به فعالیت های وطن پرستانه رو حیاتیون و علمای دینی در اجرای وظایف و مکلفیت های شان کمک و مساعدت می کند...»

اینک با مطالعه اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان هر انسان بی طرف و صادقی در می یابد که دولت ملی و دموکراتیک ما نه تنها اعتقادات دینی و مذهبی مردم ما را رعایت می کند بلکه از آن جدا بینی بانی نیز می کند.

اینک مطالعه اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان موید صداقت و خدمت دولت مردمی ما در قبال دین مبین اسلام است.

تصویب اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان بمنابۀ خط بطلانی بر همه تبلیغات سو و دروغین دشمنان وطن و مردم ما است چه دشمنان قسم خورده وطن و مردم و دین مقدس اسلام ظاهراً برای به اصطلاح

علیه جنایات امپریالیزم در افغانستان جداً اعتراض کنند

«طوریکه وقایع اخیر نشان میدهد قدرت های ارتجاعی اعمال چنانکارانه خود را علیه جمهوری دموکراتیک افغانستان این دولت مستقل، عضو سازمان ملل متحد، شامل نبشت عدم تعهد شدت بخشیده اند. مقیاس مداخله خارجی در امور داخلی جمهوری دموکراتیک افغانستان افزایش می یابد. اگر قبل ازین ارتجاع بین المللی کوشش می نمود تا در باره کمک های خارجی به اشراغ افغانی خاموش بماند و طرق غیرمعمولی این کمک ها را جستجو می نمود اکنون وضع به شکل دیگر است، رهبران بعضی ممالک غربی در باره تزئید کمک به اشراغ افغانی طور آشکارا مذاکره مینمایند ...»

۳۰ اسد ۱۳۵۹ حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان است که در قیال افزایش کمک های بشیرمانه و خیره سرانه ارتجاع و امپریالیزم جهانی (محافل امپریالیستی ایالات متحده امریکا، انگلیس و سایر کشور های غربی، سونیستان چینی و واپستگان شان، با استفاده از قلمرو ایران و پاکستان) به عناصر فروخته شده و آدم کشان اجیر، به نشر سپرده شد.

آوانیکه بنابه اراده مردم شریف عذاب کشیده کشور با ظلم و استبداد و جاسوسی امین این اجنت مشهود و مشهور سی، آی، ای در افغانستان برچیده شد و انقلاب و کشور از تباهی حتمی ایکه نسبت معامله گری و خیانت امین و بانیش بمیان آمده بود، نجات یافت امپریالیزم و ارتجاع در پیشا پیش آنها امپریالیزم ایالات متحده امریکا ضمن ریختن اشک تمساح از سقوط حکومت قانونی!! و رئیس جمهوری قانونی!! یعنی امین اظهار تأسف می کرد و هم چنان اظهار همدردی!! با مردم افغانستان می نمود در همانوقت نیز این دشمنان بشریت و آزادی و جهان آزاد و مزورانه خود را مدافع آزادی و جهان آزاد و شامبون حقوق بشر می نامید و کمک های بی شایه و برادرانه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را که به حکم منافع مردم افغانستان و بنابه اراده آزاد شان مسورت گرفته است، مداخله و اشغال!! نماید. بیاید که ازین قهرمانان!! حقوق بشر

و آزادی جهان بپرسیم! آیا جای بسیار خجالت نیست که شما اولاً دولتی را که با قوطه امین و دستیاران سیهاکارش بصورت غیر طبیعی و غیر قانونی بقدرت رسیده بود، دولت و رئیس جمهور قانونی بنامید! و آوانیکه مردم افغانستان بعد از دادن تلفات و زجرهای بیشمار (دو زمان سلطه جنمی امین) ایس بار یعنی وسیاه را از نوش خود بسدور افگندند و تازه احساس آرامش نمودند ندای کسریه و ناخوش آیند شما بلند شد که رئیس جمهوری قانونی افغانستان سقوط داده شد؟ البته بنابر ماهیت امپریالیزم و ارتجاع این کار ها و اعمال شان نیز طبیعی است زیرا همانطوریکه خود آنها علیه بشریت و منافع و آزادی بشریت می جنگند، هر آن نیرو و عنصریکه در هر گوشه؟ جهان دست به این کار بزند همراه و دوست شان است و از آن پشتیبانی بیدریغ و بی شایه می نمایند. چنانچه که امپریالیزم و بخصوص امپریالیزم امریکا بعد از آزادی مردم افغانستان از جنگ امین و دژخیمان ساپور بدست او، دست به این کار زدند. امپریالیزم و ارتجاع که زیر ضربات کشنده و موثر نیرو های مترقی و انقلابی جهان و نفیست های آزادی بخش ملی چون حیوان زخمی بخود می پیچد و نعره می زند بحیث آخرین تلاش های مذبحخانه جهت زنده ماندن به طرف دست و پا می زند و روز قاروز با اعمال ننگین تر و خلاف اصول پذیرفته شده؟ بین المللی دست به تخدیر، تجاوز شاناز و تبلیغات سو و غلط و گمراه کننده می زند چنانچه همانطوریکه دو اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان آمده است حتی از مداخله مسلحانه و مسلح ساختن باند های تروریستی و خرابکار که خود نوعی دیگری از مداخله است نه تنها انکار نمی کند. بلکه بشکل بسیار بشیرمانه راجع به افزایش و موثریت!! آن و رسانیدن اسلحه و سایر کمک ها با شریکان جهانی چرم خود بذاکره می پردازد. و بشیرمانه تر اینکه دستگاههای دعوغ بسراگنی امپریالیستی و وابستگان آنها بآبراه انداختن و نشر جعلیات و جهت پوشانیدن جرایم ناخوشودلی خود از مداخله و تجاوز دیگران حرف می زند و آنرا بشکل قلب شده به نشر می سپارد.

ثولت جمهوری دموکراتیک افغانستان بحیث یکدولت مستقل و دارای حاکمیت ملی، بحیث عضو و فادار جامعه کشور های غیر متعمد و بالاخره بحیث ثولت خدمتگذار مردم افغانستان طوریکه بارها بشکل صافانه از فجایع و مظالم و مداخلات امپریالیزم و ارتجاع پرده برداشته است یکبار دیگر مردم صلحجو و مترقی و آزادی پسند جهان متوجه این امر خطیر می سازد که دامنه مداخلات در سرزمین ما روز تا روز وسیع تر و گسترده تر می شود و باید جدا جلوان گرفته شود. در اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان هرکذا می خوانیم که: «... ازین لحاظ حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان وظیفه خود می داند به مردم مسلمان افغانستان، مردم و حکومت تمام دول، تمام نیرو های مترقی جهان اعلان نماید که با وجود اعلامیه های مکرر و اعتراضات جمهوری دموکراتیک افغانستان، ارتجاع بین المللی بسردمداری امپریالیزم امریکا به مداخله بشیرمانه و چنانیکسارانه در امور داخلی افغانستان ادامه می دهند...»

اکنون و در جهان امروزیکی از شیوه های عمده عمل امپریالیزم ایجاد جنگ های موضعی و محلی است که هدف اصلی آن وارد ساختن ضربه به مواضع صلح و ترقی و جنبش های آزادی بخش ملی است. امپریالیزم و بخصوص امپریالیزم جنگ افروز ایالات متحده امریکا ازین داغ های ننگ درجهان فراوان دارد، جنگ تجاوز کارانه و ظالمانه امپریالیزم امریکا علیه خلق قهرمانان و سلحشور ویتنام که سالهای دراز دوام نمود یکی از مثال های بر جسته درین مورد می باشد ولی چنانکه همه می دانند مردم آزادی پرست ویتنام با مقاومت قهرمانانه و وارد ساختن ضربه های جانگداز بر بیکر ننگین تجاوز کاران علاوه از آنکه آزادی و وحدت کشور خویش را قلمین نمودند برای جهانیان ثابت ساختند که اگر ملتی تصمیم بگیرد هر قدرت استعماری و تجاوز گرا اگر چه خیلی قوی و هولناک باشد به زانو در می آورد. آری امپریالیزم ایالات متحده که طبق پلان های جنگ طلبانه و ضد انسانی خود جنگ غیر عادلانه ای را بر ملت قهرمان ویتنام تحمیل نموده بود بالاخره بسا دادن تلفات بولی، انسانی و معنوی با داغ پاک نهدنی ننگ شکست در برابر ملت ویتنام رانده شد.

مثال های عدیده دیگری چون جنگ تجاوز کارانه اسرائیل علیه ملت عرب به پشتیبانی مستقیم امپریالیزم و بخصوص امپریالیزم ایالات متحده نیز در مورد موجود است که بی گمان به شکست و نابودی قطعی تجاوز کاران و موفقیت آزادیخواهان منجر خواهد شد.

جنگی اعلان نشده ایراکه امپریالیزم، شوینیزم، صهیونیزم و ارتجاع «بطرودال» بر کشور و مردم قهرمان افغانستان تحمیل می نمایند از جمله همان پلان های امپریالیزم میباشد که مثال های آن در بالا تذکر داده شد، حکومت و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان در حالیکه بار ها طی اعلامیه ها، مصاحبه ها و نمایشات این تجاوز و مداخله راه سمع و دید جهانیان از جمله مردم مسلمان افغانستان، منطقه و جهان رسانیده است اینک

یکبار دیگر توجه جهانیان را به این کانون خطر و انسان کشی معطوف می سازد و در پهلوی آنکه حقایق رابه خورد جهانیان می رساند به این نیرو های صادر شده از خارج و مسلح شده از زراد خانه امپریالیزم جوباب های دندان شکن و نابود کننده میدهد. چنانچه در عمل نیز مردم غیور افغانستان این موضوع را ثابت ساخته است.

امپریالیزم و ارتجاع جهانی که ظاهراً لای از حقوق بشر، آزادی و مساوات می زند در عمل این موضوع را بشکل متواتر نقض مینماید و برای پیشبردن اعمال شوم خود از فجیع ترین و غیر انسانی ترین وسایل استفاده می نماید چنانچه در جنگ اعلان نشده علیه مردم، انقلاب و دولت افغانستان از سلاح های مدهش و غیر قانونی مانند بم های آتش دا، بم های کیمیاوی و کشتار دسته جمعی بکمال وقاحت استفاده می نماید. باید دانست که بشریت استعمال این سلاح ها را مردود و منع قرار داده است و توسط تصاویری که در سازمان ملل متحد صورت گرفته همه کشور ها را از استعمال آن جدا بر حذر داشته است. زیرا استعمال این نوع سلاح و مواد شیمیایی با انسان و انسانیت است و نتیجه آن هما نا نتایج شوم را برای گروه بیشماری از انسان ها که در ساحه قالیتر آن قرار دارند، بیار می آورد ولی این یک حقیقت مبرهن است که ارتجاع و امپریالیزم همانطوریکه اهداف شوم و غیر انسانی دارد برای رسیدن به آن اهداف از وسایل شوم و غیر انسانی نیز استفاده می نماید یعنی طوریکه می دانیم هدف اصلی امپریالیزم همانا در بند و قید داشتن انسان و مورد استعمار قرار دادن و ظلم و استبداد را بر آنها روا داشتی است و ضد آزادی، ضد احقاق حقوق حقه، ضد خود ارادیت، ضد استقلال مردمان و کشور های جهان است لذا وسایلی را که برای رسیدن به اهداف فوق در خدمت می گیرد مسانند اهداف مذکور می باشد. چنانچه در اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان تذکر رفته است که: «... نیرو های ضد انقلاب به استعمال مواد کیمیاوی در میدان جنگ نیز ادامه میدهند. مثلاً بتاریخ نزده سرطان سال جاری باندیست حامله شیشه را در غزنی انجام دادند. بعد از آنکه حمله با تدریست ها دفع گردید توسط عساکر ارتش افغانی از میدان جنگ مهمات کیمیاوی تخریبی ساخت امریکا با مارک ۱۱۲ و روتوش: اخطار، زهر - آگین تخریب کننده حرارت نرسد. گازرات مسموم کننده پختی می کند، بدست آمد. قسمت انجمنی محموله دارای سوراخ منفجره می باشد. بتاریخ نزده سرطان در همان شهر غزنی حادثه دیگر سلاح کیمیاوی ثبت گردیده است، بم کیمیاوی ساخت امریکا در عمارت تولی ولایت غزنی پرتاب شد که در اثر نابودی شخص پرتاب کننده منفجر نگردید...»

بگذار که امپریالیزم ددمنش تلاش های مذبحخانه خود را برای بقای خود که دیری نخواهد پایید، بنماید ولی وجدان بیستاد بشریت و در قدم اول بشریت مترقی و صلح خواه ازین اعمال جنایتکارانه سخت ناآرام است و انسان و انسانیت برین اعمال نفرین های بی پایان خود را می فرستد بشریت هرگز بقیه نرصفحه ۵۵

قهرمانی های وزیر محمد اکبر خان در جنگ اول افغان و انگلیس زبان زد خاص و عام شد و بیجا نیست که در حق او گفته اند :

به هما از سر سران فرنگ
قرن قرن استخوان می بخشی

حماسه قهرمان جنگ دوم ، محمد ایوب خان فاتح میوند ، ازین لندی شنیده می شود :
که به میوند کبسی شهید نشوی خدای بزو لایه بی ننگی ته دی ساتینه

باد این سخن پیاد تمن مرده و تو زنده

ملت آزاده و نجیب افغان در طول تاریخ در مقابل کشور گشا یسان جها نغسوار و استعمار گران آزمند همواره مردانه ایستادگی کرده و تا جان داشته از میهن عزیز خود دفاع نموده است ای بسا چپاولگران خسون آشام و تر کنزان بی پاک که در برابر سیل خروشان و طندوستی و ایمان پرستی این شیر مردان بزاد در آمده و پوزه بر خاک مالیده اند .

دانه های دلکش سپین غر ، کسو های سرسبز هری ، کو هیا به های زیبای بدخشان دره های افسانه آفرین کتر وادی های تاریخ ساز قندهار همگی شاهد و ناظر این حوادث بوده اند .

اسکنور جهان گشا ، پرویز ساسانی ، چنگیز خونریز ، تیمور گورکان ، شاهان صفوی هر کدام درین قلمرو مرد خیز و قهرمان زا ، ایمان بر باد دادماند و پس از آنکه گبرو دار سر افکنده و خجلت زده بدیار خود برگشته اند . احیا تا اگر برای زمان کو تا می بر این خاک مسلط شده اند دیر یا زود در برابر قیام عظیم مردم شجاع و مبارز این مرز و بوم مقهور و منکوب گشته دست نا پا کشان از دامان معصوم وطن بر چیده شده است .

اقوام و ملیت های مختلف افغانستان اعم از پشتون و تاجیک ، هزاره و ازبک ، نورستانی و بلوچ قر لباس و ترکمن ، سک و هندو در چنین لحظه های بحرانی و حساس تمام اختلافاتشان را مردانه وار یکسو نهاده یکدل و یکپارچه چون مشت گره خورده و آهنین در برابر طوفانهای حوادث قد علم کرده و در مقام دفاع از ناموس و وطن ، تمام ارضی و حاکمیت ملی از جان گنشته اند . حدیث این سر با زیبا و جان نشانی ها در لابلای اوراق تاریخ ضبط و درج است .

من از منصل این قصه مجملی گفتم تو خود حدیث منصل بخوان ازین مجمل انگلیس که در طول قرن هژده ، نوزده و حتی اوایل بیست خود را سالار جهان و مالک الرقاب روی زمین میداند و حقا که از نظر قوت و قدرت بی نظیر و بی رقیب بود سه بار تقریباً بعد از چهل چهل سال برین خاک با و تاخت و تاز کرد ، اما چنان درین سیاست غیر افتاد که از روی فر مانروا یسی آنرا با خود بگور برد و در عوض مورد طعن و لعن تاریخ قرار گرفت در هر سه جنگ این یکه تاز استعمار برتری و تلووق نظامی داشت با عصری ترین سازو برگ جنگی مجهز بود . چنانچه آخرین و جدید ترین سلاح خود را در مقابل این ملت بی دفاع تنها ، مظلوم و ضعیف بکار برد .

اما ملت قهرمان و آزادی خواه افغان با دست تپ و پر آبله ، پای تر کیده و برهنه شکم خالی و گر سنه اما سر شمار از نیروی ایمان را ستین و شہامت والای افغانی چنان از خود مقاومت نشان داد و مشت محکم و گوبنده ای بر دهنان بر حرص و آذوی حواله کرد که درس گرانی برای او ما یسه عبرت برای دیگران شد . برین حماسه ما در تاریخ داستان میزنند و با اعجاب از آن یاد می کنند .

دوره جنگ به فحوای آیه مبارکه که کم من فتنه قلیله غلبت فتنه کثیره باذن الله فتح و ظفر نصیب رزمجویان افغان شد قهرمان جنگ اول وزیر محمد اکبر خان و قهرمان جنگ دوم محمد ایوب بخان فاتح میوند بودند .

استعمار انگلیس که نفس این قوم دلیر را درست نشناخته بود در محاسبه خود براه خطا رفته بود ، حقا که در هیچ نقطه ای از نقاط جهان (پیش ازین و بعد از آن) با چنین مخالفت ، مردانگی و مقاومت رو برو نشده بود و هرگز گرد ننگین چنین شکنی بردمان او نشسته بود .

این جان نثاری و فداکاری ، سر بسازی و از خود گشتگی نه تنها لرزه برادر گمان امپراطوری انگلیس انداخت بلکه فریاد استقلال خواهی را به جهان در داد و ندا و نوید آزادی طلبی را در گوش جهان امیر فرو خواند در واقع سلسله جنبان آزاد منشی و آزاد می در دنیا شد .

عصا ره و نتیجه قرانه ران مردان بکتیا ، نغمه جانبا زان دلیر هزاره جات ، صدای جوانان آزاده و با شہامت بدخشان ، سرود فدائیان کتر زمزمه سر سبردگان شجاع هر یوا ، آهنگ رسای سر بازان قهرمان قندهار و نیمروز همه گوئی درین دو بیته ساده و روان خلاصه و منعکس شده :

ماییم نشسته درین کوه و دره
کالچاکه پلنگ شبرو اژدر گزده
بیران قوی داریم و جوانان سره
هر کس که بما کج لگره سر نبره

دامتان اجمالی جنگ سوم افغان و انگلیس را ازینجا آغاز میکنیم :

در زمستان ۱۲۹۷ در کله گوش لغمان امیر حبیب الله با ضرب مملوله ایکه شبانه در بغل گوسش شلیک شد ، پشپاد رسید . شجاع الدوله که از خانزاده های غور بنده و از جمله غلام بچه های خاص عبدالرحمن بسود با اسب گهار خود همان اسبی که در زمان وزارت امنیه و نائب الحکومگی هرات

آنها سخت نوازش میکرد و بیشتر از دیگر اسب های خاص خود برد هتس فتنه می گسرد شب در میان خود را بکابل رساند اما سر نوشت چنان شد که خود در اروپا از اثر مرعی که در گوش و بغل کله اش پیدا شده بود درگذشت این حکم قضایست جرحات به جرحات نظیر آنچه که در مسو رد فرقه مشر جان نثار خان حاکم غزنی اتفاق افتاده بود خلاصه داستان اینست که این شخص در زندان در اثر خیره سری و کشیدن یکدم تمام دندانها خود و مالا خو نریزی و البته ایکه از آن پیدا شده بود چشم از جهان پوشیده و این در حقیقت انتقامی بود که از و گرفته شد . زیرا در وقت حکومت خود فقط برای خاطر یکدانه ریگی که در غوری دیده شد امر کرد تا دنیا نهایی آشپز بیچاره را یکدم بکشند و چنان کردند که بالاخره آشپز از اثر خو نریزی بی ایمان پدرود حیات گفت .

در شب شهادت امیر برادران معا حب و وابستگانش همگی حاضر به خدمت و وظیفه بودند زمینه فرار شجاع لوله را فرا هم کردند و بیچاره شاه علی رضا را که کند کمشر اردل و شبیه شجاع الدوله بود ، به اثر نشانی های محافظ بعنوان قاتل دستگیر و معرفی کردند و بناحق به جوقه اعدام سپردند . امان الله خان همینکه به اریکسه سلطنت تکیه زد داعیه استقلال را پیش کشید و به انگلیس متجاوز و مستعمره جو اعلان جنگ داد جنگ در سه جبهه آغاز گردید . شکستی که در جبهه مشرقی بسر کردگی صالح محمد خان رو نما گردید بزودی بر اثر راد مرئی و جانبا زنی نورستانی ها به قیادت عبد الوکیل خان همان کمیکه منار دهمزنگ بیادگار فلدا گاریها و دل انگیزی های او در حوادث بعد آباد شده استحکام پذیرفت مزنگ نام قومی بوده که درین ده می زیستند ده های بسا لاتر آنرا که تا کوسه سنگی انا مه دارد او ر ته پور و پور ته پور می گفتند که بعد ده بوری شد یعنی ده گرمک ها) در چنین احوال لشکر انگلیس با تازه ترین سامان و وسایل و عصری ترین سلاح مجهز بودند اما جانبا افغانی ابتدایی ترین لوازم جنگی را بکار می بردند چنانچه عمده ترین وسیله نقل و انتقال فیل بود . در جنگ استقلال نیز این فیل ها اشتراک داشتند از فیل سالها بسا ینطرف در جنگ ها استفاده می کردند ، حتی در عهد غر نو یان کابل در حکم فیلخانه بود تعداد فیلهای عهد غزنوی را پیش از دو هزار ضبط کرده اند . ای بسا شعرا خاصه در عهد آل بابر که اشعار بلند بالایی در

و سفیل ساخته اند و یا فیل بجای صله در یافت کرده اند . از فیل نه تنها برای شکار کار می گرفتند بلکه عراده های جنگی را بران بار و حمل می کردند . در جنگ استقلال این فیل ها اشتراک داشتند . فیل فاتح پشادر بتول عوام فیل فتح پاندر یا چشم کور خود تا چهل واند سال پیش زنده بود گماهی رو لبهای سنگین را کش می کرد و زمانی بار گرانی را بر پشت خود بر می داشت .

بافتح تل و مزده پیروزی از سا یسر جبهه ها مخصوصاً جبهه جنوبی با رشادت های بین بیگ خان نو فیسق نصیب افغانها شد . درین میان انگلیس ها برای نخستین بار طیاره بم افکن دو با له خود را روانه کابل کردند . مردم کابل که هرگز طیاره را ندیده و صدای وحشت زای آنرا نشنیده بودند هرا سان شدند و آنرا چهار هوایی خواندند و گفتند :

چهار هوایی بسوا میره
سه صد سبا هی به غزا میره

سه بمبکه در ارگ ، نزدیک اتاق خواب شاه و کمند اسب ها انداخته شد بدلبها رعب و وحشت افکنند باری این طیاره در راه جلال آباد خراب شد و در چار باغ سر خرد بزمین نشست اما چون سر نشینا نش پناه آوردند برسم افغانی کو چکترین آسیبی نه به طیاره رسید و نه به کارکنانش . در قدیم به کشتی طیاره می گفتند چنانچه در این شعر ناصر خسرو :

دریاست این جهان و درو گردن
این خلق همچو ز بر بو طیاره

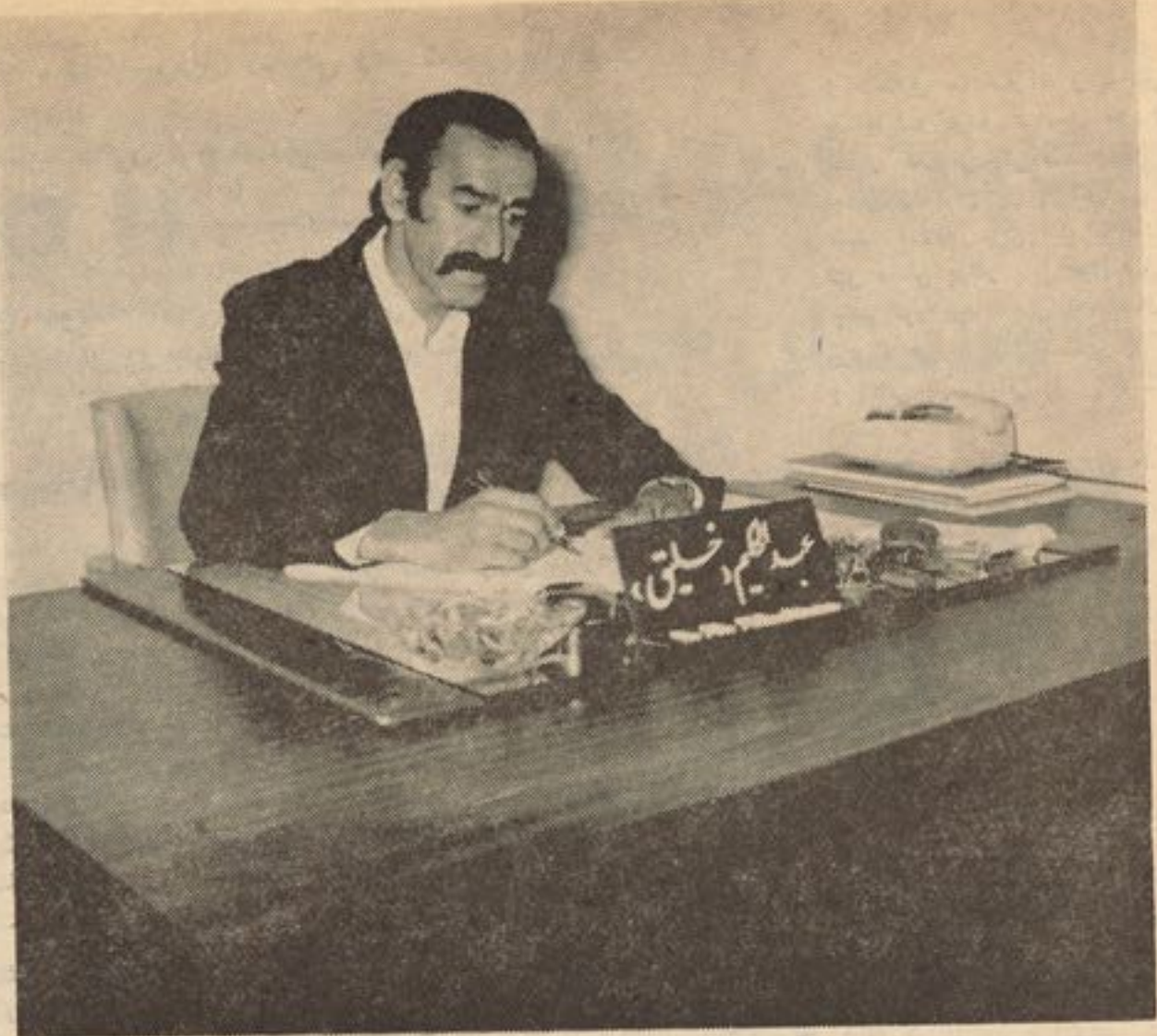
این طیاره یا از همین جنس طیاره ده سال بعد در موقع اغتشاش به کابل آمد و خار - جیان مقیم کابل را که تعداد شان به ۸۰۰ میرسید و همچنان معین السلطنه عنایت الله خان را که بیش از سه چهار روز پاد شاهی نکرد با خود از کابل برد در جنگ استقلال تعداد کشته شدگان انگلیس را بیش از هزار ضبط کرده اند . در میان عیانت صلحی که برای مذاکره امضای معا هده استقلال پهنه رفته بود دند دیوان تر نچنداس پدر رادو جان نیز بود . اتحاد شوروی نخستین کشوری بود که استقلال افغانستان را برسمیت شناخت :

پس از اینکه استقلال افغانستان اعلان شد شهر کابل را چراغان کردند و محافل شادی و سرود برگزار شد اعلان استقلال در مسجد عید گاه با اطلاع مردم رسانده شد بزرگترین مرکز تجمع شهر در آنروز کارچارچته یعنی پایان چوک و سرچوک بود همان بازار تاریخی و سرپوشیده ایکه نقش برنس نما یتنه انگلیس متجاوز در جنگ اول برای عبرت آویخته شده بود انگلیس ها بجوخواهی برنس این بازار پر هیاهو را آتش زدند . این بازار روزگار کی از بازار های تماشایی جهان بود . کما که های کابل ، مردان با خدا فقیر مشرب شبر پهلوانان نامدار درین بازار توبالامیرفتند در منتهای پلخشتی دکان غنی سواری بود همان کسی که طبع شعر داشت و میگفت :

بظا هر ملا و بیا طین مسم
شنی نام دارم ولی مفلسم
ظریفی در حق او گفته :

بقیه در صفحه ۵۷

امین این فرزند گوش به فرمان سی، آی، ای تمام یلان های متمر و مدیدما را بر عزم زد واکترا از کار مندان مجرب و تحصیل کرده دستگاه را به عنوان مختلف یا تبدیل و یا بر طرف کرد که خو شبخانه باز هم بعد از پیروزی قیام نظر مند شش چدی ۱۳۵۸ افغا نفلیم برای احیای مجدد و جذب پرسوئل سا بقه دار خو یش بذل معامی کرده و اکنون افغا نفلیم تحت رهبری حزب دمو کراتیک خلق افغا نستان در نو سازی و مسسه مصروف است . همچنان با اکثر و مسسات تو لیدی سینما ئی کشور های دوست از قبا قاتم کرده ودر تو لید فلم های مشترک با ایشان به موا فته رسیده واز جمله با کشور دوست اتحاد شوروی يك فلم رنگه ۳۵ ملی متری بنام « در افغا نستان انقلاب ادامه دارد» ساخته شده که نمایان گرفعا لیت های سینمایی افغا نفلیم است .

عبدالحکیم خلیق معاون ریاست افغان فلم

افغان فلم یگانہ موسسه تو لیدی فلم های سینمایی دا کومنتری و اخباری

- جهت تو مسه و انکشاف فعالیت های این و مسسه آیا کدام بلانی رویدست دارید؟
- بعد از پیروزی انقلاب شکو همند نور عقد قرار داد اعمار استدی یوی مکمل فلمبر- داری با تمام ملحقات و ضروریات آن با کشور دوست اتحاد شوروی صورت گرفته که سروی مقد ماتی و پلان تخنیک و اقتصادی آن نیز تمام شده و صرف اعمار تعمیر آن با فی مانده که در نظر است در سال ۱۳۶۰ شروع شود قرار داد های همکاری سینمایی از قبیل : قبا دله فلم ها ، تدویر هفته های فستیوال فلمهای هنری مستند و غیره تهیه سا مان و آلات سینما ئی جهت تقویة استدی یوی و جوده افغا نفلیم ، تر یبه پرسوئل و کادر های ورزیده هنری با کشور های دوست چکو سلو اکیا ، بلغاریا المان دمو- کراتیک و اتحاد شوروی صورت گرفته است - چه تعداد پرسوئل ترین و مسسه مصروف وظیفه می باشند ؟

مجموعاً ۱۲۰ نفر از کارمندان موسسه درامور فنی و مسلکی مصروفیت داشته و اکثر آنها در رشته های مختلف فلم و فلم سازی در کشور های اتحاد شوروی ، هندوستان ، و دیگر کشور ها یا بشکل نظری و یا بشکل پراکتیک مد تی را گذشتانده و باتایج مثبت بوطن عودت کرده اند که همین اکنون

را تر میم و فعال بسازد . دو باب سینمای جدید یکی در ولایت کندز و دیگری در ولایت بغلان جدیداً بکار آغاز کرد که متناز سامان آلات سینما یعنی پرو جکتور ها و دیگر ملحقات تخنیک آن تو سفا افغا نفلیم صورت گرفت . مگر با قاسف که شرایط مر گبار

حفظ و مراقبت تمام سینما های کشور توسط مدیریت سینما های افغا نفلیم صورت میگیرد و در تمامی مشکلات تخنیک با ایشان کمک میکند .
- بعد از رویکار آمدن انقلاب نور چه نحو لاتی در ساحه فعالیت های افغان فلم پدید آمده ؟

- بعد از پیروزی انقلاب شکو همند نور افغا نفلیم از حیث ارزش و اهمیت هنری خویش هما نظور یکه ، بزرگترین فلاسفه جهان معتقدند که هنر سینما تو گرافی بهترین هنر هاست افغان فلم در ساحه تو لید فلم های مستند و اطلاعاتی و کمک مسه و مسسات شخصی یا مولدین تا خلی قدم های مثبت و فعالی گذاشت . برای اینکه افغان فلم بتواند بشکل درست و مطابق به قانون فلم و سینما کار کند تشکیسل و مسسه را نسبت به سال های قبل از انقلاب انکشاف داد ودر جلب و جذب آنده از کار مندان افغا نفلیم که در شرایط استبداد سلطنتی از افغا نفلیم دور شده بودند معامی بخرج داد . تنظیم فعالیت سینما ها از یک مرکز واحد صورت گرفت . یعنی به پیشنهاد افغان فلم تمام سینما های دولتی چه در مرکز و چه در ولایات مر بوفا افغا نفلیم شد که افغا نفلیم با درک درست از بکار انداختن سینما در خدمت مردم و تدویر ساله آن توانست قمام سینما های مرکز و ولایات

در مساجه ای با عبدالحکیم خلیق معاون افغان فلم معلوماتی پیرامون فعالیت های آن و مسسه تهیه نموده ایم که اینک از نظر شما میگذرد :

افغان فلم یگانہ و مسسه تو لیدی فلم های سینمایی مستند و اخباری در کشور محبوب و انقلابی ما می باشد . افغا نفلیم بر تلاوة فلم هایی که خودش تو لید میکند با مسسات شخصی تو لید کنندگان یعنی مو لدین داخلی و خارجی کمک های قابل ملاحظه کرده و می کند . قمامی و مسسات شخصی که در داخل کشور فلم میسازد همه کار های فنی و تخنیک شان در داخل و مسسه افغا نفلیم صورت میگیرد . برای موسسات دیگری که خواهش تو لید فلم کنند نظر به فرمایش شان و مسسه افغا نفلیم کمک کرده صرفاً سوز و یا داستان شان را بدست آورده و متبانی تمام کار های تو لیدی فلم های شان در افغا نفلیم صورت میگیرد . از لحاظ تدویر سینما ها ، هر مرجع و هر موسسه که بخواهد سالون سینما ، سلمان و آلات سینما ئی داشته باشد افغا نفلیم با داشتن پرسوئل مجرب خویش ایشان را کمک میکند . تمام فلم های سینمایی از خارج کشور تو سفا افغا نفلیم تو رید میگرد و بعد به تمام سینما های کابل و ولایات ، به کمیته های حزبی و سازمان های کارگری قطعات عسکری و قوای امنیتی توزیع میگرد

صحنه از یک فلم هنری

این هم صحنه‌یی از یک فیلم هندی

مصدر خدمات شایسته یا نه در رشته سینما تو-
گرافی شده اند و ما در قسمت بلند بردن
سویه بیشتر پرسونل طوریکه قبلاً عرض
شد که با کشور های دوست قرار داد هایی
صورت گرفته و یک تعداد از آنها برای فرا
گرفتن تحصیلات عالی و یک تعداد برای
آموزش پراکتیکی در کشور دوست اتحاد
شوروی ، چکوسلوواکیا ، بلغار یا آلمان
دموکراتیک اعزام میگردد و ناگزیر چنینکه
استدیوی بزرگ فلسفبرداری ساخته
میشود نظر به حجم کار و گنجایش آن
ما قبلاً برای تربیه کادرهای ورزیده و تحصیل
کرده متوجه هستیم و آمادگی گرفته ایم .
عبدالحمید خلیق در جواب سوال دیگری
گفت :

ممکنست بگو یید که افغان فلم با رادیو
تلویزیون جمهوری دموکراتیک افغانستان
و سایر موسسات در کدام ساعات همکاری
دارد ؟

افغان فلم با رادیو تلویزیون جمهوری
دموکراتیک افغانستان و سایر موسسات
همواره همکاری داشته و در قسمت تهیه فلم
های مورد نظر شان و همچنین در قسمت
توزیع فلمهای دست داشته ، چه هنری و چه
مستند و تاکو متری و کمک های فنیکی
چه در قسمت فعال ساختن صحنه های
کلتوری شان و چه در قسمت نصب و فعال
ساختن پروچکتور های سازنده ملی و سی
و پنج ملی متری که ضرورت میداشته باشند
و فرمایشات مربوط به فلم و سینما که
خواسته باشند همیشه همکاری داشته و
خواهد داشت .

معاون ریاست افغان فلم در جواب این
سوال که کدامیک از معالک و موسسات
خارجی با شما همکاری دارد گفت :

در مورد تهیه فلم های اخباری و مستند
باید بعرض برسانم که بعد از پیروزی
انقلاب شکوهمند نور توليدات افغان فلم
ده چند زیاد شده و در همین مدت بطور مکمل
۱۰۳ فلم اخباری و نوازده فلم مستند تهیه
شده و سه فلم دیگر مستند در دست تهیه
است که تمام آنها نما یا تکر واقعات و
پیروزی های کشور محبوب و انقلابی ما علیه
هرگونه بدبختی های اجتماعی ، اقتصادی
و سیاسی می باشد .

اما در مورد تهیه فلم های هنری باید به
عرض برسانم که نسبت بعضی معاذیر
اقتصادی و مشکلات توانا مستقیم فلم های
هنری تولید کنیم مگرد تهیه و تولید فلم هنری
مولدین داخلی ، افغان فلم سهم مستقیم

یک صحنه از فلم مسکو عشق من که در سینماهای کابل نمایش داده شده

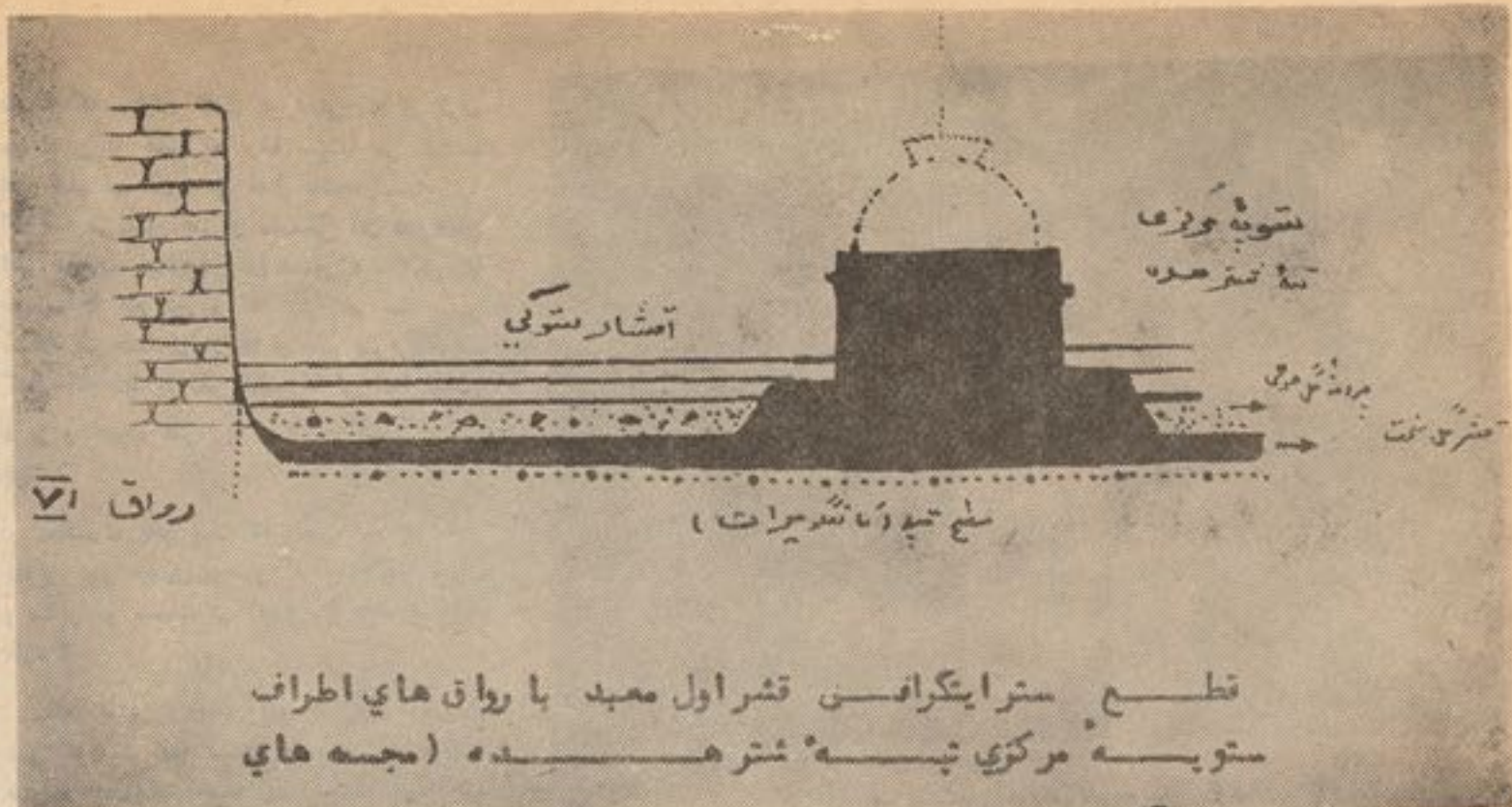
لطفاً بگو یید که در قسمت تهیه فلم های
هنری فعلاً با چه مشکلاتی مواجه هستید ؟
- در قسمت اینکه ما در حال حاضر چه
مشکلاتی در زمینه تولید فلم های هنری
داریم اینست که تهیه یک فلم هنری مستلزم
داشتن یک بودجه کافی و شرایط مساعد و
داشتن کادر های ورزیده می باشد و از همه
مهمتر اینکه یک داستان و یا یک سوژه که
ارزش و اهمیت آنرا داشته باشد که از آن
یک فلم تهیه شود در مورد داستان و سوژه
یک فلم باید بعرض برسانم که در کشور
محبوب و انقلابی ما هستند نویسندگان
هنرمندان و داستان نویسان که اثر پر
ارزش شان فلم ساخته شود و در روی پرده
نمایش گذاشته شود مخصوصاً بعد از
پیروزی مرحله فوین انقلاب شکوهمند نور
که داستان های حماسی و داستان های
واقعی که نما یا تکر زندگی مردم ولجذیده
افغانستان عزیز است . در مورد کادر های
ورزیده هم باید بعرض برسانم که موسسه
افغان فلم در حال حاضر یک تعداد از پرسونل
مجبوب دارد که میتواند در تولید یک فلم
خوب و با محتوی سهم فعال بگیرند مگر
مشکل عمده اینست که یک فلم هنری که
بشکل واقعی آن تهیه شود ایجاب یک بودجه
کافی را میکند که متأسفانه در حال حاضر
افغان فلم در یک واحد سو می بشکل دولتی
کار میکند که بعد از آنکه در رژیم مرگبار
امین بدون درک ارزش و اهمیت افغان فلم و
نقش آن در جامعه از حالت تصدی به دولتی
تبدیل شد بدوجه که ایجاب میکرد مخصوصاً
برای تهیه یک فلم ضرورت است نداریم مگر
درین اواخر سعی و کوشش زیاد بخرج داده
ایم که افغان فلم باز به حالت تصدی در
آید و ما بتوانیم بایک صلاحیت قانونی
که ایجاب میکند فلم های هنری تولید
کنیم .

افغان فلم مطابق به سیاست صلح آمیز
دولت انقلابی خویش با تمام معالک جهان
آرزو مند همکاری متقابل است مگر در
ساعات فلم و سینما کشور های دوست
مانند اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی
کشور سو سیالیستی چکوسلوواکیا ،
جمهوری مردم بلغاریا ، جمهوری دموکراتیک
آلمان و سایر کشور های سو سیالیستی و
نپت های رها یی بخش ملی با افغان فلم
همکاری همهجانبه داشته و علاقمند روابط
هر چه بیشتر حمله با کشور های مترقی
جهان بوده تا یا شد که با وحدت اهنین
تمام هنرمندان و هنرمندان کشور و
همکاری همه جانبه هنرمندان کشور های
دوست هنر عالی و هنر همه مردم ، هنر
سینما توگرافی را مانند تمام جهان که از
این راه در تلویدان توده های ملیونی
و زحمتکشان کشور های خویش مصدر
خدمات ارزشمند و خوب شده اند گردیم .
وی افزود :

افغانستان انقلابی بعد از پیروزی مرحله
نوبین انقلاب شکوهمند نور به اثر سعی
وتلاش مسوولین وزارت اطلاعات و کلتور
و مسوول ریاست افغان فلم در جمله اعضاء
کنفرانس سینمایی معالک سو سیالیستی
قبول شده که این کنفرانس همه ساله به
سو یه روسا و دیگر کارمندان فنی و مسلکی
سینمایی کشور های شامل کنفرانس ازدوالی
سه مرتبه گرد هم جمع میشوند و به سو یه
وزراء بعد از هر دو سال در گرد هم آتی که
میشود بعد از غور و بحث روی مشکلات و
برایلم های موضوع مربوط و همچنین
انکشاف هنر سینما با هم تبادل نظر کرده
به رفع مشکلات همدیگر می پردازند که
این گامی دیگری از فعالیت های سینمایی
افغان فلم بعد از مرحله نوبین بشمار می
رود .

و توجیح آنرا بوداستوا احتوا نموده و معمولاً یکی از بودا های تاریخی به شکل مینهرا در حالت تفکر بالای سر مجسمه های مرکزی تشکیل میشوند در قرن پنجم هجده مجسمه ها با معجزه (سرواستی وادین) مشاهده میشوند. صحنه ها ذیق و ذیق تر شده میرود و زیاده تبلیغاتی بوده و وعظ و نصایح بودارا تشکیل میکند.

مشهور ترین حیوانات نرته و وحشی را با حیوانات اهلی مانند شیر و فیل پرندگان آسمانی را مانند کورگس، سیمرغ و یا گرونا در پایین تخت این نوع مجسمه ها تیسارز میدهند. این آثار تاکنون از نظر تیپولوژی به دسته های مواد گلی و ستوکی معین شده اند مخصوصاً دانشمندان از نظر قیافه و اشیای تزئینی والبته که باعث به وجود آمدن یا ایجاد کرونو لوجی متغیر میگردد فرقی نگذارند به نظر من سایر دانشمندان اینکه مجسمه های گلی قرن پنجم هجده را دنباله مجسمه های ستوکی میدانند که در این محل در قرن دوم و سوم مواد گلی و مجسمه های مربوط

قطب سترایگرافی قشراول معبد با رواق های اطراف مستویه مرکزی تپه ستر هجده (مجسمه های

پیوسته بگذشته

نگاهی به بخشی از آثار هنری هجده

دوره اول هنری گریکو بودیک (هنستیکو تعذیب بودائیس - قرن دوم - سوم میلادی) هجده

دوره دوم هنری گریکو بودیک قرن سوم میلادی هجده

دوره سوم هنری گریکو بودیک قرن چهارم میلادی هجده

دوره چهارم و پنجم پوست کوشان مربوط قرن پنجم هجده

دوره ششم پوست کوشان (گوتاه و یغلی) قرن ششم و هفتم میلادی هجده

دوره ششم تا شهباز هنری گوتاه و هنری محلی دین بودائیس و دوالین هنری در معابد بودائیان هجده

در مجسمه های هندوستان شانه ها نسبتاً پهن بوده و شکم و سینه و پاها از هم فاصله زیاد دارند و در صورت قیافه بعضاً مبالغه صورت گرفته است، چوب بندی یا مسکلیت در داخل مجسمه ها مراعات نشده در حالیکه در مجسمه های گلی قرن ۴-۵ مکتب هجده (تپه ستر - تپه کلان - تپه کافرین) میشود مذکور جدا مراعات گردیده است که نفوذ و طریقه های مکاتب مذهبی بودایی مانند (مهایانا - سر و استی) وادین ولو گو شرا وادین، خوبتر ملاحظه میشود.

این دو سه مکتب مذهبی مربوط مکاتب هنری هجده، باهمین هندوستان بوده و رول عمده را در خلقت آثار هنری قرن چهارم الی قرن هفتم ایفاء نموده است.

آثار هنری هجده مربوط به مواد گلی و ستوکی در خلقت وایکو نو گرافی بودایی و کرونولوژی آن سهم زیاد دارد. در بین ساختمانهای هنری و مجسمه سازی قرن چهارم و پنجم هجده میتوان دو دوره را مشخص کرد:

۱- مجسمه های بودا و بوداستوا مینهرا یا دیواتا ها بصورت نیمه برهنه با قواعدی هنری گند هارای و اصول هفتگانه تکامل حیات انسانی. درین دوره هنری مجسمه ها عموماً از گلی بوده و حرکات و پلاستیکیتها جدا مراعات شده، رنگ آمیزی روی مجسمه های متنوع نسبت بلکه دوجیره و نهایی خارجی مجسمه ها از یک رنگ استفاده میشود.

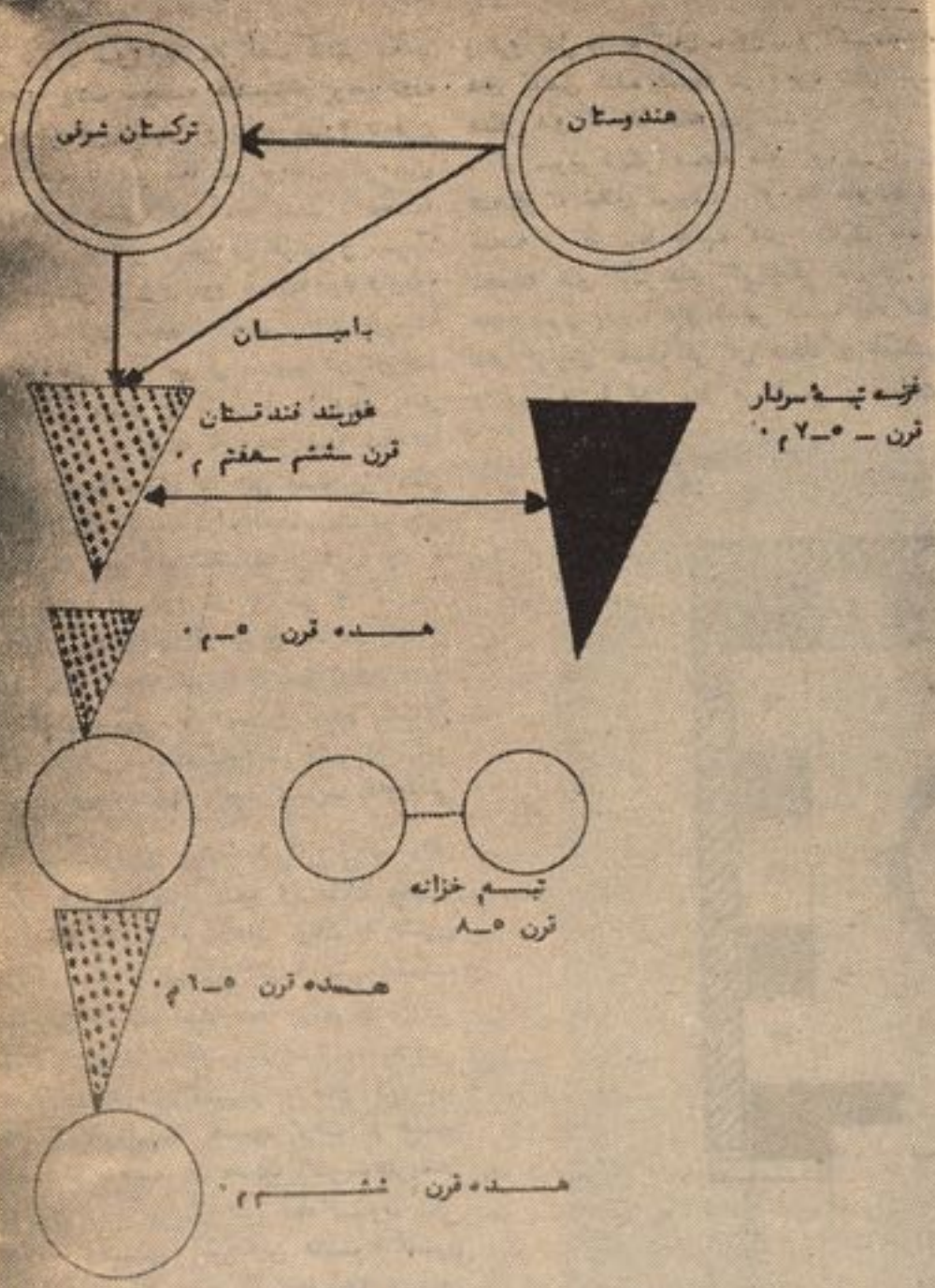
۲- مجسمه های هنری بودا و بوداستوا - راهبین و بودیان تحت تأثیر نیمه مستقیم قرن ۵-۶ گوتاه درآمده است. در این دوره با نظرداشت تکنیک هنری و موضوع ایکونوگرافی مجسمه ها عموماً بالای گل لوتوس نشسته به نظر میرسند

همین طور در هنر نقاشی اجننا و بخصوص آسیای مرکزی در توشوک تورفان و بخصوص کبیل رنگهای گرم و روشن کار شده و این هادر حالیکه صفحه نقاشی یا تخته مورد نظر هر چند نسبتاً تم دار میبود نقاشی روی آن صورت میگرفت عین همین رنگها با تفاوتی کمی در آثار نقاشی هندوستان در اشکال بوداستوا مینهرا دیواتا بوداها در حالات دیوانه مودرا و یکی از وریات های تعلیمی در مساجد را مود را ملاحظه شد نقاشی های دیواری مغازه ها و رواق های بودا ۵۵ متری و ۳۸ متری باهمین نیز بکار رفته ولی الوان تصاویری و زرد برعکس رنگ سفید و تصاویری تیره یا رنگ لاجوردی خیره در نقاشی هندوستان و باهمین جدا آبارز نموده است.

ایکونوگرافی بودایی درین مجسمه ها و اشکال با نقوش دیواری همان موضوع دنباله روی مکتب گندهارا است. که با دریافت های مختلف (مودراها) در هندوستان و باهمین به مشاهده میرسد.

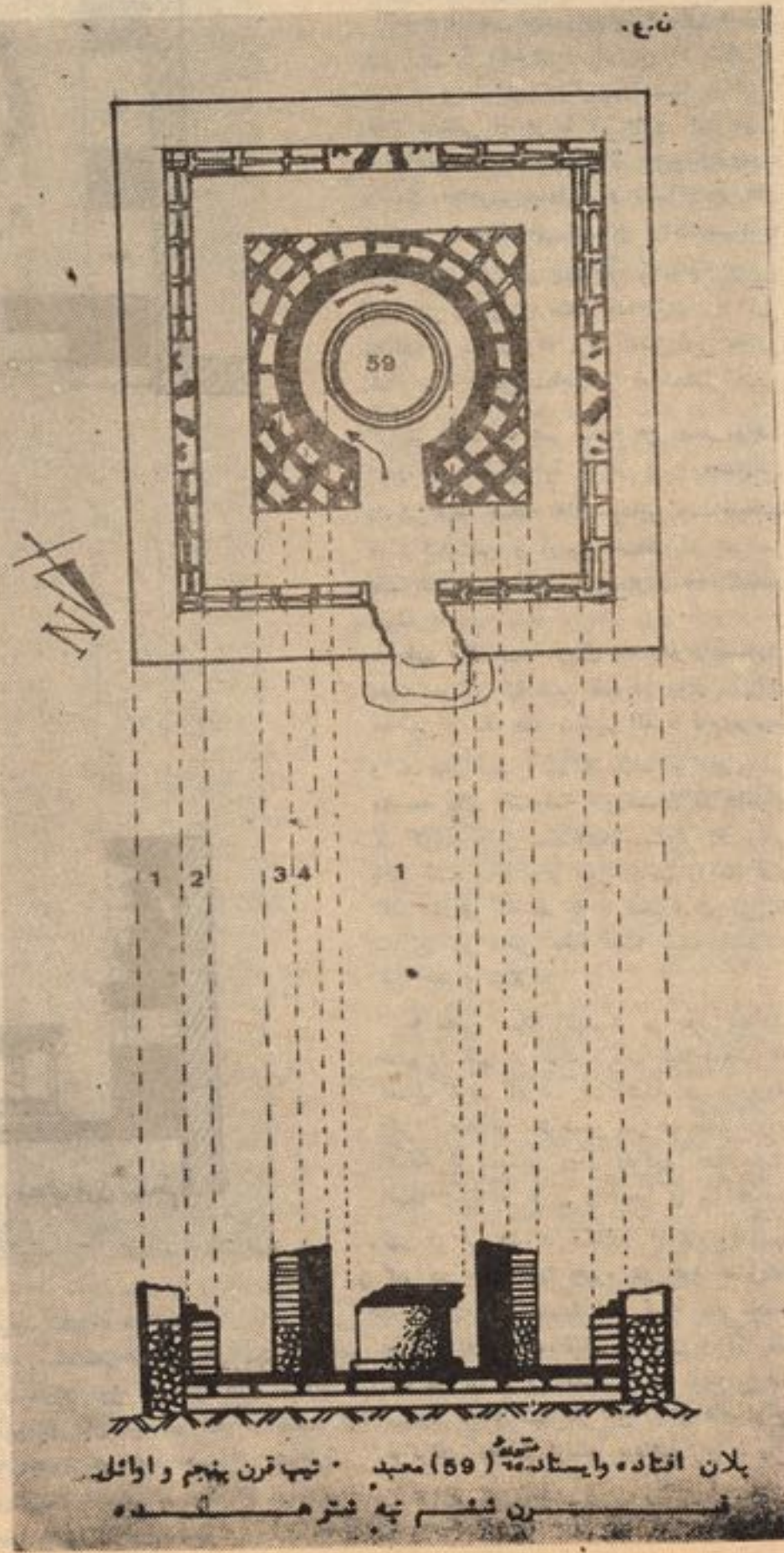
تناسب اناتومی درین مجسمه ها و نقوش بیشتر به طرز مجسمه سازی و اناتومی مجسمه های دوره پوست گوتاه بوده با مجسمه های رنگ آمیزی شده قرن چهارم مکتب گندهارا تطابق یکی و همه جانبه ندارد. برخلاف در مکتب گندهارا تعداد وریات های (مودراها) کم است و هم از رنگ های بولی کروم (چند رنگ مختلف در یک شی) استفاده نشده است. از نظر تیپولوژی و ساختمانهای هنری در مجسمه های گلی قرن چهارم مکتب گندهارا بخصوص مکتب هجده قواعد هنری جدا مراعات شده در حالیکه در مجسمه های هندوستان تناسب به اصول هنری یونانی نیست و حالت بکلی طبیعی را دارا نمیشاند.

گراف دوران تا شہادت هنری گریکو بودیک و پوست کوشان از قرن پنجم تا اوائل قرن ہشتم

ہی ایکنولوجی بودایی خیلی وقت بوجود آمدہ بود . ویا اینکه دوش بدوش مجسمہ ہای ستوکی پیش میروند . چنانچہ مشکل بہ نظر میرسد کہ بدون اسٹاک ، کارہنری مجسمہ سازی ستوکی را قدیمتر بدانیم در حالیکہ ہیج نوع دلیلی وجود ندارد کہ نسبت بہ مادہ ستوک درہدہ بیشتر و یا بعدتر شدہ بتواند . زیرا آن زیبایی ہای کہ در قوانین مجسمہ سازی یونانی بخصوص تائیسرات مکتب پیرگون و مراعات نزاکت ہای بخصوص قواعد هنری یونانی آفندر کہ در مجسمہ ہای گلی ہدہ موزون افتادہ در مجسمہ ہای ستوکی بہ مشاہدہ نمیرسد از نظر تحقیقات سترائیگرافی طبقات و اقتسار ر بین ستوبہ ہای ستوکی و مجسمہ ہای چسبیدہ بہ آن و روا قہای مربوط بہ سا نگا را مہ عمو م تہ شتر ہدہ ثابت میسازد کہ مو جودیت روا قہا با مجسمہ ہای گلی گریکو - بودیک شتر قرن سوم بیشتر ہونہ و بعد از اگمال واوج مجسمہ

پلان افتادہ و ایستادہ (59) معبد - تپہ قرن پنجم و اوائل قرن ششم تپہ شتر ہند

گلی مربوط بہ سبک ہلنستیک نمونہ اندازد کہ در حین حفاری سکشن ہا و ساندز ہا (حفاریات امتحانی) مقایسہ مواد گلی مجسمہ ہا و خاک یا گل ما جو تن بہ درستی تشخیص شدہ و در حین حفاریات اکثر این مجسمہ ہا یا از بین رقبہ آرد و یا اسکہ بعضی بنا ری آن از بین خاک ہای بہ اصطلاح ہردہ بدست آمدہ است . چنانچہ بعضی ازین مجسمہ ہا رانانہمندان فرا نسوی در جریان حفاریات بدست آورندہ آرد و گمان کردہ اند کہ شاید تشکل بیکرہ ہای گلی بہ تناسب مجسمہ ہای ستوکی خیلی کم باشد . تجربہ وسیعی کہ تو سطا تحقیقات دانشمند ان افغانی در طول دوازده دورہ حفاریات بدست آمد واضح شد کہ صنعت مجسمہ سازی گلی نسبت بہ ستوک در تپہ شتر ہدہ بیشتر ہونہ و بخشی عمدہ هنری ایندورہ را در قالب زیبایی ہا و مراعات کلیہ قوانین مجسمہ سازی تشکیل میدہد . حفاریات معبد بودائی تپہ شتر ہدہ نمایانگر سہ دورہ هنری مجسمہ سازی گلی و دو دورہ هنری مجسمہ سازی ستوک و گل کہ باہم یکجاہ بیش میرفتند - شدہ میتواند ، بدین معنی کہ دورہ اول و دوم آثار گلی مربوطہ لطفاً ورق بریزد

صفہ ستو بہ مرکزی داخل شدہ و روی آن بخاطر اعمار اقتسار بعدی ستو کی تو سطا یکسوخ گل عومی بہ اصطلاح امالی آتجا (شہ-ئی) برانہ گردیدہ است . روی ہررفنہ از نظر مقایسہ با آثار مر بوٹا بہ شیوہ ہنری سایر ممالک کہ بہ قرن دوم میلادی ارتباط می گیرد ، این مجسمہ ہای گلی روا قہای مذکور ہمزمان با ستوبہ مرکزی مربوط بہ قرن دوم و سوم میباشند . در حالیکہ سا یسر مجسمہ ہای ستو کی در اطراف ستوبہ ہا روی اقتسار متفاوت از یکسو و مقائسہ این آثار ستو کی با جوزہ ہای مختلفی گندھارا تسکیلا ، شہر بہلول ، مامادری ، شیخان در ی و شیرہ بہ قرن چہارم نزدیکتر است . چنانچہ تاجی یونا ستوری مکتوفہ این روا قہا شباهتی از نظر تیب و شیوہ با آثار قرن دوم گندھارا ، سر بودستوا از گل پختہ (مکتوفہ معبد گالوان) و اتکسیلا داشتہ با وجودیکہ این ہردو از گل آرد ، ولی اثر مذکور مکتوفہ کا لاوان از تیرا کو تا میباشند . و سر مجسمہ یونا ستوری تپہ شتر ہدہ از گل خام است .

اشبہای کہ دانشمندان با ستا نشناسی خارجی (فرا نسویان) شریں مورد بغیرسی مو جودیت و عدم مو جودیت مجسمہ ہای

روز نامه و مجله معنای متعارف را ندارد . من تقاضای شما را به گونه ای دیگر انجام میدهم که همانا نشر مطالب ارسالی شما است و اینکه آنان میخوانند یا نه ، قسم به سر مبارک و شیرین قان که نمیدانم !

راه دیگر اینستکه يك يك نامه با همان اساس به عنوان رادیو افغانستان بفرستید و قسم تا آنرا از من پس بگیرد و فقط ، م ، مانی میماند که او را من اطلاع میدهم و دیگر چه ؟

و دیگر اینکه ، فقط با شما خصوصاً می گویم خدا کند که دیگران نخوانند و از همین جا میگویم که دیگران نخوانند و قسمی آنرا دیگر خط مینوشتم و کس دیگری به کنارش نشسته بود ، آفریاد آورند !! چه

بگویم گمان میکنم چاره نیست حتماً میخوانند مزاح کردم ، این خط ، خط خصوصی نیست لهذا بيك جمله میگویم که نصف از این شماره ها عجیب و غریب معلوم میشود .

قبصره نمی نمایم که تر نجید و قهر نشوید و من را به چوب تکفیر نه بندید ، منتها شماره های ۱۳-۵-۴-۳ را به دقت بخوانید و کلازه خود را قاضی بسازید و عدل و انصاف بنمایید . راستش اضافه گفتم ، بگذارید که تا میرد گان قبصره کنند .

دوست عزیز آصفه شاداب بسیار بخوانید اشعار را . تا بسیار شعر

نخوانید شعر خوب گفته نمی توانید همینگونه

تکه و پر چه از اشعار دیگران میدزدید و

فکر می کنید شاعر هستید . این کار نکنید .

به سراحت از این سبب گفتم که تو چقدر

بیشتر نمایید . هدف قهر ما سخن و شعر

نگفتن شما نیست بلکه شعر بگو یید . بسیار

هم بگو یید تا پخته شوید . اینک نمونه شعر

قان . شادی کنید ای دوستان اکنون زمان از آن

ماست کاخ ستم و یران شد کون و مکان از

آن ماست گردند پسی پیداد آن دسته شیاد ها

رفتند آن جلاذ ها اکنون جهان از آن

ماست شاداب گو یید این شعار با دوستان با

اقتخار با ینده بانا اتحاد امن وامان از آن ماست

دوست عزیز خواجه عبدالله متعلم صنف

شوازهده لیمه ابو عبید جوز جانی

با عرض سلام های سرد و بی نمک به شما

آقای با سخگویی صفحه جواب به نامه های

علاقتمندان ژوندون و سلام های گرم به دیگر

کارکنان اداره این مجله محبوب . بنده از علاقه

مندان خیلی قدیمی مجله ژوندون هستم

و از خیلی وقت ها با آن آشنا یم و آنرا

مطالعه می کنم و این هم اولین نامه ام

به اداره مجله ژوندون می باشد و آغاز

همکاری با اداره مجله و اگر خفه نشوی در

نامه اول يك انتقاد و يك جواب مختصر دارم .

انتقاد من توجه اداره پسته رسانی می باشد

که اکثر روز نامه ها و مجلاتی که شماره

فوق العاده اند . به مشترکین و علاقمندان

آنها که در ولایات هستند نمی رسانند و نمی

فرستند چون تا حال شکایات زیادی به مقامات

مر بوط تحویل داده ام ولی

نداریم . برای مردم ما همین آمیختن موسیقی

شرقی و غربی که مبتکر آن احمد ظاهر است ،

بهترین مکتب است . عمر کو تاهش فرصت

آنرا برایش نداد تا مکتبی باز کند .

۹- او جدیداً شروع کرده بود و اینکه

اشعار را غلط می خواند خوب میکرد . او

عا میانه میخواند . ما عاشق همین اشعار

غلطش هستیم و دوست داریم .

۱۰- از اینکه يك عده نمی توانستند به

کنتسرت های احمد ظاهر بروند همین حالا

هم نمی توانند به کنتسرت های دیگران بروند

پس گناه از احمد ظاهر نیست و شهادت من

هستید . ۱۱- آوازسازبان هواخواه بسیار دارد . آیا

شهرت او از چیست ؟ معلومدار که شهرت

يك خواننده نظر به آواز و آهنگها و طرز

بر خورد و پیشا مد او با مردم میباشد و

همینگونه از احمد ظاهر بود . ۱۲- آقای م .

مانی قضاوت نادرست کرده است و تجدید

قضاوت کند . ۱۳- وقتی که ۹۹٫۹ درصد مردم

کابل طرفدار و دوستدار آواز احمد ظاهر

هستند این شما یکی دو نفر چرا بر خلاف احساس

مردم حرف میزنید . ۱۴- ما اگر م . مانی را

می شناسیم فصل با او صحبت میکردیم و با حقایق

روشن و دلایل واضح قناعت او را فراهم می

کردیم . ۱۵- آواز احمد ظاهر در دل ما جا دارد

و خواهد داشت و با این گفته ها هیچی کم

نمیشود . جواب نویسی :

به دوستان عزیز سلام میگویم و صحت

خوب میخواهم ، جواب نویسی را قسم سوگند

داده اید که این نامه را به اشخاص مورد

نظر برساند و اوشارا از نظر عقیده شما

آگاه بسازد . به سر شیرین و چهره زیبای

قان قسم میخورم که اینکار از دستم

بسی نمی آید و فرصت و وقتش را کمتر دارم

که به پسته خانه به شعبه پسته رسانی مرا

سلات دوستان ثبت نام کنم که نامه بسر

احوال دوستان به دشمنان کردم . من را

وظیفه دیگری در پیش است که روز نامه نگار

گویندش . گر چه کار روز نامه نگار به

نویس : به دوستان عزیز سلام میگویم و صحت خوب میخواهم ، جواب نویسی را قسم سوگند داده اید که این نامه را به اشخاص مورد نظر برساند و اوشارا از نظر عقیده شما آگاه بسازد . به سر شیرین و چهره زیبای قان قسم میخورم که اینکار از دستم

بسی نمی آید و فرصت و وقتش را کمتر دارم که به پسته خانه به شعبه پسته رسانی مرا سلات دوستان ثبت نام کنم که نامه بسر احوال دوستان به دشمنان کردم . من را وظیفه دیگری در پیش است که روز نامه نگار گویندش . گر چه کار روز نامه نگار به نحوی کار پسته رسانی است اما خصوصی نیست . پیام مردم است خواست مردم است و عقیده و نظر عوام الناس است که بازتاب آنرا در روزنامه و مجله مریبند . همین

مجله و اخبار هم نامه است و هم احوال آدمیان به مردمان . اگر این چنین نیست

سلام علیکم خوانندگان و همکاران عزیز به دعای سلامتی شما می آغازیم به جواب نامه های همکاران ارجمند : دوستان عزیز فمش-و- از یو هنغی علوم پو هنتون کابل :

نگاشته اید که « شماره سیزدهم که راجع به احمد ظاهر چندین صفحه نوشته و به چاپ رسیده است مطالعه نمودیم آدرس مسجور جمال ، م ، مانی و غیره را نمی دانیم از این سبب برای مدیریت مجله نامه را از سال میاداریم و به هر کس که این نامه بدستش میرسد قسم میدهم به سر شیرین ترین کس اش و به چیزی که ایمان دارد این نامه را به مسجور جمال ، م . مانی ، سر مست و ننگیالی و اگر امکان داشت به آقای ظاهر هویدا نیز بدهد آنها از شما خبر نمی شوند چونکه ما شمارا قسم داده ایم»

بقیه ای نوشته این دوستان را که بسیار زیاد است به پشت و روی ورق نگاشته گردیده ، خلاصه میکنیم و ماده وار پیشنهادات و انتقادات شانرا طرح میکنیم که علاقمندان آواز احمد ظاهر از نظر ایشان آگاهی یابند:

۱- هرچه م . مانی ، مسجور جمال ، ننگیالی مددی ، سر مست و چند نفر دیگر ، گفته اند ، از روی بغض و عقده بوده و حقایق را نگفته اند و اگر دانشمندان هم باشند بازهم دانشمندان خلاف میداشته باشد که شما

دارید . ۲- نفرین بی پایان ما به قاتل یا قاتلان احمد ظاهر . ۳- آفرین بر توان و قدرت احمد ظاهر نازنین که در ده سال فعالیتش ، محبوب ترین و محبوب ترین هنرمند افغانستان در قرن بیست شد او برای همیشه جاودان می ماند چونکه صدای او زیبایی و جذابیته را دارد که خداوند تا ابد به زیبایی و جذابیت صدایش بنده می نخواست . آورد (11)

۴- حسابات جزء شخصیت ۹۹ فیصد مردم ماست . ۵- دنیا هم احمد ظاهر را دوست داشت و از همه نعمات خود او را بر خوردار ساخته بود . پس شما بادینا حسابات میوزید نه با احمد ظاهر ...

۶- احمد ظاهر اگر در سالها کنتسرت نمی داد ، در سرکهای عمومی کنتسرت میداد؟ ۷- آفرین به او که هنوز فوت غربی و هندی را بکلی نمی فامست و نیا موخته بود که به این فراوانی ابتکار قازگی و دانش در موسیقی داشت .

۸- او میخواست مکتب بو جود آورد ، اما گجا ، اینجا مکتب و استاد موسیقی

بقیه دو صفحه ۵۸ صفحه ۲۷ شماره ۳۳

و همین چه زنان و مردان است که همه در يك صف واحد و فشرده در يك سنگر علیه تعصبات نژادی، لسانی، جنسی و غیره برز مند و دشمنان نهفت و ترقی را نیست و نابود نما یند زیرا در شرایط کنونی جامعه ما به زنان و مردان آگاه، فهیم و فداکار خیلی نیاز مند است زیرا تعمیر و زیر بنای مستحکم آینده به معماران خرد مند و آگاه شدیداً نیاز مند است برای اینکه در ساختمان و اعمار این بنای زنان و مردان سهم مساوی داشته باشند و از حق و حقوق مساوی بهره برند چه بهتر که همه با يك احساس وطن پرستی درین زنجیر مستحکم چنگ زنند و حلقهات آهنین را آهنین تر سازند. تا با شد که افغانان عزیز را معموتر و مصئون تر سازند.

به این حساب زنان و دختران وطن ما در نهفت های آزادی خواهی و استقلال طلبی رسالت و وظایف خویش را با تعهد وطن پرستی انجام داده اند در این بخش نیز تأثیرات مهم و قابل وصفی را از خود به یادگار گذاشته اند در اثر مجادله و مبارزه دیگر بخصوص، نهفت نسو یسن زنان افغان در جامعه گسترده تر شد و حجاب را بدور افکند و به زبانه دان تاریخ سپردند نقش، مسوولیت و رسالت ایشان دو چند شده و در چهره سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جامعه ما اثر و نشانه زحمتکشی و وطن دوستی خویش را ثبت اوراق تاریخ نمودند.

اکنون بر همه دوستان و عاشقان خاک

ترجمه نورمحمد «هفتا»

قهرمان اتحاد شوروی باید اماریا کار پوفنا

بایدا م.ک. در سال ۱۹۲۲ در قریه نووی سیوش (سیوش نو) ناحیه کرسناپریکو سیک ایالت کریم تولد شد. بایدا م.ک. در اولین روزهای جنگ میهنی کبیر به جبهه رفت. در هنگام دفاع قهرمانا نه سیوا ستویل بایدا م.ک. بحت مرئی و پرستار انجام وظیفه نموده شجاعانه به افسران و سر بلزان مجروح کمک های صحی می رساند. به خاطر نجات مجروحین بارها با هینلری هائی به تن مقابل کرده است. در تمام جبهات راجع به قهرمانی و شجاعت وی سخن می گفتند. گروه سر بلزان این دختر نامی خلق اتحاد شوروی را به حزب پذیرفتند. به تاریخ ۲۰

جون ۱۹۴۲ بایدا م.ک. لقب قهرمان اتحاد شو روی را کسب کرد. مدا فعین شهر قهرمان سیواستوپل در آخرین نبرد بایدا م.ک. را بموقف تو پچی دفاع هسوا سی و پنجم گما شتند. در این جنگ در انفای کمک به یکی از مجروحین قوای سرخ بحری زخم شدید بر داشته امیر تشمن شد. این میهن پرست شجاع حتی در اسیر گناه فاشیست ها مبارزه خود را ادامه داده و سپارش های سازمان مخفی را انجام میداد. در سال ۱۹۴۵ از اسارت رها گردید. به وطن باز گشت. فعلاً بایدا م.ک. در شهر سیواستوپل زندگی می کند.

یک مادر همیشه یک مربی خوب برای اطفال است.

نقش زنان در امور اجتماعی

به میان آمد بالاخره از صبحدم تاریخ تا کنون نقش زن مانند شمس تابناک و روشن است. و آمد و شد موج های ظلم و استبداد بهره کشی فرد از فرد، پدر سالاری و برده داری هیچ يك نتوانست برای همیشه او را در بند و زنجیر پدر سالاری کشتد گر چه گاه گاهی او را به نام های مختلف مورد استثمار قرار میدادند مگر برای همیشه نتوانستند موفق و ارزش انسانی این موجود پر از محبت و صفا و صمیمیت را نادیده گیرند و نقش او را از تاریخ بشری بزدایند.

خو شبخانه امروز نیز که روزنه های از امید به آینده پروری زنان باز شده و زنان ما را واقفاً به آینده تا بناک امیدوار مسازد باز هم شاهد آن هستیم که زنان و دختران ما ضمن کار های دیگر انسانی در مزرعه و کارخانه و در منزل، مسوولیت های اجتماعی را نیز بدوش دارند که در انجام آن خیلی بیروز و موفق اند این مسوولیت ها عبارت اند از داکتری، مهندسی، امور قضایی، انجمنبری خدمات امنیتی، امور قضایی، روزنامه نگاری و امور ما زمان دهی و غیره و غیره که همه و همه در حیات اجتماعی مردمان این وطن سهم ارزنده و برجسته دارند مانند گذشته زنان و مردان مادوروی يك سکه را ساخته اند که یکی را بدون دیگری نمی توان مورد ملاحظه قرار داد زیرا آنها لازم و ملزوم یکدیگر اند و در کار ها و فعالیت اجتماعی همکار و یاور هم.

یک نظر عمیق و يك مرور زری می رساند که زنان مبارز کشور ما از گذشته های خیلی دور همدوش با مردان در همه ساحات زندگی مصروف کار های اجتماعی، اقتصادی سیاسی، و کلتوری بوده و يك لحظه هم نخواسته اند که به بار مسوولیت های اجتماعی و دانشانه های شان نوز نموده و در برابر آن بی تفاوت باشند.

زن میهن ما در همه ساحات بازوی توانا و همکار خوبی با مردان بوده چنانچه اوراق تاریخ کشور ما گواه خوبی برین ادعای ماست.

اگر تاریخ مبارزات و قهرمانی های شیر مردان خود را ورق بزنیم و یا اگر نذری از بو علی سینا و جمال الدین افغان و سایر افتخارات به زبان آرییم تا گزیر می شویم به مقایسه ارج گذاریم که واقعات مقامش قابل ستایش و سپاس است.

این موجود زن است، مادر است و بالاخره با احساس ترین شخصیت انسانی. این زن افغان است که سلاح دو گانه همدوش مبارزان راه آزادی در جبهات علیه دشمنان میهن رزمیده، که این شجاعت و رشادت شان به مردان نیز تاب مقاومت و صلحشوری بخشیده است در زمینه تولید نیز نقش زن خیلی برجسته و نمایان است زن در همه ادوار چه در زمانیکه عدل و مساوات وجود داشت و چه زمانیکه طبقات و اقتدار

ملاله

۱۲۹۷ هجری کال دبرات دمیا۔ شتی په ۱۷ نیټه دانکلیس یرغلګرو او چیا ولکر عسکرو غوښتل چې دخپل شوم او مفر ضامن مقصد دتر سره کولو دپاره کوم چې یی دافغان او انکلیس په لومړی جنگ کې دپښتنو میړنو او زورورو زلمو دلاسه ماتسې خوړلی وه تلافی کولو دپاره ددویم ځل لپاره زمونږ په پاکسټانه خاوره کوم چې زمونږ دنیکو نو اویلرو نو په وینو تو یولو سره آزاده ساتله شوی ده حمله وکړی او وی نیسی . همغه و چې له دریو خواو څخه یی دخپل پنځه ویشست زره عسکرو په واسطه زمونږ په هیواد باندی حمله وکړه اود کاند هسار ښار یی ونیو .

ملی میا رزین او غیر تسی افغانان چې ژوند ور تله دبل تر لاس لاندی له مرگ څخه په سلګو نو کرته غوره اوشه ښکار یده دسر دار محمد ایوب خان په مشری ددښمن دمقا بلسی اود خپلی پاکي خاوری دساتنسی او زغورنی دپاره له هرات نه دکند هار په لور روان شول .

دافغانانو زورورو زلمو اوددښمن لښکر دمیوند په دشته کی چی دکند هار په ۳۵ کیلو متری کی پروت دی سره مخامخ شول .

په جنگریزکی سخته خونړی جګړه روانه وه افغانی غازیان او غازیانی دخپلی پاکي او سپیڅلی خاوری د ساتنی دپاره ددښمن له منکلو څخه په پښتنی میړانی او غیرت سره جنگیدل .

داوړی ورځی وی گر مسی په تر قی کی وه د میوند په دښته کی او به هم دښمن نیولی وی . نژدی ووچی افغانی فداکار اوپروطن مین زلمیان دتندی له لاسه ټول تپاه اوپه شاتلو ته مجبور شی .

له بلی خوا څخه دافغانی بیرغ ورو نکي هم ددښمن له لاسه داسی سخت زخمی شو چی بیرغ یسی له لاسه ولوید .

لارکی دغلیم په مقابل کی دسر بازی، قمر با نی او د هیواد دساتنی درس ورکړ نو پر غازیانو

او جنگیالو باندی یی داسی غږ وکړ :

که په میوند کی شهید نه شوی خدایرو لالیه یی ننګی ته دی ساتینه

خال به دیار له وینو کیسردم چی په شنکی باغ کی گل ګلاب وشرموینه

توری ووه بری به مومی که بری نهوی خوانان تل په تورو مینه

ددغی فداکاری او وطن پرستی بیغلی ملاله غبر په اوریدو وسره

دزلمیانو او ملی مبارزینو په رګو کی افغانی وینی په جوش راغی

پښتنو غازیانو او وطنپال قوتونه دیسر غلګر او چیا ولکر و قوتو

نو به مقا بل کی دوطن دساتنی او زغورنی په مقصد خپل تیست او

پراک څپو نه له سره په منظم ډول

پاتی په ۵۷ مخکی

کاروان حله ... کاروان حله ... کاروان حله

زهر شیرست مرا

مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم
 دیده سیرست مرا جان دلیرست مرا
 گفتم که دیوانه نه ای لایق این خانه نه ای
 گفتم که سرمست نه ای رو که ازین دست نه ای
 گفتم که تو کشته نه ای وز عدم آغشته نه ای
 گفتم که تو زیر ککی مست خیالی و شکی
 گفتم که تو شمع شدی قبله این جمع شدی
 گفتم که شیخی و سری پیش رو راه بری
 گفتم که بال و پری من پروبالندم
 گفتم مرا نولت نوره سرو رنجه مشو
 گفتم مرا عشق کهن از برما نقل مکن
 چشمه خورشید توی سایه گه بید منم
 تابش جان یافت دلم و اشد و بشکافت دلم
 زهره شدم ماه شدم چرخ دوسم تاه شدم
 از نوم ای شهره قمر درمن و در خود بنگر

نولت عشق آمدو من نولت پاینده شدم
 زهره شیرست مرا زهره تابنده شدم
 رفتم و دیوانه شدم سلسله بندنده شدم
 رفتم و سرمست شدم و ز طرب آگنده شدم
 پیش رخ زنده کنش کشته و افگنده شدم
 گول شدم هول شدم و ز همه بر کنده شدم
 جمع نیم شمع نبودم پراگنده شدم
 شیخ نیم پیش نیم امر ترابنده شدم
 در هوس بال و پرش بی پر پرنده شدم
 زان که من از لطف کرم سوی تو آینه شدم
 گفتم آری نکتم ساکن و پا شنده شدم
 چون که زدی بر سر من پست و گدازنده شدم
 اطلس نوبافت دلم دشمن این زنده شدم
 یوسف بودم ز کتون یوسف زاینده شدم
 کز اثر خنده تو گلشن خند لده شدم
 مولانا جلال الدین محمد بلخی

بهشت

بیا تا گل بر افشایم و مرد ما غر اندا زیم
 فلک را سقف بشکافیم و طرح نو در اندا زیم
 اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
 من و ساقی بهم ما زیم و بینایش بر اندازیم
 چو در دست امت رودی خوش بزن مطرب سرودی خوش
 که دست افشان غزل خوانیم و پاکوبان سر اندازیم
 صبا خاک و جسد ما بدان عالی جناب انداز
 بود کان شاه خوبان را نظر بر منظر اندازیم
 یکی از عقل می لافد یکی طاعت می بسا فد
 بیا که این داوری ها را به پیش تا وور اندازیم
 بهشت عدل اگر خواهی بیا با ما به می خانه
 که از پای خمت یک سر به خوشی کوثر اندا زیم
 شراب از غوانی را کلاب اندر قدح ریسیم
 نسیم عطر گردان را شکر در مجمر اندازیم
 سخن دانی و خوش خوانی نمی وور زند در شیراز
 بیا حافظ که تا خود را به ملک دیگر اندا زیم

حافظ

دهند و چین

دبری به ویار

هله لیری به ختیخ کی
 داسیا پر پاکه خاوره
 په ویتنام اوپه لاوس کی
 همدا شان به کمبوچیا کی
 سرو لیسکرو په هیواد کی
 او دستر هوچی مین کور کی
 جنگه روان و به دیرزور کی
 * * *
 خونری جگره جگره وه
 درها او د تورتم
 در بستی او د درواغو
 د قیری او خان ساندو
 د شکیلاک او د زغورون
 او د حق او د باطل
 د پتمنو او بی پتو
 د دیوانو او لیوانو
 د چالرو د مستانو
 او دیانگی د غولانو
 اتلانو سره جنگه و
 ننگیالانو سره جنگه و
 * * *
 دامت شوی به چالرو
 د ادیانگو وری تیری
 دا مغرور پخیل قوت
 دا بی پاکه پخیل مت
 دا پاننده او داکاهه
 دا بی رحمة نازمه سواندی
 چی بی مینه پیسی ، جنگه ده
 او نور هیخ نه پیژنی
 نه وگبری نه سبری
 نه انسان انسان دوستی
 دادیانگی لیونیان
 دادزور او زر مرثیان
 دا خر مست امریکایان
 دایسکیلوونکی اوزبیکونکی
 دا داهونکی او خورونکی
 * * *
 لیری لیری له لویدیخ نه
 همدا شانته له ختیخ نه
 له کوریا او آسترلیانه
 له وران شوی واشنگتن نه
 له تایلیند او فلپاین نه
 له هوا ، سمندر ، وچی
 لیریدیدی دیری لیسکری
 دوسلو او وسلو زیرمی

حماسه

آمده ام تا ز فره دل بشکافم
 آمده ام تا ز سنگ گل بدو آرم
 آمده ام کز سکوت پرده بوزم
 آمده ام کز نسیم شکوه بر آرم
 * * *
 آمده ام تا چو مرغان سبک خیز
 بر سر این گله های ابر نسیم پای
 رعد ز غوغای بالک من شده خاموش
 برق بچنید ز بیم خشم من از جای
 * * *
 آمده ام تا بهار تازه نفس را
 در دل گلبرگها بلرز زه در آرم
 تا بکشایم لبان غنچه بلبلخند
 تا ز لب مرغ خفته نغمه بر آرم
 * * *
 آمده ام تا چو ابر خسته بگریم
 آمده ام تا چو برق تشنه بخندم
 آمده ام قش ما هتاب بشویم
 آمده ام ره بر آفتاب بیندم
 * * *
 این منم افکنده شور عشق بد لها
 وین منم افزوده شوق بوسه بلبها
 بیشتر از من زمین خسته و خاوش
 گرنش بیپوده داشت در دل شبها
 * * *
 آمده ام تا که گوش خفته شب را
 بزرگم از بانگ نغمه های دلا و یسز
 تا که بیخشم بیاده لذت معنی
 تا بسزیم بر گناه سکه پرهیز
 * * *
 آمده ام راز دار بر سنگ خزانم
 آمده ام بسوسه گاه باد بهارم
 زاده انسان و هم لیرد خدایان
 آمده ام راه باز گشت نسا درم

حسن هنر مندی

کاروان حله ... کاروان حله ... کاروان حله

دین حله... کاروان حله... کاروان حله

دیاروتو امبارونه
سرخور سسبال پوځونه
پرنکیالیو هیوادونو
په مړونو اولسونو
پانگولی کړی تیری و
دایس پوچه پوچه هیله
چی داخلک یی مرثیان وی
باداران یی پانگو الان وی
تل خیل وی تل نیکیلک وی
تل نالان اول تل زبیشک وی

مکر حقو مییویو
په وینتام ، لاس ، کمپوچیاکی
پنځان پت وکولو فنک
شول راپورته په غورځنګه
وی شلول تور زخیرونه
مات یی کړل دزور بشکرونه

داوردی جگری په وات کی
هریو پان اوهر کمر
هریو غر، هره غونډی
سیند ، هر چاک او هرکمر
بشار او کلی او بانډی
هره پوله - کروندی
پوق ، کانی ، هره څمخه
هره لویشته هره پیڅکه
هریو غیز شو ویتکائکی
ننگیالی او زمزیالی
دذکر نر مییوی

میرنو کړی وه بریکه
پایه ژوندی پایه مړینه
خو ډگره نه بریدینه
پانگی وینی بهیدلی
شویس اورکی پخیدلی
دژوند مینی نریدلی

که وی شفاسته که وه منده
که لویده ، جکیدنه
مغیو تل په وړاندی تلل
په نرتوب وچتکیدل
مغوی هیڅ که تبتیدل
مات یی کړل ټول یرغلګر
نیکیلک کړ او نا لانګر

خیل وطن یی وژغوره
پیل شو کار دودانی
دکم ژوند او آبادی
دزبیشک دشتولو
دپستی دبرژولو

داشول ټول په سر بشندو
او په ډیرو شپیدانو
انسانی پینلیک یی جوړ کړ
میرنو زموږ ملګرو
اولسین هوډوال لیکرو
سرشپیندونکو اتلانو
کامپوچیانو لاسیانو
باتورانو وینتامیانو .

۱۳۰۰ کال
سنگر

باتو

باتو ...
من ،
از سر زمین صخره ها ،
از مرز بوم عقاب های تیز چنگ ،
من از دیار حماسه آفرین ،

با تو سخن می گویم
هم مبین عزیز من !
چرا خاموشی
چرا آرام نشسته ای !
پر خیز !
تلاش کن !
بنگر به مشرق .
که خورشید سر زده .
بشنو :
بشنو صدای فر شنگان سرخ را .
که می خوانند نغمه آزادی .

غیا دستور

تصویر

آینه یی مقابل من ایستاده است
در آن نگاه میکنم و چشمهای من
از دیده ها بروی آینه تصویر میکند

تصویر هسا در آینه بسیار میشوند
پس قصه میرود
آینه از حکومت تصویر های من
لبریز میشود : از غصه
- همچنان
- من در مقابلش -
بر لحظه ها هجوم سکون است حمله ور .

از کوه غصه ها
پس قصه میرود
از قصه های من
تصویر هسا در آینه بسیار تر ....

آینه میشوند من هنوز هم :
لبریز غصه ام .

دلفت حسینی

خنجیر و نه ماتوی

جذبہ د حق نا حقه طلسمو نه ماتوی۔
افکار د آزادی استعمار و نه ما توی۔

ن نشته ناسی خوګ چی د جاحق په نصب و خوری
داوسپتی ایسی دی پری غابونو نه ما توی

دصبر جو صلی قدرت اسمان نه رسیدلی
غیرت لیو لی شوی خنجیرونه ماتوی

دینمن که ډیر قوی شی مه ویریزه تری کینه
تری لاره دلوپو غرو سرو نه ما توی

دکمین اثر
دبينا انتخاب

دین حله... کاروان حله... کاروان حله

مزمین ، اطفال لمیکه از نگاه جسمی و فزیکتی چندین رشد نیافته باشند ، همچنان برای اطفال لمیکه از نگاه چهار عصبی حساسیت داشته باشند خواب کردن خیلی ها مفید و موثر است .

مکتب مکتبی باید دروس روز مره خود را در یک وقت معین آماده سازند : اطفال لمیکه از طرف صبح درس میخوانند برای آماده کردن دروس خانگی خویش باید از ساعت شانزده الی هفده مشغول شوند و آنها لمیکه از طرف پیشین به مکتب میروند به ساعت ۹ صبح آماده گی بگیرند . ماندن کارهای خانگی برای لحظاتی و ساعت آخر عاقلانه نیست زیرا در نیمه دوم روز قابلیت کار و فعالیت شان گردان به اندازه قابل ملاحظه

اطفال امروز

مترجم : جمال لغری

اطفال و مسأله آموختن

مکتب رادر مورد درست نشستن بالای چوکی رهنمایی کنید

ای پایان می یابد . واز جانب دیگر بسیار ممکن است ضرورت دیگری پیدا شود و طفل نتواند هما روز به کارهای خانگی خود رسیدگی نماید .

اکثره اطفال گردان صنوف با لا تر کارهای خانگی خود را تا نا وقت شب انجام میدهند . این عمل شان فایده ای نداشته و حاصله آن خیلی ها کم و نا چیز است ، فاعداق ، ضرورتی به این کار احساس نمی شود بلکه بیش از همه عدم کنایت درامور تقسیم بندی اوقات دست داشته را بر ملا میسازد . والدین اطفال شا ترا قبل از آنکه شامل مکتب شوند باید یاد بدهند که وقت شا ترا چگونه تقسیم کنند و چگونه از آن استفاده بکنند .

می پردازد . فشار و شدت بیشتر مشغولیت ذهنی ، کیفیت اجرای وظایف را خرابتر ساخته و آثار خستگی و بی علاقتگی بظهور میرسد . اگر نوام درسی از آنچه در بالا از آن تذکر رفت بیشتر شود ممکن است آثار سو آن در صحت و سلامت طفل بهمشا هده رسد .

ادامه آماده کردن کارهای خانگی وقت زیاد میگیرند که والدین میخواهند از روی جبر و زور طفل شانرا به آماده سازی خستن دروس فوراً پس از آمدن از مکتب وادار می سازند . در این حالت طفل هنوز موفق نشده که خستگی مکتب را رفع کند فوراً فشار سنگین دیگری را باید بپذیرد :

در نتیجه این عمل فوراً تلاطم خستگی در وجنات طفل بهمشا هده میرسد چو تکه او حفظ کردن مواد جدید را در برابر خود می نگرد . گو می برای او معلوم میشود و وقت زیادی را بکار ندارد تا کار خانگی خود را آماده گرداند .

برای آنکه مواد جدید را طفل به خوبی گرفته بتواند و آنرا درک کرده فرا گیرد باید استراحت کرده باشد و اثر هیچگونه خستگی در او بهمشا هده نرسد . فاصله بین دروس مکتب و آغاز تهیه دروس خانگی در منزل نباید از ۲.۵ الی ۳ ساعت کمتر باشد . درین مدت طفل باید اضا فتر وقت خود را در هوای آزاد بگذراند .

برای شا گردان صنف اول الی یک ساعت برای شا گردان صنف دوم یک الی یک و نیم ساعت برای شا گردان صنف سه الی چهار از یک و نیم الی دو ساعت برای شا گردان صنف پنج الی هفت دو الی دو نیم ساعت و حتی بیشتر از آنو همچنان برای شا گردان صنف بالا تر مدت سه ساعت ، در اخیر دروس روز مره هیچگونه تلاطم خستگی بهمشاهده نرسیده اطفال همواره بسادقت و تمرکز فکر به تهیه نمودن کارهای خانگی

برای سنین مختلفه ، نظر به خصوصیات آنها تو می فز یو لوزیکتی اطفال زمان درس ، در خانه ودر مدرسه تعیین می گردد . برای اطفالی که در صنوف یک الی سه اند هر روزه از چهار ساعت درسی بیشتر نمیباشد و برای شا گردان صنوف پنج الی ده تعداد ساعتی درسی پنج الی شش ساعت تعیین میگردند .

تحقیقات مخصوص و معین نشان داده است که به مقصد آماده سازی خستن دروس خانگی

اطفالیکه از طرف پیشین درس میخوانند دروس خانگی خود را نباید از طرف شب انجام دهند زیرا قابلیت درک اطفال در اواخر روز سقوط می کند .

در انای اجرای کارهای خانگی پس از هر ۴۵ دقیقه باید ۱۰-۱۵ دقیقه تفریح داده شود . برای اطفال صنوف اول تفریح ها بعد از ۳۰-۳۵ دقیقه داده شود زیرا ۴۵ دقیقه درس خواندن برای اطفال هفت الی هشت ساله خیلی ها خسته کن واقع میشود . در زمان ژوندون

تفریح ، بازی و سرگرمی سالم ذهن و دماغ اطفال را انکشاف داده و استعداد شانرا تبارز میدهد صفحه ۳۲

در مورد غسل اطفال نباید فراموش کرد

طفل مكثبي صبح خودرا از اذمان آغازمي كند

پروگرامهای تربیوی و فلم های خنده آور و کارتونی باعث انكشاف رشد ذهني كودكان مي گردد

و نزد دكتور چشم مرا جعه گردد اگر به طفل تو عيه شده بود كه بايد عينك استعمال كند بايد طفل را تحت نظر گرفت كه هدايت دكتور را حتماً تعميل نمايد. بر عكس صورت اختلالات بصري هر چه بيشتر و جدی تر شده ميروند .

بين قلمه سينه طفل و كتار ميز بايد به اندازه يك (چامبه) فاصله باشد .

نشستن درست قابليت كار و فعليت اطفال را زياد كرده در عين زمان رشد ونموي كا مل قامت و اندام آنها را تقويت مي بخشد .

روشنايي كا في در محل كار طفل وجود داشته باشد ، شرايط بسيار خوبين را به مقصد موفقتانه حاضر كردن كار هاي خانگي مييا مي گرداند . همچنان چشمهاي طفل را سالم نگاهداشته و سر ندي به آن نمي رساند . به روشنايي از گلکين و يا چراغ از جناح چپ بالاي كتا بچه و يا كاغذ بايد بيفتد تا طفل را هنگام نشستن ماسه دستي كه با آن مي نو يسد مزاحمت نكند .

در كتار پنجره گذاشتن گلبها درست نيست چو نكه ما نبع روشنايي محل كار شا گرد ميشود . مقدار زياد روشنايي افتاب را برده ها نيکه در پنجره نصب است جذب مينمايد و لو كه پرده هاي مذکور از ناز كترين نكه ها هم ساخته شده باشد .

به اين لحاظ بايد حين درس خواندن طفل پرده ها بايد تا اخير كشيده و نور به قدر اعظمي داخل اتاق گردد . قطع نظر از آنكه شيشه هاي پنجره تا ۳۰ فيصد امواج ماوراي بنفش آفتاب را مانع ميشود باوجود آنهم قسمتي از امواج دراز آن بداخل اتاق نفوذ نموده و فعليت مكرو بها را در داخل فلج مينمايد . شيشه هاي چرك و چتل پنجره هاعلاوه از آنكه مانع عبور امواج ماوراي بنفش بقيه در صفحه ۵۵

آنها ۱۴۰-۱۴۹ سانتی متر است به عين تر تيب ۶۸ سانتی متر و ۴۱ سانتی متر بايد باشد .

اگر بلندي ميز ۲-۳ سانتی متر از ارتفاع طفل بلند تر باشد در آنصورت ميز مذکور عطا بق به قد طفل است اگر ميز بلند باشد در آنحال لازم مي افتد تا چو كي نيز بلند انتخاب شود و يا خود بروي چو كي بالني گذاشته شده بروي آن پارچه اي هموار گردد . زيرا پاهای طفل به مقصد استكاء او به زمين هم بايد چيزي گذاشت (چو كي گك كوچك) . در عين سوي نه م واقع بايد به خاطر داشت كه تفاوت ارتفاع بين ميز و چو كي بايد کمتر از ۲۱ سانتی متر و يا اضافه تر از ۲۷ سانتی متر باشد .

والدين بايد بصورت سيستماتيک نظر ز نشستن طفل شا نسرا هنگام حاضر ساختن درس خانگي تحت نظر بگيرند . درصورت نيکه طفل وضعيت ندرستي را حين نشستن اختيار کرده باشد يا هاشي به يك زاويه قائمه قات شده عينك هاي زاو و لگن خاصره يکجا با همد يگر بروي زمين اتکا کرده ، دوالي سونم خصه را نهاي طفل مكتبي روي نشينگاه چو كي قرار گرفته ، هر دو شانه هاي او آزانا نه روي ميز خم شده و به يك خط افقي واقع مينماي شد . سر و تنه راست قرار ميگيرد . مسافه بين چشم و كتاب يا كتا بچه بايد از ۳۰ سانتی متر کمتر نباشد . اين فاصله را ميتوان به شكل ذيل اندازه بگيريد : اگر آرنج ها را بروي ميز قرار بد هيد ، در آنحال چشمها بايد به سطح انگشت گلان قرار گيرد . اگر والدين تما شا مي كند كه طفل شان مسافه بين كتاب و چشم شا ترا از ۲۵ سانتی متر کمتر مي سازند و يا خود از ۴۰ سانتی متر بيشتر مي كند بايد فورا بدان توجه نموده

ترويج بايد هوای اتاق تجديد شده و طفل درين وقفه كار هاي ذيل را انجام دهد :

۱-۲ دقيقه قدم بزند بعد از آن شخي هاي دست ها را گرفته هر دو دست خود را به طرف بالا بلند كند عميق نفس بکشد سپس دوبار كمر خود را بطرف پيشرو و عقبامت وچپ دور بدهد و پاهایش را يكي دو بسفار تكان داده باز هم عميقا نه تنفس كند و هر کدام اين تمرينات ۵-۶ الي ۱۰-۱۲ بار نظر به سن و سال اطفال و مشكل بودن حرکات تکرار گيرند .

اگر طفل كوژ پشت است بهتر آن خواهد بود كه در وقت حاضر ساختن كار هاي خانگي چند بار پشتي را به عقب قات كند (۳-۴ مرتبه) طفل بايد در جای معين و دايمي دروس خانگي خود را آماده گرداند . در وضعيت معين طفل زود تر تمر كز قواي خود را حاصل کرده ، نقت او به دروس متوجه شده ، حاضر ساختن درس به سهولت و عوفيت انجام ميپذيرد .

ميز و چو كي كه طفل روي آن كار هاي خانگي خود را آماده مينمازد بايد نظر به قد او تنظيم شود . اگر ميز و چو كي مطابق با قد طفل مكثبي نباشد ، در آنصورت نه خواهد توانست و ضعيت درست را حين اجراي كارهاي خانگي بگيرد و عضلات وجودت ش بزودي خصه خواهد شد . نشستن نا درست اگر بطول انجامد ، قد و قامت را عا رعه ميزند خميد گمي پشت هويدا شده و از مسافه قفس سينه دوست نموي نخواهد كرد . ارتفاع ميز براي اطفال مكثبي كه طول قد آنها ۱۲۰-۱۲۹ سانتی متر باشد بايد به بلندي ۵۶ سانتی متر و چو كي آنها به بلندي ۳۴ سانتی متر باشد . براي شا گردانيكه قد ۱۳۰-۱۳۹ سانتی متر دارند ارتفاع ميز ۶۲ سانتی متر و بلندي چو كي ۲۸ سانتی متر . شا گردانيكه قد

له هغه وروسته یې د عشق په پاره کې څه ونه ویل او کله کله به یې یوازې دا- ختر په ورځو ، نوی کمال او ددی دنسوم اینودلوپه جشن کې لیک ورلیزه. شاهزادې ورا د ننني سوغات د پېښې په باب هم وویل اوان هغه خپل له اسراوه څخه عجیبه لیبیل شوی لیک یې تقریباً ټکی په ټکی ورته بیان کړ .

په پای کې جنرال وویل .
 . هو ! ښایي دغه سړو کې سوداڼی وی ، ښایي ماغزه یې وړان شسوی وی ، هم ښایي چې یو هیږی ، ورا جان هغه عشق چې ښځې یې په خیال کې لری نارینه یسی نور د هغه قدرت او لیاقت نه لری . دغه مو تر څو مو پ ز ته را نږدی کیری .
 په همدغه ساعت مو تر را ورسیدگوستا و ایوانووچ هغوی ته ور نږدی شو وی ویل . آنا جان ، ستا کالی می را اخیمنسی سپره شه او جنرال ته یې وویل . تا سو سپر یری چې کو رته مو ورسوم .
 جنرال خواب وړکړ .

نه ، مننه کوم ، او په داسی حال کې چې دورا لاس او ټنډه یې مچ کو له وویل . ښه وراجان خدای په آمان ، بیا به ژر ژر راځم . ټولو خدای په آمانی سره وکړه ، فریسیه ورا نیکلای یونا یې د خپل کور تر دروازی پوری و رسو له او بیر ته لاړ .
 میرمن شاهزاده ورا چې کو رته ننو تله له لری څخه یې دخپل ورور نیکلای اواز واورید چې په چټکی سره په کو ټه کې گرځیده او واسیلی لو ویچ د لو بو د میز تر شا ناست و .
 نیکلای وویل :

- ما څه موده د مخه ټینگار کاوه چې باید دغه احمقا نه لیکو نه باید بند شی . ورا له تا سره لا واده نه وکړی چې ما تا سوته ویل چې ته او ورا دغو لیکو نو ته یوازې په سطحی نظرگوری اوده ماشومانوپه شان په هغو څو ښځا لیری .. آه پخپله ورا هم را غله .. ورا جان ، ما نه واسیلی لوویچ سره د پ،پ ژ په باب خبری کولی ، زه دغه لیک یې همیتي او سپکوی گڼم .
 شه سین په سره سینه دده د خبرو به منځ کې وویل .
 هیڅ لیک نه و . یوازې هغه سړی لیکي دی ...

دورا رنگت ددغو خبرو په اوریدو سره سور واوښت او کیناستله نیکلای یو- ویچ په داسی حالت سره چې تریوه دروند پارلاندی ستړی شوی اوپه ځمکه یې اچولی وی وویل .
 له دغو خبرو څخه چې ونی کړی ، پخښه غواړم ، ورا د خپل میره له ملا تر څخه څو ښځا له شوه او ورور ته یې وویل .
 اصلا زه نه بو هیږم ته ولی هغه زما لیونی بولی هغه کو مره په ما پوری اډه لری لکه په تا پوری ...

- ډیر ښه یو ځل بیا پخښه غواړم .
 نتیجه دا چې ده یوازې غواړم ووايم چې دهمغه دغه احمقا نه عمل به یې پای ته ورسیری . بلور وکړی یواځینی شی چې زما داند یښی سبب شوی دورا او ستا ، واسیلی لوویچ نیک نوم دی او یوازې ستاسو د نیک نوم دساتلو لپاره هلی ځلی کوم .
 شه ټین په اعتراض سره وویل .

نیکلای گو مان کوم شور جوړوی .
 - ښایي .. خو ددی ویره شته چې تا سو ډیر ژر ریشخند شی شاهزاده وویل :
 - نه یو هیږم څر نگه امکان لری چې ریشخند شو .

- دافکروکس چې دغه ونیسه .. نیکلای شور قاب له میز څخه راوا خیست او شته یې بل ځای کینود ، دا یو عجیب شی چې یوازې دکښیشانو د نیکلای لپاره ښه دی ، نه دا چې له مو ز سره یا قی شی . یا یر لری واچوی ، یا یې داتشا ته ویښی ، نو په مخ کې لانی وکړی چې میرمن شاهزاده لومړی به پ،پ، ژ د خپلو ملگرو او دوستانو ورا نیکلای و نا شه ټینا دده سوغات منی ، دو یم نا چې دالو مری چلند به هغه وهڅوی چې سبا د غمی گوتی او بل سبا دمرغلرو امیل راوگیری او هغه وخت په وگوری چې دغلایا ټکی په تور به بندی شی اوشاهزاده شه ټین او میرمن شاهزادې به د شاهدانو په تو گه محکمی ته ور وغواړی ، په رښتیا چې مو ضوع سمه ده .
 وا سیلی لوویچ وویل .
 نه ، نه ، ونیسه باید حتماً بیر ته ور ولیرل شی !

ورا وویل . زه هم په همدی فکر یم او فکر کوم چې ډیر ژر ورولیزل شی ښه به وی . خو دا کار باید څه ډول وکړو ؟
 نه خو دهغه نوم پېژنو نه یې د کورنی نوم او نه یې په ښو ټینا نو بو هیږو .
 نیکلای نیکلای یوویچ په یې پروائی سره وویل :

دا ویره شته چې ریشخند شو .
 - څه تو ډیر کوی د زاندار مری قوماندان ته ورځم ، هغه زما ملگری نی ، چې دغه چاپلوس داوغواړی او هغه که خپل حساب په لاس وکړی .

وراټنډه تروشه کړه اووی ویل :
 ستراندادم په وسیله .
 شاهزاده ددی خبره تا ټید کړه .

- سم وایی ، ورا ښه ده چې په دی کار کې هیڅ پردي سړی لاس ونه و هی ، په زر گونو ټیلیفات به وشي ، مو ز خپل اول ښاریان ښه پېژنو اول داسی دی لکه چې د شیشه ټی سر پوښ لاندی ژوند کوی ... ښه دانه چې زه پخپله دغه ځوان ته ورشم که څه هم خدای یو هیږی ، ښایي له شیبو کا او یې هم عمر زیات وی؟ ونیسه یې بیرته وړکړم او ښه یې خفه او وټکوم .

نیکلای ، نیکلای یو ویچ په چټکی سره د ده په خبرو کې ور گډ شو وی ویل .
 نو زه هم له تا سره ځم ، ته ډیر نرم سړی یې له ده سره خبری ماته پریرده ... وروسته یې جیبی ساعت وروا خیست ورته ویی کتل او بیایي وویل .

گرانو دوستانو ما ویښینی خو دقیقسی خپل اتاق ته ځم .
 ورا زده نازده وویل :
 - نه یو هیږم ولی می په دغه یې وزلی زده سوزیری ، نیکلای سملاسی راوغرځید او په کلکه سره یې وویل .
 هیڅ زړ سوی نه لری . که چیری ونیسی اولیک دلیر لودغه ناوړه عمل له یسوه داسی سړی

دسرو یاقو تووښی

تیر پسی

دا کار ډیر آسان دی ، زه ددغه پ،پ، ژ د پلار د کورنی او دده دنوم په لو مړیسو حرو فو پوهیږم ... ورا ، څه شی دی ؟؟
 - ډیر ښه . سربربره پردی یو هیږم چې دیوی انداری غری دی . دا بس ده، سبا د ښاد دخلکو دنومونو لسست راوړم او هغه کارکونکی یا منصبداران چې دنوم لومړی حرف یې دغه شی وی پیدا کوم یې ، که پیدا می نه کړم ، نو د پو لیسو انداری ته خبر وړ کوم او ورته لار ښو انه کوم چې وگرځی او پیدایي کړی . که کو مه ستونزه پیدا شوه دغه کا غذ دده دلاس خط له ما سره دی ، نتیجه دا چې ، سبا له غرمی وروسته ددو بچو په شاوخوا کې ددغه سړی په ښو ټینا نو او د کورنی په نوم باید په دقیقه تو گه و پوهیږم . کله چې په هغو وپو- هید لم هغه وخت یې نه یوازې خپله زیر مه

بیر ته وړ کوم بلکی داسی تدبیرو نه ونیسو چې نور هیڅ ونه کولی شی مو ز ته ځان ونیسی . شاهزاده واسیلی پوښته وکړه .
 - څه خیال لری څه کار بهوگړو .
 - څه کار؟ ولی صا حب ته ورځم او خواهش تری کوم ...

- نه ، ولی ته مه ورځم ، ته یو هیږی زما منا سبات وړ سره څه ډول دی ... دلته خامخا

زنگت یې وواوه یوه سپین سړی چا غه ښځه چې اینکی یې په ستر گو وی را ووتله نیکلای نیکلای یوویچ پوښته وکړه .
 - ښایي غلی ژلتکوف به کورکی دی ؟
 ښځی څو ځله په اند ییناک حالت وکتل دروازه یې خلا صه کړه ویی ویل .

- په کورکی دی مېر بانی وکړی د کینی خوا لومړی دروازه بولات - توگانفسکی په کلکه اراده درې گوزاره ووهله له کوټی

څخه د خش خشی آواز واوریدل شو ، یوځل یې بیا دروازه و ووله . په کمزری آوازی وویل . مېر بانی وکړی . کو ته ډیره پلټه او اوږده وه او ټیټ چت یې درلود .
 دکورخاوند لاسونه سره مښل ، لوړ قد یې درلود او ضعیف و .
 نیکلای نیکلای یو ویچ په سخنه لېجه پوښته وکړه .

- که اشتباه ونه کړم باید آفای ژلتکوف وی ؟
 - هو ! ژلتکوف . اجازه را کړی ځان معرفی کړم . د کور خاوند دا خبره وکړه او دتو گسا نسکی په لور وپاندی شو ، خو نیکلای نیکلای یو ویچ په هماغه شیبه کې د شه ټین په لور وړ و گرځید وی ویل .

سما تا ته نه ویل چې اشتباه می نه ده کړی ژلتکوف چې په ښکاره دیرش یا پنځه دیرش کلن معلومیده او په داسی حال کې چې په سر مندگی سره یې تعظیم کاوه وی ویل .
 خواهش کوم مېر بانی وکړی کښی .
 شاهزاده شه ټین په ډیر نکت سره هغه له سره څخه تر پښو پوری له نظر تیراوپه ساده لېجه یې ورته وویل .

په داسی حال کې چې ولاړ دی مننه کوم نیکلای نیکلای یوویچ وویل :
 مو ز یوازې د څو دقیقو لپاره را غلی یو دغه د شهر ستان د ښار داشرافو سرکرده شاهزاده واسیلی لوویچ شه ټین دی . زما دکور نی نوم میرزا بولات تو گسا نسکی دی . زه د محکمی مر ستیال یم ، هغه ټکی او مطلب چې مو پ ز یې په پام کې لرو تاسو مبارک ته وړ سوم او تر یوی اندازی په شاهزاده او په ما یا په سمه تو گه نشاهزاده په میرمن او زما په خور پوری اډه لری .
 ژلتکوف چې بیځی یې خپل ځان له لاسه وړکړی و نا ځایه کیناست اوپه لرزیدلی آواز سره یې چې شونوی یې لړزیدی وویل :
 (ښا غلو ، هیله کوم ، مېر بانی وکړی کښینی) خو دریا د شول چې دهمه یسی دا خبره وکړه خو چا پروا پری ونه کړه .
 له ځایه پورته شو او په داسی حال کې چې په وینتا نو یې لاس را کښه د پنجری په لور و تښتید او بیا بیر ته خپل ځای ته راغی بیایي هم لاسو نه تریدل ، کله به یې ټکمی خلا صو لی او کله به یې یې ضرورته بدن ښوراره .

په پای کې په داسی حال کې چې واسیلی لو- ویچ ته یې کتل په خوا ښینو لکی آواز سره یې وویل .
 گرانو، بنده خدمت ته لباردی خوشه ټین غلی و نیکلای نیکلای یو ویچ خبری پیل کړی ویی ویل .
 لومړی اجازه را کړی هغه شی چې مورالیری وه تاسو ته یې بیرته وړکړم .

او سور قاب یې له جیبه راویوست او په میزبانندی یې کښود . البته دانداسی غرگندوی چې تا سو ډیره ښه سلیقه لری خو مو ز غو ښتل له تا سو څخه عا جزانه هیله وکړم چې دغه شان غیر منتظره سو غاڅو له بیا راونه لیری .
 ژلتکوف په داسی حال کې چې سووا اوټی و او سړی ټیټ اچولی و او د کوټی کل ته یې کتل ویی ویل .

ژوندون

خبره نيسم ...

مهرباني وکړي ، زه غوږ ورته نيسم .
خو زه خو خبري لرم چې غواړم شا هزاده
واسيلي لويديج ته يې وکړم .
زلنگوف نا وويل او پرته له دې چې نور
تو گما ننگي ته و گوري شه ټين ته يې
وويل .

اوس زما د ژوند ډيره سخته شيبه را
رسيدلې ده .

مختر ما ، زه بايد له تاسو سره پرته
له هرډول تکليف او فيډو بشرط خغه خبري وکړي
.. زما عرض ته غوږ نيسي ؟

شه ټين وويل :
مهرباني وکړي ، او څرنگه چې د تو گما
نفسکي غوسه ناکوحرکتو ته مستوجه
شو په يې خو صلي سره يې ورته وويل :

اخ ، نيکلای ، بس کړه ... مهرباني
وکړي .
زلنگوف خو ټاټبي تنفس وکړ او ناڅاپه
يې پر له پسې خبري وکړي او شندي يې
سپيني لکه دهرې شونډې يې حرکت وکړې .
او داسې يې وويل : زه ستا د شېخي عاشق
يم کار سخت دی ، خو اووه کا له پوره له
نژاکت او له نااميدوونک عشق ما ته دا
حق را کوي ، نا منم چې لو مړي کله چې
ورا ټيلا يو نا جنې وه ما ، هغې ته احمقانه
خطو ته او ليکو ته ليري او آن د خواب
انتظار مي هم در لود ، نا منم چې زما وروستي
عمل يعني هما غه شونډې ليزل زيات احمقوتوب
و . خو .. زه اوس مخا مخ تا سو ته گورم
او احساسوم چې تا سو زما په حالت پوهيري
په دې يو هيزم چې هيڅکله نه شم کولي
د هغوي مينه له زړه و با سم ...

مختر ما په دې هم يو هيزم چې دغه کار
تاسو لپاره خو ا نښو نكي خواخوږو وياست
و گورم چې دغه عشق او مينه زما له زړه خغه
لري کړي ستا سو له لاسه خه کيدای شي
لکه چې نيکلای نيکلای يوويج وويل ، ما کوم
بل ښارته تبعيد کوي په هر صورت ، هلته
په هم د همدې ځای په شان ورا نيکلای يو نا
راټه گرانه وي ، ما بندي کوي کو موهوسيله
په پيدا کړم چې په بند ځایانه کې هم هغوي
له خپل خانه خبره کړم . يوازي پوښتي پاتي
کيري هغه هم مرگت .. زه حاضر يم په
هر ښه چې تا سو و غواړي مرگت په پراستي
عيز منم .

نيکلای نيکلای يو ويج وويل :
ستا له ډيره اسانه ده ، يو ښه کارونه
تا سو ته پيشنهاد کوو يا د تل لپاره له
ميرمن ورا نيکلای يو ناخغه لاس واخله باکسه
دغه پيشنهاد نه مني ، نو موږ به هغه تدبير
ونه چې مقام ، دريځ ، آستايي اونور اوډيکسي
او اړتيا طات موږ ته حق را کوي ، ونيسو .
خو زلنگوف سره ددې چې د نيکلای نيکلای
يوويج خبري يې واو ريدلې حتی ده ته يې
و هم نه کتل . هغه شاهزاده واسيلي لو ويج
ته وويل .

يوه پخپله يو هيزم چې ډير گنا
هنگريم . ښايي اجازه را کړي چې ستا سو په
خدمت کې چای وږاندي کړم ؟
نيکلای نيکلای يو ويج په داسې حال کې
چې گني د زلنگوف دغه خبري يې نه دي
اوريدلې خپلو خبرونه دوام ورکړ .
پوهيري ، ښاغلي زلنگوف ، زه پسر
خوشحاله يم چې تاسو يو پاک او هوشيار
سرباستي چې په يوه اشاره په مطلب پوه
پوهي ، کومان کوم چې موږ سلاسي سره
خبرو سره يو هيزو ، که استيا وه کړم
لري اووه اواټه کا له کيري چې تا سو ميرمن
شاهزاده ورا نيکلای يو نا تعيبي ؟
هو ! او احترام له مخې يې ستر گي
آبي واجو لي .

موږ هم تر اوسه ستا په مقابل کې هيڅ
تدبير نه دي نيولي ، خوباوور وکړي چې
نه يوازي کولو يې شول بلکې ښا يې
تدبيرو نه مي نيولي وايي .
هو ، سمه ده .

هو ، خو تا سو پخپل وروستي عمل
يعني هماغه د سرو يا فوټو دوښمنۍ په
زالين لو سره ، له هغې اندازې خغه چې د
صبر کا سه تو ټييري گام و پورته کړي
دي ، سو هيري ، زموږ دصبر کا سه تو ټييري
زه يې له تا سو نه پټوم ، لومړي چې زموږ
په فکر کې راغلل نا و چې ټولني معا ماتونه
ورشو او مر سته وغواړو ، خو دغه کارمو
ونه کړ ، او زه ډير خوشحاله يم چې دغه
کار مو و نه کړ ، ځکه بيا واييم زه سلاسي
پوه شوم چې تاسو پوه او هو شيار باستي .
زلنگوف ناڅاپه په دقت سره ورته وکتل
او يو ښته يې وکړه .

ويځنې خه مو وويل ؟ غوښتل مو شولې
منا ما تو ته مرا جعه وکړي .. دا مو وويل ؟
او په قاه قاه يې و خندل ، لاسو نه يې په
جيب کې کړل او بيا يې سگرت و لگاوه
ويي ويل .

او وويل چې غو ښتل مو له ټولني
معا ماتو سره تماس ونيسي . ښه ټين وويل
مختر ما ، غواړم ، و ښځي چې زه تاست يم
ښه مو ويل ؟

شه ټين يوه صند لي را وږاندي کړه او
پري کيناست هغه په حيرانتيا او کنجکاوې
سره دغه سري ته کتل او ستر گي يې له
قري اېولي .
نيکلای نيکلای يو ويج په سختې سره دوام
ورکړ .

يو هيري ، ښاغلي ، دا تدبير هر وخت
کيدای شي چې ستا سو په مقابل کې يې
نيسو . د نوروډ کورني له مقدس بللو خغه
تيري ... و ښځي زه ستا سو خبري نيسم .
د محکمې مر ستياال په لوږ او او وويل .
شه خبر ! ويځنې ، اوس زه ستا سو

ډير ښه ، ويي ليکه .

زلنگوف په داسې حال کې چې له کبره
که خدا يې په شونډو کې وه ووييل -
والسلام ، پای ته ورسيد . تا سو په

نورزما په پر خه کې هيڅ شي وانه وري او
البته نور به ما هيڅکله ونه ويني . ميرمن
شاهزاده ورا نيکلای يو نا اصلا و نه غو ښتل
له ما سره خبري و کړي . کله چې له

هغوي خغه يو ښته وکړه ، آيا امکان لري
په ښار کې يا تي شم چې لږ تر لږه کله
هغوي ووييم ، هغوي خواب را کړ : (آه ، که
تا سو يو هيدلي دنه جر يان خومره زه په

تنگ کړي يم اهيله کوم خومره چې وس-
لري ډير ژړي بند کړي) . زه هم ټول دنه
جريان بند وم . لکه نا چې هر څه زما دلاسه
کيدل ومي کړل و

نښي کله چې واسيلي لويديج کورته راځي
له زلنگوف سره يې دکنتي ټول جريان خپلي
مير مني ته بيان کړ چې گني ځان يې موظف
پا له چې دغه کار وکړي .

که څه هم ورا ډاډه وه ، خو تعجب يې و نه
کړ او حيرانه نه شوه د شېي په پای کې
کله يې چې ميرمن دده بستري ته ورغله ،
وراناڅاپه دديوال په لور راو گرځيدله
ويي ويل :

- باور وکړه ، زه يو هيزم چې دغه سري
په ځان و وړني .
مير من شاهزاده ورا نيکلای يو نا هيڅکله
و رځپاڼه نه لو ستله ، ځکه خو تو رواه او
بل يې نه شواي کولو په هغې ژبه چې
ورځپاڼه پري خپرينده پسه شي .

خو خپل سر نو ست مجبوره کړه نورځ
پاتې هما غه مخ راواپوي او سلاسي يې په
هما غه ستون سترگي و لگيدې چې هلته
ليکل شوي و :

(له اسراره څک مرگت : بېگا په اوويجو
دېلمني د اثارې منسېدار زلنگوف ځان وواژه ،
دخپرنې د مقاماتو د خبرله مسخي دهغه
د ځان وولو سبب د دولت د پيسو خوړل و .
په ۵ رحال پخپله ده پخپل ليک کې دغه ليکي
ياک کړي . لکه چې د شا هدا نو د شهادت
له مخې په دغه عمل کې پخپله اراده څرگنده
شوي ده ، تصميم يې ونيوده جنازه کالبد
ما تو لو ته و نه ليري) .

ورا فکر وکړ .
(ولي مي تا کار د مخه حس کاوه ؟ ولي
مي دغه دناوې پيښي عواقب حس کول؟ دا
خه و . عشق يا ليو ټوب ؟)
ورا ټوله ورځ د سلا نو په باغچه اوښو
په ښي کې گمر خيده . نا آرامي چې شيبه ،
په شيبه ورته زيا تيده . نا يې آرام ته نه
پريښوده ټول فکر يې نا معلوم شخصي ب.ب
ژ ته چې هيڅکله يې نه و ليدلي او هيڅکله
په يې و نه ويني متوجه و .

زه حاضر يم او سبا به نور تا سي زما
په باره کې هيڅ شي وانه وري ، چې گني
تا سو لپاره مو يم ، خو په يوه شرط .
شا هزاده واسيلي لويديج ، زه دغه ټکسي
تاسو ته واييم ، يو هيري ، ما د دولت پيسي
لگولي دي او څا مخا بايد له دغه ښار خغه
و ټينم ، اجازه را کوي مير من شاهزاده
ورا ته وروستي ليک وليکم ؟

نيکلای نيکلای يو ويج جغه کړه :
نه هيڅ ليک مه ليکه
شه ټين وويل .

اجازه را کوي د لسو د فيډو لپاره له
تاسو خغه لاپشم؟ زه يې له تاسو نسه
پټوم چې خم له مير من شاهزاده ورا نيکلای
يو نا سره په ټيلفون کې خبري کوم او په
دې ترڅ کې وعده در کوم هر څه چې ډوللو
امکان و لري ، تا سو ته يې واييم .
شه ټين وويل :

مهرباني وکړي .
کله چې واسيلي لو ويج او تو گما ننگي
يوازي يا تي شول ، نيکلای نيکلای يوويج
سلاسي دخپلي خور ميره ته په سختې سره
وويل :

داسې نه کيري ! املا داسې نه کيري
ما ديمچه تا ته وويل چې ټولي رسمي خبري
زه پخپله غاډه اخلم ، خو ته مست شوي
او پري دي شوي چې هغه دخپلو احساساتو
په باره کې خبري وکړي ما په نو کلمو کې
کار تمامه وه .

شاهزاده واسيلي لويديج وويل :
صبر وکړه ، اوس هر شي څرگند يږي .
مهمه مسا له دانه چې زه دي گورم ، پوهيرم
چې دغه سري نه شي کولي علماً دروغ ووايي
او چل ول و کړي . پريښتيا سره فکر وکړه
نيکلای ، دغه سري په هغې مينه کې چې
لري يې گنا عکار دي مگر کيدې شي عشق
په شان د حس واگي (قبضه) چې تر اوسه
چاو تشواري کولو هغه تفسير کړي په لاس
کې ونيسي !

شاهزاده له لږ څه فکر وروسته زيا ته
کړه :
زما زړه ددغه سري په حال سوخه يږي .
نه يوازي زړه مي سو خيري بلکې داحس
کوم چې په يوه ستره روحي پيښه کې گير
شوي يم .

نيکلای نيکلای يوويج وويل :
ناگپوښي ده .
له لسو دفيډو وروسته زلنگوف راستون
شو ، ستر گي يې ژوري پرته وي او خليدلي
چې گني له اوښکو ډکي دي ، څرگنديده
چې هغه اذاب او د معا شرت ټوډ هير کړي
چې خوځ چير ته کيښي او نور چلند يې
معقول نه و . بيا هم شاهزاده شه ټين په دې
ټکي پوه شو او په غو سه شو .

زلنگوف وويل .
زه حاضر يم او سبا به نور تا سي زما
په باره کې هيڅ شي وانه وري ، چې گني
تا سو لپاره مو يم ، خو په يوه شرط .
شا هزاده واسيلي لويديج ، زه دغه ټکسي
تاسو ته واييم ، يو هيري ، ما د دولت پيسي
لگولي دي او څا مخا بايد له دغه ښار خغه
و ټينم ، اجازه را کوي مير من شاهزاده
ورا ته وروستي ليک وليکم ؟

نيکلای نيکلای يو ويج جغه کړه :
نه هيڅ ليک مه ليکه
شه ټين وويل .

نور بيا

خودکشی نهنگها

فاصله دو صد کیلو متری شمال سد نی کدام علتی نیا فتند ، مگر اکثر آنها چنین بملا حظه رسید که به تعداد شصت نهنگ ابراز نظر نموده اند که این حیوانات تحمل بازر شناوری شان بسوی ساحل و پر تاب شانرا از دست داده بودند . سال گذشته نیز کرده نشان درخشکه خودکشی نموده بودند . تقریباً پنجاه نهنگ بهمین تراژی جسان ما هرین برای اینگو نه انحصار دسته جمعی سپرده بودند .

تشخیص امراض توسط موی

داکتر ای کار تومس مر بوط پو هنتون مشیگان امریکا در نتیجه تحقیقاتی با یسن فیصله رسیده که موی سر دانش آموزان ذکی نسبت به همتظاران عقب مانده شان دارای مقدار بیشتر مس و جست و مقدار کمتر آبودین ، سرب و کادمیوم می باشد . از محتویات عناصر ذره بینی که در موی موجود است میتوان به بیماری سهولت

از قباط دوش باصحت

مرد هفتادو چهار ساله هندی مو مو ۲ به جنا بی از جمله هفت هزار کیلو متر مسافه معینه راه پیمایی اش تاحال هزار کیلو متر آنرا طی نموده است . بناریخ سی اپریل امسال وی از سر نیگر کتسیر حرکت کرد وتوقع دارد که تا اخیر د سببر

در زیر کوه های آتشفشان!

آثار و علا یمی از یونان باستان از شهر قدیمی (تیرا) در یکی از جزایر یونان کشف گردید . ۱۰ یسن شهر که با آثار قدیمی اثر از زیر کوه های آتشفشان آزاد ساخته شده برای باستان شناسان یونانی قابل ارزش و اهمیت بزرگ است . شهر (تیرا) یک هزار و پنجاه سال قبل از میلاد مسیح اعمار گردیده و در زیر مواد مذاب کوه های آتشفشان مدفون بوده است . و امروز بحیث مرکز جزیره ای

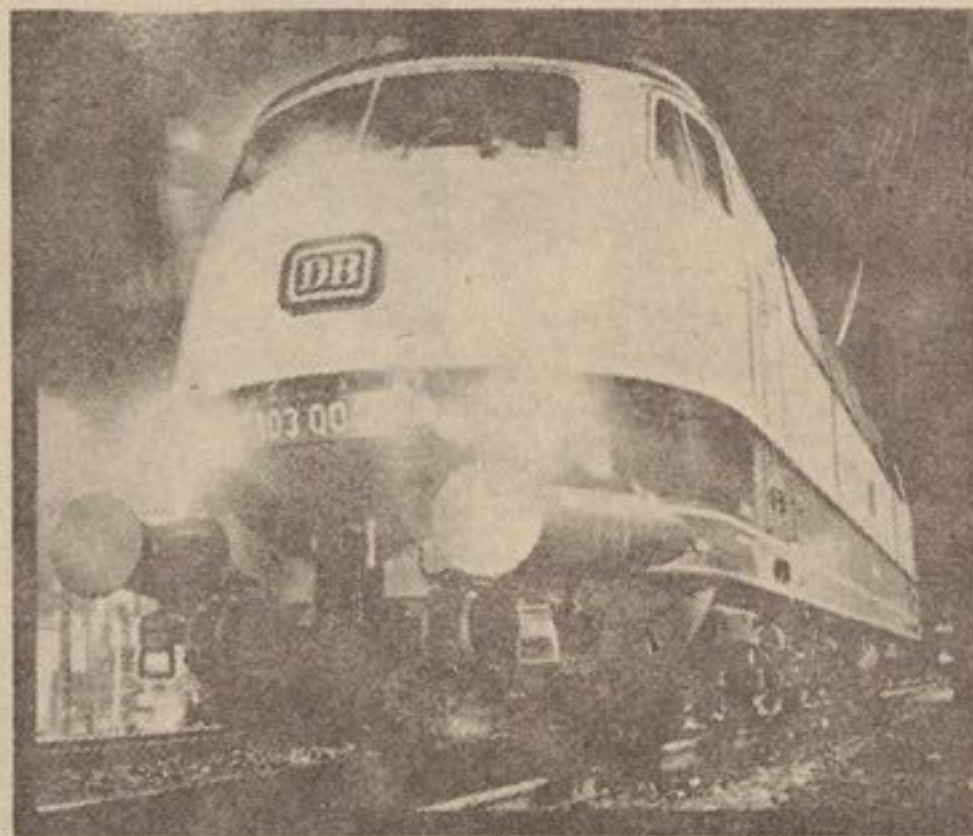
در حله دوم تدای فرا رسید . از طریق همان یسپ تر کیبی که لخته های خون را منحل می کرد عبور داده شد ، قابلیت انتقال رنگ ها کا مالا بحالت عادی بر گشت ، خون بطور عادی به مشبوع شدن از اکسیجن آغاز کرد فکر می شد که خطر بر طرف شد . اما قلت متداوم اکسیجن تو لد قبل از وقت را بار می آورد ، و این خود سوال پیچیده دیگری را در منا بل جراح ناآرا نذی قرار داد که از چاره خارج است چون بعد از منحل ساختن لخته های خون لحظاتی نوران آن تکمیل نمیشود ، اگر ولادت صورت گیرد امکان دارد که از خو لریزی فراوان گالینه بمیرد هم چنان اگر عملیات رحم جهت نجات طائل اجرا شود گالینه نیز جان بسلا مت نمی برد .

به این اساس بخاطر نجات زن جوان ، بخش داخله مرکز سر تا سری تشخیص و تدای فوری انستیتوت تجربی عیار و گالینه به آنجا انتقال داده شد . نزد متخصصین

ترجمه محمد اکبر نظری

یک وسیله ترانسپورتی غولپیکر

اداره قطار آهن آلمان چندی قبل طرح ساختن یک قطار آهن بار بر را به قوه ملی (۸۴۰۰۰) اسب پاور روی دست گرفته ونفخت چهار عدد از این وسایل سریع امیر را طور امتحانی به استفاده ملی شرکت بارچالانی (ترانس اروپا اکسپرس) قرار داد . این یگانه قطار است که قدرت بزرگ و سرعت فوق العاده سریع آن باعث تعجب مسافری

میباشد .

عهد حجر

درست در میان چشمه زارها و دریاچه های خروشان آمازون در کوه لیمیا طاقه ای از نژاد و خویشاوندان اند یا نالی ها کشف گردید . که آن ها هنوز از آلات و ابزار سنتی سنگی استفاده می نمایند ، آن ها لفظ عجیبی دارند که برای فهم زبان آنها با است از با نژده لسان مختلف اهالی دیگری که

نازدهایی

از هفت اقلیم

تنظیم و ترجمه از : حسامالدین برومند

زنان مبارز در نبرد بخاطر صلح جهانی

علا ت و نا توانی های اجتماعی و محو تبعیضاتی های جهان سر مایه ناری و قدرت ها و نیرو های اجتماعی ، فعالیت های پیگیر ادامه ناره و جنبش های زنان علیه پرو بلم های موجود ناشی از عوا مل فوق روز تا

روز ازدیاد یا فته و اوج میگیرد و زنان در اثر لایندی های اجتماعی و بی تفاوتی ها و بی علاقهی اولیای امور کشور های امپریالیستی و از تجا عی و در مورد آن رویداد ها و حوادث جهانی که سعادت ، صلح و ترقی اجتماعی را بهم میزند ، مبارزه متین و محکم را راه انداخته اند . سال پسال تشریک مساعی و نفوذ زنان رشد بیشتر یافته است . جنبش های زنان برای حل پرو بلم های زنانیکه در اسارت پسر میبرند و یا در تحت شرایط نا مساعد زندگی میدارند خیلی ها مو ثر ثابت گردیده و پیوسته چشمگیر بوده است . عصر فنظر از تصامیم نا فعی که در زمینه کار بیشتر به خاطر گسترش صلح و تساوی حقوق زنان صورت گرفت با یست نتایج کنفرانس جهانی مسکو در خزان سال گذشته که در آن برای یک زندگی صلح آمیز و خوشبختی آفرین برای همه اطفال آینده تصامیم سود مندی اتخاذ گردید ، میتواند مهمترین تدبیر و مهمترین فعالیت در سال بین المللی طفل از طرف اتحاد شوروی باشد . بهمین منوال در سند غمده که در کنفرانس سی و چهارمین سال لروز ملل متحد که در آن نمایندگان و مشمولین تمام کشور ها اشتراك داشت ، این مطلب صراحت کامل پیدا کرد که فقط و فقط با یستی از همه امکانات دست داشته در قبال جلو جبهه بین

المللی برای تحکیم و گسترش صلح با یستی بیش از پیش کوشید . در سند تذکر رفته بود که مساهات تسلیحاتی بایستی توقف یابد ، منع سلاح های هستوی و خلع سلاح عام و تمام صورت گیرد و با خلع سلاح است که تمام بزرگی در جهت انسان دوستی و اهداف نجیبانه بشریت آگاه و مترقی بر داشته میشود ، با یستی حقوق اطفال را احیاء نمود ، پتر تیکه بشریت و وظیفه دارد ، بهترین چیز ها بی راکه در اختیار دارد ، برای اطفال بدهند پیشنهاد اتحاد شوروی در سی و چهارمین سال لروز مجمع ملل متحد در مورد غیر قابل قبولی یک سیاست هگمونستی در مناسبات بین المللی ، حمایت کامل یا فت امضای قرار داد سال ۲۰۰۲ میان اتحاد شوروی و امریکا در تحکیم مناسبات یک جهانی و روابط سیاسی زیاد مهم تلقی گردید . سهم آشکارا و علنی زنان بر علیه تصامیم و پلان ها بی (نا تو) درباره اعمار یا نگاه های جدید امریکایی و راکت های جدید در غرب اروپا ، بخصوص قدرت تصمیم طلبی زنان شوروی را بیش از پیش توانایی بیشتر بخشیده است . لئونید - بریژنیف زعيم حزبی شوروی بنا سب سی امین سال لروز جمهوریت دمو کراتیک آلمان متذکر گردیده بود که میلیون ها انسان در جهان به این مسئله می اندیشند که توازن و تساوی قوا در اروپا میتواند و مجبور است حفظ گردد البته آنها از طریق خلع سلاح که يك اتو مسفر اعتماد و اطمینان ایجاد مینماید . در سالیان اخیر جنبش های زنان در سطح بین المللی در نتیجه پلان خلع سلاح همیشه قاطعیت و ملاحظه بسوده است . نظر به عطش زنان ملل گیتی به صلح و آزادی ، در وین سمیناری دایر گردید ، در آن تذکر رفته بود که هزینه های گزافی که از طرف کشور های (نا تو) وقف اصلاح های مخرب میگردند زندگی ملل را هم به مخاطره می اندازد بهمینگو نه پرو بلم های زنان کارگر در مجمع زنان دموکراتیک بین المللی در پوداپست مورد ارزیابی و بررسی قرار گرفت کمیته زنان اتحاد شوروی سهم بین المللی شانرا ایفا و نازاحتی شانرا در برابر نیرو های امپریالیستی که مقرر صلح آزادی زنان در کشور های امپریالیستی اند ، ابراز داشتند بیشتر از همه حلقه های ارجعای اصلاح متحده امریکسا می خواهند پرو سه پیشرو و تکاملی صلح را در عرصه بین المللی سد شوند و متوقف گردانند زنان شوروی بنا ابراز داشتند ما زنان اتحاد شوروی علیه تصامیم و نيات دامن زننده که جنگ سرد نيزاست ، اعتراض مینماییم . بدون شك این سیاست خطرناك در صلح و امنیت جهانی صدمه وارد می آورد اما همه زنان آگاه و مترقی معتقد بدین اصل اند که سیاست صلحجویانه دول مو سیالیستی خدشه نا پذیر است .

فدراسیون بین المللی زنان دموکراتیک جهان ، امسال در روز بین المللی زن در مورد اظهار همبستگی و کار دستجمعی با زنان مبارز جهان ، در نبرد بخاطر صلح و آسایش مردمان و در مورد مبارزه علیه مسا بقات تسلیحاتی بمنظور آمادگی برای استقلال ملی ، آزادی و ترقی اجتماعی کشور های در بند و در مجموع برای تساوی حقوق زنان و تأمین سعادت و خوشبختی این موجودات بیش از پیش ابراز علاقمندی کردند . صلح و جنگ منجبت دو پدیده متضاده همیشه مورد سوال جنبش های بین المللی زنان قرار گرفته در همین رابطه فعالیت فدراسیون بین المللی زنان دموکراتیک جهان برای تحکیم و وحدت و سهمگیری زنان در مبارزه به خاطر تأمین صلح در سراسر گیتی از ارزش بزرگ برخوردار بوده است . بهخصوصی زنان کشور های مو سیالیستی منجبت نیرو و قوه فعال و مثبت ، این جنبش ها را توانایی بیشتر بخشیده و تمامی زنان را از پروگرام های مصممانه برای ادامه نبرد برای صلح و کار دستجمعی ، برای آزادی و استقلال خلق ها و بالاخره نبرد برای صلح پایدار و ترقی اجتماعی آگاه نموده و یک روند تازه را در نهفت زنان گشوده اند . گر چه زنان در کشور های مو سیالیستی به حقوق انسانی خویش ، حقوقی که بدان نیاز داشته و خواست مشر و ع شائست ، نسایل آمده . با این وصف همیشه کوشیده اند حلال پرو بلم های سایر زنان جهان باشند . تا باشد که صلح را میان کشور های نیکه با سیستم های متفاوت اجتماعی زندگی دارد ، در احیای حقوق شان کمک کرده و صلح را منجبت یک ضرورت بزرگ عصر کنونی و یگانه راه برای ترقی اجتماعی معرفی کرده باشند و از همین لحاظ امروز نبرد پسرای استقلال و حاکمیت ملی بیش از پیش بالا گرفته است . برای دموکراتیکه ساختن زندگی عموم مردم ، ملل جهان برای تساوی حقوق زنان برای بر طرفی مر یفی ها و

در صد تخلیه یخچال های طبیعی

فیلسوف یونان قدیم (تالس فون میلت) که در (۳۶۰۰) سال قبل المیلاد میزیست آبرامیاء همه موجودات میدانست. اگر خوب دقیق شویم آب ماده ایست که در طبیعت هیچ ماده ای در آن چنین وافر شده نشده، چونکه دو سوم حصه سیاره را که بالای آن زندگی میکنیم، از آب متشکل گردیده است و در ترکیب موجودات حیة نیز آب بقدر کافی وجود دارد. و چون يك انسان با لغ در مجموع از هفتاد و پنج ترکیب یافته که ده فیصد آن آب میباشد. بعضا ساختمان ارگانیزم وجود بسا موجودات پترقیبی است که حتی تا (۴۰۱) روز امکان زیستن بدون آبرو دارد که از جمله میشود از شترتایمرد. اما در مورد انسان مسئله برعکس است. شاید برای چند روز محدودی انسان بتواند بدون غذا زنده بماند اما بعضی اینکه وجود ده فیصد آب خوشتر از دست بدهد. برای ارگانیزم وجود مرگ پر مسمی آورد. معذالك بسیاری از محققینی که برای تعیین آب آشامیدنی برای آینده مصروف بررسی اند. از روزی هراس و وحشت دارند که تشنگی درآلوده بعضی انسان هادست بدهد چندی که زمین را میشود (سیاره آبی) نیز تا مید چرا که سه چهارم حصه زمین را آب فرا گرفته است. درست (۹۷٫۵) فیصد آب بحرینکی و قلع بوده و تنها (۲٫۵) فیصد یا بعبارۀ نود میلیون کیلو متر مکعب آب شیرین بصورت طبیعی در طبیعت موجود است. و آب آشامیدنی شیرین که انسان ها برای خوراك از آن میتوانند استفاده ببرند از همین (۲٫۵) فیصد استفاده میشود. از طرفی بسیاری زمین های لم یزرع و خشك از عدم موجودیت آب شیرین رنج میبرند. در بسیاری شهرها و مراکز صنعتی نیز وقت بوقت قناری ذخیره آب های شیرین اتخاذ میگردد کتون چون فقط (۲٫۵) فیصد آب شیرین کفایت اینهمه مصارف مردم را نمی کند، کشور های جهان در صدد باز کردن راه های حل جدید برای شیرین ساختن آب های شور اند قناری ترکیب نیاز آب های شیرین را قناری دیده باشند. بطور عموم پروبلم ذخایر آب های شیرین پروبلم بزرگ است يك قسمت آب های شیرینی که در تحت الارضی ها ذخیره شده اند که از طریق فوران ها عندالزوم بیرون کشیده میشوند و یا هم هستند مخازن آب های شیرین بصورت منجمد و کوه های یخ. در واقع يك صدم حصه آب ها منجمد اند نظریه مطالعات تنها در بحیره بایکال يك پنجم حصه ذخایر آب های شیرین نهفته است. اگر از نگاه فیصدی آبهای شیرین موجوده زمین محاسبه گردد، ۲۱ فیصد آب های شیرین از جمله صد فیصد برای مصارف صنعت و زراعت بصرف میرسد و متباقی صرف خوراك مسمی گردد از همینرو تلاش برای بدست آوردن آب های شیرین يك سلسله پیچیدگی ها را در ساحة صنعت بار آورده و از طرفی باعث کثافت بخش بیوسفر زمین گردیده است. از (راین) هزماه (۱۲۵۰) تن نمک بیرون می آوردند. در بسیاری از کشور ها برای امور تدبیر منزل و سایر امور اقتصادی مجموعاً (۳۶۰۰۰۰) کیلو متر مکعب آب در سال

بکار برده میشود که این مقدار آب بکلی آب شیرین طبیعی نیوده بلکه آب های شور را شیرین ساخته اند یعنی آب های شیرین مصنوعی است. از همین (۲٫۵) فیصد آب شیرین برای آبیاری، زراعت، پرورش های محصولی و غیره استفاده میگردد. با اینهمه ضرورتیکه به این فیصدی نا چیز آب های شیرین محسوس است آبروزدی این (۲٫۵) فیصد آب شیرین به اتمام نمی رسد؛ درینصورت فردا معضله کم آبی چگونه مرفوع خواهد گردید چه از طرفی نسوس زمین تا سال (۲۰۰۰) دو چندان خواهد گردید بهمین مقیاس محصولات صنعتی در جهان ۱۵ چند میشود. تولیدات برقی ۱۸ چند و محصولات وسایل خوراکی حداقل سه چند میگردد که نیاز به آب نظریه مطالعات و سنجش های علمی به هشت چند بالامیرود آبرو بکار آبی شور میتواند کلیه پروبلم های کم آبی راحل بنماید؛ بهیچوجه، سالانه تا (۴۵۰) میلیارد متر مکعب آب بشکل باران های مصنوعی در آمده و دوباره سر از زیر میگردد. در حال حاضر نیاز به آب شیرین به بالاتر از شش میلیون متر مکعب بالغ گردیده، مسلماً تا سال (۲۰۰۰) گام های سوده مندی برای شفاف و تصفیه کاری آب های طبیعت برناشته خواهد شد زیرا قناری موفری در دست اجرا و یا در حال اتخاذ است. مطالعات نشان داده که در آب های ابحار و دریا ها بقدر کافی محلول پتريت و نیتروژن موجود بوده و برای شفاف ساختن و قابل استفاده گردانیدن آب لازمست محلول های متذکره را از آب جدا نسازیم که درین قسمت کار های انجام پذیرفته. سیستم های گوناگونی برای تهیه آب شیرین از آب های شور در دست اجراست. نامبرد. تصفیه خانه (نوووکوفسکی) تا نودوهفت فیصد آب شیرین را میتواند قناری برای کشوریکه تصفیه خانه در آن ساخته شده تهیه بدارد. پترقیبیکه نود و هفت فیصد آب در سیستم نورانی چرخ زده و در ذخیره های آب شیرین جمع میگردد فقط سه فیصد آب دو باره بدریا و ابحار میریزد. اولیای امور در دریای (ولگا) نیز عین همین (سیستم نورانی) را برای تهیه آب آشامیدنی و مجزا ساختن آب شور از آب های شیرین بکار بسته اند. متخصصین در صدد اند شرایط و امکاناتی را بیابند که این پرورش عمرانی سریع و شدت بیشتر یابد. از نسرو همکاران انستیتوت (فودگن) از طریق عملیه اکمیدیشن بیوشیمیکی پیروزی های چشمگیری در زمینه بدست آورده اند و ازین طریق تصفیه کاری و قناری آب شیرین خیلی ارزاتر بدست می آید. از یکطرفه برقی که در موجودیت ذرات آیدروکسید آهن عملی میگردد و يك آزمایش بس ساده میباشد و آنرا سیستم آزاد میخوانند روزانه ده هزار متر مکعب آب در شهر جریان پیدا میکند. این سیستم قناری در آمریکا، بریتانیا، فرانسه و ایتالیا مترغنی الاجرا بنوده و از جمله پروگرام های همه جانبه قناری برای حفاظت بشر و دسترس به آب های

مورد نیاز، محسوب میگردد. در حصص داخلی (ولگا) و اورال (۳۳۶) نسوع فعالیت در زمینه تهیه آب های شیرین صورت گرفته و روزانه در حدود چهار میلیون متر مکعب آب شفاف بدست می آید. در ۲۲ شهر بزرگ جهان وسایل شیمیایی نیز برای آب های منازل ساخته شده که تا حدودی در تهیه آب آشامیدنی مولریتش را بجا گذاشته است، در حدود يك میلیون متر مکعب آب روزانه از منابع آب های غیر شیرین و غیر تصفیه شده بحیره سیاه و بحیره آزوف کاسته میشود و مسلماً این مقدار آب کاسته شده، آبیست که دیگر طرف استفاده قرار گرفته میتواند که در اثر مساعی قابل استفاده شده

گرایش و تمایل به فلم های ریالیستیکی

در سال ۱۹۶۵ در فستیوال بین المللی فلم در کار لوی دالوی در سال ۱۹۶۶ در فستیوال بین المللی فلم در فرانکفورت آلمان دو جایزه بزرگ به دو فلمی داده شده بود که از طرف موسسه فلمبرداری قرغزستان اتحاد شوروی تهیه دیده شده بود و این جای بسیار مباحات است چه در حدود یکصد سال قبل مردم قرغزستان بجز زندگی کوچیگری در زندگی بدوی از تمدن يسك سره بیخبر بودند و لی الحال لحظاتی قناری رسیده که فلم های این سرزمین، اینهمه استقبال میگردد و در قطار فلم های بین المللی قرار میگیرد ازین که بگذریم در طول دهه هفتاد و بخصوص در سال ۱۹۷۰، ۱۹۷۱ و ۱۹۷۶ فلم های ساخته شده در جمهوری قرغزستان در فستیوال های ملی و بین المللی از ارزش خاصی برخوردار گردید از آنجا ئیکه در بارور ساختن هنر سینما رسالت های ادبی و فرهنگی صنعت فلمبرداری را غنا می بخشد معذالك قناری فلم های قرغز که الهامیست از آفریده های نویسندگان معروف قرغز خاصاً چنگیز - آتیم توف که در ۱۹۲۸ متولد گردیده، آفریده های ادبی اش حتی تا دوردست هاشیرتش نوده سینمای قرغز را وارد مرحله جدیدی ساخت بسال ۱۹۶۰ نقطه مهمی برای فلسف های قرغزی بشمار می آید زیرا لمره کار دایرکتران، سناریو نویسان و ممثلین تحصیل دیده ای که بتازگی در صدد تهیه يك فلم جدید گردیدند، در ساحة هنر سینما رو نما گردید. اولین محصول ازین ردیف فلم «معلم» که البته از روی یکی از آثار زبده چنگیز آتیماتوف ساخته شده بود، میباشد. این فلم در واقع تصویر به بیننده میسپارد از زندگی مردمان قرغز در عصر حکمروایی قزار های روس. و درین فلم بیشتر عظمت انسان چیز فهم منعکس یافته بود پترقیبیکه در زمستان های سرد چمان پدري اطلاقت بقیه در صفحه ۴۲

بابه جان چرا خنده نمیکنی؟

تصادف خوب

روزی یکی از خانم ها وارد موزیم لوردپاریس شد هنگامی که تابلوهای نقاشی را تماشا می کرد ناگهان در مقابل تصویرزن زیبای مدت زیادی توقف کرد و به تماشای آن مشغول شد!

اتفاق نقاشی این تا بلو هم در آنجا حاضر بود و بسیار از اینکه این خانم از تماشای تا بلو غرق در افکار خود شده، خوشحال شد. نزدیک رفت و عقیده او را در باره این تا بلو پرسید!

خانم به سوال او جواب نداد. ولی پس از چند لحظه کامل نقاشی گفت:

- بلای خانم! من هستم، اجازه بدید خودم را خدمتتان معرفی کنم.

خانم گفت:

- چه قدر تصادف خوب! پس شما را به خدا به من بگوید که این خانم همیشه بندش را از کجا خریده است!

عشق پیر مرد

زن پیری یکصدو بیست ساله یی خودش کشی کرده بود و کاغذی بعد از مرگ وی دریافت گردید که چنین ارقام یافته بود:

خوب نامه خوان های بعد از مرگ من نامه مرا خوب بخوانید که من نوشته ام. زیرا مانند من در آینده شما از زندگی سیر نشوید و در عشق شکست نخورید زیرا من حالا در عشق شکست خورده ام و زندگی را زود ترک گفتم.

باز هم

اسکاتلندی

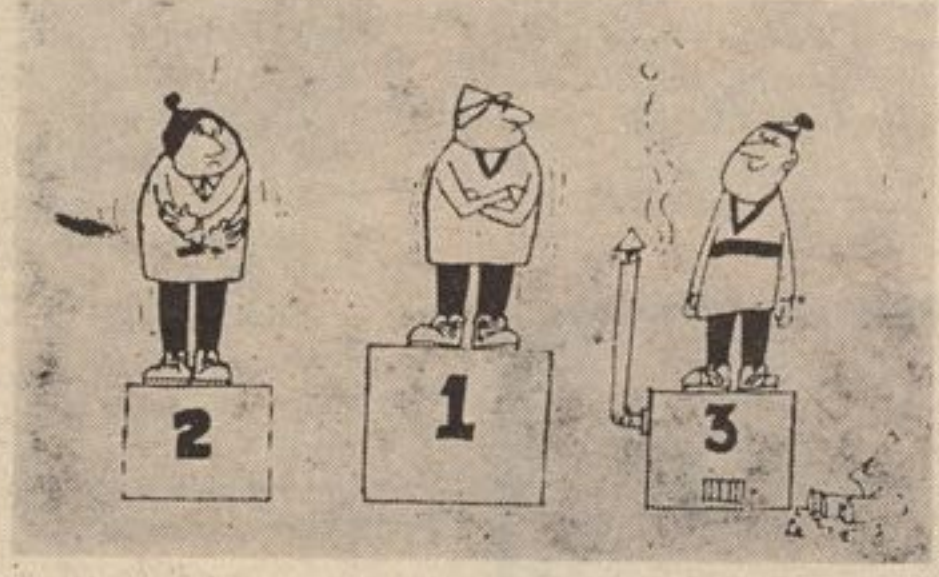
اسکا تلندی یی با دوستش موا چه شد و دوستش محکم به روی شاه دوست اسکا تلندی خود زد طو ریکه يك مقدار گرد و خاک از آن بلند شد.

اسکا تلندی از دیدن گرد و خاک ناراحت شد و گفت زود این گرد و خاک را جمع کن و روی شاه ام بریز چون من آنها را هر روز درباغچه منزلم تکان میدهم که خاکش کم است زیاد شود.

سوال ذهنی

دوستی از رفیق خود پرسید من و تو وقتیکه در صحرای بر سر يك چشمه برسیم و بخواهیم که غسل کنیم، روی خود را به کدام طرف کنیم؟

گفت برادر عزیزم به سمت لبای سبهای خود تا آنها را دزد نبرد!

بدون شرح

دوسال است که در بانک با پدرت کار می کنم

دختر جوانی به مردی که شدیداً بوی اظهارعشق کرده بود گفت:

- حالا شما واقعاً میخواهید با من ازدواج کنید؟

- بلی

- حولی بیش از سه روز است که شما مرا میباشناسید.

- مرد سری لکا نداده و گفت:

- آشنایی پنجاه خدمت شما بسیار بیشتر از این هاست درست دوسالی است که من در بانکی که پدر شما حساب داردمقررنده و کار می کنم.

بدون شرح

جسد جناب کمبود است

شخصی برای خود مقبره بسیار زیبا و با شکوه ساخت و پس از اتمام کار از معمار پرسید که دیگر چه چیزی کمبود یا لازم دارد؟

معمار گفت همه چیز تکمیل شده و فقط تشریف جناب کمبود است و بس!

بدون شرح

پسر بداله گو

خانمی از پسر همسایه خود پرسید احمدجان دست پدرت را چه شده که بسته است .

پسر جواب داد .

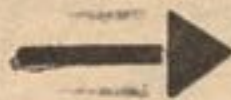
دستش را داخل دهان اسپ کرد تا دندان هایش را شمار کند که چند ساله است .

خانم گفت : و بعدش چه شد .

پسر جواب داد :

بعد هم اسپ دهانش را بست تا انگشتان

پدرم را شمار کند که چند انگشت دارد .

درمعاينه خانه دوكتور حيوانات

دختر زیرک

پس از آنکه دو دوست با هم تا مزد شدند

پسر گفت :

عزیزم ... لطفاً درینباره با کسی حرف

زنم .. تا وقتی عروسی نکرده ایم به

هیچکس نگو که با هم تا مزد شده ایم .

- ولی به يك نفر حتماً میگویم .

- به کی ؟

- به زانت ....

چرا ؟

- چون او به من گفته بود هیچ احدی حاضر

به ازدواج ما نمی شود .

وای چند مصروفش ساخته است .

فرق بین حادثه و بدبختی

پسری از پدرش پرسید : پدر جان : فرق بین کلمه حادثه و بدبختی چیست ؟

پدر جواب داد .

پسر : بسیار روشن و ساده است . مثلاً وقتی مادرت در دریا بیفتد میگویند حادثه ولی اگر کسی او را از غرق شدن نجات بدهد آنرا میگویند بدبختی .

همینطور حدس بزنی

شخصی در جستجوی پیدا کردن خانه بود و در جاده فریاد می زد احمد ، خانه کرائی کجا ست ؟ عابری از کنار او می گذشت پرسید : از کجا فهمیدی اسم من احمد است : آن مرد جواب داد . همینطور حدس زدم بسیار خوب ، سپس حالا هم همینطور حدس بزنی که خانه کرائی کجا ست .

در محاکمه

مردی را که صاحب دو زن بود بجرم رشوه خوری محاکمه میکردند در

محاکمه زنان وی به جرم وی شهادت دادند ولی او را در حالی که قیافه ای به خود گرفته جوان راستی را بگویم من بکلی مخالفم و دستپایش را بهم گره کرده بودند به قاضی اصلاً کار صحیح نیست که دختر نازنینم با محاکمه گفت :

- قاضی صاحب قسم میخورم که زنهای من شهادت دروغ میدهند خواهش می کنم مرا به زندان بفرستید .

پدر مشکل تراش

خسری که هیچ دل خوش از داماد نداشت در مجلس خواستگاری به او گفت : جوان راستی را بگویم من بکلی مخالفم و دستپایش را بهم گره کرده بودند به قاضی اصلاً کار صحیح نیست که دختر نازنینم با محاکمه گفت :

تو آدم احمق زندگی کنی : داماد فوراً جواب داد : - همین است که آمدم به خواستگاری زنیای جان و می خواهم او را از پیش شما ببرم

درصد دتخلیه یخچال

شیرین و شفاف را غنای بیشتر می بخشد تصفیه سازی آب که از طریق دستگاه های پتروشیمی یورگساز و بلغاریا ، جمهوری دموکراتیک آلمان پروژه آن فعلا فعالیت دارد و از طرف دیگر قسمیکه تجارب کشور های سوسیالیستی در ارتقاء با کار های پیگیر و دستجمعی نشان میدهد، ارزش مفیدیت و تکاپوی اولیای امور کشور های متذکره را بیش از هر وقت دیگر بالا میبرد و میتواند حلال پروگرام های عمده جهان بشریت ،

بیمایشیم که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

پیش از آنکه بپردازیم به آنگاه که آب های متذکره چه منبعی دارد و از کجا آمده ؟ فقط در ممالک عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه ممالک پیشرفته آب های کنترل شده و کاملاً صحتی و شیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراغت در مصر قدیم با یایب ها و ول های چوبی و نلوان های ساخته شده از چوب و در اروپا از طریق لوله ها و کانال های سنگی در قرون ۱۲ و ۱۳ انتقال می یافت و همچو آب ها بشکل مدن امروز که خود یک سیستم مغلق تکنیکی است هدایت میشود و فقط آب از طریق چشمه ها و فوران ها به تل ها انتقال می یافت و بعضاً دستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر ندارند که تا چند سال قبل آب مزه کلوروا میداد حالانکه امروز آب طرف استفاده در مسکو شفافترین و با مزه ترین آبهاست . از طریق بکار گرفتن ماده بنام (اوزون) نیز در تصفیه و تقطیر آب استفاده بعمل آمده و (۱۲) میلیون متر مکعب آب شیرین تهیه میکنند (اوزون) خاصیت از بین بردن باکتری را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزه آبرای شیرین میسازد خوب چگونه میشود آبرای در مناطق خشک انتقال داد؟ این مسئله نیز دیگر حل است.

۳۹ صفحه

گرایش و تمایل ...

آثار دیگری جنگیز آیماتوف که بنام (کشتی سفید) بودی برآب ماهرانه تر از فیلم معلم ظاهر گردید .

در جمهوری فدرالی آلمان این فیلم جایزه دوم را بخاطر محتوای عالی اش دریافت داشت . فیلم جوان و ی البته جایزه اول فستیوال بین المللی منهایم را ربوده پسود . از دایرگترین جیره دست این سینما که بهمین تازگی ها لقب (بهترین دایرگتر قرغزی) را از طرف مقامات هنسری دریافت داشت (قولوش اوکیوف) میباشد .

Der Himmel unserer Kindheit

د بخ پاتی

تاریخ شاهدی چی ...

سر او شت چی د ایران دخلکو د قهر به خبو کی له میخته لار د سیمی او د نری د تو لو مر تجعینو لباره بته نرس نی) او د هغه بوا سله خپل تیری کو لکی سیا ست مخی ته بو زی د امر یکی امیر یا لیزم چی نن د پخوا نه زیات په نری کی تجریدشوی او د نری پول خلك د هغه په اصلی ما هیت باندی بو هیدلی دی زیار یا سی چی دافغان - نستان د تن په نامه موضوع به پلمه نر - یوال ذهنیت ته بدلون ورکړی خو سوز

دشمنی هیر کر او دکمپ دیوید دشمن نه پک سازش نه وروسته اوس اوس دخل ولسی نعمت او یادار یعنی بیاعلی کارگر به حکم او هدایت زهون د هیواد پولوکسی د شیبو او قوطلو دتملی کولو لباره فعالیت کوی او د مصر دخواره دخلکو د زیار خجه لاس نه راغلی بیسی یی حاتم طایی به غیر دامیریالیزم گوناگونانو (په اصطلاح افغانی مهاجرینو) ته ورکوی . همدارنگه پاکستان خلك چی نن ورځ دهغوی هیواد دمرتجعو نظامی واکدارانو

عاقبت نه سنجونکی چال چلند سره د سیمی سوله او آرامی یی په خطرکی اجولی خپله دپاکستان خلك هیخکله دذنو چارو پلوی نه کوی کوم چی دامیریالیزم لاس پوخی نظامی واکداران یی سرته رسوی . دپاکستان خلك به هیر نکړی چی انگریزی استعمارگر یونیم سل کاله دهغوی وینی خکلی نی او دهغوی به میخ کی نفاق او گلوونی اجولی دی دپاکستان دمرتجعو نظامی واکداران چی خپل

عاقبت نه سنجونکی چال چلند سره د سیمی سوله او آرامی یی په خطرکی اجولی خپله دپاکستان خلك هیخکله دذنو چارو پلوی نه کوی کوم چی دامیریالیزم لاس پوخی نظامی واکداران یی سرته رسوی . دپاکستان خلك به هیر نکړی چی انگریزی استعمارگر یونیم سل کاله دهغوی وینی خکلی نی او دهغوی به میخ کی نفاق او گلوونی اجولی دی دپاکستان دمرتجعو نظامی واکداران چی خپل

لاس قولو امیریالیستی قوتونو ته اوزد کړی چی په اصطلاح د افغانی مهاجرینو لباره مرسته قرلاسه کړی اوس اوس یی دپاکستان خاوره د امیریالیزم د نظامی ازی په بته جوړ کړی اول ورځ تر ورځ دذغو

لاس قولو امیریالیستی قوتونو ته اوزد کړی چی په اصطلاح د افغانی مهاجرینو لباره مرسته قرلاسه کړی اوس اوس یی دپاکستان خاوره د امیریالیزم د نظامی ازی په بته جوړ کړی اول ورځ تر ورځ دذغو

خرمگند کړ . دپاکستان او دشمنی ختیخ خینو نورو هیواد و ته دپو ژینسکی مسافرت او په قبره بیاد هغو سیمو خخه یی امیریا - لیستی منا یع هغه مهاجرینو د کمپنو په نامه پاک کړیدی د هغه مغرضانه دریخ خرمگندی کوم چی د نور انقلاب د دوهم

خرمگند کړ . دپاکستان او دشمنی ختیخ خینو نورو هیواد و ته دپو ژینسکی مسافرت او په قبره بیاد هغو سیمو خخه یی امیریا - لیستی منا یع هغه مهاجرینو د کمپنو په نامه پاک کړیدی د هغه مغرضانه دریخ خرمگندی کوم چی د نور انقلاب د دوهم

پراونه زایدیخوا د امریکسی امیریالیزم دافغانستان په وپاندی غوره کړیدی . د قولی نری مسلمان خلك به هیخکله هیرنکړی چی دامیر یا لیزم او په سر کی یی د امریکسی پاتی په ۵۶ مخ کی

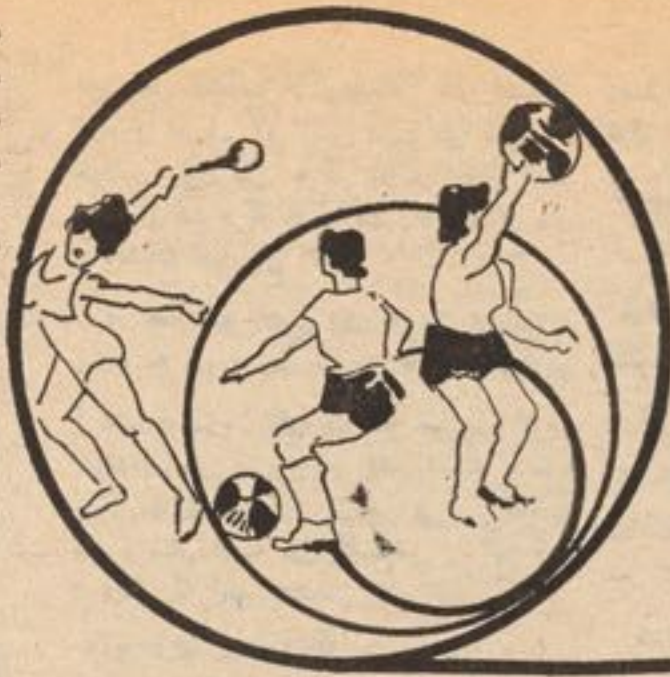
پراونه زایدیخوا د امریکسی امیریالیزم دافغانستان په وپاندی غوره کړیدی . د قولی نری مسلمان خلك به هیخکله هیرنکړی چی دامیر یا لیزم او په سر کی یی د امریکسی پاتی په ۵۶ مخ کی

های مقابل را شکست دادند آنسپادر دوازده میدان بیسروز شده هشت امتیاز را نصیب شدند . عده بی ازوالیبالیست های کارگرها درتیم اتحادیه کارگری بهحیث تیم مدعی جایگیری درگوشه جدول درمسابقات نفا سر شدند .

با پایان دادن مسابقات خوبی شان در دور اول درسه مسابقه پیروز شدند در سیزده میدان بر تیم های مقابل غلبه حاصل نموده صرف درنه میدان شکست خوردند و شس امتیاز را گماهی نمودند . تیم های کارگری بناروالی و تعلیم و تربیه نیز یکسلسله مسابقات را طبق پروگرام مرتبه پشت سر گذارند و هر یک با داشتن دو امتیاز مسابقات شانرا پایان دادند نتوانستند با این نتیجه گیری به مرحله بعدی مسابقات قدم بگذارند .

از گروپ دوم تیم دافغانستان بانک با انجام دادن شش مسابقه درهزده میدان به تیم های مقابل پیروز گردیده در شش میدان شکست خورده با داشتن دوازده امتیاز به مرحله دوم مسابقات بهحیث تیم صدر نشین جا گرفت . تیم پوهنتون کابل که یکی از مدعی های سر سخت جایگیری صدر جدول در دور اول بود در

پنج مسابقه تیم های مقابل را شکست داده در یازده میدان پیروز بوده سه بار شکست تیم های مقابل را در سه میدان خورده با داشتن ده امتیاز به دور دوم مسابقات قدم گذاشت تیم قوای مسلح که سخت علاقه داشت در دور دوم مسابقات جایگیرد آنها با چنین نتیجه شان یعنی در چهار مسابقه پیروز شده دو بار مغلوب حریفان را خورده در دوازده میدان پیروز گردیده و در یازده میدان شکست خورده اند و هشت امتیاز گماهی نمودند . تیم رادیو تلویزیون در مجموع شش مسابقه شان سه برد و سه باخت داشته در یازده میدان بقیه در صفحه ۵۵

سپورت

نوشته از: عبدالکریم «لطیف»

طی مسابقات انتخاباتی والیبالی بازیکنان کلهپها و هموسسات در تیم منتخب راه یافتند

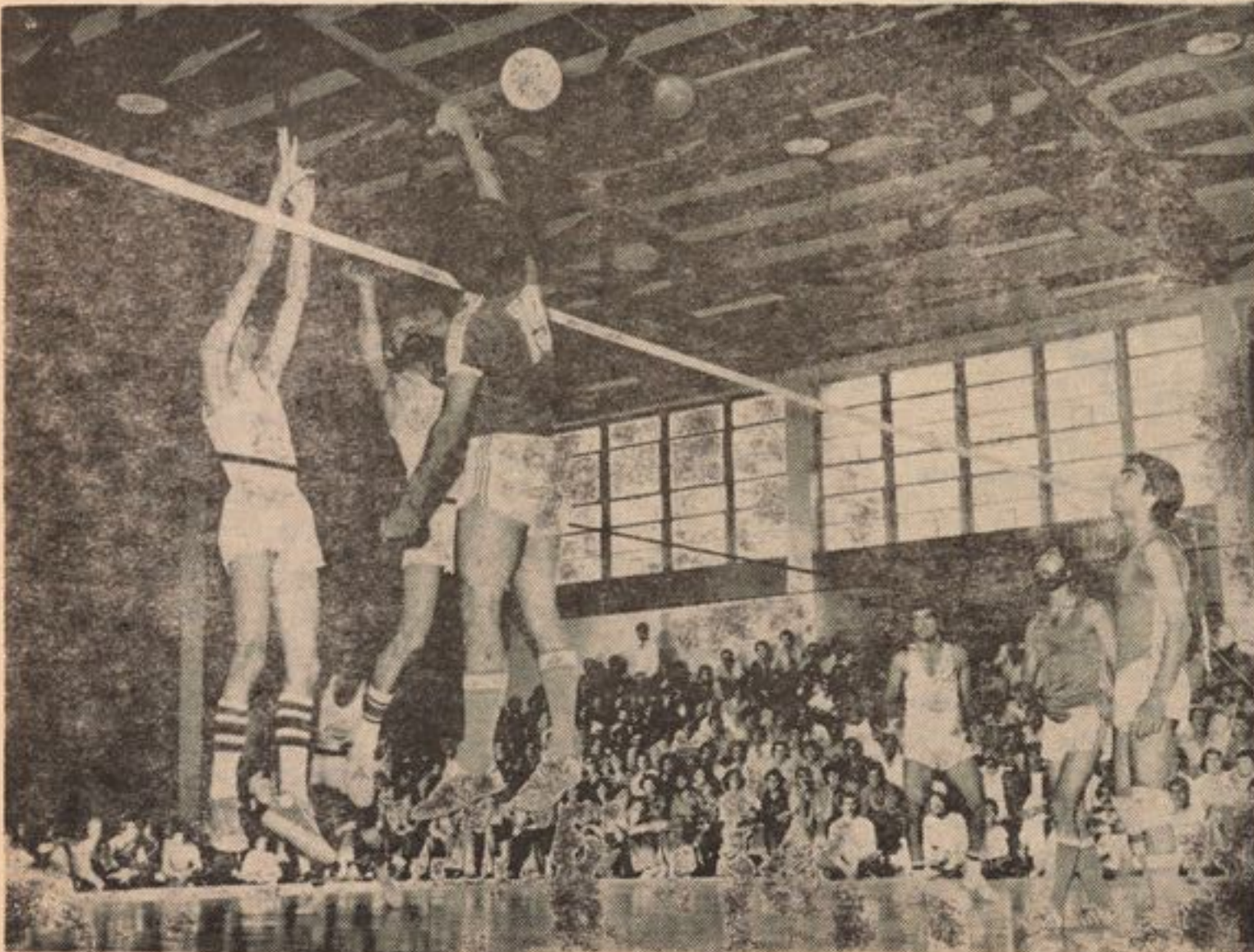
غلبه کنند آنها طی انجام دادن شش مسابقه درسه میدان از طرف تیم های مقابل شکست خوردند . و با داشتن دوازده امتیاز روانه مرحله دوم مسابقات شدند . تیم اکادمی خا رندوی مجموعا پنج دیدار نمودند که در خلال پنج مسابقه در شانزده میدان پیروز شدند و در چهار میدان شکست خورده بهحیث تیم دوم به مرحله دوم مسابقات قدم ماندند . تیم کلبچش که رقیب خوبی مقابل تیم اکادمی خا رندوی و مسابقات شانرا با مهارت علاقمندی دنبال نمودند آنها در دور اول مسابقات چهار بار تیم

و همرات طرح شده هر یک مجموعا شش مسابقه را یکی بعد دیگر در گروپ هایشان در دور اول انجام دادند که طبق مقررات در پایان دور اول دو تیم بیشتر از وارد مرحله دوم مسابقات شدند که اینها تیم های کابورا و اکادمی خا رندوی از گروپ اول و تیم های پوهنتون کابل و دافغانستان بانک از گروپ دوم بود . نتایج دور اول مسابقات نشان داد که تیم کابورا با انجام دادن شش مسابقه شان توانستند درهزده میدان با مهارت و شطارت های زاید الوصف شان بر تیم های مقابل

دوستانان ورزش اطلاع خواهند داشت که هفته پیش مسابقه بزرگ ورزشی درجهتازیم پوهنتون کابل رخداد این حادثه آغاز و انجام مسابقات انتخاباتی والیبالی کشور بود که از طرف ریاست عالی ورزش بایک گردهم آیی یکتعداد تیم های والیبالی کلهپها و موسسات ورزشی کابل دایر گردیده بود . مسابقات به گونه ای پیش برده شد که با گذشت هر روز آن بازیها جالب و دیدنی شده میرفت بازیکنان تیم ها با گذشت هر روز مسابقات شان بایک آمادگی بیشتر و بیشتر در برابر هم موقعیت میگرفتند . تماشاگران لحظه از مهارت ها و شطارت های بازیکنان در جریان مسابقات دور نبودند .

درین مسابقات تیم های والیبالی پوهنتون کابل - دافغانستان بانک ، اکادمی خا رندوی تعلیم و تربیه ، قوای مسلح ، رادیو تلویزیون بناروالی ، اتحادیه کارگری ، جیش ، کارگر یام ، همت ، همکار و کابورا شرکت داشتند که اینها مسابقات شانرا در دو گروپ هفت تیمی به سیستم «دور» تحت نظر هیات موظف طبق برنامه ترتیب شده پیش بردند که شش هر روز مسابقات تیم های براننده را در جدول مسابقات نمایان ساخت تماشاگران در جریان مسابقات پیش بینی های داشتند که هر یک ویا هر دسته بی از آنها در مورد تیم های مورد نظر شان قضاوت هایی میکردند که بانه پایان رسیدن مسابقات ملاحظه جدول نتایج دوره های اول و دوم محک قضاوت آنها گردید .

طوریکه تذکر دادیم تیم های اشتراک کننده در دو گروپ هفت تیمی دسته بندی شدند چنانکه در گروپ اول تیم های تعلیم و تربیه ، بناروالی اتحادیه کارگری ، اکادمی خا رندوی ، کارگر ، جیش و در گروپ دوم تیم های قوای مسلح ، رادیو تلویزیون ، پوهنتون کابل ، همت ، همکار و دافغانستان بانک شامل بودند . تیم های شرکت کننده طبق پروگرام مرتبه

صحنه بی از مسابقات انتخاباتی والیبالی

انسانی

ابن سینا چنانکه خود در ترجمه احوالش گفته است، در دهی نزدیک بخارا مرکز حکومت نوح بن منصور مسلمانان به دنیا آمد. پدرش کارمند یا زمین داری بود که از بلخ، با خنجر باستان مهاجرت کرد و در دهی نزدیک بخارا به کار گماشته شد. اندکی پس از رسیدن به بخارا دختری را به زنی گرفت و از و دارای چند طفل شد یکی از آنان ابو علی ابن سینا بود. بخارا در آن هنگام مرکز فعالیت علوم و ادبیات بود این درست است که دقیقی شانه ها بزرگ را آغاز کرد پس از وی فردوسی آنرا ادامه داد و تکمیل کرد و این نوح بن منصور بود که دانشمند معروف صاحب بن عباد را به وزارت خویش دعوت کرد، صاحب بن عباد این **التخار** را تالیف کرد که خاص برای آنکه دو هزار شتر به کار بود تا کتب بخانه اش را انتقال دهد.

ابن سینا هنوز طفل بود که خانواده اش از ده پدیری به پایتخت رفتند و او در آن شهر شامل مکتب شد. مثل بسیاری از نوابغ او در همان آغاز زندگی میزان لیاقت و استعدادش را نمایان ساخت. در ده سالگی وی قرآن را حفظ کرد و مفسرین داخل متون درسی را به نحوی آموخت که خانواده اش را شگفت زده ساخت.

او در شرح احوال خویش این حقیقت دلچسپ را ذکر می کند که چگونگی و وقتی ربای عیبات می آموخت به دانشمندی او قام هندی که حال او را می خواند می شود نیاز پیدا کرد و آن را از بنیالی که در بازار بخارا دو گان داشت آموخت. وی پس از

آموختن علوم مقدّماتی، فلسفه یونان را از دانشمند معروف ابو عبد الله النائی فرا گرفت، این مرد در زندگی بعدی ابن سینا تا حدی اثر گذاشت زیرا هم او بود که به پدرش خاطر نشان ساخت که این طفل در آینده دانشمندی بار خواهد آمد او را از گماشتن فرزند به کار دیگر بر حذر داشت و تشویقش نمود تا بگذارد فرزندش درس بخواند. وقتی نا تلی بخارا را ترک گفت، ابن سینا خود را وقف علوم طبیعی و الهیات کرد و چنانکه خود می گوید، دروازه های علوم برویش گشوده شدن گرفت از اینجا او میل به آموختن طب نمود که به قول خودش از علوم دشوار نبود. به یک حساب این درست است زیرا اهداف و مقاصد

فردانش و طبابت از پیچیدگی های فلسفی آزاد و تعریف آن سهل است وی همراه با خواندن متون طبی به توجه در احوال بیمار می پرداخت و به در یافت راه های درمان و عملیات نایل می گشت.

در همه این احوال وی به مطالعه قانون و فلسفه می پرداخت در فاصله شانزده تا هفده و نیم سالگی چنانکه خود می گوید به ندرت شبی را سراسر خفته است. به تفکر مغزوی می توان از این برد که تنها پنج و شش قضیه اول اقلیدوس را آموخت و دیگر تا آخر خودش کار کرد.

وی هنگامیکه اتفاقاً به مسافری بر می خورد که حل آن دشوار می نمود به مسجد می رفت و با ادای نماز از خداوند در حل مشکل علمی استعانت می جست. بدین روش او در می یافت که دروازه های که به رویش بسته بود اند گشوده می شوند و خواص مسافری که او را به زانو درمی آوردند حل می شوند.

به نام

در یک جهت آزمایش های وی هر چند نا شناخته نبود غیر عادی بود.

کوشش هایی که می کرد و توفیقاتی که نصیبش می شد وی را صاحب شهرتی ساخت که توجه در بار را هم جلب کرد. چون نوح بن منصور بیمار شد، طبیب جوان که هنوز کمتر از هژده سال داشت به مشوره خوانده شد و طبیب شانه هژده گشت این اهمیت ذهنش را نشان می دهد که اندکی پس از این سن از کشف واقعیت های مزید دست کشید و گوشتید آنچه را آموخته انکشاف دهد.

الجوزجانی دو سنتش که شرح زندگی ابن سینا را پس از دوره بی که او خود در ترجمه شرح حال خویش آورده نوشته است، می گوید که او هرگز کتابی را که آغاز می کرد به پایان نمی رسانید مگر آنکه خواص و ابهامات آن را می فهمید و هر آنچه را که می خواند پیرامون پیچیدگی های موضوع نوشته بود می خواند.

با مرگ پدر، در رو حیه دانشمند جوان

اضطرابی پدید آمد و علی الرغم واقعیت فوق العاده بی که نزدیک شهباده داشت، تصمیم به ترک بخارا گرفت. او از یک دربار ترکستان به دیگری آواره می شد تا سر انجام به خدمت شهباده مشهور گسرگان قابوس رسید. پیش از آنکه ابن سینا و ظریفش را اشغال کند شهباده وفات کرد. ابن سینا نو میدانه و فارغ از اوام شعری ساخت و در آن از کمنا لمر خویش شکوه سر داد.

شرح حال ابن سینا بقلم خودش متأسفانه هنگامی پایان می پذیرد که او تلو قایع ۲۱ سالگی زندگی خویش را شرح می دهد از این تاریخ به بعد دقیق احوال را جویز جانی به دست می دهد و می گوید اندکی پس از آنکه ابن سینا شرح زندگی خویش را نگاشت دستخوش نا بسامانی های سیاسی زمان شد. در حال مراقبت شانه هجده ری او به خاطر کشمکش های سلسله بی نامزیر به ترک بخارا شد و او را به قزوین و بعد به همدان رفت. در شهر اخیر الذکر به تدوین بیماری داخلی یکی از امرای آل بو به فرا خوانده شد. شهباده چنان فریفته شخصیت وی شد که او را در جمع درباریان در آورد و بعد وزیر خویش ساخت، اما به زودی گرفتار حسد درباریان شد که می خواستند قدرت تنها در دست آنان باشد. ولی خوش بختانه شهباده به درمان مجدد محتاج شد و طبیب رها گردید. در زندان بود که کتاب فلسفی معروف شفا را آغاز کرد در حالی

ابن

که قبلاً نخستین کتاب «قانون» را تمام کرده بود. این کتاب که در مان طبی را به صورت سیستماتیک ارائه می دارد به حصول و ابواب جدا گانه تقسیم شده است، درین کتاب بخش هایی در طب عمومی، بیماری هایی که عارضی به تمام اعضا از سر تا پا می شود، آسیب شناسی خصوصاً و دوا سازی گنجا نیده شده است. در آن همچنان بخش هایی در مفاهیم کلیت که نو یسند خود از آزما یش های خویش گرد آورده مثلاً طبایع بیماران گسترش

بیماری به وسیله آب و خاک، طبیعت بیماری های مشخص بوسیله وقایع بی نظمی های اعضای تناسلی و بیماری های اعصاب شامل است. ابن سینا به حیث یک نو یسنده قابلیت حیرت انگیزی در مواجعه با واقعیت ها و موضوعات مهم و بزرگ و البته برای کار های دشوار و نیروی تمرکز از خود نشان می داد. به هر یک از منازل شانه ها که کتابخانه بی می یافت می نشست و به مطالعه و تحقیق می پرداخت. در سفرها و در فاصله مشغولیت های دیگرش مثل یک دری زبان واقعی به سرودن شعر می پرداخت و برخی از رباعیات که به عمر خیام منسوب است می تواند به رات به این سینا نسبت داده شود. تعدادی از این رباعیات نیروی اندک و احساس ظرافت و اندیشه انتقادی او را نشان می دهد.

زندگی بر مصروفیت ابن سینا همچون زندگی آن گروه نوابغ بود که خود را از کار زیاد و خواب کم کماش می دادند. روزها یش به کار رسمی می گذشت و انقاص در ساعات دراز شب از دانشجویانی بر بود که مشتاق آموختن بودند و چون آنان می رفتند او اکثر اوقات نوازندگان و رقاصانی داشت که او را سرگرم می ساختند. سفرها یش پیچیده و با مشکلات همراه بود. پس از سفر فتاریش وقتی به اصفهان دعوت شد. وی و همراهانش برای گریز از جلب توجه های ناگوار ناگزیر بودند که چون در اویش صوفیه سفر کنند، و چون نزدیک اصفهان رسیدند شهباده تلاء الدوله و رفقا یش با اسبی به استقبال آنان آمدند و آنان جامه عوض کردند. هنگام عزیمت از اصفهان به جانب همدان وی دانست که جدا بیمار است و می گفت: «مدبری که تدبیر و جود من همی کرد از کار فروماند، آن مغز اندیشمند و نیروی عالی که باعث پیشرفت وی در علوم می شد متوقف ماند و وی پیش از رسیدن به منزل به سن پنجاه هشت سالگی درود حیات گفت.

ابن سینا به از سوی با کمال و از سویی بالبو نارد داو پنجسی مقایسه شده است. از یک نظر وی از هر دو گذشته است، مخصوصاً از نظر مسامحه وی در فلسفه و تشریح وی از جهان که مورد قبول فلاسفه شرق و غرب واقع گردیده است.

سینا

پير محمد کاکړ دده په هکله داسې وايي :
 بل په شعر کې هم سيال د خوشحال نشته
 که څوک بهر مواج وايي و رته بنا يې
 په ديوان کې يې موندلې شي هر شان شعر
 هېڅ تر شعر در جهان به څه کم نه وي
 و دصفت نه دختک خوشحال خان شعر
 لکه شعر دی دده په پښتو نخوا کسی
 بل به کم وي په داوخت کې دافغان شعر
 مير احمد شاه رضواني داسې ويلي دي:
 دپښتو ژبې که ډير دی شاعران
 خو په وړو کې بادشاه دی خوشحال خان
 هېڅ حصار نه دی. په ژوره به ژوره
 نه پوهيرم ابا سين دی که توفان
 منظومات يې دی لری در غلر و
 که نسي دی دياقوت او د مر جان
 د خوشحال دزه لظري څه نسي نه دی
 چې سيالي به يې کاندې لعل د بدخشان
 په آثارو د قدرت کې چې را چل شي
 تبه وايي چې هومردی دیو انسان
 شکوه داور گزيب او دبهرام کسی
 لردوسی هم و رته پائي شي حيران
 تر شير از خون و الفاظوي خاريري
 ډير خسرو غوندي طوطيان د هندوستان
 اسلامي انسايلگو پيدا يې په باره کې
 داسې ليکلي دي :
 خوشحال خان توريالی شاعر اومشهور خان و تنگسي يې را مروړلي حوادث يې رانقا ل

دا پيرل داکاډمي غړی پخپل کتاب کې ليکلي
 دي چې خوشحال خان شعر په ديوان سر بيره
 ډير نور تاليفات او ژباړني هم لري چې
 ځينو ختيځ پوهانو ترسلي ټوکو پوري ښودلي
 اور اور يې يوه پنځوس ټوکه گڼي.
 مگر که دشمبر له بلوه هر څومره وي له
 ټولو آثارو څخه يې چې تر اوسه پوري يې
 ډير وپته ناخرکنده ده يوازي يو څو کتابونه
 پاتي سوي چې په ځينو کتابتونو کې شته لکه
 فضل نامه - فراتنامه - رياض الحقيقت - هدايه
 دستارنامه - صحت البدن - سواتنامه - عبار -
 دانش. آيينه. باز نامه اونور.
 مرد به شي به گلزار
 خو پيدا نه کړي کسردار
 چې دی وگنځي مردنه دی
 که له تسانه وي به ډار
 چې عزت ور څخه نه وي
 هغه مسرد نه دی په کار
 چې هم تندر هم باران وي
 ترغو مسرد انو خسار
 نا مرد فخر به نسب کا
 مرد نه مور لری نه پلار
 خوشحال داو سنډو شاعر انو په ليدکي.
 حمزه شينواری يې هکله داسې ليکي:
 يوزبه و چې دکام په محبت کې خپله
 تياروياندي دکام لکه دشعري ژړسده
 خوشحال خان توريالی شاعر اومشهور خان و تنگسي يې را مروړلي حوادث يې رانقا ل

وی درزم او درزم به مجلس کسی
 هلته باز دلته بلبل هزار دا ستانه
 عشق او ذوق فکرو ته پير، اراده، عزم
 ستا به برخه رسيدلي وو بيشانه
 هم رستم هم فردوسی دیو داستان يې
 هم شاعر مفکر هم پهلوان يسی
 د خوشحال خان افکار او نظريات
 خوشحال خان يوازي د شاعر انه فريحي او
 ادبي ذوق خاوند نه بلکه د عزم دارادی اود عمل
 خاوند هم و او د فکر له بلوه يو خاص امتياز لری
 چې په دغه لحاظ هم دده اشعار او آثار د ډيری
 ځيرنی وړدی .
 ده د يوه فکروال په توگه دخانکړی او ټولنيز
 زوند په بيلابيلو څو او او په ډيرو ټولنيزو
 مسايلو کې خپل افکار او نظريات څرگند کړي
 دي چې دده په پيژندنه کې لوی او ستر اهميت
 لری او دا ويل شو چې په ځينو خبرو کې له
 خپل وخت نه ډير وړاندي و .
 که چيری د خوشحال بابا افکار او نظرياتو
 په هکله وگړيو ډيرو خبرو ته اړتيا پيدا کيری
 نو ددی لپاره چې خبره اوږده نه شي دهغه د
 نظرياتو په بيلابيلو اړخو نو باندی لثم نظر
 اچوو .
 انسان دا خدا دو په رڼا کې داسې گوری :
 هم توکيب دنیک و بسد دی
 هم معجون د خیر و شر
 کله اور کله او به شي

دریغه دریغه جسی یی یاره خسی بهاره
 زاپی غاپی غرونه به احوال دعاشغانو
 سیل دواورونه دی چیرا درومی له کوهساره
 اور دخو ب وژونو چی دغره په ونوبل شو
 شنی ډوژی خیري له نښتره له چناره
 غواپی چی احوال دفرانچنو در معلوم سی
 گوره هغه ز په چی جدا ځی له نظاره
 داسی معلوم چیر چی جهان دهاتم ځای دی
 شنی اغوستی دی طو طیانو له چفساره
 نوری تاری نشته څو تاری دیلنا نه دی
 رانه که یی اوری در باب له هر تاره
 رنځ می نه کمیری په زمان زمان زیاتیری
 زر راخه طبیسه گنه مرم دخدای لیساره
 خوشحال خان او علم وپو هه
 خوشحال خان په پوهی مین او په اهمیت
 یی ډیر ښه پوهیدلی و نوڅکه یی دپښتو له
 ناپوهی نه ډیر سر ټکولی او دخپل اولس لویه
 نیمگړ تیا ناپوهی گڼلی ده .
 که دروغ کا که رښتیا
 هر څه ښه دی دد انسا
 تر دانسا دی زه خاریرم
 نسا دا نان واپه ارمسا
 نادان ځان لسه بلا دی
 هم جهان لسه بلا
 کار او زیار داسی ستایی :
 خوشحال بابا د شاعری ترڅنگ لوی کارونه
 هم سرته رسول او په عملی دنیا کس یی ستره
 برخه در لودله نوڅکه یی پخپلو اشعار وکی دکار

نوشتن حال ننګ

جی اشعار یی له حیواد پالنې نه ډک دی .
 داوری لیکنی دی :
 خوشحال خان دپښتو ډیر نامتو ادیب
 دی چې اشعارو ته یې په اروپا کې په درنده
 سترگه لیدل کیري او پخپل کتاب (گلشن
 روه) چې په ۱۸۶۰ ع کال کې خپور شوی
 د خوشحال غوره اشعار اخیستی دی او په ډیر
 لوی حق ورته قایل دی .
 ډارمستر ویلی دی چې خوشحال دتوریال
 لیتوب او شعر کې روح درلود .
 ابراهام گریر سن وایي چې خوشحال د خټکو
 توریالی مشرو چې شعری دنورو شاعرانو له
 شعرته ډیر خوږدی .
 سی ای . پیدولف پخپل کتاب کې چې په
 ۱۸۹۰ ع کال په انگلیند کې خپور شوی د
 خوشحال پنځلس ټوللی . شپږ څلویښت
 غزلې او اتلس ټوټې په انگلیسي ژباړلي او
 ویلی یې دی: خوشحال خان ډیر لوی استعداد
 او ژیره پوهه درلوده او هېڅ مضمون نه دی
 پاتي چې په شعر کې یې نه وي ویلي او اشعار یی
 له حیواد پالنې ډک دی .
 پخپل نام ونگت چې راشم لیونی شم
 خبر دار کله به سود او زبان دلمک یسم
 چې ښولی می دا عود دنام و ننگ دی
 که له خپله عوده واورم گنیزک یسم
 ډاکتر بیر نهارډ ډورن دپترزبورگ دساینس

م محفوظ به و دتوری په پرهره موسیده
 برپښناوه چې یو ځل تشو داکبر خوشحال خټک
 په ننگ دپښتانه لسه تیر څو شحال خټک
 مجروح وته داسی خطاب کوی:
 پاخه پاخه بیا کتاب دی گره ترڅنگه
 بیادی خپلی گیلې وگر له اورنگه
 وایه بیا سپینی سپیڅلی پښتو ته
 بیادی و گنځه اشعار وکی یې ننگه
 بیا سبق دپښتو نوالی مود ته راگره
 چې وانځلو مود کوم بدرنگ له فرنگه
 محمد اسلم کمال یی داسی ستایی:
 دغقاب عسی دتیز نظر خوند و ی
 یی نظره دی ضمیر و جسام دجم
 سکندر وی دملت په دی وطن کسی
 مغل وه په تراره ستا له خشم
 روښان لمری په آسمان دسیاست کسی
 عالمگیر کسری څکه ښه دستم
 خدای بښلی گل باجا الفت یی داپول ستا ینه
 کوی :
 د ادب او شعر لویه قبرمانسه
 دمغولو په کور تندر داسما ته
 دوطن دآزادی سخنو چگړو کسی
 له هر چانه زهور مرد میدانسه
 ستاد شعر مصرع لاییره تیره ده
 یی ننگی ټوټی ټوټی ستا له بیانسه

کله توره کله سپر
 کله خوب شی له بساده
 کله بیا به هېڅ د تکرر
 لکه دی دی په جهان کې
 بل به نه وی دینه ور
 څه خو لږ تر خدای را کوز دی
 که یسی نه دی برا سر
 دشخصیت لپاره نارینتوب معک گڼی او له
 وینا سره عمل
 خو وانځلی له غلمیه انتقام
 مرد نه خوب گانه خوراک کسانه آرام
 چې دنگت اودناموس انبوه یی نه وی
 دهغه سری به نه وی احترام
 چې دبل تر لاسه ورغی دبل شو
 مرد به خپل لری دخپل فکر زمام
 درزم او چگړی په کار کې چگړن اور زمی
 شعرونه لیکي څو دمیني په کار کې له عیجا کم نه
 دی او عشق ته په درنده سترگه گوری او په نا زک
 خیالی سره یی لهانځی لکه چې وایي:
 زړه جسی نه وی مېنلا
 بری دی سازه نسی بسلا
 تر عاشق دی صدقه نسی
 که زاهد دی که مېلا
 عاشق هر زمان غمز اکا
 یسه تیره توره دلا
 یاد اچی وایي :
 وخت دنوبهار دی زه جدا له خپله یاره

شرورت څرگند کړی دی .
 پخپل شعر کې دزیارایستونکوملانر کوی اود
 وړیا خوړو پر ضد خپله کرکه داسی ښکاره
 کوی :
 څوک چې ډوټی ددهقانی خوړی
 خواړه دجوړو دمېمانی خوړی
 چې یی به ظلم خوړی واپه دی زهر شی
 که سا لټونه دسلطانی خوړی
 ژوند او خوشحال :
 خوشحال خټک دژوندانه هنر ډیر ښه پیژندلی
 دی . دده په نظر کې ژوند دلیات اودمقاومت
 اوڅو څښت نوم دی چې همیشنی خوڅښت له
 ژوند سره لازم او ضروری گڼی :
 چې په عشق سره ژوند دی هغه نهمی
 چې یی عشقه ژوندی گرځی سر هغه
 خوشحال او آزادی :
 آزادی تر یا دشا هیه لاتبری کا
 چې دبل تر حکم لاندی شی زندان شی
 خوشحال خان په آزادی مین او دمر نیتوب
 دښمن ونوڅکه یی دخپل اولس دژغورون لپاره
 ملاوتوله او دژند تر پایه پوری په همدی لار کې
 وچکید :
 چې نوکړی کا څوک ډیر گنده کا
 سری آزاد وی خپل خان بنده کا
 ترآزادی بهتر هېڅ نشته
 چه څوک په گور کې خپله دنده کا
 پاتی په ۵۳ مخ کې
 صفحه ۴

گلها با بهار می آیند

چلو کلکین ایستاده بودم . به بیرون نگاه میکردم دانه هایی سفید برف که روی زمین گل آلود آب میشدند میدادم . همگی یکسان و به عین شکل آب میشدند . فقط در کنار دیوار ها به سختی رنگ سفیدشانرا مشخص میسا خندند . خود ها از چار چشمک خود رو بالا میروند ، آنها هم ما ند بر فها در آسمان خا کمتری رنگ نا پدید می شدند . آسمان تر کبی از رنگ خود ها که نا بود شان میکرد و بر فهایی که آنها را میریخت ، بود .

به شیشه نزدیک شدم کف کردم بخاری این رنگ روی شیشه نشست ، با سر انگشتم رسم یک گل کشیدم . ازش خوشم نیامد . با آسنتم پاکش کردم . دو باره دهانم کرد شد و کف کرد اما این بار هیچ چیزی تشکیل نه شد . موجی از چراها و شامید ها در فکرم نبودند . سوالها اوج گرفتند و با یا سخفای درست و نا درست پایین ریختند . نگاه خسته ام از شیشه کنده شد و در دانه روی دیوار های کاهگلی خزید ند . در ذهن خسته ام تصویر هایی از نقش آب بر دیوار خاکی همراه با سفیدی برف می کشیدم : تصویر گل ، بعد بر گهایش و چسه چسه گلدانش را هم میا قتم و شکل هایی که به هیچ چیز شبیه نبودند و بالاخره تصویر یک زن مهر بان ، درست مثل یک مادر . نمیدا تم چرا آن نقش را مثل یک مادر دیدم . تصویر تر ذهنم زنده شد . اندام باریک ، صورت استخوانی و لبخندش را نقش دیوار دیدم . برنه از اشک در چشم هایم کشیده شد بلکه ایم روی هم فشرده شد بد و دو قطره اشک روی گو نه های کفده ام او لندند .

بگبار دیگر روی شیشه کف کردم روی آن نوشتم مادر .

مادر م جعفر مهربان بود . از آن روز وقتی دانه های زاله همه شاخ و برگ گلها را شکست و من برای آنها گریستم ، او برایم با مهربانی یک قطی حلیی داد که در زیر سقف اتاق کوچک ما گلها را بیروانم دیگر او را میپرستیدم . در تبسم مسادرم شگفتن گلها را میدیدم . در غمگینی اش بزمرده شدن و در حرف زدنش بیج آنها را احساس میکردم .

اما بکروز پیشین که از مکتب آمدم ، کتاب و قلم را روی زمین ریختم و کتا یم را باز کردم . آرام میخواندم : «نچف دو خروس دارد ، خروس های نچف دانه می خورند .»

حیران بودم چرا تو شته اند که نچف بسیار گل دارد ، گلهای نچف آب میخورند شرق رویا ها یم بودم که نا گهان بدم در

آستانه در پیدا شد . نیس از دروازه را نه بزرگش گرفته بود میدا نسیم که مثل هر روز از کار خسته میاید اما امروز شعله دای از غضب در چشمان سبگو نش زبانه میکشید لحظه بعد صدای ناله مادرم با فریاد هایی بدم فضای اتاق ما را پر کرد . ساعتی بعد مادرم را که چاندی زیره-یی به سر داشت دیدم که از دروازه حویلی بیرون شد . با ترس از عقیب بیرون بر آمدم اما مبلای بدم که پس گردلم نشست مرا از یاد مادرم انداخت . فریادم بلند شد . سو نش شدیدی در گردن و دود مرموزی سراسر بدنم را گرفت . از آن روز به بعد هرگز مادرم را ندیدم . در حا لیکه تصویری از لبخند . اندام و صورتش تر ذهنم باقی مانده بود .

از این کار ها هیچ چیزی نصیب عقل کو چکم نشد ، با وجود بکه هر روز شاهد فریاد های بدم و گر به های مادرم بودم و این کار شان برایم بیگانه نبود .

بدم گلها یم را دوست نداشت ، شاید به همین سبب از من که بگانه فرزندش بودم بدش میامد . بر سرم خرده میگرفت . مبلای های خشکش را همیشه نصیب سر و گو نه ام میکرد . به جای لبخند ، سنگرت از زبان قیمتی به کنج لب داشت . چندی بعد بدم دنبال کارش رفت و مرا به یاد خدا گذاشت .

از آن پس ریشه زندگی ام بدست مادر کلانم افتاد . وقتی پهلوی نامش کلمه مادر را میدیدم به فکر تبسمها و مهر با لبهای مادرم میا فنادم . اما بعد ها دانستم که این نام کلان تر کیب مهر بانی را نمید هد ، شاید مادر کلانم هم مرا دوست نداشت .

سبها برایم طو طی وار قصه های ترسناکی از گلها میکرد . میگفت که سبها دیو هسا برای بردن گلها میاید چون گلها در اول بری بودند و بعد در قالب گلها در آمدند و ازین ما چرا ها آ ندر میگفت که ترس تر رنگ رگم ریشه میلوایند و من میخو اسنم زود تر خوابم ببرد . اما با آن هم بیش خود میگفتم :

مادر کلانم به ترس و مکتبم هیچ کاری نداشت اما وقتی دلش میخواست چلو مهبانا خیلی خوشش را علاقمند به همه آنها نشان میداد و در پهلوی آن همیشه در یاد کردن از نسیم به گلها زبان شوری داشت و مادام مرا با گلها یم به خاک و آتش میسوزد .

بکروز زنبهای زیادی در اتاق کوچکم مسا جمع شده بودند . بعضها اشک میر ریختند غده یی صدا اندا خه بودند . حرکت عجیبی در فضای خانه ما به چشم میخورد . همگی میجنبیدن اما فقط یک جسم بیجان وسط خانه نمیجنبید و او مادر کلانم بود ، دیگر برایم کسی سر ز نشگرانه قصه دیو ها را به خاطر گلها نگفت . یکی تو روز بعد تر غه ام که فم لاکاری به کارم نداشت ، آمد و به اصطلاح خوش سر برستی ام را به عهده گرفت ، هیچ چیزش شبیه مادرم نبود . نه خنده اش که صرف لبهایش پس میرفتند و دندانهای بد ریخت و رنگ زده اش رابه لعاش میگذاشتند ، و نه دید نا مهر بانش به نگاه های گرم مادرم میماند . از او هیچ خوشم نمیامد . چندین بار گلها یم را بیرون ریخته بود و با او دهان به دهان شده بودم و هم داغ هایی از ضرب بوت و آتشگریس در بدنم سراخ داشتم . وقتی از عمو اصغر که در نزد یکی خانه ما دکان حلیی سازی داشت تعریف میکرد ، بیشتر ازش بدم میامد عه ام مثل مادر کلانم زیاد گپ میزد .

میگفت :
- اگر پیش عمو اصغر بروی ، کسی مینوی ، پسه نار مینوی .
هیچ حرف نمیزدم . فکر میکردم که یک روز معلم خواهم شد و بچه هارا درس میدهم ازینسان ترس بر سان میکنم یا کاتب می سوم : پشت میز میشینتم . گاهه های سفید را سیاه میسازم ، عر یضه میخوانم و امضاء میکنم . گلها را هم فراموش نمیکتم . نمی مانم که مثل امروز گلبرگها یشان بزمرده شود ، دیگر آن وقت برگ گلها یم فرد نخواهند شد .

از سا لها پیش وقتی عمو اصغر را باری کرد و شکم از بینی بریده اش دیده بودم ، ازش خوشم نیامده بود ، به کدیش هم علاقه نگر فتم ، فکر میکردم همه حلیی ساز ها مثل او وقتی خنده میکنند ، وقتی گپ میزنند ، تصنعی و محیلانه است . برای آتم تر هر باره دروغ میگو یند ، سر بچه های خرد در دکانها یشان بهزور کار میکنند ، وقتی هم از پیش دکانش تیر میشدم ، گام هایسم بزدگتر میشدند ، چشمهایم زمین یا آسمان را میدید . دلم نمیخواست لبسه چشمانم ننگش نگاه کنم .
یک روز عه نسیم را گرفت و نزد اصغر

حلیی ساز برد . نسیم را به نسیم دادی گفت :

- بچت درس خوانده نمیواند . کله س خالی است . مثل بچه ات کار یانش بده . اول شیخ چیز نسیمیدم . ندانستم که کله چه کشتی را خالی میگوید . از خالی بودن کله ها خنده ام گرفت ، حیران بودم که گهان فکر کردم به من . بد گنه است . دندان هایم را فشردم . نسیم را از نسیم کشیدم مبلای آبداری روی گو نه ام نشست . حلیی ها ، اصغر حلیی ساز و چاندی چاندی تنه ام تر پیش چشمم لب لبال کردند . بدون معطلی گریه کردم ، عمو اصغر که بعد ها خلیفه اصغر شد ، زیر لب نسیم کرد از پشت برده اشک به نفت بریش او بی زچهره سوخته اش را دیدم م ، بیشتر از پیش اوس بدم آمد . دکانش از آواز بر بود . تق و تقی که یک لحظه دم میگرفت از آواز چکی دی جو بر و آشی یی بود که بچه های خرد و بزرگتر از من بر آنها میگو فندند . بچه ها سر های بر گرد شانرا بلند نمیکردند و اگر گاهی هم برای بالا کشیدن بیستی شان گرفتن دی اونی شان عمو یی میروند چشم عمو اصغر به زمین میساختنشان .

از فریاد همان روز به بعد من هم جزو بچه های او شدم ، بدون گفتن کلمه یی کار میکردم چهره ام رنگ آهن رنگ زده را نداشت اما وقتی آنرا میشستم رنگ آوب برسمها را نداشت . بر خلاف مدار قها به گندی قد میکشیدم . درو دروازه مکتب را بر سر م بو سالدند ، فکر گلها یم را از سرم بیرون کردند . صبح وقت از خواب بر میخو اسنم ، میر فتم برای عمو اصغر تا نماز شام کار میکردم . آن وقت خانه میامدم دستهزدم را کف دست عهه میکشتم . ازین خسته میبودم زود خوابم میبرد . دیگر ترس از دیو ها تر رنگ رگم ریشه نمیوانید . بلکهایم بر اختیار روی هم میچسبیدند و به چشمهایم شکل تو خط میباده میدادند .

اوایل جاست بود و خواب روی مزه هایم سنگینی میکرد . خلیفه اصغر با وجود صدای تق و تق بچه ها نسنه خوابهای خوشی میدید . نا گهان قطی حلیی بر میان درجه های حلیی یافتم گسه خاطره های مادرم را همراه با گلها یم تر من زنده کرد . بزذانه گرفتیش . با دستها یم لمس کردم . دلم پس از ما لها برای مادرم و گلها یم بود به عجله از دکان بر آمدم ، به خانه رفتم .
نه از دیدنم تعجب کرد و گفت :

- چطور آمدی ؟
گفتم :

- هیچ و همستور آمدم .
میخواستند دروغ غسی بگویم اما نتوانستم به طرف ناگ نگر یستم . قطی حلیی ام را کاه لزلنگ زده بود . دوتوش از گل کشیده ای درست مثل دست و رویه بر بود و روی آن گلبر گهای خشکی دیده میشد . نسیم را پیش بردم و بسه شاختهایش زدم . خش خش کم شوای شنیده شد و به لبالب آن موجی از خاک بلند شد و بر گهای خاک پایین ریختند . به زمین دو زانو نشستم . حق حق گریه کردم . وقتی عموام را دیدم . کور لبهای یا هایم را به زمین زدم گرد سبکی از گلیم بلند شد ، بر سرم فریاد زد :

- بازچه گلی به آب دادی - مثلک به سر
سرعمو اصغر بیچاره از قدم بدت بلای آوردی
عنده ام تر کید - جیغ زدم :

- من گلنهایم را میخواهم .
خنده اش بیشتر بر خشم افزود . گفتم :
- گلنهایم که خشک شدند ، گلنهایم که
درست شان داشتم .

از پشت گردنم گرفت و به طرف دروازه
ایله ام کرد . من دیگر آن نجف نجف
نبرد م چکشهای حلبی سازی بازوهایم را
سنگی ساخته بودند اما از حیا دستم بالا

نمیرفت تا بادستهایم کفیده ام لبها ، بینی
و دندانهایم بد ریختن را به خون نشویم .
ازوها یسم گرفت . به طرف خودش کله -
ام را میکشید . بعد از خود دورش میکرد .

نزد تر سراسر بد تم ریشه توانید . چشمانم
در میان پرده سیاهی نایره های بیرنگی
دیدند . دهانم به فریاد پر گتر از حالت
عادی شد . تنم با صدای بلند گریه

کردم . اشکهایم بیرنگ از هر چار طرف
چشم جمع میشدند . بعد وقتی با چرک رویم
یکجا میگفتند ، رنگ سیاه به خود می
گفتند و قبل از چکیدن روی زانوهایم خط مشخصی

روی چهره ام میکشیدند . آرزوی تا شام به
یاد ماندم به خاطر گلنهایم بی و فقه چندین
بار اشک ریختم .

فردای آروز بر خلاف معمول چشمانم دیر
تر از خواب باز شدند ، هیچ دلم نمیخواست
باز پیش خلیفه اصغر بروم سرم به شدت
نزد میکرد . مثلی که چیزی میخواست به

زور از شقیقه هایم بیرون شود ، فازه درازی
کشیدم ، شاید میخواستم دو باره بخوابم .
دهانم بزمه تر از هر صبح دیگر بود . تا
کهان سر و کله عمه با گفتارهای همیشه

اش بر شدت درد سرم افزود . وقتی دیدمش
فریاد زدم :
- من دیگر نمیروم .

او میدانست که دلم نمیخواهد بروم هیچ
کب نزد برقت با جارویی دو باره از در درآمد
گفت :
- چرا نمیروی .

دلم بیشتر و نیز تر مینید . هیچ بهانه ای
به فکر نمی رسید . حیران بودم چرا یکباره
بطور گفتم . اما وقتی چشمم به گلنهای
خشم که بیشتر از دیروز بر گلنهای شان

ریخته بود ، افتاد ، جیغ زدم :
- به خاطر گلنهایم ، گلنهایم که خشک
شدند کل کار از دست تو و عمو اصغر
است .

دیگر گریه نمی کردم ، رویم مثل کوره
سرخ شده بود و در تب داغی میسوخت .
لبهایم به نظرم گرنگتر میآمدند عمه بدون
آنکه چیزی بگوید با دست جاروب به کمرم

زد جاروب را با دستم گرفتم . اما دستم
بیشتر درد کرد ، چون سیم آن در گوشتش
فرو رفته بود ، خون مثلک منتظر همین
فرصت بود ، بدون معطلی بیرون پرید . همان

جای تنم را لای دندانهایم گرفتم . قطره
خون جانت و کلوله ترشد و نقش دندان
عایم آنرا حلقه زد . بعدم چندین سرو سه
جاروب به کمر و کله ام خورد . باوجودیکه

از دیر ها به این طرف بدلم به ضرب مشت
ولگد عادت کرده بود ، سو زشی سراسر
بدنم را گرفت ، اما با آن هم اشک گرد
چشمانم را حلقه نزد چون منو چه شده بودم

که اشکهایم برای همه جز ماندم بی ارزش
شماره ۲۳

بوده است و هم التیا میخشد درد ها ایستند
برای رهایی از کنجی به کنجی میرویم .
گفتم :

- زن ، زن ! میرو . اما ....
به گیم گوش نداد . باز هم جاروب بالا
میرفت و گاهی به دیوار ها و اما بیشتر به
جان من میخورد . پس از لحظه آرام شد و

لبخندی بیروز منداه ای جین لبهایم را
صاف کرد . وقتی لبخندش را دیدم ، دیگر
بدنم نلر زید . باقوت هرچه تمامتر فریاد
زدم :

- ساگر برایم یک گلدان نخری ، به والله
باز هم نمی روم .
عمه خسته شده بود و فقط به کتبی کردن
مو های چرکم اکتفا کرد و گفت :

- لعنت به چشم سفیدت . چشم نیست ،
سنگ است ، سنگ . شکمت از نان سیر
نشده گل و گلدان میخواهی .

دیگر رهایی کرد . باز هم مثل همان روز که
مرا نزد عمو اصغر برد ، جادری چناری اش را

به سر کرد و از دروازه بیرون بر آمد به
نظرم رنه بود ، دکان عمو اصغر که عذرم
را بخوند .

تنها ماندم . دلم دیگر درچار دیواری خاله
تنگ شده دیوار های رنگ و رو رفته و دروازه
چوبی همه برایم خسته کن شده بودند . درد
سرم هر لحظه بیشتر میشد . از دروازه بایم

را بیرون نهادم . نور آفتاب بایی میلی سرا
بایم را شست . سردی بادها یی بدلم را
لرزاند . نفس عمیقی کشیدم ، سوزشی در
بینی ام دودین گرفت . ناگهان بوی خوش

گلنهایم را حس کردم . حتماً از خانه همسایه
میآمد ، چون حو یلی خود ما از دیر ها به
این طرف از بوی گنده ای بر خور دار بود
آرام به طرف دیوار کاهگلی که میان ما

مشترب بود . رفتم دستم را بلند کردم اما
قدم کو تا هتر از آن بود که بتوانم آن
طرف دیوار را بینم و این نا امیددی دلم را

سنگینتر ساخت ، بالاخره وقتی با یم را
روی سنگها گذاشتم فقط توانستم کله ام
را از دیوار بلند تر سازم . همگی غمهایم

را فراموش کردم ، گلنهای سفید ، سرخ ،
زرد و آبی که من به همه شان عشق میوردم
در برابر صف آراسته بودند . از گلنهای
با غچه منظم و صفائی آنجا خوشم آمد ،

میخواستیم ما عتها جلو آنها بنشینیم ، به
رنگهای گلنهای نگاه کنیم و بوی آنها را تا
انما قدلم کش کنیم . پس از آن به فکرم
رسید که کاش این با غچه مال من میبود

که در کلبه های گلنهایم مساجدم را
با نسیم همیشگی و در بیج آنها گیزدن
ماندم را احساس کنیم . از حرص لگام
گسیخته ام خنده ام گرفت که تا کهن

دست گوستی بایم رابه پسایین کشید و
افکارم را از هو ریخت .
رویم را بر گرداندم ، رنگ از رخم برید
وقتی با بین افتادم عمه ام را در روز روشن

میان ستاره ها دیدم چشمانش از حلقه بر
آمده بود . سلی اش که به رویم نشست ،
تعداد ستاره های چار سممش را بیشتر ساخت
بقیه در صفحه ۵۳

مطالعه‌راهی که انسان را به زندگی

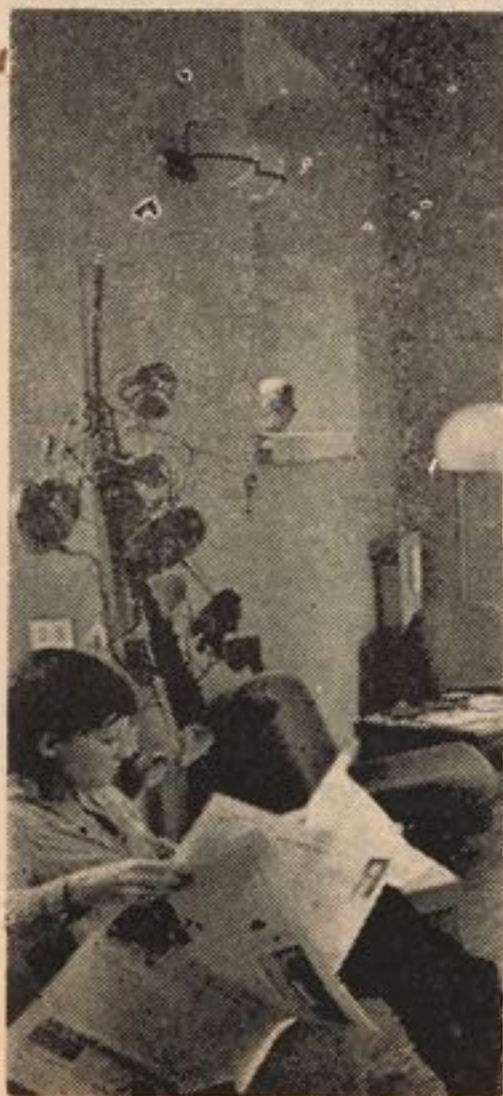
آشنایم سازد

احوال و اوضاع جهان باخبر باشد و قتیکه امروز جوان ما خود را جوان میگوید با یاد از او ضاع جهان با خبر باشد. زیرا جهان امروز ما جهان چهار چوب خانه او نیست بلکه جهانی است که تمام عالم آن جهان، ابحار و کما یفات را در بر میگیرد. پس وقوف داشتن بر این جهان پهنای مستلزم مطالعه و تتبع در این مسایل است. و دست یافتن به آن صرف با مطالعه آثار نویسندگان و دانشمندان تصور است و پس.

برای اینکه مطالعه یکتوی عادت شود باید از همان آوانیکه انسان توانست خط را بنویسد و حروف را بداند یعنی تا اندازه سواد حاصل کند که بتواند مطلبی را بخواند باید از

ابتدایی ترین مطالب شروع کند و آن را مطالعه کند بعد ها آهسته آهسته و به مرور زمان که هر قدر سطح آگاهی و سواد او بلند می‌رود به همان پیمانه بوسعت مطالعه خویش بیفزاید. و قتیکه این عمل صورت گرفت و مطالعه جز پروگرام زندگی انسان شد دیگر ترک آن مشکل است و چه بهتر که ترک آن مشکل باشد.

آشنایی با جهان امروز صرف از روی مطالعه امکان پذیر است و پس اگر خواسته باشیم که فلان مملکت را با تمام خوبی و بدی هایش بشناسیم و اگر علاقه مند معرفی با فلان نویسنده مورخ، هنرمند و... باشیم پس یگانه راه شناختن و دست رسی به آن از راه مطالعه ممکن است.

مطالعه روز نامه و دیگر مجلات و کتب امروز یکی از مصروفیت های مهم در زندگی انسانها به شمار می‌رود. مخصوصاً اطلاع از اخبار و وقایع جهان بخش عمده علاقمندی خوانندگان و مطالعه کنندگان را می‌سازد. یکجمله دیگر هم بخش های دیگر روز نامه را می‌پسندند و بدان دلچسپی نشان میدهند و از همین رو است که مطالعه روز نامه در اکثر نقاط جهان شکل عادت را گرفته است و هر اشتراك کننده در حين چای صبح روز نامه را مطالعه میکنند و در هنگام شب روز نامه و یا مجله مورد علاقه خویش را مطالعه میکنند. این عادت پسندیده یکی از خصایص خوب است که باید آن را پرورش داد.

ما سفاهه در کشور ما تعداد روز نامه خوان و بصورت عموم تعداد مطالعه کنندگان کم است و این ناشی از عدم علاقه و یا تعداد بی سواد است. ولی خوشبختانه امروز جوانان ما و همه کسانی که تا اندازه از سواد بهره دارند به مطالعه روز نامه علاقه گرفته اند و کمتر این اشخاص را می‌توان دید که روز نامه را در خانه و یا دفتر مطالعه نکنند اما بنظر ما این کافی نیست که تنها به مطالعه روزنامه اکتفا و بسنده کرد بلکه لازم است و بخصوص بر جوانان است که بر دامنه مطالعه خویش بیفزایند و آن را وسعت بیشتری بدهند. مخصوصاً مطالعه و خواندن کتاب برای هر جوان ضروری و لازمی پنداشته میشود مطالعه کتب علاوه بر اینکه بر دانش و معلومات عامی افزا می‌بخشد سرگرمی دلچسب و جالبی است که انسان را از بسا کارها و اشغال نا سواب باز میدارد.

جوانی که به کتاب و مطالعه علاقه مند است در آینده میتواند کارهای مهمی را از پیش ببرد. ولی یکنگانه را نباید از نظر دور داشت که وقتی انسان مطالعه میکند و زمانی که وقت صرف می‌نماید باید کتب و مطالبی را مطالعه کند که به درد خود و اجتماعش بخورد. یا بهتر است بگویم چیزی را مطالعه کند که به ارزش خواندن آن بیارزد. یکجمله جوانان صرف به کتب ناول علاقه میگیرند در حالی که اگر این عده تنها به کتب ناول و کتاب های پلیسی اکتفا نکرده و منظور شان وقت گذرانی نباشد و کتب به درد بخور که بتواند بر دانش و معلومات انسان بیفزاید مطالعه بنمایند علاوه بر اینکه وقت خویش را به مفت ضایع نکرده اند و در ثانی استفاده خوبی از آن نموده اند پس به این ترتیب بر هر جوان ما لازم است که کتاب بخواند و خود را به مطالعه عادت بدهد. و قتیکه انسان عادت به مطالعه پیدا نمود دیگر برای او اینکار یکتوی عمل خواهد شد که بدون آن نمیتوان از آن دوری نماید.

شرایط زندگی امروزی هم ایجاب این را می‌نماید که باید هر جوان ما تا اندازه از

پوسته یگانه

از تاریخ باید آموخت

آوانیکه جامعه فیودالی رخت بسر بسته و جای خود را به رژیم سرمایه داری خالی می‌کرد بقا یسه دوره های قبل عده بیشتری از مورخین کوشیدند که جوهر اصلی تاریخ را ترك کنند هستند عده ای از مورخین که به این کار دست یافتند درین عده می‌توان از «توینسی» و «اسپنگر» می‌توان نام برد. آوانیکه آثار ایندو مورخ جا به جا سرمایه داری را بدقت مطالعه نمی‌نمایند یا بیم که مضمون ترك تاریخ اینها با مورخان دیگر بوضوح مابیت دارد. توینسی می‌گوید: «هر اندیشه تاریخ حتماً نسبی است و تابع شرایط زمانی و مکانی صاحب اندیشه آن است. این قانون طبیعت بشری است....»

بعد از آنکه جامعه کمون اولیه جای خود را به جامعه برده داری گذاشت و در مرحله نوم آوانیکه فیودالیزم جا نشین برده گمی گردید و با لخره زمانه رژیم بورژوازی بجای فیودالیزم مستقر گشت تاریخ نقطه های عطف خود را می‌گنجانند یعنی پس از يك تحول انقلابی نظام های جدید بجای نظام های کهن مستقر می‌گشتند ولی درین تحولات يك پدیده عمده و اساسی عام بود و آن اینکه در هر يك از انقلابات اجتماعی - اقتصادی يك نظام اجتماعی مرکب از طبقات متضاد و آشتی نا پذیر جای خود را به نظام دیگری ازین قبیل می‌داد ولی قرن بیستم (سال ۱۹۱۷) شاهد رویداد بزرگ شگرف و بر ما نندی است یعنی سومین نقطه عطف انقلابی در جهان اول در روسیه رخ داد. همه سیستم های اجتماعی اقتصادی در بطن خود جا نشین خود را می‌پرورید ولی جا نشین آنها نیز يك وجه مشترك با سلف خود می‌داشت و آن موجودیت پدیده استثمار فرد از فرد بود اما سومین نقطه عطف تاریخ و یا به عبارتی دیگر تحول انقلابیکه توسط انقلاب سوسیالیستی بعین آمد با تحولات گذشته يك فرق بقیه در صفحه ۵۴

از تاریخ حرف می‌زدیم از مورخین باستان از آنانیکه تاریخ را در خدمت طبقات حاکم و تو صیف کار نامه های آنان قرار می‌دادند و هم چنان از آنانیکه کوشش کرده اند تا وقایع تاریخی و تاریخ تکامل بشری را بشکل او برکنیف (عینی) بنگارند و توده های مردم را که سازندگان اصلی تاریخ اند تو صیف نمایند. به این جهت ادامه می‌دهیم:

در قدم اول باید دانست که در گذشته همه نظریه علم و سواد ما تند امروز عام نبود و هر کسی را نه قدرت فرا گیری علم و تحصیل بود و نه اجازه آن. یعنی در زمانه های قدیم و بخصوص قبل از انقلاب صنعتی انقلاب کبیر فرانسه (انقلاب بورژوازی ۱۷۸۹)، همه نظریه ریکه امتیازات طبقاتی و نعم مادی و معنوی در انحصار طبقات حاکم جوامع بشری بود فرا گیری سواد و تحصیل نیز به همان پیمانه محدود بود. منطبق با همین امکانات علمای علوم مختلفه منجمه تاریخ هم محدود و انگشت شمار بود و ازین عده انگشت شمار تنها تنی چند در صدد آن پر آمدند تا وقایع را بشکل واقعی آن ارزیابی و تحلیل نموده برشته نگارش در آورند. یعنی از زمان باستان تا آخرین هوا حل نظام سرمایه داری مورخان بودند اند که می‌کوشیدند جوهر اصلی تاریخ و فلسفه تاریخ را ترك نمایند و به علل اصلی وقایع تاریخ پی ببرند و آنرا او زیای کنند ولی باید يك نکته عمده را که خیلی با ارزش است بیاد داشته باشیم که درك تاریخ علمای تاریخ و لو آنانیکه کوشیده اند آنرا عینی و واقعی درك و ارژ یا بی نمایند این از زیای شان نمی‌توانست از شایرة تاثیر شرایط زمانی و مکانی وقت بیرون رود. اکثر مورخین در مقطع های خاص تاریخی یعنی در زمان چرخش های عظیم تاریخ ظهور کرده اند آن زمانه نیکه تحولات بزرگ اقتصادی و اجتماعی تدارک می‌شد. در آخرین چرخش تاریخی قبل از انقلاب سوسیالیستی یعنی

موسیقی زبان مشترک ملت‌ها است

از دیر باز موسیقی پدیده شناخته شده و مهم حیاتی بشمار می رود، واز زمانه های قدیم تا به امروز در بین جوامع راه داشته و تا جهان باقی است راه خواهد داشت اگر به تاریخچه موسیقی نظر بیاندازیم در می یابیم که موسیقی نه تنها بحیثیت عامل تفریح و سرور بشمار می رود بلکه در بعضی از جوامع داخل مذهب شده و انکشاف یافته است.

اما برعکس این پدیده در بعضی از جوامع نظر به خصوصیات خود آن جا معنی چندانی انکشاف نیافته است. بهر حال موسیقی این است که موسیقی بحیثیت یگانه عامل تفاهم بین جوامع در طول تاریخ نقش ارزنده داشته است.

اما باید یسک نکته را علاوه کرد که این گروه های ما باید موسیقی را علما بیاموزند اگر آنها می خواهند از راه موسیقی در درآمدی داشته باشند پس چه بهتر که در این زمینه تحصیل و مهارت که سزاوار گروپ هنری شان است باشند. و راه رسیدن به این هدف تحصیل درست و بشکارت در این

پس هر زمانیکه جوانان منافع اکثریت را بر منافع شخصی و فردی ترجیح داده و از فکر شخصی بدر آیند و در فکر کشور، مردم و راه حل مشکلات آنها بپند باشند و فکر کنند که آیا در طول دوره زندگی چقدر توانسته اند که خدمتی را برای مردم و کشور خود انجام داده و مفید واقع شده، پس یقین داریم که اگر هر کدام این سوالات را از خود بکنند خواهیم دید که منحصبت اعضای جامعه مسوولیت هایی در برابر انقلاب و دست آورد های انقلاب و با لخره در برابر کشور خویش داریم که باید آنها را ایفا کنیم و با احساس انقلابی و درنگ ملی وظیفه خود را عملاً انجام دهیم زیرا هر وقت چنین درنگ و احساس نزد ما پیدا شود دیگر در برابر مسائل ملی و انقلابی خود بی تفاوت نخواهیم بود.

جوانان باید در برابر دست آورد های انقلاب بی تفاوت نباشند

نوع خود گذری، ایشار و فدا کاری دروغ نوزند زیرا در برابر پسمانی ها، تا بسند مانی های جامعه مسوولیت بزرگی را بعهده دارند تا از هر راهی که قدرت و توان آنها داشته باشند برای مردم و کشور خود که منافع اکثریت در آن نهفته باشد مقید واقع شد و خدمت ارزنده یی را انجام داد. باید متذکر شد که قشر جوان ما باید باندک مسوولیت و رسالت تاریخی و شرایط انقلابی، روحیه و طمیرستی و مردم دوستی نوع پروری، بر خورد انسانی و صداقت و راستی را شعار خویشی قرار داده و همیشه در راه نیل و اهداف عالی انسانی زحمات خستگی نا پذیری را متحمل شوند تا بتوانند کشور خود را از ورطه بد بختی ها رنج ها و نا بسامانی ها یکه از نظام های فر قوت گذشته بارت مانده است نجات دهند و جامعه رفاه و آسایش را برای خلق خود به ارمغان بیاورند.

هر گاه به تاریخ جوامع بشری نظر اندازی کنیم خوا هیم دید که در جوامع بشری جوانان با نرد، روشن فکر و مبین پرست قشر فعال و پر قدرت جا معه را تشکیل داده و در پیشرفت و ترقی، شگوفانی و اعتلای مبین نقش عمده و بسزایی را بازی کرده و میکنند. زیرا همین جوانان نیرو مند و پر توان هستند که در آینده بحیثیت کارمندان واقعی وطن رسالت تاریخی شان را در برابر خدمت بخلق نرد کرده اند و در راه پیش رفت و ترقی وطن و آرا مشی مردم مساعی همه جا به نموده و به خاطر دفاع از مبین و ناموس وطن و دست آورد های علمی و مرفهتی که به نفع اکثریت مردم جا معه باشد بیکار دلیرا نه می نمانند.

در شرایط امروزی هر فردی از جا معه وبخصوص جوانان مسوولیت دارند از جوکات محدود مسایل فردی بدر آمده خود را به مسایل ملی و مرفهتی آنگاه سازند و برای اعتلا و ترقی و آرا می مردم و کشور خود بپند باشند و راه حل آنها جستجو و تحقیق و مطالعه نمایند. زیرا اگر جوانان امروزی فقط تما شای حوادث باشند در نصوصرت وقت گرانبهای خود را که باید برای آبا دانی کشور به مصرف برسانند، بیسوده از دست داده اند از اینکه جوانان نقش مشعلدار هر جا معه را بازی می نمایند باید در جهت روشن ساختن افکار و اندیشه های خلق و اهداف والای جا معه بشریت باید از هیچ

پس چه خوب است که جوانان ما با قدم گذاری درین راه مقدس، درین مبارزه وطن پر ستانه و همگانی یا نا همواری ها و دشواری ها هر کدام منجبت افراد مسوول جامعه افغانی اهداف انقلاب واقعی و حقیقی خود را نرد کنیم و با فهم و درنگ آن برای تحقق آن قدم های عملی بگذاریم.

من دیگر کودک دیروز نیستم

ولی آرزو دارم که باز هم تحصیل نمایم و علم بیا مو زم، دو سال قبل از تواج کرده و صاحب یک کودک یک ساله نیز هستم. من با پدر و مادرم و دیگر اعضای فامیلم یکجا زندگی میکنم یعنی شرایط زندگی من طوری است که نمیتوانم به تنهایی زندگی مستقلی داشته باشم.

برای یک جوان شاید بر ازنده نباشد که از فامیل خود از زندگی خانوادگی خود و بالاخره از عادات و اطوار خانوادگی خود حرف های ته و بالا بزند، ولی امروز شرایط زندگی طوری آماده گردیده که باید خوب و بد زندگی را بیون برده بو شی و بدون قنظار بیان نماید و آشکارا آنچه که تقاضای ضعف زندگی محسوب میگردد در میان نهد بلسی. من هم بدین ملحوظ خواستم حرف های خود را گله های دو ستا نه اما جدی خود را از فامیل و معصوم ما از پدرم بدین وسیله ابراز بدارم. جوانی هستم بیست و پنج ساله، تحصیلات خود را تا بدرجه لیسانس تکمیل نموده ام

بقیه در صفحه ۵۴

خوشبختانه امروز در کشور ما به ارزش این پدیده حیاتی و نقش آن در روحیه جوانان و نو جوانان و تمام اقشار و طبقات اجتماع یی برده شده و از همین روز روز انکشافات و تازه آفرینی هایی در این راه به مشا هده میرسد که آینده بهتری را میتوان از همین حالا پیشبینی کرد. در گذشته موسیقی در بعضی از خانواده ها بشکلی تعبیر میگردد که فکر میکردند اگر جوانان شان به موسیقی علاقه گیرند یا به یکی از آلات موسیقی آشنایی حاصل کنند آن جوان به بیراهه کشانیده میشود و از تمام مسایل حیاتی و زندگی بدور می ماند در حالیکه امروز خوشبختانه این نوع برداشت های کهنه و فرسوده بکلی از بین رفته و از همین رو است که در هر خانواده و در هر خانه یکی دو نفر از اعضای خانواده به یکی نو نوع از آلات موسیقی آشنایی داشته و میتوانند آن را بنوازند.

بقیه در صفحه ۵۴

برگزیده‌هایی از میان

فرستاده‌های شما

تاج محمد یاری

غافل منشین

ای تازه جوان عهد در ایام بکن
غافل منشین کار خود انجام بکن
بپهونه مشو منظر سا فر دهر
تا پاده رسد تپه جام بکن

گو یند عروس دهر شوخ و سنگ است
با هر کی بود همیشه دریک رنگ است
زنها ر به او طرح محبت مکن
زیرا که گپی شیشهو گاهر سنگ است

بنگر که جها تیان بر فتند به پیش
کردند علوم زان خویش
بر خیز به نرد علم زن طاس کمال
با چشم خردبه بین که آید شش و پیش
میر محمد کاظم هاشمی

تاسره مینه لرم

مینه می زده کینی خوخی گرانی داستا به خاطر
ستا دویارلی بنا یستستا دنکلا به خاطر
ستابی مناله بنا یست هر خولاید لسی نه شی
یوازی خای لر ینه بنکلی زما به خاطر
ستا دنکلا شمع دی همیشه رویناه اومسی
نوعی دحسن دیشه ، گل دیو را به خاطر
ستا نا خویری خبری ستا به زده پوری ادا
دانظار به شبه کی ناست د سبانه خاطر
فکر اوخیال می همیشه بنکلی له تاسره دی
مینه توپو له وهر زده کینی می ستا به خاطر
که تاسره لری به خیال دی همیشه داسره
خویش بر ما تلی به ستا د خدا به خاطر
کا بشکی چه مینه دی وای زده کینی یاری سر ستا
جوده خویشی به وه پری ستا تو فسا خاطر

حریم محبت

تو شاه عروس لطف و نکویی و خلق عظیم
جو شیرینترین سرود آهنگین
به موج موج وجودم در خرام شکوهر

به گوشت
پوست
و
مغز استخوان میکنند احساس
آه!
مرا بشناس

به هم ایمان داریم
و
زانوزنیم در این محراب مقدس
-حریم محبت-

غلام حیدر بیگانه جوت ۱۳۵۸

تبع و نگارش از : خاور «پدرام»

یادی از علامه اقبال لاهوری

هنگامیکه يك انسان بزرگ را می
شناسیم که در زندگی مو فق زیسته است،
روح او را در کا لید خویش میدیم و با او
زندگی میکنیم و این ما را حیات دو باره می
بخشد

شاندل (دفتر های سین)

یکه به اشعار حافظ و سعدی سخت علاقمند
بود، اشعار عارفانه مولانا را بیشتر مو افق
حال خویش می یافت. علاوه بر زبان فارسی
انگلیسی و عربی را هم خوب میدانست اما
به این دوزبان شعر سرود.

در سال ۱۹۱۵ اولین مثنوی اقبال انتشار
یافت. اما تا آنروز کاران شهرت اقبال
محدود به سر زمین هند وستان بود. ترجمه
این مثنوی بسواسطه نیکلشن - محقق و
اندیشمند معروف باعث شهرت اقبال در اروپا و
جهان غرب گردید.

در سال ۱۹۰۵ میلادی به اروپا رفته بود و
بدریافت دکتر ا در فلسفه دو باره به
وطنش باز گشت و با کنگره ملی هند،
هندو نهما میا، جمعیت العلماء شیعه، مجلس
احراد، جماعت خا کمار و انجمن اتحاد
مسلمین و بعضی دستجات ملی و دمو کرات
دیگر که هنوز غبار آندوه شکست شورش
۱۸۵۷ از آیین افکار شان کا بلا ز دوده
نشده بود بنای همکاری گذاشت. با عمل و
اندیشه به میدان مبارزه تاخت. پشتیبانی
جندی خود را از دلیکته - (لیک) که بعد از اوج
گیری تحولات سیاسی هند از کنگره جدا
شده بود، بعدما به (مسلملیک) معر و ف
گردید. اقبال هنگام این اشعار در اروپا بود
در قیوری و عمل اعلام کرد. وسان شوکت علی

وسيله گوش فرمان مظلمه استعمار گردد.
فکر اروپائی او را با خویش بیگانه نکرد.
ایمان مذهبی او را به تعصب نکشاند. ریزه
کاری های فلسفی او را از لذت شعر و هنر
محروم نساخت. روح عارفانه اش او را از
مصایب زمین و ملت اسیرش آواره نکرد
و بقول نویسنده بی «همچون بر گمتون می
اندیشید و همچون مولانا عشق میورزید و
همچون ناصرخسرو برای ایمانش می سرود»
«همچون کارل دیمین روح و عشق را در
کا لید خشک زندگی انسان امروز آرزو می
کرد و همچون لوتر و کالون، (تجدید
اندیشه مذهبی) را در مذهب خسویش و
(رسمانی اسلامی) را در این عصر همدلی
خویش ساخته بود. (۱) بسرای همین،

اقبال مردی نبوده است، که فرصت کو تساه
خود را بر منوال بحث های از گونه مشاجرات
بی هدف موسوی، سنی، بودائی، کتفو -
سیانتی و غیره بگذراند و این یکی دیگر از
انگیزه های محبوبیت اقبال است.
اقبال، زبان فارسی را در سر زمین هندو -
ستان فرا گرفت. مثنوی مولانا کهنستان
و بوستان سعدی را به تکرار خواند. تا
تقرین و مهارت خود را در زمینه شناسایی
قواعد شعر فارسی انجمن ببخشد. با وجود

اقبال، يك عمر غرق مطالعه، تحقیق و
بررسی معارف اسلامی بود. ولی این غرق
شدن در هزاره چند صد سال پیش هر گز
او را از جهان و تمدن امروزی غافل نساخت
چنانکه تحصیل گنت و گذار در اروپا اندک
تغییری در روح اسلامی و مگر کتر ملی او
وارد نکرد. و این یکی از صد ها صفت بر
جسته اقبال است. از تباران روشنفکر -
انی نبود که با چند سالی در اروپا بودن،
با فرهنگ و تمدن سر زمین خسویش
بیگانه شود، ملت خویش را فراموش کند،
برای آنکه متجددش بخواند به خسوی و
خلق هم وطن خود پشت یا بزند. و بدین

سر یا ایستاد. در زیر آسمان خویش شاخ
و پنجه زد. بر کو پری سوخته آبر شد
تا بدانو سیله نخلستانی بیاراید. و آن
اقبال بود.

اقبال - مرد دین و سیاست و اندیشه. در
کلکیون عظیم کتا بها صرف به قرآن می
اندیشید. بر سلسله طو لانی آموز شگاهها
به شیوه آموزش مسجد پیامبر علاقمند بود
و از زعماتی جهان پیامبر ارهنما انتخاب کرده
بود. اقبال میا ستمدار، اقبال انقلابی، اقبال
چامعه شناس، اقبال روانشناس، اقبال مردم
شناس اقبال اسلام شناس و اقبال فیلسوف
پرورنده چنین دستگا هسی است و چنین
مکتبی!

اقبال، يك عمر غرق مطالعه، تحقیق و
بررسی معارف اسلامی بود. ولی این غرق
شدن در هزاره چند صد سال پیش هر گز
او را از جهان و تمدن امروزی غافل نساخت
چنانکه تحصیل گنت و گذار در اروپا اندک
تغییری در روح اسلامی و مگر کتر ملی او
وارد نکرد. و این یکی از صد ها صفت بر
جسته اقبال است. از تباران روشنفکر -
انی نبود که با چند سالی در اروپا بودن،
با فرهنگ و تمدن سر زمین خسویش
بیگانه شود، ملت خویش را فراموش کند،
برای آنکه متجددش بخواند به خسوی و
خلق هم وطن خود پشت یا بزند. و بدین

علامه محمد اقبال لاهوری یکی از چهره
های درخشان علم، حکمت و ادب فارسی
است. دنیائی گسترده بشریت، انسانهای
به چنین گسترده گی در ابعاد گوناگون
شرف و کمال را، با رها به جامعه تقدیم
نموده است. اما آنچه که اقبال را به گونه
ای که می شناسیم، ممتاز کرده است،
محصول چه معجزه تواند بود؟

این سبزه جنگل بارور در عصری به برکت
و بار نمت، که تفکر اسلامی به علت هجوم
سپیل آسانی استعمار غرب در سکوت مرگ
آلود پائیزی دست و پا میزد، و ملتی و
سرزمینی همه آرزو های دیرینه خود را بر
پاد رفته می پنداشت.

آری! در چنین فصلی که جز سردی
وحشت انگیزی سکوت سنگستان آوازی
بشارتی شنیده نمی شد، از شوره زار آن
جغرافیائی ویران شده سرو آزاده تی سر
کشید و جهانیان را خیزه ساخت. که همه
به رویش بعد از مرگ غنچه ها و بندرهای
که در آغاز شکفتن و شکافتن و سر از
خاک بیرون کشیدن، به پی عا طفگی و
سنگدلی تمام زیر خراوار ها خاک یاسی و نا
امیدی مدفون شده بودند، ایمان می آوردند!
دیری نگلشته بود، که نو جوانی نیرو -
مند و گستاخی به صلابت کوه قامت بر -
افراشت، در مقابل طوفان های مخالف

(۱) - علامه اقبال - صفحه ۲۱.

دکتر انصاری ، اجمل خان ، ابوالکلام آزاد و سید احمد خان (مؤسس جامعه اسلامی علیگڑه) وارد میدان سیاست شدند. نحو لات عظیمی ، که در دهه سوم قرن بیستم میلادی جریان های سیاسی و ارکان های آزادی طلب هندوستان را فسر گرفت ، اقبال را بر آن داشت ، که در چار

چوب هند اسلامی اسباب ایجاد نظام انسانی و واحد ایدئولوژیکی را بر سر ایستاد داد کامل حاکمیت ملی هندوستان قدارک ببیند. همان بود ، که طرح این نظام را در اجلاس سالیانه مسلمانان که در آله آباد بر پا شده بود تقدیم نموده خواهان مشاجره شد (سال ۱۹۳۰) دیری نگذشت ، که این نظریه در عالم اضطراب و پریشانی شکفت انگیز سیاسی بوسیله زعيم عالقدر محمدعلی جناح بمنصه اجراء گذارده شد . (۱۹۴۷ میلادی) برای همین نقش اقبال برای آزادی سرزمین هندوستان شایان اهمیت بس عظیم است . اندیشه یان اسلامستی اقبال ، که طرح هائی از آن در همان اجلاس مسلمانان به گمت گذارده شده بودند غیر از اندیشه (اتحاد) مسلمانان منتهی ، برای دشمنی و نفی کامل با غرب و آزادی نابودی تمدن غربی به عنوان ملتی و سرزمینی از کره ارض است . دیدگاه اقبال در این مورد فقط بر اساس مبارزه علیه زور کسویی و استبعاد گرائی استوار گردیده ؟ و این خود میرساند ، که او طرفدار ملت برتر ، فرهنگ برتر ، نژاد برتر و جغرافیایی برتری نیست . و سینه او بر ضد غرب و خصوصاً برینانیا از اینجا منشاء می گیرد ، که آنها افتخارات ملی ، فرهنگ مادی و معنوی نیم قاره هند را و حقیقتاً تاراج کرده اند . بلی : برای او زرد و سیاه و سپید و تگرو مطرح نیست ، چنانچه می گوید :

نه افغانییم و نه ترک و تناریم
چمن زاریم واز یک شاخساریم
تمیز رنگ و بو بر ما حرام است
که ما پرورده یک نو بهاریم
و باز می گوید :

هنوز از بند آب و گل نرسنی
نو گوئی رومی و افغانییم من
من اول آدم بی رنگ و بویم
از آن پس هندو تورانییم من

اقبال - آدمی را در فرا خنای اعمال اجتماعی اش مورد مطالعه قرار میدهد برای مسائل فیزی و طبقاتی چنان اسناد حاکمیت و محکومیت ذاتی آدمی نگاه نمیکند . زموید ایرانی آفتقد نفرت دارد که از اشعب گرائی بیود ، واز پاپ و وائیکان آفتقد . بیزار است که از برهنه هند .

اقبال شور سر زمین اشغال شده است اقبال بی در نظر داشت کم و کاست های قرار دانی و سنتی ، از تمام کساییکه در زنجیر استبداد و استعمار دست و پا میزنند می طلبد تا نسیتی بهم داده بشر کاه بند های برهگی را پاره کنند . اما در این روند نه به کار و تلاش ناسازمان یافته معتقد است و نه بتقلید کور کورانه از اسالیب دیکته شده بی مند مبارزه غربی ، چون میدانست که گره کار ما با اطاعت برده وار از غرب گشوده نمیشود .

شرق را از خود برد تقلید غرب
باید این اقوام را تنقید غرب
قوت مغرب نه از جنگ و رباب
نی زرقص دختران بی حساب

نی ز بهر ساحران لاله دوست
نی ز غریبان ساقو نی از قطع دوست
محکمی او را نه از لا دینی است
نی فرو غش از خط لاتینی است
قوت افرتنگ از علم و فن است
از همین آتش چرا غش روشن است
حکمت از قطع و برید جامه نیست
مانع علم و هنر عسسه نیست
علم و فن رای جوان شوخ و شنگ
مغز می باید نه ملبوس فرنگ
اند رین ره جزنگه مطلوب نیست
این گله یان گله مطلوب نیست
فکر جلالی اگر ناری پس است
طبع دراکمی اگر ناری پس است
تا لہفات اقبال :

از تالیفات منشور و معروف علامه محمد - اقبال لاهوری یکی (سیر فلسفه در ایران) است و دیگری (تجدید بنانی فکر دینی) این دو می اکنون در بازار مطالعه کتا بخانه نامه کابل موجود است .

غیر از آثوری که بزبان فارسی و ترجمه فارسی در دسترس ما هستند ، رساله های زیادی به اردو و انگلیسی نیز دارد . اما آنچه که با بحث شهرت اقبال گردیده است ، آثار منظوم او بزبان فارسی میباشد . که ازین قرار اند :

۱- جاوید نامه :
این کتاب تقریباً نوعی سوال و جواب می باشد . این کتاب که حالت روحانی اقبال را در اوج کمال انسانی و وارستگی آذانه ترین مرد دنیا نشان میدهد ، با این بیت آغاز می گردد :

باندل خود گفتگو ها داشتیم
آرزو ها ، جستجو ها ، داشتیم
در جائی دیگری این کتاب می گوید :

آدمی اندر جهان هفت رنگ
هر زمان گرم فغان ما نند جنگ!
آرزویی هم نفس میسوزد ش
نالهای دل نسواز آمو زد ش
لیکن این عالم که از آب و گل است
کی توان گفتن که دارائی دل است!
بحرودشت و کوه که خاموشی و کر
آسمان و مریخ و ماه خا موشی کرا
گر چه بر گردون هجوم اختر است
هر یکی از دیگری تنها تر است!
هر یکی مانندما بیچاره است
در فضای لیلگون آواره است !
کاروان بزرگ سفر ناکرده ساز!
بیگوان افلاک و شب عادی ر یاز!
این جهان صید است و صیادیم ما!
بالسیر رفته از یادیم ما ؟
زار قاید م صدایی برخاست
هم نفس فرزند آدم را کجاست (۱)

۲- ارمغان حجاز :
این کتاب ، که در پایان حاوی چندین ترانه به زبان اردو است دارای چهار صد ترانه می باشد .
بعضی ترانه های این کتاب :
ز قرآن پیش خود آئینه آویز
دگرگون گشته از خویش بگریز
تسارویی بنه کردار خود را
قیامت های پیشین را بر انگیز
یکام خود دگر آن کهنه می ریز
که با جامش تیرزد ملک پرویز

۱- جاوید نامه صفحه ۲۱
۲- ارمغان ، صفحه ۱۰۴

زاشعار جلال الدین رو مسی
به دیوار حریم دل بیاو بسز (۲)
نهنگی بجه خود را چه خوش گفت
به دین ما حرام آمد کسرا نه
ببوج آویز از ساحل بر هبیز
همه در یاست ما را آسیا نه
تو در دریاهه نی او در برکت
به توفان در فتنان جوهر است
چو یک دم از قلاطم ها بیامود
همین دریایی تو غارتگر است (۳)

۳- پس چه باید کرد : (۴)
پس چه باید کرد ای اقوام شرقی؟ در سال ۱۳۱۱ در جریان مسافرت به افغانستان سروده شده است .

آدمیت زار فالید از فرنگ
زندگی هنگامه بر جید از فرنگ
پس چه باید کرد ای اقوام شرقی؟
باز روشن میشود آیام شرق
در ضمیرش انقلاب آمد بسز
شب گشت و آفتاب آمد بدید
یورپ از ضمیر خود بسمل فتاد
زیر گردون رسم لادینی نهاد
گرگسی اندر بسوسن بره
هر زمان اندر کمین بسره
مشکلات حضرت انسان از اوست
آدمیت را غم پنهان از اوست
در نگاهش آدمی آب و گل است
کاروان زندگی بی منزل است (۵)

۴- پیام مشرق :
عنوان این مثنوی که برای غازی امان الله خان میباشد ، در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی تالیف گردیده است .

زندگی جهد است و استحقاق نیست
جز بعلم نفس و آفاق نیست
گفت حکمت را خدا خیر کتر
هر کجا این خیر را بینی بگیر
سید گل ، صاحب الکتاب
برد گویا بر ضمیرش بسی حجاب
گر چه عین ذات را بی سرده دید
رب ز دنی از زبان او چکبند
علم اشیا علم الا سفا منسی
هم عصا و هم ید بیضا منسی
علم اشیا داد مغرب را فر و غ
حکمت او ما ست می بندد دزد و غ
جان ما را لذت احساس نیست
خاک ره جز ریزه العالی نیست

علم و دولت نظم کار ملت است
علم و دولت اعتبار ملت است
آن یکی از سینه احرا ر گیر
وان دیگری از سینه کبسا ر گیر
دشته زن در پیکر این کسانا ت
در شکم دارد گهر چون سونان
لعل ناب اندر بد خنان تو است
برق سینا در قهستان تو است (۶)

(۳) ارمغان حجاز صفحه ۱۴۶-۱۴۷
(۴) و مسافر دریک مجلد نشر شده اند .
(۵) پس چه باید ... صفحه ۵۶ .
(۶) پیام مشرق صفحه ۷۵
(۷) از مجموع زبور عجم .
(۸) اسرار و رموز صفحه ۱۲۹-۱۳۰ .

۵- زبور عجم :
این کتاب که در سال ۱۳۰۱ هجری به نظم آمده دارای چهار قسمت است . بعضی از ابیات این کتاب :

تا موس ازل را تو امینی ، تو امینی
دارای جهان را تو داری تو امینی
ای بنده خاکسی ، تو زمانی تو زمینی
صیبا یقین درکش واز دیرگهان خیز
از خواب گران خیز (۷)
۶- اسرار و رموز :

این کتاب با چهار هزار بیت به سبک مثنوی مولانا بوده ، در سال ۱۲۹۵ هجری شمسی سروده شده است . این کتاب دو قسمت دارد :

(اسرار خودی) و (رموز بیخودی) .
شعری از این مجموع :

جوهر ما با مناسی بنه نیست
بانده تندش بیجا می بنه نیست
هندی و چینی نغال جام ما ست
رومی و شامی گل اقدام ما ست
قلب ما از هند و روم و شام نیست
مرزو بوم او بجز اسلام نیست
پیش پیغمبر چر کعب پا کزان
هدیه آورد از بان سعادت
در نناش گوهر شتاب سفت
سیف مسلول از سیوف الهند گفت
آن مقامش پر تراز جرح بلند

نآمدش نسبت با قبلی میسند
گفت سیف من سیوف الله گو
حق برستی جز براه حق میسو
هیچنان آن راز نان جز و وکل
گرد پایش سر به چشم رسل (۸)

در پایان باید بگویم ، که شناختن اقبال به هما نگو نه که بوده است کنار دشواری است . زیرا اقبال مرتی است گمترده در ابعاد گوناگون اندیشه و خیال حفری ، که چه از نظر معانی و چه از نظر انطالی در خود بیان حالات اقبال شدیداً احساس کمبونی می کند ؟ هر گز و بهیچوجه مدعی آن نتواند بود ، که اقبال را می شنا سد ، بلکه مدعی آن میتواند باشد که به اقبال اخلاص و عقیدتی دارد . بناء بهتر است که مختصری از هموطنش را شد پاکستانی بشنویم :

(اقبال نه تنها شاعر همه مکانهاست بلکه شاعر همه افکار نیز هست و این راز بزرگ وی به عنوان یک شاعر و یک انسان است . و نه تنها خود را از بند زمان و مکان رهایی بخشید ، بلکه با بر گزیدن انسانییت به عنوان فکری شعر خود شاعری را یکی از بزرگترین سر چشمه های الهام تبد بل نمود .
اقبال در سن ۶۳ سالگی زندگی را بدرود گفت .

* ابن سینای بلخی *

یو هنځی فلسفه و حقوق فر هنگستان علوم از بکستان (اکاډیمی علوم) تر څه مکار تیان ابن سینا پالیرونی رادر بساره مسایل فلسفی و کوسموگرافی (گیتی شناسی) و فزیک از زبان عربی به اوز بکی طبع نموده است. تر څه «قانون الطب» ابن سینا در پنج جلد محتوی کتاب اول و دوم تو سط عبدا لله یفح، عضو اکاډیمی علوم یاد شده بزبانهای روسی او ز بکی پین سال های ۱۹۵۸ تا ۱۹۷۴ تر څه وطی سالهای بعدی منتشر شده است. برای تر څه این اثر نه تنها نسخه خطی و چاپی متعلق به انستیتوت خاور شناسی اکاډیمی علوم از بکستان بلکه دیگر نسخه ها که در کتاب خانه ها شوروی و کشورهای دیگر یافت میشوند، مورد استفاده قرار گرفته اند. اگر چه هزار سال از زمان نوشتن این اثر میگذرد ولی تا کنون در هیچ کجا نسخه کامل این اثر بهیچ زبانی تر څه ترجمه نشده بود و اولین بار تر څه ترجمه نسخه کامل آن در از بکستان بعمل آمده است.

همچنان کار مندان انستیتوت یاد شده در جمله زمینه سازی برای طبع و نشر یک تعداد زیادی از آثار ارزشمند خطی مربوط به شماری از دانشمندان، فضلا و حکمای شرق و آسیای میانه، اثر ابن سینا مو سوم به «الادویته القلبیته» را نیز در پروگرام فعالیت های علمی خود را نمود کرده اند که انتشار آن بدون شک در مخازن علمی دستمایه های مورد نظر نمود واقع شده است چنانچه رساله طبی وی زیر عنوان «داروهای قلبی» بزبان از بکی نیز وقتاً طبع رسیده است. مطبوعات از بکستان در سال ۱۹۷۹ گزارشی منتشر نموده که شامل رسالات مربوط به بهداشت میباشند. انتشار کتاب مذکور در ارتباط با هزاره تولد ابن سینا که اینک در سال ۱۹۸۰ بر گزار شده، تحقق پذیرفته است همچنان طبق توضیح منبع سایر اندران چاپ و نشر از بکستان بنا مهای (غفور غلام) (از بکستان)، «پزشکی» و غیره نیز طبع آثار ابن دانشمند و متفکر کبیر بلخ و شرق و یکسلسله نشریات علمی هنری مربوط بزبانهای گوناگون و ابتکارات علمی وی مشغول بوده اند.

همچنان در سال ۱۹۷۹ مطبوعات از بکستان بمنا سبت هزار مین سا لگرد تولد ابن سینا مطالبی را تحت عنوان «کتاب (قانون)» بچاپ میرسد» بشرح آتی انتشار داد که مفاد کلی آن چنین رو نوشت میشود: «اداره چاپ و نشر بنام مطبوعات» در تا شکند، بچاپ تر څه روسی اثر عمده ابو علی ابن سینا، دانشمند علامه کبیر سده های میانه بنام (قانون علم طب) بر داخت حجم کلی اثر همراه باعکسها، متون فارسی و کتب و تفسیر های علمی به (۳۵۱) ورق چاپی و تیراژ آن به پنجاه هزار نسخه بالغ میگردد.

ابن سینا در دایرة المعارف طبی اما سی

خود بنحو کمال، محتوی همه طب خاور سد های میانه را مطرح ساخته و رشد هزاران سال علم باستانی را تعمیم داده و آنرا بسطخ نور رسانیده و بسیاری از دستاورد های پزشکی قرون بعدی را حدس زده. در کتاب (قانون) که در حوالی سالهای ۱۰۲۲ و ۱۰۲۳ بزبان عربی آماده شده بود حتی در قرن نوزدهم هم بزبان لاتین تر څه ترجمه شد و طی پنجمین سال کتاب رومیزی اطبسی آسیا و ارو پا را تشکیل داده و تا پایان قرن هفده کتاب درسی اساسی طب در همه پوهنتونهای کهن ارو پا بوده است. تا زمانهای اخیر تر څه ترجمه کامل (قانون) به زبانهای معاصر و جود نداشته و تر څه منحصر بفره جهان با تفسیر علمی این اثر بدیع توسط خاور شناسان و دانشمندان طب جمهوری از بکستان در سالهای ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۱ تهیه و به زبانهای روسی و از بکی انتشار پذیرفت. طی پا نوزده سال گذشته دستویسها و مواد نوی بدست آمده که امکان داده اند تا بمیزانی، تر څه (قانون)

دایره بود بخشید. طی نیمه اول سال جاری (۱۹۷۹) دو جلد کتاب سوم از طبع بیرون میآیند و سپس بی در بی تا آخر سال ۱۹۸۰ جلد های چهارم و پنجم کتابهای دوم و سوم ارائه میشوند. همزمان انتشار آنها به زبون از بکی با تیراژ پنج هزار نسخه آغاز می گردد. چاپ و نشر تر څه ترجمه های مذکور برای هزار مین سا لگرد تولد ابن سینا منظور گردیده است.

از روی تحلیل و تفسیر غیب الله سلماوف رئیس گرسی پوهنځی ادب شناسی پوهنتون تا شکند و کامل جان جوړه یف استاد دانشمند انستیتوت پیدا گوژی زبا نهای در شهر اند ایجان از بکستان تحت عنوان «دایرة المعارف از بکستان شوروی» منتشره «مطبوعات آن کشور» در سال ۱۹۷۸ بر میآید که در زمرة متون انستیتوت پیدا یای چهارده جلدی یاد شده که ده جلد آن تا حال به چاپ رسیده است، نقش و اهمیت متفکران و دانشمندان معروف آسیای میانه با دقت خاصی تشریح گردیده و اثر لایالی آن ایرامون موضوع زندگی، ابتکارات و فعالیتهای ابو علی ابن سینا و سایر دانشمندان دیگر معلومات جامع و کاملی گمنجا نییده شده است. بنحو یکه طبق تفسیر مذکوره، معیاراطلاعات مورد نظر در دیگر دایرة المعارف های مطبوع جهان در باره این دانشمند بلخی و امثال آن بهسبب دایرة المعارف از بکستان «جامع افراد و مانع اغیار» نیست. مثلا: در دایرة المعارف بریتانیا مقاله و مطالب مربوط به

یک صفحه از ترجمه لاتین کتاب قانون ابن سینا که به سال ۱۵۰۸ میلادی در شهر وینز چاپ شده و به سال ۱۹۶۴ در شهر هیلدم آلمان نیز تجدید طبع گردیده و موجود است.

یو علی سینا (۲۶۴۰) علامت را شامل است در حالیکه دایرة المعارف از بکی شوروی و محتوی تحقیق مربوط بزندگی و فعالیت علمی ابن سینا را سی و هشت هزار علامت شامل میباشند و این خود مظهر میزان مکمل و روشنگر اطلاعات همه جا به و متمم موضوع ارزیابی میتواند شد.

قرار گزارش مطبوعات از بکستان منتشره شماره ششم ۱۹۸۰ مجله «از بکستان شوروی» اخیرا درین سرزمین علمی و فرهنگی آسیای میانه، یکسلسله نشریات را تر څه زندگي ابن سینا بزبان اسپرانتو (زبان بین المللی) نیز برگردانیده شده است.

تا مگذاری برخی مواضع و بعضی اعلام با سم ابن سینا:

طوریکه مشهود و معلوم است بخاطر زیاد بود جاویدانی مقام ۴ معنوی ابن سینا در سر زمینهای شرق و غرب برخی مواضع و مواضع تعلیمی، فرهنگی و طبی را به اسم وی مسمی ساخته اند. بطور مثال: در افغانستان از سالها بدینطرف چنین نامگذاریهای، مورد نظر و عمل بوده و بعضی مواضع بنام ابن دانشور نام می یابند میگردد. مانند: داین سینا روغتون (شفاخانه ابن سینا)، داین سینا درملتون (ادویه فروشی ابن سینا)، داین سینا پلورنکشی (فروشگاه ابن سینا) که مقصد آن کتاب فروشی دولتی در یکی از جاده های کابل است. داین سینا وات (جاده ابن سینا) و امثال آن که بیشتر مواضع یاد شده در یا تخت کشور و بعضا در برخی ولایات نظر رسیده است.

همچنان در غده از کشورهای مشرق زمین چون مالک عربی و ایران نیز بعضی جای ها و مواضع بنام ابن سینا یا پور سینا رسماء شناخته شده است که اعلام مشخص آن دلیل ثابت و واضحی مبنی بر شناخت شخصیت علمی و موقف معنوی آن مسرد دانشور درجهان فضل و دانش مشخص گردیده و ارو پا بیان طوریکه در شروع میحت نیز بدان اشاره کردیم چه در آثار و کتابیات خویش و چه در نامگذاریها آنرا بنام «ابو سینا» یاد کرده اند. در سر زمینهای آسیای میانه یا همجواری شمالی افغانستان نیز چنین نشانه های به ملاحظه میرسد.

مثلا در ردیف انجمنها و کمیسیونهای وابسته به هیات رئیسه فر هنگستان علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی از بکستان «کمیته ویژه بررسی میراث علمی» ابو علی ابن سینا نیز موجود بوده و در خیابان نو مره پانزده «گویشیف» شهر تا شکند پایتخت از بکستان واقع میباشند که وظایف جامع و کمیسیونهای علمی متذکره و امثال آن عبارت از جلب محافل وسیع علمی در جهت بررسی مهمترین مسایل مربوط به رشتنهای مختلف دانش و کمک به تعلیم کامیابی های دانش در اقتصاد ملی و تعمیم علم و دانش بین دوستان دانش و زحمات کشان از بکستان و سایر کشورهای ذی علاقه میباشند.

گلها با بهار ...

از گوشه گرفت ، در حالیکه میخواست غصبا کتر از آنچه بود شود گفت :
- خاک به سرت ، همه کارت بود ، حالا ...
تف به روز سیاهت .
مجال گزیدن نه عمه و نه خودم را دادم .
دستم را پس بردم ، پیش آوردم و روی لبها-
یش گذاشتم لبهای چاقی پندیده تر شدند
خشم دیوانه وارش بی هم دستها و لگنش
را به نور میبرد و مرا با آنها میزد . من
هم تا توانستم ، خواستم چنگک را مغلوب
شود . درد را حس نمیکردم ، طاقت کمتری
از گذشته شده بود دیگر برای کلمه های
احترام و ترس بی معنی بودند . با لایحه -
وقتی لبش خون شد رهایی کرد و رفت .
به اتاق پر گشتم . گلدان سفالی بی
روی نای بود رنگ سرخ خشتی داشت و
کلاه نقش انگشتانش را روی لبه های آن
گذاشته بود . با وجود یک کز چکتر از
گلدانهای همسایه بود ، ازش خوشم آمد .
آنها حتماً عمه ام آورده بود حیران بودم
چگونه عمه به من مهر بان شده است . خواستم
همه گذشته ها را به خاک سپارم و با عمه
مثل پسر زندگی کنم . اما وقتی دانه ای
ساق و بازویم را با زخم کز چک سیم جاروب
دیدم به یاد گلهایم افتادم ، گلهایم کسه
وارفته ویز مرده ، بی رنگ و بو روی تاق
خم شده بود ، نتوانستم کینه عمه را از دلم
دور کنم . حیران بودم چرا بان همه
کساوت یکباره یکی از آندوهایم را بر آورده
ساخته است . در حالیکه ! فوقردگی طلال
نه بی گلدان رامیدیدم به فکر رسید که
حتماً برای آنکه من دوباره نزد عمه اصغر
بروم و هر شام دستمزد م را کف دستش
بگذارم . این محبت رادر باره من کرده
است . ماهها و روزهایی هم میگذشتند .
خیلی به همد یگر شبیه بودند . فقط بعضی
آنهایی غیر عادی بودند که کما هی بیشتر
آنها هم تکرار میشدند اما یکشب که در
خانه ما زنها لبهای سپای نو داشتند و بچه ها
کالا های پاک پوشیده بودند . صدای
آهسته برو داشتیدم و عمه ام را دیدم که غرق
در گلهای کاغذی سرخ و سفید نشسته
است .

از آن شب به بعد دیگر عمه ام با من
در اتاق کز چک ما زندگی نمیکرد . اصلاً
روی عمه را بعد از هر عید و برات میدیدم .
بالبهای کیودش دویم راجع میکرد و من
هم لبهایم را به دستاوش میمالیدم . این یگانه
ذیلمت ما بود و صلوة !
فرزاد آتش عمو اصغر با بکس و کس
لاش به اتاق کز چک ما آمد . همسایه ها
برایم گفتند که عمه خانه را فروخته و به
عمو اصغر گفته که مثل خودش سر برسی
ام را به عهده بگیرد . او قائم بیشتر از پیش
تلختر شد . دلم میخواست دستهایم را به
گلوش بمانم و بعد قوت بازو های سنگی
ام را در پنجه های خود جمع کنم و راه
نفس اش را بسته کنم . به چشمهای از کاسه بر
آمده اش بنگرم . این را خودش هم میدانست
اما با آن هم خیلی خوشش را به من مهربان

ژرفی احساس کردم . سطح گلدان بزرگ
و بزرگتر شد مثل یک دست ، مثل بیابان
خشک و ریشه ها به نظرم مثل پونه های
خار شدند . با چشمانم دیدم که گلهایم
را که بیشتر از خودم دوست داشتم کسی
از ریشه کنده است . میخواستم فریاد بزنم
فریادی که همه را به مدد بخواند که آنها
هم برای گلهایم مثل خودم غمگین شوند ،
گریه کنند و با دستهای شان آنها بی که
مرا با کندن گلها نا شاد ساخته ، خفه
کنند و ذوقده به چشمان از حده بر آمده
شان خیره شوند و تصویر مرگ را در
چهره کبود آنها بچو یندوقتی نقش پنجاه لهای
پشک را روی گل نرم دیدم دانستم این گناه
بزرگ را پشک عمو اصغر مرتکب شده
است . نمیدانستم چرا این کار را کرده
است هیچ پاسخی برای این سوالم نیافتم .
وقتی از عمو اصغر که تازه از خواب بر
خواست و جفت چشمان کوچکش را میمالید
پرسیدم که چرا پشک این کار را کرده
است آخنده بی کرد و بعد هم خیلی جدی
گفت که اصلاً ازین کار پشک خبر ندارد
و هم او را مو جودی بر حق کشید و تر
حالی که هنوز فازه اش تمام نشده بود گفت :
- حتی پشکها هم میدانند که گلها به درد

کس نمیخورند . تنها پشت کاری را بگیر
که دستت را به دهن برساند دلم شل سیر
و سر که به جوش آمد . گفتم :
- خیر است ، اگر به درد نمی خورد .
باز هم پشکت بی پاش نخواهد ماند .
خنده بی که از دلت پر خاسته بود فضا
را پر کرد . به طرفش چپ چپ نگاه کردم
آرزو داشتم پایک مشت دندا نها یش را در
دهنش بریزم تا از خندیدن باز ماند .
نمیدانم چرا آرزو هر دوی ما دکان رفتیم
اما با هم هیچ گپ نزدیم ، گو بی سخت
از همد یگر آذرده بودیم آن گاه که او
دهانش را برای حرف زدن باز میکرد ،

موندی وی چی بیامرستاسی جام نصیبی
به منگا چنا به نه و له قدیمه
چی سری او به دغره نشته په هندکی
تری توبه که واره دک دی له نعیمه
همیشه به په هند نه اوسی خوشحاله
عاقبت به عاضی اوزی له جیمه
یا چی وایی :

رخنه مرد ملک پری مه پده پخبل ملک
په حکمت په زرو زود په لبتکرو نه
خو به تورو په تو بر یو په نیرو شی
صد چندان شی په تدبیر په هنرونه
خوشحال او دبو ستاینو خاوند خلک :

ببه سری دچاپه بدو نظر نه کا
که خوگ بدوز سره کاندی دی به به کا
په بار داره ونه تل وریری کاتسی
ورته گوره چی بار داره ونه خسه کا
دچهان کینی غصی واره تر شا کا
که سری په وخت د قهر مرگ تر زده کا
په حسد په کینه عیج دچاونه شی
هرسری چی حسد کاندی حسان او به کا

خوش حال خوک

د ۴ هج باقی
تر آزادی نه بهتر هیچ نشته
چی خوگ په کور کی خپله دنده کا
خوشحال خان او دوطن سره مینه
دعیواد مینه هغه اورو چی په ټول ژوندی د
خوشحال په زده کی دتنگ او غیرت لمبی بلی
گری وی او دهمدی لیونی مینی لپاره دژوندانه
سری ، تودی او لودی ، ژوری و زغملی ان داجی
دمور مانی زندان دتورو تمبوله شا خغه
خپل هیواد ته د نسیم په لاس داسی سلامونه
لیری :

که گلر په خیر آباد وگری نسیمه
یادی مگشت وشي دسرای دسیند په سیمه
په بار بار زما سلام ورته عرضه کړه
ورسره زما د لوری خو تسلیمه
اباسیند وته ناره و گره په ز و ره
ولندوی ته و بنا ووا په حله

انگشتانم را به گو سپایم می بردم و درست
روی سو راخپای آنها میگذاشتم . و قسی
این وضع رامیدید بیشتر از پیش خشمگین
میشد و به پشک که چند موی باریک از
زیر بینی اش به دو جانب او سزان شده بود ،
مهربانی نشان میداد . لطف بیش از حد
عمو نسبت به پشک در ذهنم و سو سه کندن
گلهایم را بیچاند . هر لحظه میخواستم پنجه
هایم را به کمک بطلبم ، روی گلو های
چاق هر دوی آنها بگذارم و زور بازو های
سنگی ام را در آنها جمع کنم و لحظه های
بعد تر به چشمان حذوق زده شان خیره شوم
و تصویر مرگ را در چهره کبود و سیاه
شان بچویم و بعد لبخندی عذاب قتل دو مو-
چود کشیف را از صفحه و جدانم بشویم .
من منتظر یک لحظه بودم و همان لحظه
وقتی فرا رسید که اگر آسمان صاف میبود
سایه آدم را بر ابر قش نشان میداد . وقتی
پشک سیاه عمو اصغر از دروازه بیرون بر
آمد ، چوبی را که در دستم بود ، «یا الله»
گفته بلند بردم و بر سرش کسو بیدم
چند شیرین و جذاب جان میداد . صرف
یکبار فریاد کز تاهی از گلو یش خارج شد
و بعد بدون صدا دست و پایش را شور می
داد . روی سیاهش از خون سرخ
شده بود ، میخواستم که باز هم چند ضرب
دیگر به سرش بکوبم چون شنیده بودم
که پشکها در «بار هنم» میبیزند که ناگهان
دروازه نیمه باز روی چپراش چرخید چشمان
عمو اصغر که درسیاهی و سفیدی اش نقش
خشم و غضب آلوده به نفرت دیده میشد
به رویم دوخته شد . دیگر نگذاشتم آنچه
را میخواست بکنم ، دویم چوب بلند کرده
را بر فرقی زد . زانو هایش خم شد ند
وبا کف دستاش بر زمین تکیه کرد اما
دویم ضربه کارش را ساخت ، نفسهایش
عمیق شدند و کف بی رنگی از دهنش بیرون
میشد و پس از لحظه بی ناپدید میگشت . رفته
های خون به رویش کشیده میشدند به
عجله داخل خانه شدم بدلم میلرزید . دو
قطره اشک که چکیده غزای گلهای مرده ام
و شوق پیروزی ام بر عمو اصغر بود ، از
هر دو چشم آهسته پایین ریختند . با
آنهم یک نا راحتی عجیب سرا پایم را در
خود غوطه ور ساخته بود .

چند لحظه بی این سو و آن سو راه رفتیم
یک احساس خوشی و بزرگی اما آمیخته با
ترس و لرز وجودم را گرفته بود . وقتی
برف شروع به باریدن کرد آدم جلوی
کلکین . ایستادم و به بیرون نگاه می کردم .
دانه های سفید برف را که روی زمین گل
آلود آب میشدند دیدم . همگی یکسان
و به عین شکل آب میشدند . فقط در کنار
دیوار ها رنگ سفید شانرا به سختی مشخص
میشد خند دانه های برف ، دود هایی که
از زهر چار چشمک دود رو بالا میرفتند . با
نقش روی شیشه ، نقش تصاویری رنگ بر
آب بر دیوار خاکی خاطره هایی را از مادرم
پدر ، مادر کلان ، عمه و بالاخره عمو اصغر
را با خاطره ها یشان در ذهنم زنده کرد و
من حالا منتظر بهار بودم ، بهاری که گلها
را با خودش میآورد . دهانم گرد شد . روی
شیشه کف کردم و سر انگشتم روی آن
نوشتم : «گلها با بهار میآیند» .
پایان

پدر من دیگر ...

بلی ، نکات بالا را به خاطر آشنا یی با وضع فامیل خود نوشتم تا مرا ملاقت نکنند و سر زنی ننمایند .

قبلا گفتم که من بیست و پنج سال دارم و دوران بچگی و نو جوانی را مدتهاست که پشت سر نهاده ام ، ولی با تمام این ها پدرم فکر میکند که من همان پسر بیست سال قبل او هستم که بیشتر حرفهای تند و حتی زشت او را تحمل میکردم و به روی خود نمی آوردم .

بلی ، پدرم با اینکه میدانم من سالها قبل از مرز بچگی گذشته ام و امروز خود مردی هستم با زن و بچه اما او مانند گذشته با من رفتار دارد . این وضع پدرم مخصوصاً در حضور همسرم سخت برایم نا راحت کننده است ، چه خود میدانید که چنین رویه یی شخصیت مرا نزد همسرم خرد میسازد .

سوال این جاست که چرا پدرم بلوچجوی که میداند من دیگر کودک نیستم ، با زهم همان رویه سابق خویش را در برابر من ادامه میدهد .

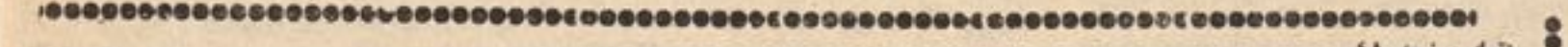
در خانه ما دیده میشود اما هر چیز که زیاد شود بالاخره باعث عصبانیت انسان میگردد اگر کو چکترین عکس اعمالی در این زمینه در مقابل پدر نشان بدهی ، پسر بی ادب ، بی نزاکت و متعرد معرفی میشود اگر از زن خویش پشتیبانی نمایی و تنها همینقدر بگویم که چه فرق میکند زمین به آسمان نخورد که ظرف های نا شسته شب به روز مانند فوراً یک سلسله حرف ها ، تهمت ها ، بسته میشود که حالا خوب شد ، این است نتیجه ، سالها زحمت و تریبی که من در مقابل تو کشیده ام و حالا مرا در برابر زن خویش می فروشی ، ای نمک ناسناس و از این قبیل حرف ها .

شماره بغذا آیا من مقرر می یابم ؟
آیا این حرف ها و دلایل دلیل بر تمدد و بی گفنی میکند ؟
آیا لازم ، که پدرم ، فرزند خود را که

که به پدرم احترام بگذارم و زیاد حرفها و خشونت های او را جدی نگیرم .. شما با او کنید تا امروز سر خود را در مقابل پدر بلند نکرده ام چه پرسد به این که در مقابل او خشونت بخرچ بد هم . ولی حوصله هم از خود حدی دارد ، آری به پدرم لازم است که پسر خود را ، پسر یک عمر خود پدر شده است این قدر مورد سر زنی و تحقیر قرار دهد ؟

برای اینکه او پدر است و من چند سال از او کوچکترم و از او زاده شده ام باید به این قدر تحقیر شوم ؟
این حرف های مرا نباید دلیل بر تمسرد و بی توجهی در مقابل او دانست ، خیر تا زنده هستم احترام او بر من لازم است اما ، پدرم نیز باید این را به خاطر داشته باشد که من آن پسر کوچک که بیست سال قبل بودم نیستم .

امروز من خود پدر هستم و باید در مقابل فرزند و همسر آبرو و عزتم حفظ گردد ، شما نظریه که پدرم چنین توقع را از ماداندارد

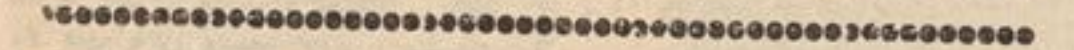
از تاریخ باید ...

فاحش دیگر هم داشت و آن اینکه در این نظام تازه بمیان آمده پدیده استثمار فرد از فرد نیز وجود ندارد و کار مشترک و سود مشترک همه آنها اساسی است اما سوسیالیسم نوین سو سیالیسم را تشکیل می دهد . از همین رو گفته می توانیم که عصر حاضر یعنی قرن بیستم با داشتن فرزندی چون (سوسیالیسم در عمل) فرصت ها و امکانات عظیمی را مهیا ساخته است تا جوهر اصلی تاریخ درک ، ارزیابی و حلای شود . عصر ما عصری است که به انسان و سیعاً امکان می دهد تا راجع به گذشته خود بدون هراس ، بدون تناگویی زور مندان بدون قلب ساد

را جمع به جوهر آن می اندیشند . همچنان به این دو سوال پاسخ خواهیم داد . جوانان در زمان ما علاوه از تفکر ، عناصر لازم برای ارزیابی درست تاریخ در دسترس علما و متفکرین ما وجود است .

در مطالعه تاریخ و درک ما هیت و جوهر اصلی آن دو سوال عمده مطرح است :
اولاً اینکه آیا تاریخ وسیله آنگاه که برای هم دارد ؟ و دوم اینکه آیا تاریخ جهت معین و مشخص را طی می کند و آیا تاریخ تکرار مکرر و حرکت مستانه ای بی هدف است ؟
بر حسب جوابی که به این سوال ها داده میشود دو درک فلسفی تاریخ بوجود می آید ، که مادر شماره آینده بطور مفصل به این دو سوال پاسخ خواهیم داد .

جوانان حق شناس وطن! در هفته گذشته عده ای

موسیقی زبان ...

از موسیقی در طبابت نیز استفاده به عمل می آید و از همین رو موسیقی را غذای روح گفته و مخصوصاً مر یضان روانی را با موسیقی تداوی میکنند و نتایج مثبت و مفیدی از آن بدست آمده است که ثابت ساخته موسیقی در امر بهبودی روانی خیلی ها مو ثر ثابت شده است .

چرا جوانان ما روز بروز به موسیقی علاقه میگیرند

شاید درست ترین جواب چرا در این پاسخ باشد که هر قدر تنگ نظری و تعصبات خانوادگی از میان برود به همان پیمان گرایش جوانان به موسیقی بیشتر میشود و شاید بهترین جواب این باشد که شرایط زمان و خواست جوانان است که آنها را به موسیقی

وا میدارد تا به آن رو بیاورند . شاید در جهان کسی یافت نشود که به موسیقی علاقه نداشته باشد و این علاقه مندی خود نشان دهند . و مویده این حقیقت است که موسیقی یک احتیاج است و این احتیاج روز بروز هر قدر که اجتماع بسوی تمدن پیش می رود بیشتر فزونی می یابد .

شاید یکده بگویند که موسیقی دل خوش می خواهد ولی تجربه ثابت ساخته که همین موسیقی است که دل های آزرده را از آزردهگی بیرون کشیده و خوشی و سرور را جایگزین آن میسازد .

بگذار تا جهان است موسیقی باشد ، خوشی و سعادت باشد بالاخره زبان مشترک ملت باشد .

دختر حقایق در تکا یو شود و هکذا این امکان نیز فراهم شده است تا انسان راجع به آینده خود به فکر پردازد و حتی از راز آینده نیز بصورت مستقل بر خیزد البته در حدود امکانات ، هکذا آخرین چرخش انقلابی تاریخ به متفکران امکان داد تا به وجود طبقات ممتاز پدیده اجتماعی ، اقتصادی بپردازند ، بر روابط و برخورد بین آنها آگاه شوند و اختلافات اساسی در آن های مهم تاریخ را درک و ارزیابی نمایند . الحق که روزگار ما روزگار فوق العاده ای است ما بدون آنکا در یکی از مهم ترین و اساسی ترین نقطه عطف تاریخ جهان قرار داریم . تجربه فعلی و به احتمال قوی آینده نیز نما یا تگر این حقیقت خواهد بود که دوران ما مهیمن ترین دورانی است که بشر تا بحال بخود دیده است .

جوانان آگاه و وطن پرست ! شما نیز با ما هم عقیده خواهید بود که در دوران ما بیشتر از هر دوران دیگر و هر زمانی ما غسی متفکران و علمای علوم اجتماعی بخصوص علم تاریخ برای درک تاریخ می گویند و

برای آنکه، طفل ..

مواد جلا دار (فارمیکا) پوش شده باشند یا روی آن شیشه گذاشته اند برای چشم مضر است . نور چراغ به سطح میز می افتد و منعکس میگردد و این انعکاس خیلی ها خیره کننده بوده تا بیریات «کور کننده» از خود بجا می گذارد . روی میز ها لیکه خیلی ها تارک رنگ شده باشد کاغذ سفید باین شدید و خسته کننده ای تولید می کند . از یئرو در حین درس خواندن باید روی میز از یک ورق غیر شفاف پوشا نیده شود و اگر با کاغذ سبز رنگ این کار صورت گیرد بهتر خواهد بود .

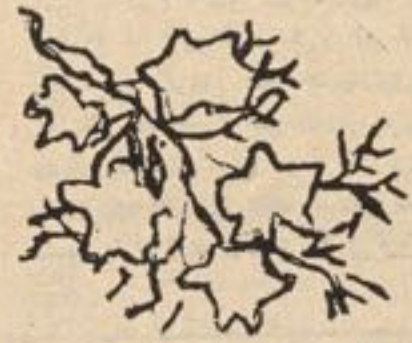
در اثنای حاضر ساختن دروس خانگی توقع می رود که اگر کتاب به شکل افقی بالای سطح میز قرار نگیرد بلکه تحت یک زاویه ۳۰-۴۰ درجه واقع شود . این وضعیت کتاب از نگاه حفظ الصحة مساعد بوده و در عین زمان حین خواندن کتاب سطر های اول و آخر صفحه به عین مسافه از چشم خواننده واقع می شود . برای این مقصد میشود که از چوب و یا کدام چیز دیگر برای زیر کتاب ، «زیر کتابی» بسازید و آنرا مورد استفاده قرار دهید و حتی از مقوا نیز ساخته شده میتواند به ترکیبی که : یک مقوا رابه اندازه ۲۵ x ۸۰ سانتی متر برید و آنرا طوری قات کنید که کتاب را تحت زاویه مطلوبی نگاهدارد .

در اتاقها بیکه اطفال درس خود را آماده می نمایند و یا درس موسیقی ، رسامی قرائت ، و غیره را آماده می سازند باید قبل از شروع درس خوب پاک شود . هم چنان این عمل در اثنای تفریح ها نیز عملی گردد به مقصد تجدید نمودن هوای اتاق بهتر است شرایط ذیل را مد نظر بگیرد : مدت تبدیل کردن هوای داخل اتاق نظیر بدرجه حرارت خارج اتاق «جدول اول» بهترین و موثرترین طریقته تهویه خانه ترکیبی است که نداخل اتاق هوا

آفتاب میشود نور آفتاب را هم جدا خسل اتاق کمتر انتقال میدهد . از یئرو باید همه روزه از طرف نداخل باید پاک شده واز طرف خارج اتاق لا اقل سال سه مرتبه شیشه ها شسته شود و از نداخل باید لا اقل ماه یک مرتبه شیشه ها را بشوئید .

اگر در داخل اتاق از روشنائی های مصنوعی استفاده میشود بهتر آن است که از چراغ های سر میزی کار گرفته شود . قدرت گروپ های چراغ در حدود ۴۰-۶۰ وات باید باشد . برای این مقصد آن چراغ هائیرا بکار برید که شیت شلغمی دارند ، چراغ های دیگر تو صبه نمیشود چونکه نور کم را می پراگند . چراغ سر میزی باید طوری باشد که نور آن مستقیماً به چشم نیفتد بلکه شعاعهای روشنائی را به روی میز کار منعکس گرداند .

برای نگهداشت سطح روشنائی لازمه ، پاک کردن گروپ و شیت چراغ به وقت و زمان معین آن دارای اهمیت زیادی است . نشستن عقب میز ها لیکه سطح آنها با

اطفال را مطابق به موسم لباس بپوشانید.

طی مسابقات ..

پیروز شده درنه میدان مغلوب شدند و مجموعاً شش امتیاز ابدست آوردند . درین گروپ تیم های همت ، پیام و همکار نیز یکسلسله مسابقات را انجام دادند که متأسفانه به نسبت ندانستن نتایج مطلوب شان نتوانستند نسبت برتیم های فوق در جدول جا بگیرند .

دور اول مسابقات که بعد از چند روز دیدار تیم هایکی مقابل دیگر پایان یافت مرحله نهایی آن بین تیم های دافغانستان بانک و یو هنتون کابل بالای عنوان قهرمانی و تیم های اکادمی خاندوی و کابورا برای کسب عنوان سو می هفته پیش در جمنازیوم پوهنتون کابل بره افتاده همان روز با ید تیم های کابورا و اکادمی خاندوی مقابل هم قرار گرفتند تا سر نوشت کسب سو می را تعیین می نمودند . تیم کابورا نسبت معاذیری با تیم اکادمی خاندوی مقابل نشدند تیم اکادمی خاندوی بدون اندیشه در مکان سو می ماندند و کب سو می به آنها تعلق گرفت . تیم دافغانستان بانک و یو هنتون کابل دومین خوب جاگیری مکان اول قهرمانی در دور نهایی مسابقات همان روز مسابقه جالبی را انجام دادند که در آن روز عده بی زیاد تماشاگران جهت تماشا ای آن مسابقه در جمنازیوم پوهنتون کابل گرد آمده بودند و برای تیم های مورد نظرشان ابراز احساسات می نمودند و سر انجام تیم دافغانستان بانک در سه میدان بازی بر تیم پوهنتون کابل غلبه حاصل نمودند بسا کوبندگی خاصی تیم پوهنتون را از سر راه شان جهت دست یابی کپاول دور ساختند و به حثت تیم قهرمان سلسله این مسابقات شناخته شدند و تیم های یو هنتون و اکادمی خاندوی دوم و سوم شدند .

هیات موظف انتخابات با پایان مسابقات به کارشان پایان بخشیده این بازیکنان را به حثت اعضای تیم منتخب والیبال کشور معرفی نمودند . محمد عارف عضو تیم کابورا عبدالحمید و غلام گوٹو فریدون اعضای تیم دافغانستان بانک عبدالهادی از تیم کابورا محمد ایوب از تیم اکادمی خاندوی ، محمد داود از تیم پوهنتون کابل ، رحمت از تیم قوای مسلح ، شکیب و میرویس از تیم پوهنتون کابل ، عبدالصبور از تیم رادیو تلویزیون انجنیر رحیم از تیم دافغانستان بانک ، جانعلیم و عبداللہ نوابی از تیم کابورا ، اعضای تیم منتخب والیبال تعینات دوست و اساسی شانرا طبق یک پروگرام مرتبه جهت آمادگی بیشتر در مسابقات داخلی و خارجی از سر بگیرند .

بخش بین المللی ، سازمان های بین المللی و بالاخره همه بشریت می طلبد تا علیه اعمال جنایتکارانه امپریالیزم و در راس امپریالیزم انسان دشمن امریکا ، صدای اعتراض جندی و قاطعانه خود را بلند نمایند که این کار شان علاوه از آنکه دفاع از انسان و انسانیت است ، لجامی است که بدهان غول آدم خوار می اندازد و نقشه های آینده تجاوزکارانه ایشان را در عمل رسوا و خنثی می سازد . مرگ بر جنگ افروزان و تجاوزکاران مرگ بر کسانیکه علیه انسان اعمال غیر انسانی را مرتکب می شوند ، مرگ بر امپریالیزم ، زنده بان صلح ، ترقی و پیشرفت بشری .

جریان نمایند یعنی هوا از یک مجرا داخل شود و از مجرای دیگر خارج گردند . زمان دست داشته دیگری را که به استنشای وقت درس در مکب و زمان حاضر کردن کار های خانگی است باید به شکل بسیار معقول و درست تقسیم بندی نمود . از این وقت باید به مقصد فرار گرفتن در هوای آزاد ، ورزش کردن ، اشتراک در سپورت های مکب ، مصروف شدن با موسیقی و یا ساعت تیری های سالم اجتماعی دیگر مورد استفاده قرار گیرد . ولی باید یخا طر داشت که از گما نیزم طفل مکتبی هنوز در حال رشد و تکامل خود بوده تشکیل میابد و توان فشار های تقییل جسمی و عقلی را پر داشت نتوانسته و اگر به آن مواجه شوند شاید صحت و سلامت شان لطمه ای ببیند . خواندن در سردر محافل کود کان (از قبیل که کودکان کمنا نها ، و غیره) بیش از ۳-۲ مرتبه در هفته ، خیلی ها خسته کن خواهد بود و قابلیت کار را در اطفال ضعیف می سازد . والدین باید بیاد داشته باشند که وارد آوردن فشار های عقلی بالای طفل منجر بدان میشود که به نوبه اول وقت خواب و استراحت طفل و زمان قرار گرفتن او در هوای آزاد کم گردد و در عین زمان فعال بودن او با جرئت بودن طفل را نقصان برساند . هر گاه فعالیت های عقلی اطفال درست تنظیم نگردد و بصورت ممتناوب به منصفاجرا گذاشته نشود ، استراحت و هوا خوری ، کمبود خواب ، بی حرکت بودن طفل مدنظر نباشد طفل مکتبی ازین نوع حیات خسته میشود که در نتیجه آن طفل زود رنج ترسو و گریا نرو می یازد . برای آنها سر دردی پیدا می شود خواب آنها اخلال ، اشتباهی شان بر هم خورده کردار آنها همیشه با سنجش و معقول نخواهد بود . فشار های روحی و عقلانی که از حد زیاد شود بالای تمام وجود طفل تاثیر انداخته آنرا تضعیف می نماید و حتی بعضی اوقات امراض شدید عصبی و روانی به سراغ این گونه اطفال می آیند .

بقیه صفحه ۲۰ .. علیة جنایات ..

برین جنایات نخواهد بخشید . کشور های هم جوار افغانستان که خاک های شان جهت قریه آدم کشان و استفاده آنان قرار گرفته است باید توجه کنند که فهمیده یا تفهمیده آفة دست امپریالیزم هستند و شریک جرایم ننگین و غیر انسانی فوق می باشند . مردم ، دولت و حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان بصورت جدی توجه جهانیان را به این اعمال ضد انسانی و خلاف کرامت و حقوق بشر معطوف می دارد . زیرا از یکطرف این موضوع مداخله آشکار و پنهان نشدنی علیه تمامیت ارضی ، استقلال و اراده مردم ما و کشور ماست و از جانب دیگر صلح جهانی و منطقه را جدا تهدید می کند . تجاوزاتی که توسط باندبید ها باندبید ها و آدم کشان و قطاع الطریقان و ویرانگران با استفاده از کمک های امپریالیزم و ارتجاع و مساعدت منطقه بر علیه افغانستان مستقل و سر بلند صورت می گیرد علاوه

تاریخ شاهد...

امیر یا لیزم دی چی دهغوی دبد بختیو او سرگر دا نیو متر عا مل نی اوان د هغوی مقدساتو ته په سپکه گوری (لکه خنگه چی دافضا جومات ته یی ارواجاوه) نونوی خپله دنده د امیر یا لیزم په وپاندی چی نه پخلا کیدو لکی مبارزه ده په میړانه سر ته رسوی اوس او س چی دافغا لستان میرنی خلک د یوی نا اتلان سوی چگری په وپاندی د هغو کر غیونو غلیما نو سره چی په بېشړ-مانه بڼه یی په لری کی د چین د مر تدو نه ییو لی ییا نامر یکی تر لری خوږو نکی امیر یا لیزم پوری په یوه نا مقدسه لیک کسی د پا کستان د ارتجانی حکو مت په مرسته او دنده هیواد د خاوری خنجه په استفادی سره مخا یخ دی او په میړانی سره دخپل هیواد، د خپل پت او خپلواکی خنجه دفاع کوی . پدی کی شک نشه چی زموږ حماسه هستو-نکی تاریخ دافغا نا نو د زهورتیا ، او نار-ینتوب خنجه ډک دی ، دانی اوس یو خل بیا زموږ خلک خپل ویاړلی تاریخ لایسی ویاړلی کوی او پخپل دغه کار سره به نه یواځی خپل هیواد او خلک سو کا له کوی بلکی دتری د زیار ایستو نکو خلکو ستر دشمنان امیر یا لیزم ، شو بنیزم صیبو نیزم ، توره ارتجاع او نورو ظالمو قونو مخ تر پخوانسه زیات تور کوی . موږ یقین لرو چی خپل سپیڅلی اهدافو ته چی انسانی او معقول دی رسیدو نادندنی تاریخ موږ ته زیری راکوی . ژوندی دی وی دافغا لستان پتمن خلک ، دامیر یا لیزم او ارتجاع یخ ورځ په ورځ تور-یری .

یوکون دی چی پښتو نه اوری. هغه څوک چی دلیاتر په هکله غیر حساس وی هیکله نسو کولای داآزونی او موسیقی خنجه په وجود راشی ، جوش وخورش یکی تولید کوی او حتی که یی په شاپاندی گوډه ستن ورجن کوی هم به یی احساس نکوی . خو هغه څوک چی دیوسی کیمی په معنا پوهیږی دهغی دحوشحاله پسی خنجه خو ند اخلی همدا رنگه دیوی تراژیدی په لیدو سره لکان خوری او په خلاصو مترگو وینی چی انسان خنجه نشرایطو په غیر ورځی، په هغه کی بشکلی کیری اویا بریالی ځینی وځی .

په آخره کی غواږم دخپلو ترجمو په هکله څه ووایم . مازیات پرامونه او نمایش نامی په پولیندی ژبه ژباړلی دی . لومړی به ما دثیرو خت لپاره انتظار کیش خو زمانمایش وپسول شی . خو وروسته داسی نه وه ، زماخنجه په کلکه دا غوښتنه کیده چی پدی برخه کی زیات کار وکوم .

مایوویشت نمایشنامی ترجمه کړیدی چی دهغه له جملی خنجه خلور درامی می له یونانی ژبی خنجه اوزیاتره نوری می دفرانسوی خنجه ژباړلی دی. خومانه پخپله دکارینیل دکومیدی ترجمه زیاته په زړه پوری وه .

ما کوشینی کاوه چی دځینو لیکسوالانو دپی نظمو لیکنو خنجه بعضی جملی، تشبیهات او استعارات راغونډکړم اودمعاصری پولیندی ژبی په چوکات کی ور ځنی استفاده وکړم. پولیندی تیاقرونو تر اوسه پوری زما ډیر ژباړلی پرامونه او نمایشنامی اجرا کړیدی . پای

دپوهان روزن عکاسی

کله چی دلومړی...

همدارازمه نویلم هورزیکاخنجه ډیرمستون ییم. کله چی دی پوزنان دتیار مدیسر وو زه یی دتیار ونو وهنری حلقونه معرفی کړم . ده نستیح او نادری نورومپو کاروو ترمنځ اپیکسی رانه روښانه او څرگندی کوی . دده په مرسته ما دالکساندر فریدرز (چی ۱۷۹۳ خنجه تر ۱۸۷۶ پوری ژوندی وو) دهنری کاروو بشکلا ډوک کړه .

پس له هغه دستیح دمدير په حیث دپوزنان په تیار کی په کار پیل وکړ . په لومړی سرکی شاکورانو یو پنځه کمیز گروپ وو چی دنوشینی په ورځو کی په یی درسی وظیفو له فراغت نه وروسته دژده کوونکوبه کلب کی نمایشنامه ورکول . موږ دغه ډول ننداری د «آخری لوبو» په توگه خلکو نه نیودلی او ددی خنجه داسی څرگندی چی ماڅومره تلافی درلوده . ماهنجه کوله هغه اپیکسی پیدا کړم کومی چی ددغه همزمانه نمایشونو تر منځ موجودی وی . همدا راز ماغوشیل چی دنوی ارتباط له پخوانیو نندارو سره وځیرم .

ما پخپلو پخوانیو کاروو کی زیات نلابش کاوه هغه حقیقت چی په نوی کی موجود دی پیدا او نوروته څرگند کړم . مانه داسی بشکلی چی تیار باید ولیدونکی ته لکان ورکوی ، هغه په حرکت راولی ، جوش، او خرویش یکی تولید کوی او دهنری سرنوشت ورمز پیدا کولوته یی ورژدی کوی . له هرڅه نه منځکی موږ پدی پوهیږو چی زموږ موجودیت او زموږ هستی دهغو قوانینو تابع ده کوم چی زموږ پرسیاره باندي حکومت کوی . همدا رنگه دخپلو امینونو، خوبونو، بیړی او ډار ترمنځ په نوسان کی یو . دغه کسان چی موږ ته دتاریخی سپورو په هکله خبری کوی او بیا دافغاهه دیوی برقی جرتی په توگه درویشناری زیری راکوی او داخیله دنوی دچرتونو ، غمسونو اوسا خونونو بیاندوی وی آیا کولای شی هغه

تشنج با ساس مبارزات پیگیر زحمتکشانه نصیب بشریت گردید. در راه تامین صلح ، استقلال ملی ، خلع سلاح، پیشرفت اقتصادی واجتماعی ، دگر سازی مناسبات اقتصادی بینالمللی و حقوق انسان ها اهمیت فوق العاده دارد .

نباید فراموش کردو یاین امر کم بهدادکه بروسه کاهش تشنج در نتیجه کار روزافزون وکوشش فراوان خانه ملل ، موسسات و کمیته های مربوط به آن فراهم گردیده و نهضت عدم املاک نیز بنوبه خویش سهم قابل قدری در روند کاهش تشنج داشته است .

مساعی خستگی ناپذیر دولت ها و رجال سیاسی جهان که هدف انسانی خویش را حل و فصل مسالمت آمیز بفرنجترین مسایل بین المللی قرار داده اند به بسط و تکامل کاهش تشنج بطور پیگیر یاری نمود .

(انطباق پیگیر اصول همزیستی مسالمت آمیز شرط لازم انجام خواسته های مربوط به برابری حقوق طرفین مذاکره در جریان مذاکرات ویژه خلع سلاح است . هر کس میکوشد آشتی ایدالوژیک را شرط مقدماتی تامین کاهش تشنج قرار دهد بطور عینی دشمن کاهش تشنج است .)

دراوضاع واحوال کنونی سیاست خارجی هماهنگ و صلحویانه خانواده دوستی ملل سوسیالیستی و تمام مدافعین صدیق ویبگیر منافع زحمتکشان جهان در پیشاپیش مبارزه در راه صلح و ترقی اجتماعی قرار دارند .

بقيه صفحه ۱۶

مفهوم رفع تشنجات...

زد وبندهای محرمانه مطرح پلان های مشترک تجاوزی بین رهبران پیکن وقصر سفید در تحت نام سیاست انتی سوتیسیم وخصومت کین توزانه نسبت به ملل دیگر که دارای نظام های دموکراتیک انموراه مترقی اجتماعی راندرپیش گرفته اند، عملا باسیاست صلحجویانه وکاهش تشنج وپایان دادن به بار سنگین تسلیحات مغایرت دارد که در نهایت تحلیل طرح پلان های خائنانه تجاوزی بین این دو قدرت دارای نیروی هستوی وکیمیایوی جهان بشریت راندرگوندال نیستی فروخواهدبرد. اما همیستی شکست ناپذیر زحمتکشان جهان این امکان را در برابر پیکن وقصرسفید محدودگردانیده است .

حال دو طرف برخورد وپیشنهاد را بمنظور تامین امر صلح وکاهش تشنجات بینالمللی مورد ارزیابی قرار میدهیم :

کشورهای سوسیالیستی در کمیته سیاسی ومشورتی کنفرانس بغارست غرض انحلال دو پیمان (وارسا -ناتو) که در نقطه مقابل هم قرار دارند ، ابتکار پیشنهادی را بدست گرفتند .

برخلاف کشور های عضو ناتو درصددایجاد بلوک نظامی دیگر به اشتراکدویم نژادپرست افریقای جنوبی وبرازیل بنام(اتلانتیک جنوبی)

که شاخه از پیمان ناتو را تشکیل میدهند برآمدند . همچنان اعضای پیمان ناتو در تلاش آن افتیدند که اسپانیه را نیز شامل تعهدات نظامی خود گردانند . این نو طرز مقایسه موقف ، سیاست وخصلت ډول رادر خورد خواست جهانی صلح وکاهش تشنج معین میسازد .

بشریت عدالت پسند وصلخواه جهان بطور عینی شاهد بودند که در کنفرانس هلستی تنها دول پیشرو صلح از نماینده گان کشور های دیگر صمیمانه دعوت کردند که نمایندگان اعضا کننده سند نهائی کنفرانس هلستی در برابر بشریت تعهد بسپارند: (که هیچیک از آنها برای وارد ساختن ضربه نخستین از سلاح اتومی ، در صورت براه افتیدن هر گونه عمل نظامی استفاده نکنند .)

پیشنهاد اعضای قرار داد منسح استفاده از سلاح اتومی در آن هنگام برای مردم ادویای غربی وتعام ملل جهان حیثیت آنرا داشت که مردم زحمتکش جهان به فردا های صلح اعتماد واطمینان داشته باشند .

ابتکاراتی که در محیط استحکام وا اعتماد واطمینان به قدرت عظیم و خلاق زحمتکشان درمورد کاهش تشنج خلع سلاح بغاظر دفاع از امر بزرگ صلح بدست گرفته شده است موفقیت ها یکه در روند کاهش

با داین سخن بیادت من مرده...

غنی کونسوار دادی همشهر یسا نش را
 هوای ناخوشی این شهر آخردادنوارش
 در کابل آنروز گنبد کو توالی جلوه
 خاصی داشت . این گنبد در واقع از شد
 همکاری معماری عصر خود بود که در انتهای
 بازار ارگ قرار داشت . منا سفانه این
 ساختمان پر آوازه را در سال ۲۱ بحساب
 اینکه سر کوب ارگ است با مخارج گران
 سوزحمت فراوان باوجود مخالفت یکعده از
 نو پسندگان و پیران کردند و از میان بردند
 که نه از تانگ نشان ماند و نه از تا کشان .
 از بقیه بازار ارگ فقط مزار پایه کیدانی
 باقیمانده و بس که تا هنوز زیارت نگاه مردم
 است .

چشم های استقلال هر کدام با شکوه
 خاصی در کابل و پغمان بر گزار می شد .
 نشریه های فوق العاده بنام جشن استقلال
 عید استقلال چاپ و نشر می شد .

کار تهادت گذاری و ساختمان دارالامان
 آغاز گردید وسیله رفت و آمد بین شهر
 و دارالامان قرن دو واگو نه بود رادیو-
 افغان نشان برای نخستین بار شروع به کار
 کرد . عمارت رادیو دوزدیکمی پل آرتل بود .

بعد جای این عمارت را کوئی لندنی گرفت
 که مدتی محل اداره انیس و آژانس بود
 این کوئی نیز بحساب اینکه سر کوب
 عمارت سره میاشت بود از بیخ و بن کشیده
 شد .

رادیو های روز ازجمله رادیو های امروز
 نبود . تنها دو گو شکی بود که بگوش
 می گذاشتند و فقط یک نفر میتوانست از آن
 استفاده کند . قیمت یکپایه آن صد افغانی بود
 از خواننده های معروف آن عصر یکی
 استاد قاسم بود استاد قاسم علاوه بر سایر
 هنر هایش حافظه قوی داشت . شعر را به
 مقتضای حال و مقام می خواند . داستان
 موقع شناسی او هنوز بر سر زبا نهاست
 از آنجمله اینست :

موقعیکه دابس نهانیده انگلیس برای
 مذاکره وارد کابل شده بود با امان الله
 خان در دعوی مشغول بازی شطرنج بود
 این شعر را مناسبت حال خواند :

بیدل از ارباب دنیا چشم سر سبزی مدار
 کشت این شطرنج بازان دغل سیراب نیت
 گویند دابس از استاد قاسم خواست که
 آهنگ افغانی یادش بدهد . استاد نزد
 بیانو آمد و برای دابس این شعر را خواند
 درسها نکته های استقلال سبق ماهوای استقلال
 موقعیکه امان الله خان در ارو پا بود
 محمد ولی خان وکیل سلطنت با شغل سرخی
 وارد دربار می شد درین هنگام که استاد
 مشغول آواز خوانی بود این شعر را
 مناسبت حال خواند :

تو نداری سپهر و پر کف دشمن تیغ است
 تاریخ ۴ جوزای ۱۳۰۸ از خاک افغانستان
 خارج شد و وارد هندگردید . درین هنگام
 این شعر را زمزمه میکرد :

آخر شوی پشیمان جانا زقتل بنده
 بان این سخن بیادت من مرده وتوزنده
 بعداً مدتی در هند که طرف استقبال گرم
 آزاد یخواهان این سر زمین واقع شده بود
 راهی اینا لیا گردید گویند درین هنگام
 عزیمت این شعر را تکرار می کرد :

بر خلق بی بصیرت تا چند عرضی گوهر
 باید زشهر کوران چون نور دیده رفتن
 در اواخر عمر باری بزیارت مکه معظمه
 مشرف شد و بالاخره دو شنبه ۵ نور ۱۳۲۹
 چشم از جهان فرو بست جنازه او را به کابل
 آوردند اما بر خلاف وصیتش که خواسته
 بود در قلعه شاهی صاحب قلعه قاسمی که
 مراد او بود و گویند تمام حوادث را پیش
 بینی و پیش گوئی کرده بود دفن کنند در
 جلال آباد پهلوی پدرش بخاک سپردند .

اما احساسی آزاد یخواهی و استقلال طلبی
 این ملت قهرمان با همان شدت وحدت در
 خون مردم دلیر این سر زمین طوری عجیب
 شده است که تا جهان باشد آزاد و سر
 بلند خواهند بود :

عشق تو در وجودم و مهر تو در دلم
 با شیر اندرون شد و با جان بدر شود

در یکی از جشن ها شب نشینی باشکوهی
 ترتیب شده بود بطریق با لمانسکه . یعنی
 هر کس با لباس متفاوت و ناشناخته و حتی
 با ماسک و عینک به مهمانی ظاهر می شد .
 اینهم از هوس های بیگانه و تقلیدی در
 بار بود .

جشن عروسی نور السراج خواهر محبوب
 شاه با پسر عمویش نیز از جمله محافل
 و صحنه های افغانی شرفی بود خاصه
 که عروس و داماد بر خشت های ملا و نقره
 پا گذاشته بر تخت نشاندند . بعضی می گویند
 جز دو خشت که ملا و نقره بود بقیه خشت
 ها مطلا بود و زر اندود . اما شاعر میگوید :

حیف ملا که خرچ مطلا کند کسی
 یکی از درد سر های آنعهد غائله ملای
 لنگ بود که بر حمت فرو نشست .

تند رویهای شاه در کسب و تقلید تمدن
 غرب بدون در نظر داشت شرایط ذهنی و عینی
 جامعه بهانه ای بدمت انگلیس استعمارگر
 داد تا زمینه سقوطش را هر چه زود تر
 فراهم سازد . خیانت بعضی اطرافیان و
 مخالفت متعصبان که غازی را کافر
 عنوان دادند ، شور شهای متعدد در هر گوشه
 و کنار کشور خاصه شورش شنوار و بسا
 عوامل دیگر سبب شد که امان الله خان
 پس از تغال از دیوان بیدل که آمده بود :
 خاک تسلیم بسرکن که درین دشت هلاک

بر سرخ جامه ای نظر از نور دو ختم
 بنداشتم تووی و نسبوی و سو ختم
 در جشنیکه حبیب الله کلکانی بر گزار
 کرده بود که بعد از آن صحبت خواهم
 کرد . گویند امیر در فائق چو بین که
 آنرا کشتی می گفتند و تا همین اواخر در
 کول چمن . بعضی از آن دیده میشد نشسته
 بود و استاد قاسم در ضمن آواز این شعر
 حافظ را خواند :

کشتی نشسته مانیم ای باد شرطه برخیز
 باشد که باز بنیم دیسدار آشنا را
 امیر روی باستاد کرد و گفت : مگر
 دیدارش را در قیامت به بینی ؟

باز روا بت می کنند که در یکی از عروسی
 هاشمیخ شهر بسا بخت وارد مجلس شد در
 این موقع قاسم بر بدیهه این شعر را
 سرود :

عمر ها شد که در میخانه خدمت میکنم
 در لباس فقر کار اهل دولت میکنم
 بر گردیم بسطرب :

ملاله

به پای کی دجنک وروستی گری
 به دبنمن داسی تریخ شو چی
 به نتیجه کی له شر مــــ
 دک اونگین ماتی سره مخا مــــ
 شول چی تر ارسه پوری ددغی
 بد نا می تور تکی ددبنمــــ
 دتا دتاریخ به لمن کی لیدل کیری .
 که خه هم دمیو ند دجنک فاتح
 سر دار محمد ایوب خان دی لیکن
 دیبغلی ملالی نوم هم دمیو ند
 دمیوند دجنک دقهر ما تا نو به فهر
 ست که خا نله یو خا صــــ
 مقام او در نسبت لری چی دو وطن
 ددغی پنبنتنی بیغلی (ملاله) به نوم
 بانندی ویاری دو طنبا لو افغانی

دینستواو بلو شو...

لایسی زور ورکراونه یوازی داجی دافغانستان
 به خلاف بی خپلو وراکتاوعملو نونه خاتمه
 ورته کړه بلکه دغه سیری وژونکی فعالیتونه
 بی خوچنده نورهم زیات کړل او له دغی
 سیمی خخه بی دافغانستان په خلاف دتوپ
 تخته جوړه کړه .

زموږ یوازی هدف په سیمه کی دسولی
 اوامنیت ټینگیدل دی او تل موخپل دغه نیک
 اوسپنخلی هدف احترام ساتلی دی .

نوخکه مونږ وایوچی زموږ دینستواو بلو شو
 وروڼو او دپاکستان دټولو مسلمانو خلکو
 هخی دیوبنده ژوند دتأمین اوبه هر اړخیزه
 نیکمرغه کی ژوند کول دی .

مونږ په دی ډیر ښه پوهیروچی په اوسنیو
 شرایطو کی وروری او همکاری زموږ
 دزیاد استونکو خلکو دبری غوره عامل دی .

امیریا لیزم هیخکه نهشی کولای چی
 هغو زیار کتو خلکو په مقابل کی خپلو
 استعماری او انسانی ضد دسیموکه عملی
 ښه وکړی چی دور وری په روحیه متفق
 اویوموئی وی .

او غا زیا نوبه ډله کی دمیو ند
 په فتمه کی دملا لی برخه روښانه
 او خر گند مده ترخو چی لمر په
 اسمان کی خلیلد ونکی وی . او تر
 خو چی نړی آباده وی پنبنتنیسی
 میرمنی به دملالی نوم په زرین لیک
 دخپو له مبارزینو په تاریخ کی ثبت
 کړی اوروح ته به بی در دونه
 استوی .
 دډیر وخلکو ژوند د هغوی
 محیط تا کی . خلک کومه وضعه
 او موال چه تقدیر بی هغوی
 بلکه په ښه نیت سره منی . داورگا
 دی ډیو ته وره دی چه په خوښی
 بلکه په ښه نیت سره منی . داورگا
 داو سپنی په پتلیو خو خپری . زه
 هغوی ته احترام کوم ، داسی کسان
 ته ورپیښوی نه یوازی په تسلیم
 ټولنی ښه غری ، ښه ښه میر ونا
 اوبنه پلرو نه دی . البته با یــــ
 اوبنه پلروی ک میروږ ، ښه ښه غری

چرا از خود نمی پرسید که احمد ظاهر خوب و مستمند چه شد و چرا مردم امیدوارم این مسایل را به سنجید تا که خیانت دیگری از آن جلا دان و آد مکشان و با ندیست های امین خاین آشکار کرد تا که خو بتر نقاب سیاه شان از روی شان بر داشته شود ، امید وارم به این مسایل توجه کرد . آقای پاسخکو امید وارم سرک ناز نیست را بدرد نیارود باشم و هر کوی نه نموده با شم واز سلام های سرد و بی نمک بنده هم آزرده خاطر نشده باشید چون بدان جهت سرد و بی نمک گفتم که شما نباید اجازه بد هید که یک هنر مند به خاطر عده محدودی دل سرد و نا امید از دنیای هنر بگریزد .

جواب نویسی :

به پاسخ سلام های سرد ، قرش و سرکه مانند تان ، سلام های گرم ، شیرین و شهد کوفته می پاسخکو را بپذیرید و امید وارم از قله های شامخ قهر و غضب فرو آمده باشید . سر به جیب تفکر ببرید و با ذهن کنجکاو و انتقاد پذیر تان خلوت و مشورت کنید که من چه گفته ام که دوست عزیز را تلخ افتاد ، من اگر بهتر از آیین ، افکار و نوق مردم را زلال تر می نمایم و به علاقه قمندان پیشکش می کنم که از من است یا آنکه چنین می گوید . من چه حق دارم . اگر دیگران همکون من نیاندیشند ، آنان را صاحب نوق سلیم و فکر سالم ندانم . برادر عزیز ، تقاضا داشتید که باید مطالب از ما لی دیگران را چاپ نمیکردم و فعلا آنچه به تعریف و تمجید هنر مند مورد علاقه تان میرسید ، به دست نشر میگردم . عجب فکر میکنید و آدم را به خنده می اندازید که مگر دیگران آدم نیستند و فکر ندارند ؟

در این مورد خاص ، به پرحش و اعتراض نامه های دیگری به جواب نشسته ام که شما را به خواندنش دعوت میکنم و آرزو دارم که چند شماره پیشین مجله را در گردانی کنید و جواب نامه ها را بدقت و صداقت بخوانید و آنگاه قضاوت کنید . بیش از این نمی گویم که نو همکاری میکنید و می ترسم خدا نکرده سختم شیرین و قبول نه فدی که آزرده خاطر نشوید و هم علاقه مند نیستم که دوستی را به هیچ و بوج بیازارم که در طریقت ما غیر از این کناهی نیست ولی در هر حال و هر صورت ، حقیقت را باید گفت و از شنیدنش نهراسید . گاهی اگر خلاف عقیده و نظر شما نظر میدهم ، می خواهم شما را ملفت بسازم تا جوابسب و چار طرف موضوع را به ارزیابی کنید و بسیار با حوصله با خو یشتن خویش تسویه حساب کنید که شما خطا و سهو نموده اید یا دوست دیگر ما .

توسست عزیز خوش نظر از بریکون نامه شمارا گرفتیم و امیدواریم که این نامه را متصدیان امور توزیع مواد ازترافی بخوانند و بار بار بخوانند تا مشکل شما

صداقت و خدمت

در خطر افتادن اسلام در افغانستان ولی در حقیقت برای منافع از دست رفتن شان اشک تصاح می ریختند و می ریختند آنها حتی جلسه شورای امنیت ملل متحد را خواستند برای بر آورده شدن امیال شیطان خود استعمال نمایند ، آنها باندویز و انعقاد به اصطلاح کنفرانس مما لک اسلامی بو طقه نا فر جام سیاسی دیگری در قبال انقلاب ملی و دموکراتیک مردم افغانستان بر راه انداختند . ولی این خیره سران این دشمنان واقعی اسلام و اسلامیت ، ایمن اجاره داران کذاب اسلام و اسلامیت چنان تبلیغات دروغین در قبال دولت انقلابی و انقلاب نظر مند نور و بخصوص در قبال مرحله نوین و تکاملی آن ، بر راه انداختند که انسان می گفت واقعا آنها طرفداران باسلام هستند ولی تنها مغز های ساده این سخنان را قبول می توانست و پس . این سادات ها ، بیگین ها ، کار تر ها و ضیاء الحق ها هر گز در فکر اسلام نیستند بلکه اولاً متحدین و هم ردیفان خود امین و پاندهش) را از دست داده اند و دو دیگر اینکه منافع آر مندانه شان در افغانستان

دوست عزیز را که مشکل دیگران هم است ، در نظر گیرند و در دفع آن بکوشند و شما را با خشنود بسازند ! ببینیم تا چه قبول افتد

«طوری که خوانندگان محترم ما اطلاع دارند مواد کو پرائیفی بروز های رسمی و اندکی هم بیشتر از وقت رسمی برای ما بران و کار مندان دولت در مغازه های چند گانه شهر توزیع میگردند .

مغازه بیکه ما پندان سرو کار داریم مغازه نمبر (۶) واقع دهنزنگ می باشد . هر بار بیکه بدین مغازه جهت اخذ مواد مراجعه می نمایم بیرو و بار زیادی به چشم میخورم ، گاهی با دیدن این ، بیرو بار زیاد و داشتن وقت اندک از اخذ مواد در آن روز صرف نظر میکنیم و زمانی هم که به گرفتن مواد ضرورت شدید داشته باشیم بناچار انتظار فرا رسیدن بوبت را می کشیم . و در میان این زمان انتظار که بسیار خسته کن هم می باشد دیده می شود که بوبت بطور بیکه لازم است در توزیع مواد مراعات نمی شود ، چه مامورینی که در آنجا کار می کنند با کسانی که می شناسند سند از رفاقت کار می گیرند یعنی کوپون آن ها را و لو نا وقت هم آمده باشند در ردیف اول قرار می دهند و بدین ترتیب موجب ضیاع وقت آنانی می شوند که ساعتها قبل از دفتر و یا از خانه کار رسمی و یا شخصی خویش را میگذارند و برای اخذ مواد بدروازه مغازه صف آرایی می نمایند . آرزوست شکایت ملرا از این ناحیه از طریق مجله وزین ژورنون بگوش مقامات مسوول برسانید تا از روی همکاری با دیگران از اینگونه مراعات های شخصی جلوگیری و خود داری نمایند .» (والسلام)

و آزاد بخوانان بگور نیستی کا مل سپرده شود .

درین هیچ جای شک و تردید نیست که حزب دموکراتیک خلق افغانستان و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان خدمتگزار و نماینده واقعی همه مردمان رنج دیده و بلا کشیده افغانستان است و هکذا در نپرد رهایی بخش و انسانی بر ضد انقلاب حزب دموکراتیک خلق افغانستان در خطو با مقدم جبهه مردانه و چا لیا زانه می جنگند . در قبال این همه وقف و خود گذری حزب و دولت وظیفه و ماموریت تاریخی و مهم مردم ما همانا رزم و بیکار علیه ضد انقلاب در یک صف واحد با حزب و دولت می باشد دشمنان وطن و مردم ما که منافع خود را با پیروزی انقلاب نور و بخصوص پیروزی خیزش نظر مند ششم جدی ۵۸ و مرحله نوین و تکاملی انقلاب ، از دست نداده اند سخت در تلاش و تکاپو هستند تا بر شم خود شان خواب تلانی گذشته را یکبار دیگر احیاء نمایند و یکبار دیگر زالو وار از خون و گوشت مردم زحمتکش و مسلمان افغانستان استفاده و تغذی نمایند ولی این خیره سران نمی دانند که تاریخ به عقب بر نمی گردد و آوا نیکه قدرت حا کمه بدست مردم و در اراده مردم دیگر قطعاً باز گشت ندارد مخالفت ها و تو طه ها و تسمیه شسانی نا شیانه عنا صر ضد انقلاب تنها به سیاهی روی شان می افزاید و جنگ و ستیز ناشیانه آنها بر علیه اراده و انقلاب مردم تنها و پشیمانی و بر پادی برای مر تجعین بر می آورد و پس . لذا مردم توانا و نیرو مند و مصمم افغانستان هما نظر بیکه در طول تاریخ بر افتخار شان پرورشی ثابت ما خسته اند که هر گز بردشمنان وطن و دیسن و مردم خود رجم نخواهند کرد اینک درین مرحله حساس تاریخی که دشمنان مردم بحریک بزرگترین قدرت های امپریالیستی و ارتجاعی بر علیه کشور و انقلاب ما تسمیه و تجاوز می نمایند نیز در عمل به الیات خوا هند رسا نید که مردم دلیر افغانستان مصمم اند تا آخرین مرحله تاودی کا مل ضد انقلاب بر علیه آنها خوا هند جنگید ، زنده باد وطن ، زنده باد مردم .

مدیر مسوول : راحله راسخ خرمی
معاون : محمد زمان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان زاده
آدرس : انصاری وات - جوار ریاست مطابع دولتی
تلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تلفون توزیع و شکایات : ۲۶۸۵۹

مطبعه دو لتی

ببرک کارمل باخان عبدالغفار خان در یکی از مدارس های روز ۹ سنبله

ببرک کارمل و خان عبد الولی خان در مارش ۹ سنبله

داده است « نه تنها يك مبارز سیاسی بلکه يك هو ما نیست بزرگ و قهرمان کارنا مه های راه انسان نیز هست. مردم به خاطر او را فخر افغان لقب داده اند که او به خلق ستم دیده خوشی افتخار میکند.

زحمتکشان اورا پاچا خان می خوانند زیرا او ملنگ عم خلق خود است.

خلق منطقی به خاطر قهرمان زنده اش میخوانند نه او خلق راسر چشمه قهرمانی ها و دگر گونیهای عظیم میداند. ازین رو ست که در باره او گفتن و نوشتن بزرگی و شایستگی او را آن طور که باید ادا نمی کند.

منطقه همیشه این چهره مبارز تسلیم ناپذیر را پیدا خواهند داشت.

فشرده بی اززند گینامه پاچا خان :

مبارزه سیاسی رهبر بزرگ پشتون ها خان- عبدالغفار خان به حکم تاریخ و ضرورت نیازهای خاص زمان عرض اندام کرد.

او در سال ۱۸۹۰ در قریه اشغری اتمانزی پشاور پا به جهان گذاشت و علوم ابتدایی را در مکاتب دها تی فرا گرفت و بعدا برای ادامه تحصیل به علیگر رفت.

در سال ۱۹۱۲ به حیث رهبر سیاسی به سفر پرداخت.

در سال ۱۹۱۹ بهرام خان پدرنا مدار عبدالغفار خان همراه با یکده بزرگان پشتون از طرف انگلیس ها بازداشت گردید.

خان عبدالغفار خان در سال ۱۹۲۰ به افغانستان آمد.

در سال ۱۹۲۱ به حیث رهبر جنبش سیاسی پشتون ها به زندان افتاد.

در سال ۱۹۲۴ دو بار آزاد گردید و مورد استقبال مردم قرار گرفت.

در سال ۱۹۲۶ از طرف مقامات وقت هند به حیث نماینده پشتون ها به عربستان رفت.

پیشگاه شان سر خم کرده است آنها بی که زندگی خود را نذر زندگی محنت بار مردم کرده اند آنها بی که کوشش و استخوان خویش را قربان سعادت انسان کرده اند برای رسیدن به آرمان آزادی جا مه گلگون به تن کرده اند خوشتر را ، مجنون ملل مظلوم خویش کرده اند براسستی سزاوار ستایش اند . می گویند «ملت های زنده رازنده ها می ستایند و ملت های مرده را مردگان».

اکنون که دیگر خلق زحمتکش ما پرده های ظلمت را دریده اند ، دل گورستان را رازشکا فته اند و از خواب آبدی بر خاسته اند باید قهرمانان خود را ستایش کنند . قهرمانانی را ستایند که در زمانی عمر پر بار خویش یک لحظه و یک نفس هم ذوق خود ستایی نداشته اند و پیوسته در غم مردم اشک ریخته اند و یگانه آرمان شان احترام به مقام انسان و هر سلول و جودشان سرشار از هو ما نیزم انقلابی بوده است. پاچا خان که زن و مرد و کودک و بزرگ مناطق پشتون نشین او را بابا می خوانند ، کسی که تاج عزت و ننگ پشتو نهاست.

استعمار انگلیس هم نه استار است اراده این انسان بزرگ را در هم شکند.

او بنیاد جنبش سرخ پوشان را گذاشت و قبل از همه جامعه جنبش خویش را گلگون کرد ، در قریه ها که چه ها و جاده هادرس هشیاری را آغازید و مبارزه بی پایانی را بر ضد فرنگی در پیش گرفت.

پاچا خان علمبردار بزرگ آزادی هند بزرگ و به خصوص پشتونها سالار جنبش انسانی خدا بی خد متگرا که تمام زندگی اش شامه مبارزه رویا استعمار است بیش از هر شخصیت سیاسی دیگر رنج زندان ها را بشانه کشیده است و گوشت بدن خویش را بد هاندشمن

افغانستان آمد و بعد از اشتراک در جشن استقلال افغانستان و مراسم روز ملی پشتونستان از راه کند هار به کویته رفت و در آنجا بار دیگر به زندان افتاد . در سال ۱۹۶۰ به دعوت حکومت هند به آنکشور رفت و به افتخار این شخصیت مبارز و مجاهد بهوی جا یزه نپرو اهدا گردید . پاچا خان دو باره به کابل آمد و بعد از سفر اقامت کوتا در پشاور دو باره به کابل آمد و فعلا در افغانستان اقامت دارد.

پاچا خان در سال ۱۹۲۹ به حیث رهبر جنبش خدا بی خد متگرا در کمیته لا هور شرکت کرد در سال ۱۹۳۰ جنبش سیاسی ملی خدا بی خد متگرا نیرو گرفت ، در ۲۳ اپریل همان سال انگلیس ها مظا هر ه بزرگ خدا بی خد متگرا را به آتش بستند. پاچا خان در سال ۱۹۳۴ به کلکته رفت و در سال ۱۹۵۳ از طرف حکومت وقت پاکستان به زندان افتاد و بعد آزادی دو باره سیاست «یک یونت» را رد کرد. پاچا خان در سال ۱۹۵۸ به

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**